

POP PANKKI -RYHMÄ VUOSIKERTOMUS 2021

POP Pankki

SISÄLLYS

Toimitusjohtajan katsaus.....	4	LIITTEET	51
POP Pankki tiivistetysti	6	TILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAA KOSKEVAT LIITETIEDOT	51
Vastuullisuus POP Pankki -ryhmässä	12	LIITE 1 POP Pankki -ryhmä ja IFRS-tilinpäätöksen laajuus.....	51
POP Pankki -ryhmän GRI-sisällysluettelo.....	21	LIITE 2 POP Pankki -ryhmän tilinpäätöksen laatimisperiaatteet.....	53
POP PANKKI -RYHMÄN TOIMINTAKERTOMUS 2021.....	24	LIITE 3 Hallinto- ja ohjausjärjestelmät.....	67
POP Pankki -ryhmä ja POP Pankkien yhteenliittymä.....	24	LIITE 4 Riskienhallinta POP Pankki -ryhmässä.....	74
Toimintaympäristö	25	LIITE 5 POP Pankki -ryhmän toimintasegmentit.....	94
Liiketoiminnan kehitys.....	26	TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT.....	99
POP Pankki -ryhmän tulos ja tase.....	28	LIITE 6 Korkotuotot ja -kulut.....	99
Toimintasegmentit	29	LIITE 7 Palkkiotuotot ja -kulut, netto.....	99
POP Pankki -ryhmän riskien ja vakavaraisuuden hallinta		LIITE 8 Sijoitusten nettotuotot.....	100
sekä riskiasema	31	LIITE 9 Vakuutuskate	100
Vakavaraisuuden yhteenveto.....	36	LIITE 10 Liiketoiminnan muut tuotot	103
Tallettajan ja sijoittajan suoja	37	LIITE 11 Henkilöstökulut	103
POP Pankkikeskus osk:n hallinto.....	37	LIITE 12 Liiketoiminnan muut kulut.....	104
Henkilöstö ja palkitseminen	38	LIITE 13 Poistot ja arvonalentumiset.....	105
Muut kuin taloudelliset tiedot.....	39	LIITE 14 Tuloverot.....	105
Tilikauden jälkeiset tapahtumat	43	LIITE 15 Rahoitusvarojen ja -velkojen tuloslaskelmaerät	
Vuoden 2022 näkymät	43	arvostusluokittain.....	106
Tunnuslukujen laskentakaavat.....	45		
POP PANKKI -RYHMÄN TILINPÄÄTÖS 31.12.2021 (IFRS).....	47		
POP Pankki -ryhmän tuloslaskelma.....	47		
POP Pankki -ryhmän laaja tuloslaskelma	47		
POP Pankki -ryhmän tase.....	48		
Laskelma POP Pankki -ryhmän oman pääoman muutoksista.....	49		
POP Pankki -ryhmän rahavirtalaskelma	50		

VAROJA KOSKEVAT LIITETIEDOT	107
LIITE 16 Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu	107
LIITE 17 Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot sekä arvostusmenetelmät	109
LIITE 18 Rahoitusvarojen arvonalentumistappiot	115
LIITE 19 Käteiset varat	121
LIITE 20 Lainat ja saamiset	121
LIITE 21 Sijoitusomaisuus	121
LIITE 22 Sijoitukset osakkuusyrityksissä	124
LIITE 23 Aineettomat hyödykkeet	125
LIITE 24 Aineelliset hyödykkeet	127
LIITE 25 Muut varat	128
LIITE 26 Laskennalliset verot	129
 VELKOJA JA OMAA PÄÄOMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT	131
LIITE 27 Velat luottolaitoksille ja asiakkaille	131
LIITE 28 Vakuutusvelka	131
LIITE 29 Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	132
LIITE 30 Lisäosuuspääoma	133
LIITE 31 Varaukset ja muut velat	133
LIITE 32 Oma pääoma	134

MUUT LIITETIEDOT	137
LIITE 33 Annetut vakuudet	137
LIITE 34 Taseen ulkopuoliset sitoumukset	137
LIITE 35 Eläkevelka	138
LIITE 36 Vuokrasopimukset	139
LIITE 37 POP Pankki -ryhmän tilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt	142
LIITE 38 Lähipiiritiedot	144
LIITE 39 Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat	145
 ALLEKIRJOITUKSET	146
 TILINTARKASTUSKERTOMUS	147

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS

Vuosi 2021 oli POP Pankki -ryhmälle monella tapaa menestyksenkäs. POP Pankki -ryhmä teki päättäneellä tilikaudella yhteensiittymän historian parhaan tuloksen. Tulos ennen veroja oli 44,7 miljoonaa euroa, kun se vertailukaudella oli 12,9 miljoonaa euroa. Liiketoiminta kehittyi suotuisasti koko POP Pankki -ryhmässä ja ryhmän molemmat toimintasegmentit ylsivät ennätystuloksiinsa.

Ryhmän luottokanta kasvoi vuoden 2021 aikana 9,7 prosenttia 4,2 miljardiin euroon. Luottokannan kasvu vahvisti osaltaan korkokatetta, joka kasvoi 5,7 prosenttia edellisvuoteen nähden. Pankkitoimintasegmentissä ryhmä on panostanut vahvasti myynnin kehittämiseen, mikä heijastui myös nettopalkkiotuottoihin päättäneellä tilikaudella. Nettopalkkiotuotot kasvoivat 16,3 prosenttia 36,3 miljoonaa euroon ja pankkien välittämien sijoitusratkaisujen bruttomyynti kasvoi yli 60 prosentilla edellisvuoteen verrattuna.

Pankkitoimintasegmentin tulos ennen veroja oli 40,4 miljoonaa euroa. POP Pankkien asiakaslähtöinen ja henkilökohtaista digitaalista palvelua tarjoava toimintatapa vastaa selvästi asiakkaiden tarpeisiin. POP Pankilla olikin riippumattoman EPSI Rating -tutkimuksen mukaan nyt jo kymmenettä kertaa Suomen tyytyväisimmät henkilöasiakkaat. Vuonna 2021 POP Pankki osallistui ensimmäistä kertaa myös yritysasiakastutkimukseen ja myös POP Pankin yritysasiakkaat olivat toimialan tyytyväisimpiä pankkiinsa Suomessa.

POP Pankki -ryhmän pääasiassa verkossa toimiva vakuutusyhtiö paransi jälleen tulostaan, ja on onnistunut luomaan kannattavaa kasvua. Yhtiö hyödyntää tehokkaasti toimintamallia, jossa vahinkovakuutusten myynti tapahtuu pääasiassa digitaalisissa kanavissa. Vakuutustoimintasegmentin tulos ennen veroja oli 5,0 miljoonaa euroa, jossa kasvua edellisvuoteen on 2,5 miljoonaa euroa. Vahinkosuhte laski edellisvuoden 73,1 prosentista 71,2 prosenttiin. Tuloskehitystä tuki maksutuottovolyymin ja korvausmenojen suotuisan kehityksen lisäksi sijoitusmarkkinoiden positiivinen kehitys.

Sijoitusten käyvät arvot nousivat pitkin vuotta, kun sijoitusmarkkinat jatkoivat vuonna 2021 nousuaan globaalin taloudellisen elpymisen sekä laajojen tuki- ja elvytysohjelmien kannattelemina. POP Pankki -ryhmän sijoitusten nettotuotot olivat yhteensä 10,0 miljoonaa euroa. Kasvua edellisestä vuodesta oli 8,7 miljoonaa euroa.

Liiketoiminnan kulut kasvoivat edellisvuodesta ryhmän panostaessa kasvuun ja uuden järjestelmäuudistuksen valmisteluun. Näiden lisäksi liiketoiminnan kehityksessä painottuivat strategiamme mukaisesti panostukset digitaalisiin palveluihin sekä verkkoasioinnin ja maksuliikenteen turvallisuuteen. Palveluidemme digitalisointi jatkuikin vauhdilla ja toime asiakkaidemme saataville mm. nopean ja täysin automatisoidun asuntolainahakemuksen sekä mobiilimaksamisominaisuus Apple Payn.

Ryhmän tulokseen vaikutti merkittävästi peruspankkijärjestelmän uudistushankkeen lopettaminen Oy Samlink Ab:n kanssa. Kesäkuussa 2021 tehdylä sopimuksen purkamisella oli 25,7 miljoonaa euron positiivinen vaikutus ryhmän tulokseen. Ryhmän perusliiketoiminnan kehitys oli kuitenkin vahvaa, sillä ilman projektin päättämiseen liittyviä kertaeriä ryhmän tulos kasvoi 46,7 prosenttia edellisvuodesta. Loppuvuoden 2021 aikana POP Pankki -ryhmä viimeisteli uuden peruspankkijärjestelmän toimittussopimuksen, joka allekirjoitettiin uuden yhteistyökumppanimme Crosskeyn kanssa tammikuussa 2022. Sopimuksella ei ole välitöntä vaikutusta asiakkaidemme pankkipalveluihin. Uuden peruspankkijärjestelmän käyttöönoton on suunniteltu tapahtuvan vuoden 2025 aikana.

Ryhmän rakenteen kehittäminen on jatkunut määrätietoisesti. POP Pankit sopivat maaliskuussa yhteensiittymätasoisesta yhden elinkeinon harjoittajan statuksesta, joka vahvistaa keskusyhteisönä toimivan POP Pankkikeskuksen ohjausvoimaa ja selkeyttää pankkien kilpailuoikeudellista asemaa. Ryhmän pankit jatkoivat orgaanisen kasvun lisäksi yritys-järjestelyin tapahtuvaa yksikkökoon kasvua alkuvuodesta 2021 tapahtuneen ryhmän sisäisen pankkifuusion sekä loppuvuodesta julkistetun kolmen pankin sulautumissuunnitelman myötä. Ryhmän kiinnitysluottopankin toimilupahakemus jätettiin suunnitellun mukaisessa aikataulussa jälkimmäisellä vuosipuoliskolla. Kiinnitysluottopankkitoiminnan suunnitteleminen aloittavamme vuoden 2022 aikana.

POP Pankki -ryhmä on seurannut EU:n kestävän rahoituksen strategian toteutumista ja valmistellut omia prosessejaan vastaamaan uusia osittain jo vuonna 2022 voimaan astuvia standardeja. Samaan aikaan olemme tarkastelleet omaa vastuullisuusohjelmaamme sekä palvelu- ja tuotetarjoamamme kehittämistarpeita. Lanseerasimme syksyllä uudet ilmastomuutoksen vähentämiseen tähtääville hankinnoille ja investoinneille suunnatut lainaohjelmat henkilö- ja yritysasiakkaille sekä ympäristölaskurit, joiden avulla voi laskea esimerkiksi lämmitysmuodon vaihtamisen päästövaikutukset.

Vastuullinen ja asiakaslähtöinen liiketoiminta on nyt ajankohtaisempaa kuin koskaan. Asiakkaat arvioivat hankkimiansa palveluita entistä moniulotteisemmin. Palvelun on pystyttävä tuottamaan aitoa lisäarvoa asiakkaan tarpeisiin. Näitä tarpeita ovat yksilöiden henkilökohtaisten tarpeiden lisäksi myös yhteiskunnalliset tarpeet sekä ympäristön ja sosiaalisten arvojen tasa-arvoinen jatkuminen myös jälkipolville.

Osuustoiminnallisina pankkeina POP Pankit ovat jo pitkään toimineet asiakaslähtöisesti sekä kantaneet vastuunsa taloudellisten arvojen lisäksi myös tasa-arvosta, paikallisuudesta sekä ympäristöstä. Olemme viime vuosina uudistaneet voimakkaasti perinteistä toimintamalliamme säilyttäen samat kestävät arvot tarjoten ne kuitenkin enenevässä määrin digitaalisessa muodossa.

Kulunut vuosi 2021 osoittaa, että asiakkaamme arvostavat asiakaslähtöistä liiketoimintamalliamme ja tuotamme asiakkaillemme merkittävää lisäarvoa

niin digitaalisissa kanavissa kuin alueellisen konttoriverkostomme avulla. Tulemme jatkamaan samaa palkittua asiakaslähtöistä liiketoimintaamme myös jatkossa kaikissa kanavissa.

Kiitos tähänastisesta luottamuksesta niin jäsenillemme, asiakkaillemme, ryhmämme työntekijöille kuin yhteistyökumppaneillemme!

Jaakko Pulli
vt. toimitusjohtaja
POP Pankkikeskus

POP PANKKI TIIVISTETYSTI

POP Pankki -ryhmä on suomalainen finanssiryhmä, joka tarjoaa vähittäispankkipalveluja henkilöasiakkaille, pienille ja keskisuurille yrityksille sekä vahinkovakuutuspalveluja henkilöasiakkaille. POP Pankki -ryhmän merkittävimmät asiakasliiketoimintaa harjoittavat yhtiöt ovat 21 POP Pankkia, Bonum Pankki Oy sekä Suomen Vahinkovakuutus Oy, joka käyttää aputoiminimeä POP Vakuutus. POP Pankkikeskus osk toimii yhteenliittymän keskusyhteisönä ja vastaa POP Pankki -ryhmän ryhmäohjauksesta ja valvonnasta.

POP PANKKI -RYHMÄN ARVOT JA VISIO

POP Pankki -ryhmän tehtävänä on edesauttaa asiakkaiden taloudellista hyvinvointia, vaurastumista ja paikallista menestystä. Arvojamme ovat asiakasläheisyys, tuloksellisuus, vastuullisuus sekä rohkea uudistuminen.

Visionamme on olla henkilökohtaisen ja digitaalisen palvelun yhdistävä, parhaan asiakastytyväisyyden sekä nopean päätöksenteon pankki. Keskitymme rakentamaan pitkäjänteisiä asiakassuhteita ja uudistamaan jatkuvasti toimintatapojamme siten, että asiakaspalvelu, tuotetarjoama, hinnoittelu ja operatiivinen tehokkuus varmistavat visionne toteutumisen.

POP PANKKI -RYHMÄN STRATEGIA

Strategiamme painottuu visionne mukaisesti henkilökohtaisten ja digitaalisten asiakaspalvelutilanteiden hallintaan liittyviin investointeihin, yritysluotonannon vahvistamiseen sekä toiminnan painopisteen siirtämiseen kasvualueille. Strategian toteutusta seurataan POP Pankki -ryhmässä yhteenliittymätasolla asetuilla pankkitoiminnan pitkän aikavälin taloudellisilla tavoitteilla. Vakuutustoiminnassa seurataan yhdistettyä kulusuhdetta, joka perustuu kansalliseen tilinpäätösraportointiin. Oheisessa taulukossa on kirjatut tavoitteet sekä vuonna 2021 saavutetut tasot. POP Pankki -ryhmä saavutti vuonna 2021 asetetut tavoitteet molempien liiketoimintasegmenttien osalta.

Yhteenliittymän strategiset tavoitteet

	Tavoite	Vuosi 2021
Kulu-tuottosuhde	60 %	68,8 %
Liikevoitto taseen loppusummasta	0,7 %	0,7 %
Ydinvakavaraisuussuhde	17,5 %	19,2 %

Vakuutustoiminnan strateginen tavoite

Yhdistetty kulutuottosuhde	96,5 %	92,5 %
----------------------------	--------	--------

Asiakasmäärä
yhteensä

427 900

Henkilöstön
määrä

822

Maksettujen
verojen määrä

6,6
miljoonaa euroa

SUOMEN

**PARAS
PANKKI
2021**

Liiketoiminnan
tuotot

176,2

miljoonaa euroa

Tulos ennen veroja

44,7

miljoonaa euroa

Korkokate

78,3

miljoonaa euroa

Luottokanta

4,2

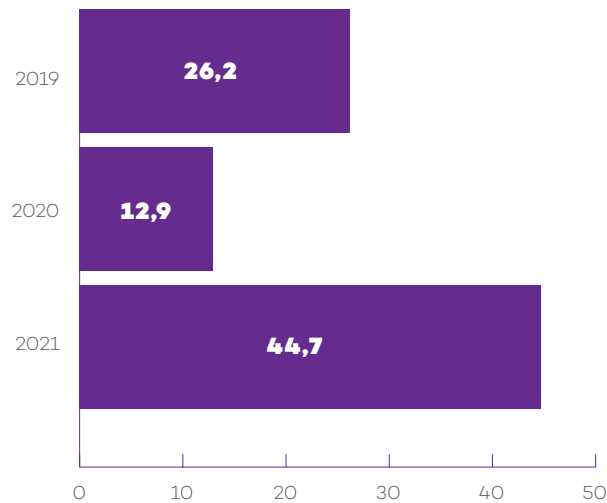
miljardia euroa

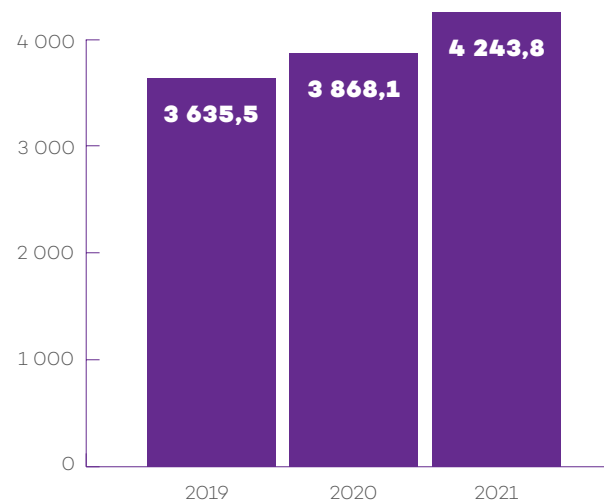
Ydinvaka-
varaisuussuhde

19,2 %

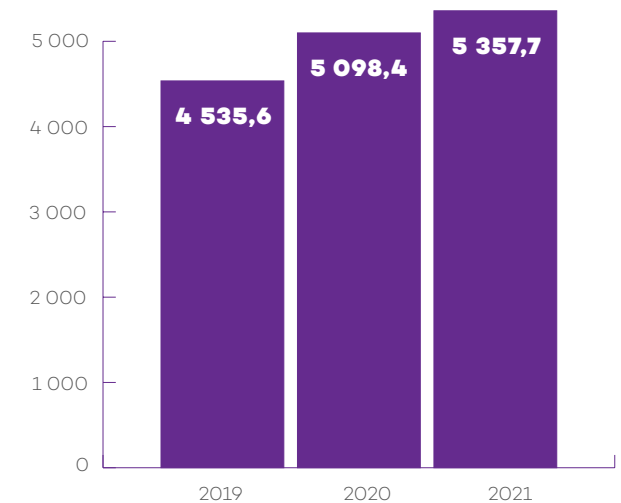
TULOS ENNEN VEROJA, M€

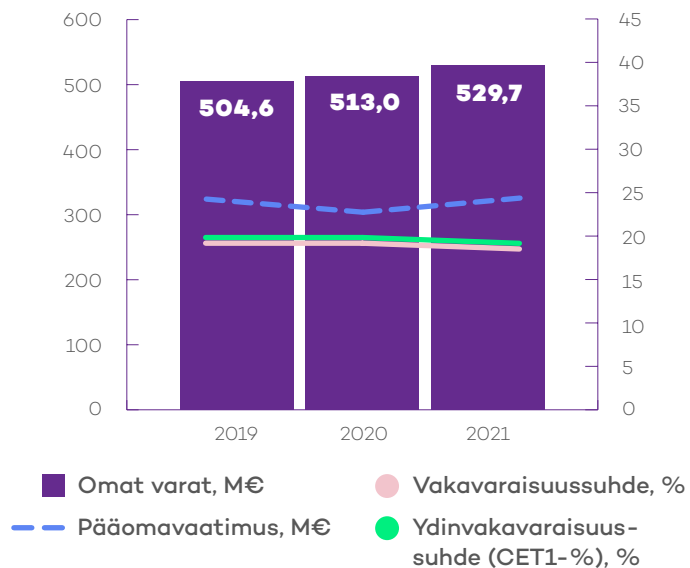
LUOTTOKANTA, M€

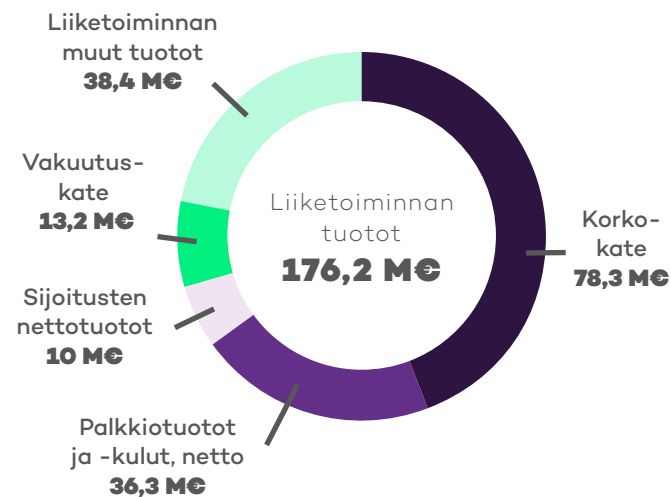
TASE, M€

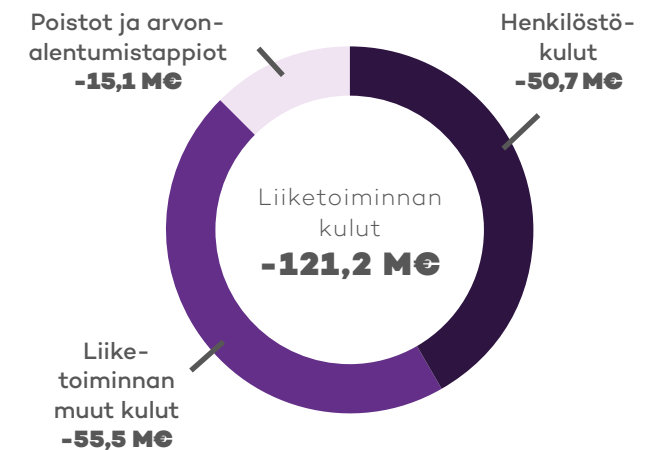
VAKAVARAISUUS

LIIKETOIMINNAN TUOTOT, M€

LIIKETOIMINNAN KULUT, M€

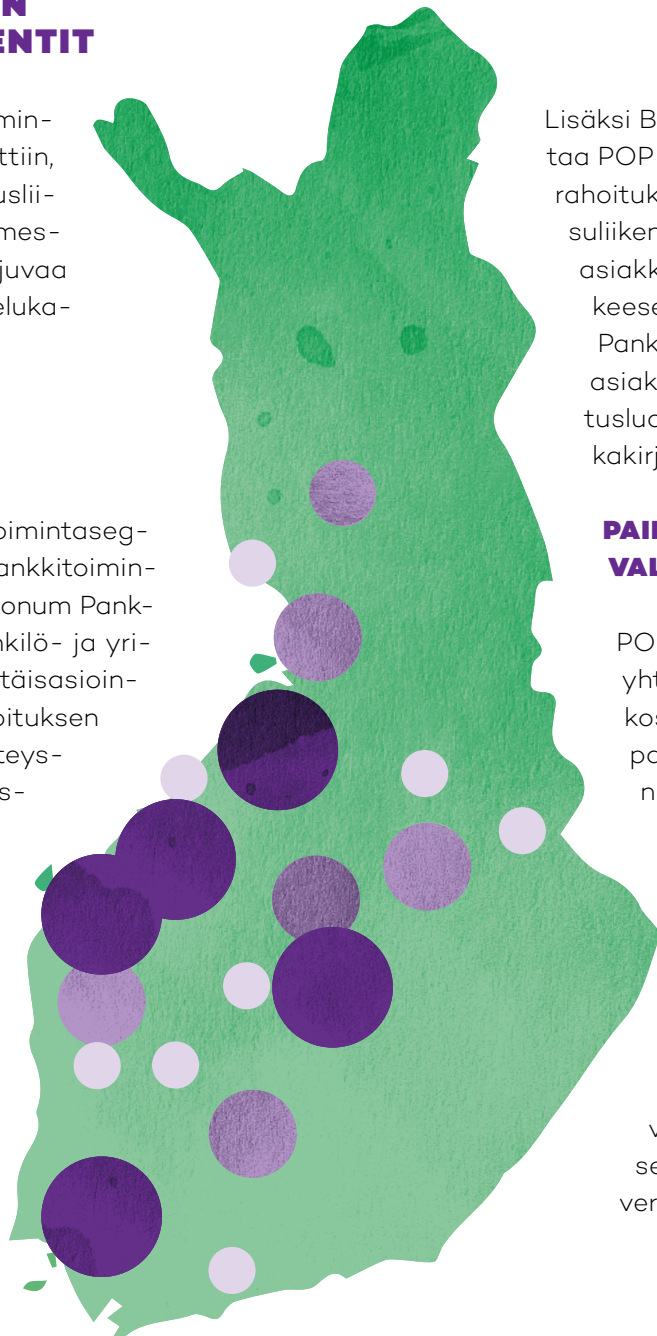
POP PANKKI -RYHMÄN LIIKETOIMINTASEGMENTIT

POP Pankki -ryhmän liiketoiminta jakautuu kahteen segmenttiin, pankkiliiketoimintaan ja vakuutusliiketoimintaan. Toimintamme ytimessä on tarjota asiakkaillemme sujuvaa asiointia valitsemassaan palvelukanavassa.

PANKKILIIKETOIMINTA POP PANKKI -RYHMÄSSÄ

POP Pankki -ryhmän pankkitoimintasegmentin muodostavat vähittäispankkitoimintaa harjoittavat POP Pankit ja Bonum Pankki Oyj. POP Pankit tarjoavat henkilö- ja yrittäjäasiakkailleen kattavat päivittäisasiointi- sekä sijoittamisen ja rahoituksen palvelut. Lisäksi oma pankkiyhteys-henkilö auttaa ja opastaa verkossa ja kasvotusten eri elämäntilanteissa pankkipalveluihin liittyen. POP Pankit ovat yritysmuodoltaan jäsenasiakkaidensa omistamia osuuspankkeja.

Bonum Pankki Oyj toimii POP Pankkien yhteenliittymän keskusluottolaitospalvelujen ja keskitettyjen palvelujen tuottajana.

Lisäksi Bonum Pankki Oyj vastaa POP Pankki -ryhmän ulkoisen rahoituksen hankkimisesta, maksuliikenteestä ja POP Pankkien asiakkaiden maksukorttien liikeseenlaskusta. Lisäksi Bonum Pankki Oyj myöntää vähittäisasiakkaille vakuudettomia kulutustuottoja ja vakuudellisia velkakirjalainoja.

PAIKALLISTA PALVELUA VALTAKUNNALLISESTI

POP Pankkeja oli vuonna 2021 yhteensä 21 ja sen asiointiverkostoon kuului 75 konttoria ja palvelupistettä. Lisäksi monipuoliset verkko- ja mobiilipalvelukanavat mahdollistavat helpon, paikasta riippumaton asiointin. Esimerkiksi pankin yhteyshenkilön ja asiakkaan verkkotapaamisen mahdollistavien POP Verkkohetkien määrä kasvoi vuonna 2021 yli 40 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna.

PANKKITOIMINNAN AVAINLUKUJA

Tulos ennen
veroja
40,4
(10,8) miljoonaa
euroa

Kulu-tuottosuhte
66,2
(83,1) prosenttia

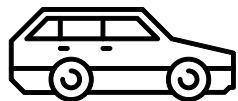
Korkokate
77,7
(73,5) miljoonaa
euroa

Netto-
palkkiotuotot
36,8
(31,6) miljoonaa
euroa

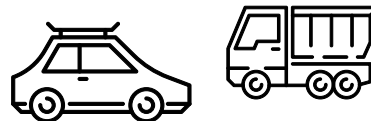
Asiakkaita
256 300
(253 700)

VAKUUTUSLIIKETOIMINTA POP PANKKI -RYHMÄSSÄ

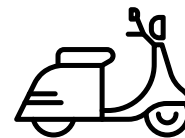
POP Pankki -ryhmän vahinkovakuutussegmentin muodostaa vuonna 2012 perustettu Suomen Vahinkovakuutus Oy, joka käyttää myynnissään ja markkinoinnissaan aputoiminimeään POP Vakuutus. POP Vakuutus tarjoaa henkilöasiakkaille tavanomaisimmat vahinkovakuutukset. Yhtiön myynti on keskittynyt pääosin digitaalisiin kanaviin.

**AUTO- JA PAKETTI-
AUTOVAKUUTUKSET**

LIIKENNEVAKUUTUS

**MOPO- JA MOOTTORI-
PYÖRÄVAKUUTUKSET**

**MUIDEN AJONEUVOJEN
VAKUUTUKSET**

KOTIVAKUUTUS

HENKILÖVAKUUTUS

MATKAVAKUUTUS

TAPATURMAVAKUUTUS

VAKUUTUSTOIMINNAN AVAINLUKUJA

Tulos ennen
veroja
5,0
(2,4) miljoonaa
euroa

Vakuutuskate
13,2
(11,6) miljoonaa
euroa

Vahinkosuhte
71,2
(73,1) prosenttia

Liikekulusuhte
21,3
(21,9) prosenttia

Yhdistetty
kulusuhte
92,5
(95,0) prosenttia

Asiakkaita
171 600
(156 500)

MENESTYS RUOKKII MENESTYSTÄ

Marko Lindfors nimitettiin POP Pankki -ryhmään kuuluvan POP Vakuutuksena tunnetun Suomen Vahinkovakuutus Oy:n toimitusjohtajaksi huhtikuussa 2021. Hän on toiminut yhtiön palveluksessa sen perustamisesta lähtien, viimeksi vt. toimitusjohtajana. Vuonna 2012 perustettu, suoraan digitaalisella toimintamallilla aloittanut yhtiö on ollut menestystarina perinteisellä vakuutustoimialalla.

POP VAKUUTUS TEKI JÄLLEEN HISTORIANSA PARHAAN TULOKSEN, KERROTKO VUODESTANNE HIEMAN LISÄÄ?

”Viime vuosi oli meille kaikilla päämittareilla tarkasteltuna erinomainen. Aktiivisten asiakkaiden määrä nousi edelleen reiluun 170 tuhanteen asiakkaaseen. Tämä on merkittävä saavutus haastavassa toimintaympäristössä.”

”Olimme lähes koko vuoden etätöissä, mutta tällä ei juurikaan ollut lähtökohtaisesti digitaaliseen palvelumalliimme vaikutuksia. Vastasimme vakiopalvelukanaviemme kautta arviolta 160 tuhanteen asiakasyhteydenottoon. Asiakkaiden palvelullemme antama keskiarvo oli 8,9, mikä on erinomainen ja haluan välittää suuret kiitokset henkilöstöllemme hyvin tehdystä työstä. Asiakkaat ovat selvästi tyytyväisiä siihen, miten asiat meillä hoituvat”.

”Tuotteiden osalta koronan vuoksi käytännössä pysähdyksissä ollut matkavakuutusmyynti on lähtenyt uudelleen kasvu-uralle. Liikenne- ja ajoneuvovakuutuspuolella vahinkokorvaamisen kokonaistilanne on

kutakuinkin sama, sillä vaikka työmatkaliikenne on vähentynyt, kotimaan matkailu on puolestaan kasvanut. Palvelukanavien osalta asiakaspalvelutilanteiden käsittely on siirtymässä enenevässä määrin puhelimesta chatiin ja omapalvelukanavaan.”

”Lähdimme viime vuonna uuteen strategiakauteen kirkastaen pitkän aikavälin tavoitteitamme. Painopisteenämme on kasvun edellytysten varmistaminen rakentamalla edelleen digitaalisia palvelujamme. Haluamme olla kehityksen kärjessä, joskin valintoja tehdään kriittisesti hankkeita kate edellä priorisoiden.”

MITÄ OPPEJA TAI ASIOITA PAINOTAT JOHTAMISESSASI?

”Strategian pitää olla selkeä ja yksiselitteinen, ja miksi asioita tehdään pitää pystyä perustelemaan. Näin varmistetaan, että kaikki toimivat organisaatiossa samaan suuntaan. Toinen on hyvä vuoropuhelu hallituksen kanssa, jotta lähtökohdat ja toiminnan raamit ovat tiedossa ja omistajien tahto ja ääni saadaan mukaan tekemiseen.”

”Omaan toimintatapaa ni liittyy systemaattinen johtaminen, ja sen varmistaminen, että yhteistyö toimii joka alueella. Mielestäni on tärkeä

kuunnella ihmisiä, jotta tietää, mitä arjessa tapahtuu tai on tapahtumatta, sillä työntekijät ovat parhaita asiantuntijoita. Keskinäisen luottamuksen ilmapiiirille ja keskustelevalle kulttuurille pitää varata riittävästi aikaa ja foorumeita, jotta nämä myös toteutuvat. Korona-aika on haastanut esimiestyöskentelyä uudella tavalla, kun luonnollisia kohtaamisia ei enää ole samalla tavalla kuin ennen. Seuraan mielenkiinnolla kokemuksia erilaisista hybridityöskentelymalleista, sillä tämä malli yleistyy mitä todennäköisimmin jatkossa”.

”Uskon myös siihen, että menestys luo menestystä ja haluaisin viedä tätä kulttuuria omalta osaltani eteenpäin. Tämä tarkoittaa, että onnistutaan ja osataan onnistua ja osataan myös ottaa kehuja vastaan. Tähän liittyy myös se, että epäonnistuaikin voi ja näistä otetaan yhdessä oppia”.

VASTUULLISUUS POP PANKKI -RYHMÄSSÄ

POP Pankki -ryhmässä yritysvastuu pohjautuu osuustoiminnalliseen arvopohjaan, paikallisuuteen sekä liiketoiminnan pitkäjänteisyyteen. Vastuullisuus on yksi ryhmän neljästä arvosta ja tämä koskettaa ryhmän jokaisen työntekijän arkea ja päätöksiä. POP Pankki -ryhmän vastuullisuustyötä ohjaa viiteen olennaisuusanalyysiin perustuvaan teemaan pohjautuva vastuullisuusohjelma.

Vastuullisuusohjelman teemojen tavoitteena on varmistaa, että ryhmän toiminnassa huomioidaan kestävä kehitys taloudelliset, sosiaaliset ja hallinnolliset näkökulmat. Ohjelman teemat ovat:

- Kestävän rahoituksen ja sijoittamisen edistäminen sekä ilmastonmuutoksen hillintä niiden avulla
- Paikallisen menestyksen, elinvoimaisuuden ja hyvinvoinnin tukeminen
- Liiketoiminnan avoimuus ja läpinäkyvyys
- Harmaan talouden, korruption ja rahanpesun estäminen
- Henkilöstön yhdenvertaisuus sekä monimuotoisuuden ja työhyvinvoinnin edistäminen

POP Pankki -ryhmä on vuonna 2021 myös ristii-analysoinut vastuullisuusohjelmansa teemat YK:n Kestävän kehityksen Agenda 2030 -tavoiteohjelman tavoitteiden kanssa. Samalla se on tunnistanut molempien ohjelmien yhteisiksi tavoitteiksi hyvän koulutuksen (4), sukupuolten tasa-arvon (5), ihmisarvoisen työn ja talouskasvun edistämisen (8), eriarvoisuuden vähentämisen (10), ilmastotekoihin

kannustamisen (13) sekä rauhan, oikeudenmukaisuuden ja hyvän hallinnon edistämisen (16).

VASTUULLISUUSOHJELMAN JOHTAMINEN JA KEHITTÄMINEN

POP Pankki -ryhmän toimintaa ohjaa voimassa olevat lait, asetukset, viranomaisten antamat ohjeet ja määräykset, hyvän hallintotavan mukaiset periaatteet sekä ryhmän omat säännöt ja sisäisesti sitovat ohjeet. Lisäksi pankkitoiminnassa otetaan huomioon hyvän pankkitavan mukaiset menettelyt ja kaupankäyntiohjeet sekä yhteenliittymän sisäiset ohjeet. Vakuutustoiminnassa noudatetaan Finanssiala ry:n hyvää vakuutustapaa koskevia ohjeita sekä yhtiön sisäisiä ohjeita. Keskeiset johtamiskäytännöt on määritelty POP Pankki -ryhmän johtamisjärjestelmäohjeistuksessa. POP Pankki -ryhmä edellyttää myös sen yhteis-

työkumppaneidensa noudattavan lainsäädäntöä, viranomaismääräyksiä sekä oman toimialansa hyviä tapoja.

Vastuullisuusasioiden operatiivinen johtaminen on integroitu osaksi ryhmän päivittäistä liiketoimintaa. POP Pankkikeskuksella on oma ESG (Environment, Social and Governance)-työryhmä, joka seuraa esimerkiksi vastuullisuuteen liittyvää lainsäädäntöä ja raportointia sekä valmistelee ryhmälle toimintaohjeita ja suosituksia.

VASTUULLISUUDESTA RAPORTOIMINEN

Vastuullisuusasiat käsitellään ja päätetään POP Pankkikeskuksen johtoryhmässä ja hallituksessa. Johtoryhmä ja hallitus tarkastelevat linjauksia vuosittain ja niitä sekä periaatteita päivitetään tarvittaessa toiminnan tukemiseksi. POP Pankki -ryhmä raportoi vastuullisuustoimistaan GRI (Global Initiative Reporting) -viitekehyksen mukaisesti vuosikertomuksessa.

Tämän raportin toimintakertomusosion Muut kuin taloudelliset tiedot -kohdassa on tilikaudelta 2021 asetuksen mukaisesti tiedot taksonomiakelpoisten vastuiden suhteellisesta osuudesta kokonaisvaroista sekä taksonomiakelpoisten taloudellisten toimintojen osuuden vakuutustoiminnasta. POP Pankki -ryhmässä on myös käynnissä valmistelut Taksonomia-asetuksen artikla 8:n mukaisten esittämiskaavojen oikea-aikaisen ja oikean soveltamisen varmistamiseksi tulevilla tilikausilla.

KESTÄVÄN RAHOITUKSEN JA SIOJTTAMISEN EDISTÄMINEN SEKÄ ILMASTONMUUTOKSEN HILLINTÄ NIIDEN AVULLA

YK:n Kestävän kehityksen ilmastotekoja koskevaan tavoitteeseen sisältyy ilmastomuutoksen hidastamiseen, sopeutumiseen, vaikutusten lievittämiseen ja ennakkoarvoituksiin liittyvän koulutuksen parantaminen, tietämyksen lisääminen sekä kansalaisten ja instituutioiden valmiuksien lisääminen. POP Pankki -ryhmän tavoitteena on pienentää ympäristövaikutusten ja ilmastomuutoksen aiheuttamaa riskiä tarjoamalla asiakkaille rahoitusta ilmastomuutoksen hillintää ja siihen sopeutumista tukevia investointeja varten sekä tarjoamalla kestävä kehitystä tukevia sijoituskohteita ja tiedottamalla asiakkaita näihin liittyvistä mahdollisuuksista. Vastuullisen luotonannon ja sijoittamisen periaatteet ohjaavat vahvasti POP Pankki -ryhmän päätöksentekoa. Ryhmän jäsenpankit eivät tietoisesti rahoita lain tai hyvän tavon vastaista toimintaa.

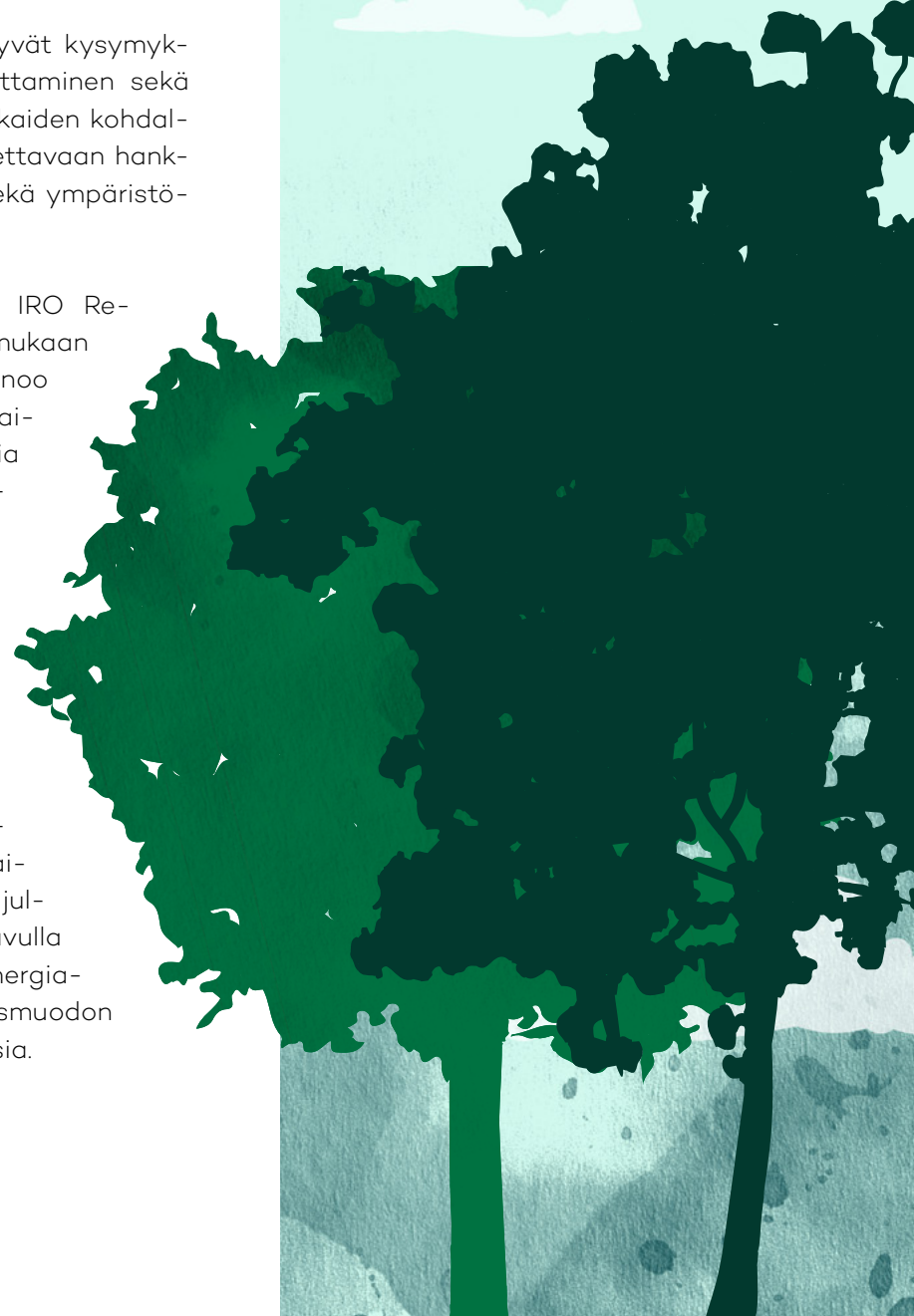
VASTUULLINEN LUOTONANTO

Luotonantoa tarkastellaan POP Pankki -ryhmässä kokonaisvaltaisesti tavoitteena pitkäaikaiset asiakassuhteet. Vastuullisen luotonannon lähtökohtana on asiakkaan tunteminen ja asiakkaan tilanteen huolellinen selvittäminen. POP Pankki -ryhmässä henkilöasiakkaiden luotonanto pohjautuu asiakkaan taloudelliseen turvallisuuteen, hyvän liiketavan periaatteisiin sekä luotonannon eettisiin ohjeisiin. Henkilöasi-

akkailla suurimmat luotonantoon liittyvät kysymykset ovat luoton määrän oikea mitoittaminen sekä asiakkaan velanhoitokyky. Yritysassiakkaiden kohdalla tunnistamme toimintaan tai rahoitettavaan hankkeeseen liittyvät taloudelliset riskit sekä ympäristövaikutukset.

POP Pankki -ryhmän vuonna 2021 IRO Researchilla teettämän tutkimuksen mukaan vain 14 prosenttia suomalaisista sanoo huomioivansa ympäristövaikutukset kaikissa hankinnoissaan. 43 prosenttia suomalaisista kaipaa lisätietoa hankintojensa ilmasto- ja ympäristövaikutuksista. Erityisesti naiset (51 %) ja 18–34-vuotiaat haluaisivat tietää enemmän hankintojensa vaikutuksista ympäristöön.

POP Pankki hyödynsi tutkimusta syksyllä 2021 uudistamansa, henkilöasiakkaille suunnatun ympäristöystävällisiä hankintoja tukevan Vihreä laina -tuotteen viestinnässä. Lisäksi se julkaisi sivuillaan kolme laskuria, joiden avulla kuka tahansa voi arvioida asumisen energiatehokkuuteen sekä auton ja lämmitysmuodon vaihtamiseen liittyviä päästövaikutuksia.

VASTUULLINEN SJOITTAMINEN

POP Pankki -ryhmän sijoitustoiminnan järjestämisessä huomioidaan vastuullisuusperiaatteiden toteutuminen niin asiakkaille tarjottavissa tuotteissa kuin ryhmän omassa sijoitustoiminnassa. Ryhmän sijoitustoiminnassa pyritään sulkemaan pois sellaiset kohteet, jotka voivat aiheuttaa vaikeasti ennakoitavia riskejä, vahingonkorvausvaatimuksia, epäedullista julkisuutta tai ovat muutoin ristiriidassa ryhmän eettisten periaatteiden kanssa. Tällaisia ovat muun muassa tupakkateollisuus, uhkapelitoiminta tai lapsityövoimaa tuotannossaan käyttävät yritykset.

Sijoitusneuvontaa tarjotessa POP Pankit huomioivat kestävyysriskit tarjolla olevan tuotevalikoiman kautta. Kestävyysriskillä tarkoitetaan ympäristöön, yhteiskuntaan tai hallintotapaan liittyvää tapahtumaa tai olosuhdetta, jonka toteutumisella saattaisi olla sijoituksen arvoon tosiasiallinen tai mahdollinen kielteinen olennainen vaikutus. Kaikki yhteistyö-

kumppanimme ovat allekirjoittaneet YK:n tukemat vastuullisen sijoittamisen periaatteet (PRI, Principles for Responsible Investment). POP Pankin sijoitusneuvontaa tarjoavat henkilöt ovat myös aktiivisesti kouluttautuneet ESG-tiedonantovelvollisuuteen liittyen.

POP Rahastojen, joilla on Morningstarin vastuullisuusrating, vastuullisuusratingin keskiarvo on 3,6 (vrt. edellisenä vuonna 3,6) asteikolla 1–5. Morningstarin vastuullisuusluokitus kuvaa rahaston omistamien yhtiöiden vastuullisuutta suhteessa muiden samassa Morningstarin määrittelemässä vertailuluokassa olevien rahastojen omistuksiin. Sijoitusrahasto saa vastuullisuusratingin, jos sen varoista vähintään 50 prosenttia on sijoitettu yrityksiin, joille Sustainalytics on määrittänyt yrityskohtaisen ESG-ratingin.

PAIKALLISEN MENESTYKSEN, ELINVOIMAISUUDEN JA HYVINVOINNIN TUKEMINEN

YK:n Agenda 2030 -ohjelman ihmisarvoista työtä ja talouskasvua koskevan tavoitteen yhtenä alakohtana on kotimaisten rahoituslaitosten kyvyn tukeminen pankki-, vakuutus- ja rahoituspalvelujen tarjoamiseksi kaikille. Tavoitteeseen sisältyy myös muun muassa kehityslähtöisten käytäntöjen edistäminen tuottavan toiminnan tukemiseksi ja mikro- ja pienyritysten sekä keski suurten yritysten perustamisen ja kasvattamisen kannustaminen.

Osuuspankkeina POP Pankit ovat jäsenasiakkaidensa omistamia. Osuuskunta on Kansainvälisen Osuustoimintaliiton määritelmän mukaisesti itsenäinen henkilöyhteisö, johon jäsenet liittyvät vapaaehtoisesti toteuttaakseen yhteisesti omistamansa ja demokraattisesti hallitsemansa yrityksen avulla taloudellisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tarpeitaan ja tavoitteitaan. POP Pankin jäsenyys oikeuttaa osallistumaan pankin päätöksentekoon osuuskunnan kokouksessa tai ylintä päätösvaltaa käyttävän edustajiston jäsenten valintaan. POP Pankit toteuttavat omistajiensa tahtoa, joka nivoutuu ryhmän perustehtävään edesauttaa asiakkaiden taloudellista hyvinvointia, vaurastumista ja paikallista menestystä tukee tätä tärkeää tavoitetta.

POP Pankilla on Suomalaisen Työn Liiton myöntämä Avainlippu-tunnus, joka kertoo palvelun tuottamisesta ja työllistämisestä Suomessa. POP Pankki -ryhmä

työllisti vuonna 2021 yhteensä 822 henkilöä. Vero- ja ryhmä maksoi 6,6 miljoonaa euroa.

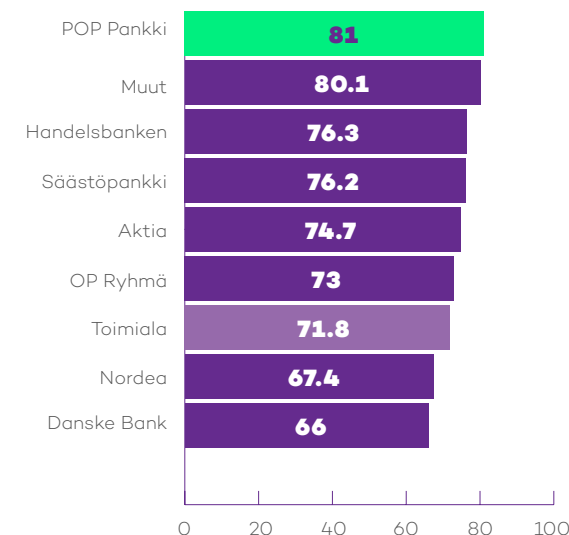
Paikallisuus on käsitteenä muuttunut digitaalisen asioimisen yleistyessä. Paikallisuus, joka kytkeytyi aiemmin fyysiseen sijaintiin, merkitsee tänä päivänä yhä enenevässä määrin sitä, että pankki ymmärtää asiakkaansa toimintaympäristöä ja on helposti tavoitettavissa eri kanavien kautta.

Asiaksläheisyys ja palvelu ovat POP Pankki -ryhmän toiminnan ytimessä ja palvelukokemuksen kehittymistä seurataan aktiivisesti. Pankki- sekä vakuutuspalvelujen suositteluhaluutta POP Pankki -ryhmässä mitataan NPS-tutkimuksen avulla. POP Mobiili -sovelluksen osalta seurataan asiakkaiden sovelluskaupoissa antamia tähti-arvioita ja palautteita. Näiden mukaan POP Mobiili on mobiilipankkisovellusten kärkiluokkaa.

Riippumattoman EPSI Ratingin pankkitoimialaraportin mukaan POP Pankilla oli vuonna 2021 Suomen tyytyväisimmät henkilö- ja yritysasiakkaat. Erityisen merkityksellisen tutkimuksen tuloksista teki sen, että POP Pankki osallistui henkilöasiakkaiden kyselyyn nyt 10. kertaa ja yritysasiakkaiden kyselyyn ensimmäistä kertaa. Ryhmän pankkien saaman palautteen yhteiseksi nimittäjäksi tutkimuksessa nousi esille juuri asiakassuhteen luomisessa onnistuminen.

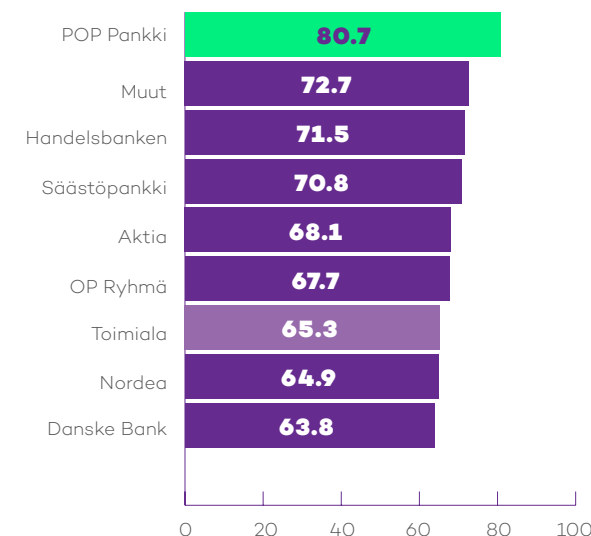
ASIAKASTYYTYVÄISYYS, YKSITYISASIAKKAAT

Lähde:
EPSI Rating, 2021

ASIAKASTYYTYVÄISYYS, YRITYSASIAKKAT

Lähde:
EPSI Rating, 2021

YK:n Kestävän kehityksen tavoitteisiin lukeutuva hyvä koulutus nähdään POP Pankki -ryhmässä tärkeänä yleiselle hyvinvoinnille. Siksi se tekee aktiivista yhteistyötä erilaisten oppilaitosten ja yhdistysten kanssa sekä osallistuu erilaisiinluentotilaisuuksiin. Vaikka korona on vähentänyt fyysisten tilaisuuksien määrää, esimerkiksi POP Pankki Pohjanmaa on jatkanut POP Akatemia -trainee-ohjelman toteuttamista, jonka tavoitteena on tarjota korkeakouluopiskelijoille monipuolinen pankkialan harjoittelukokemus opiskelijan omaa opintosuuntausta tukien. Lisäksi esimerkiksi Vuoksin Suupohjan koulutuskuntayhtymän ohjelmistokehittäjäopiskelijat toteuttivat viime keväänä koulutussovimusprojektin POP Pankki Suupohjalle.

POP Pankit ovat tehneet myös pitkäjänteistä yhteistyötä erilaisten urheilu- ja kulttuuriyhdistysten kanssa. POP Pankki -ryhmä on myös osallistunut erilaisiin valtakunnallisiin kampanjoihin, joiden tavoitteena on edistää turvallista digiasiointia. Esimerkiksi se oli mukana Finanssialan keväällä 2021 julkaistun Turvalliset digipalvelut arjen apuna -oppaan laatimisessa. Lisäksi se osallistui useiden eri alan toimijoiden yhteiseen tietojen kalastelujen ehkäisemistä edistävään Varo, Varmista ja Varoita (VVV) -kampanjaan.

GUOXI YU, TIETOTURVAPÄÄLLIKÖ, POP PANKKIKESKUS

MITÄ TYÖNKUVAASI KUULUU?

”Tehtävääni kuuluu POP Pankin tietoturvajohdaminen ja kehittäminen, tietoturvatietoisuuden kasvattaminen, sekä tietoturvapoikkeamien, kuten kalastelujen käsittelyminen.”

MILLAINEN VUOSI 2021 OLI TIETOTURVAPÄÄLLIKÖN NÄKÖKULMASTA?

”Pankkitietojen kalastelu oli vuonna 2021 aktiivista ja kalasteluyritykset kohdistuivat laajasti koko toimialaan. Tietojenkalastelusivuja havaittiin moninkertaisesti edelliseen vuoteen nähden. Myös huijausviestejä oli liikkeellä runsaasti. Erityisesti kiinnitti huomiota se, miten paljon näiden sivujen ulkoasu ja viestien kieli oli kehittynyt aiempaan nähden.”

MITEN TIETOJENKALASTELUILTA VOISI VÄLTÄÄ?

”Ihan ensimmäiseksi on hyvä muistaa, että pankki ei koskaan lähetä viestillä linkkiä verkkopankkiinsa. Hakukonehuijaukset yleistyivät viime vuonna voimakkaasti, joten toisena vinkkinä suosittelen kirjautumaan pankin palveluihin joko POP Pankin verkkosivun tai mobiili-sovelluksen kautta. Kun käytät pankkipalveluita selaimen kautta, kirjoita verkkosivun osoite

aina suoraan osoitekenttään, älä koskaan käytä hakukonetta, sillä hakutulokset voivat johtaa huijaussivustolle.”

”Kolmantena vinkkinä sanoisin, että jos vastaanottamasi tekstiviesti- tai sähköpostiviesti yhtään epäilyttää, lähetä se meille sähköpostilla osoitteeseen turvallisuus@poppankki.fi, niin otamme asian selvitykseen. Kiitos kaikille tätä kautta yhteydessä olleille.”

”Verkkosivuiltamme ja some-kanavistamme löytyy ajankohtaista tietoa mahdollisista kalastelu-yrityksistä. Suosittelen lämpimästi seuraamaan näitä kanavia kalasteluyritysten välttämiseksi”.

HENKILÖSTÖN YHDENVERTAISUUS SEKÄ MONIMUOTOISUUDEN JA TYÖHYVINVOINNIN EDISTÄMINEN

POP Pankki -ryhmän henkilöstön yhdenvertaisuus sekä monimuotoisuuden ja työhyvinvoinnin edistäminen heijastavat YK:n Kestävän kehityksen tavoitteita sukupuolten tasa-arvon ja ihmisarvoisen työn edistämisen sekä eriarvoisuuden vähentämisen osalta.

POP Pankki -ryhmässä kaikkia työntekijöitä ja heidän kykyjään arvostetaan sekä työyhteisön monimuotoisuutta ja ihmisten yksilöllisyyttä kunnioitetaan. Kaikkia työntekijöitä kohdellaan samanarvoisesti riippumatta sukupuolesta, iästä, alkuperästä, vakaumuksesta, terveydentilasta, seksuaalisesta suuntautumisesta tai muusta henkilöön liittyvästä syystä. Yhdenvertainen kohtelu näkyy muun muassa työyhteisön arjessa, henkilövalinnoissa, palkitsemisessa ja urakehityksessä. Yhdenvertainen kohtelu ei rajoitu ainoastaan työntekijöihin, vaan se ulottuu myös hallintoon, yhteistyökumppaneihin ja asiakkaisiin.

POP Pankki -ryhmä pyrkii kaikessa toiminnassaan työhyvinvoinnin kehittämiseen. Henkilöstön työtyytyväisyyttä mitataan vuosittain ja tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen työyhteisön kehittämiseksi laaditaan säännöllisesti suunnitelmia. Työntekijöiden on mahdollista käydä keskustelua tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioista esimiestensä, työsuojelu- tai henkilöstöedustajan kanssa.

Finanssialan henkilöstön osaamisen vaatimustaso nykyisessä laajasti säädelyssä ja digitalisoituneessa toimintaympäristössä on korkea. Henkilöstön tarvit-

tava osaaminen varmistetaan ajankohtaisten koulutuksien ja aktiivisen sisäisen tiedonvälityksen avulla. POP Pankeilla on ollut jo yli kymmenen vuoden ajan käytössään sähköinen palkka- ja osaamispassi, joka avulla työntekijä ja esihenkilö voivat seurata ja kehittää työntekijän osaamista.

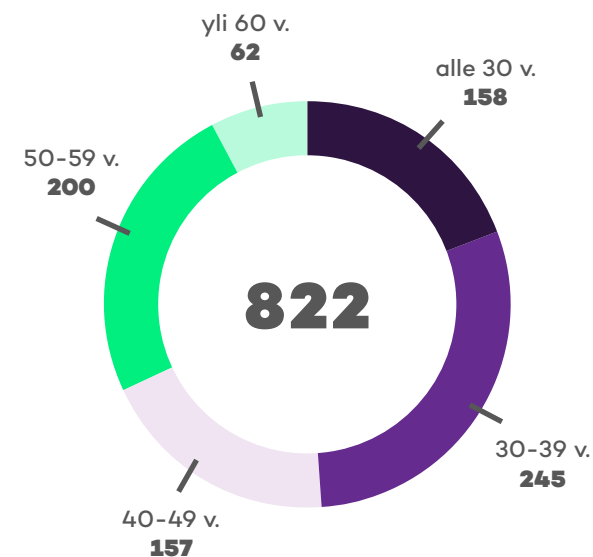
Hyvinvoiva henkilöstö on tärkeää POP Pankki -ryhmän päivittäisten palvelujen tuottamisessa. Koronatilanne heijastui vuonna 2021 eri tavoin ryhmän eri organisaatioihin. POP Pankkikeskuksessa, Bonum Pankissa sekä Suomen Vahinkovakuutuksessa noudatettiin yleisiä etätyösuosituksia ohjaten ja opastaen henkilöstöä tilanteeseen liittyviin käytäntöihin. Pankeissa noudatettiin alueellisia suosituksia sekä hyödynnettiin mahdollisuuksien mukaan etätyöskentelyä. POP Pankki -ryhmä osallistui vuonna 2021 toista vuotta valtakunnalliseen Vastuullinen työnantaja -ohjelmaan, jonka kautta on monipuolisesti saatavilla tietoa erilaisiin organisaatio- ja työkuultuuri-teemoihin liittyen.

POP Pankki -ryhmä työllisti vuonna 2021 yhteensä 822 henkilöä, kun se edellisvuonna työllisti 785 henkilöä. Ryhmän henkilöstön sukupuolijakauma heijastaa naisvaltaisen finanssialan keskiarvoa. Naisten osuus ryhmän henkilöstöstä oli 74,0 (74,1) prosenttia ja miesten osuus 26,0 (25,9) prosenttia. Vakituisten työsuhteiden osuus kaikista työsuhteista oli 91,6 (92,1) prosenttia.

POP PANKKI RYHMÄN TYÖNTEKIJÄT JA TYÖSUHTEET 31.12.2021

	vuosi 2021	vuosi 2020
Miehiä	214	203
Naisia	608	582
Yhteensä	822	785
Joista vakituisia	753	723
Joista määräaikaista	69	62

POP PANKKI RYHMÄN HENKILÖSTÖN IKÄJAKAUMA 31.12.2021

PERSOONAA PELIIN

Vuonna 2021 POP Pankin toimitusjohtajista lähes 40 prosenttia oli naisia. POP Pankki Lakeuden toimitusjohtaja Kirsi Salo on tehnyt monivaiheisen uran edeten työasemakouluttajasta pankin toimitusjohtajaksi sekä POP Pankkien keskusluottolaitoksen Bonum Pankin hallituksen jäseneksi.

”Tulin alalle jo vuonna 1989 ja Kyrönmaan Osuuspankki oli ensimmäinen vakituinen työpaikkani. Perintä, koulutus- ja maksuliikeasiat hallitsivat 90-lukua. Aloitin työasemakouluttajana, mistä siirryin maksuliiketyshenkilöksi. Kiersin asen- tamassa pankkiyhteysohjelmia ja opetin asiakkaita maksamaan itse laskunsa. Se oli mukavaa työtä ja tein sitä pitkään. Seuraavaksi minulle ilmoitettiin, että alat tehdä perintää ja niin ryhdyin laatimaan OVYn korvaushakemuksia. Vuonna 2000 minua kutsui kirjanpito tehtävät. Sitten toimeeni hallintopäällikkönä ja -johtajana kuului myös henkilöstöhallintoa, markkinointia sekä monenlaisia muita taustatehtäviä.”

”Vuonna 2007 sain myös varatoimitusjohtajan tittelin ja kymmenen vuotta myöhemmin siirryin toimitusjohtajaksi. Vuonna 2018 toimin myös

samanaikaisesti Bonum Pankin toimitusjohtajana, jonka jälkeen jatkoin silloisen pankkini toimitusjohtajana. Vuonna 2020 pankki fuusioitui ja siirryin uuden, POP Pankki Lakeuden toimitusjohtajaksi.”

”Minulla oli ollut aina haaveena päästä keskuksen tekemään töitä edes lyhyenkin pestin ja Bonumin paikan kautta se toteutui. Olen tästä hyvin onnellinen, koska se on tuonut paljon perspektiiviä nykyiseen työhöni. Kokemus eri näkökulmista on auttanut ymmärtämään kaikkia osapuolia”.

MITEN TEILLÄ POP PANKKI LAKEUDESSA TOTEUTUU SUKUPUOLTEN VÄLINEN TASA-ARVO?

”Sanoisin, että hyvin. Meillä on seitsemän konttoria, joista kaksi jakautuu yhden esihenkilön kesken. Kaksi konttorinvetäjästä on miehiä ja loput naisia.

Johtoryhmätasolla meillä miesten ja naisten välinen suhde on 50–50. Meillä sukupuolta enemmän on painotettu ihmisen persoonaa ja osaamista sekä halua toimia esihenkilönä. Motivaatio on tärkeä tekijä esihenkilönä onnistumisessa, sillä tehtävä on nykyisin hyvin vaativa.”

MITEN ITSE NÄET ROOLISI JOHTAJANA SUKUPUOLISEN TASA-ARVON EDISTÄJÄNÄ?

”Kun katson meidän kesätyöhakijoiden hakemuksia, joita on muuten tullut ennätysmäärä, näen että poikia on vähemmän. Tämä heijastaa toimialan naisistumista. Ja vaikka olisi hyvä, että jokaisella konttorilla olisi molemman sukupuolen edustajia, täytyy myös ottaa huomioon, missä kukin toivoo voivansa työskentelevänsä ja mitä osaamista, missäkin konttorissa tarvitaan.”

”Meillä lähes kaikki aloittavat kassatoiminnoista, sillä se auttaa ymmärtämään, miten raha liikkuu ja miten yhteiskunta toimii. Mielestäni pankkityö on yleissivistävä ja nuorille kunnan arvoinen työpaikka, sillä alan kokemusta arvostetaan laajasti”.

MINKÄLAISEEN OSAAMISEEN TEILLÄ SATSATAAN?

”Ala on tässä mielessä murroksessa. Jossain vaiheessa painotettiin monitoimiosaajuutta, mutta nyt muun muassa sääntelyn myötä rahoitus ja säästäminen ovat alkamassa eriytyä, laajojen osaamisvaatimusten myötä. Yrityssektori on selkeä painopistealue, johon satsaamme. Ennen kaikkea kuitenkin sanoisin, että rekrytoimisessa on kyse persoonasta, sillä tämä on sosiaalisen ihmisen työtä. Kaiken muun voi oppia”.

LIIKETOIMINNAN AVOIMUUS JA LÄPINÄKYVYYS

POP Pankki -ryhmän viestintä perustuu aktiiviseen ja avoimeen tiedonvälitykseen. Perusperiaatteena on, että kaikilla sidosryhmillä on yhdenvertainen ja samanaikainen mahdollisuus tiedon saantiin. Viestinnässä annetaan oikeat ja riittävät tiedot toiminnasta. Myös viestinnässä noudatetaan hyvää pankkitapaa ja varmistetaan, että yksityisyydensuoja ei vaarannu.

YK:n Kestävän kehitys -ohjelman 16. tavoite eli hyvä hallinto, rauha ja oikeudenmukaisuus nivoutuvat POP Pankki -ryhmässä sen kahteen vastuullisuusohjelman teemaan; liiketoiminnan avoimuuteen ja läpinäkyvyyteen sekä harmaan talouden, korruption ja rahanpesun estämiseen. YK:n tavoitteessa hyvällä hallinnolla viitataan muun muassa tehokkaiden, läpinäkyvien ja vastuullisten instituutioiden rakentamiseen. POP Pankki -ryhmä edellyttää, että kaikki työntekijät, toimiva johto ja hallinnon jäsenet tuntevat hyvän hallintotavan mukaiset ohjeet ja toimivat niiden mukaisesti.

Hyvän hallintotavan noudattamista valvoo keskusyhteisön hallitus. Puutteet luotettavan hallinnon järjestämisessä ja mahdolliset säännösten noudattamattomuudesta johtuvat merkittävät riskit ja syntyneet vahingot raportoidaan välittömästi hallitukselle. Hallitukselle ilmoitetaan välittömästi myös johtamisesta ja keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden sekä compliance officerin luotettavuuden, sopivuuden tai ammatitaidon kyseenalaistumisesta. POP Pankki -ryh-

mässä on mahdollista raportoida väärinkäytöspäilyistä compliance-toiminnolle ja sisäiselle tarkastukselle luottamuksellisesti tarkoitukseen varattua viestintäkanavaa (whistleblowing) käyttäen.

Mahdollisen ristiriitatilanteen muodostuminen pyritään ennaltaehkäisemään välttämällä vaarallisten työyhdistelmien syntymistä liiketoiminnassa esimerkiksi operatiivisen ja riskien hallintaan liittyvän valvontavastuun eriyttämisellä ryhmän organisaatioiden kaikilla tasoilla. Compliance-toimintoon kuuluva henkilö raportoi keskusyhteisön hallitukselle vuoden aikana tehtyjen aiheellisten ja aiheettomiksi osoittautuneiden whistleblowing-ilmoitusten määrän yhteisöittäin.

POP Pankkikeskuksen hallitus vahvistaa ja säännönmukaisesti päivittää jäsenluottolaitoksilleen ohjeen sisäpiirirekisteristä, arvopaperiomistuksen ilmoitusvelvollisuudesta ja kaupankäyntisäännöistä. Henkilöstöön kuuluva ei saa osallistua hänen ja jäsenluottolaitoksen välistä sopimusta koskevan asian käsittelyyn. Hän ei myöskään saa ottaa osaa jäsenluottolaitoksen ja kolmannen henkilön välistä asiaa koskevaan käsittelyyn, mikäli hänellä on odotettavissa olennaista etua, joka saattaa olla ristiriidassa jäsenluottolaitoksen edun kanssa. Eturistiriitatilanteen mahdollisesti syntyessä se raportoidaan läpinäkyvästi asiaan liittyville asiakkaille, jotka voivat huomioida tilanteen omassa päätöksenteossaan, sekä keskusyhteisön hallitukselle.

Suomen Vahinkovakuutuksen johtoryhmä on vahvistanut eturistiriita- ja esteellisyystilanteita koskevan toimintaohjeen ja päivittää sitä säännöllisesti. Esteellinen toimihenkilö ei saa osallistua asian käsittelyyn eikä olla läsnä sitä käsiteltäessä. POP Pankki -ryhmässä ei raportoitu vuoden aikana ryhmää koskevia eturistiriitatilanteita.

Kaikkia asiakkaita POP Pankki -ryhmässä kohdellaan oikeudenmukaisesti ja tasapuolisesti. Asiakkaat tunnetaan ja heidän toimintaansa ja taustoihinsa perehdytään niin laajasti kuin asiakassuhde edellyttää, jotta asiakkaalle voidaan tarjota hänelle sopivia tuotteita ja palveluita. Asiakkaiden antamat palautteet ja valitukset käsitellään asianmukaisesti ja toiminnan kehityksessä pyritään huomioimaan palautteet mahdollisimman hyvin.

Yhteistyökumppaneiden edellytetään noudattavan lainsäädäntöä, viranomaismääräyksiä sekä oman toimialansa hyviä tapoja. Yhteistyökumppaneita valitessa pyritään huomiomaan, että yhteistyökumppanin arvot ovat yhdenmukaisia POP Pankki -ryhmän arvojen kanssa ja yhteistyökumppani ei aiheuta merkittävää maineriskiä tai heikennä tarjottavien palveluiden laatua.

Vuoden 2021 osalta POP Pankki -ryhmän keskeisimpiä ulkoisia sidosryhmiä viranomaisten lisäksi ovat finanssialan edunvalvontajärjestö Finanssiala ry sekä osuustoiminnan edunvalvonta-

järjestö Osuustoimintakeskus Pellervo. Ryhmän liiketoiminnallisiin yhteistyökumppaneihin lukeutuvat POP Pankin sijoitustuotevalikoiman osalta Sp-Rahastoyhtiö Oy ja UB Omaisuudenhoito Oy. Arvopaperipalveluissa yhteistyökumppanina on Nordnet Bank Ab Suomen sivuliike. POP Pankkien välittämät eläke- ja säästövakuutustuotteet tuottavat Aktia Henkivakuutus Oy ja Sp-Henkivakuutus Oy sekä lainavakuutustuotteet AXA-konserni ja Sp-Henkivakuutus Oy. Yhteistyön tarkoituksena on turvata kilpailukykyiset eläke-, säästö- ja lainavakuutuspalvelut POP Pankkien asiakkaille. POP Pankit aloittivat kesällä 2021 uuden yhteistyön Puro Finance Oy:n kanssa, joka tuottaa POP Pankin yritysasiakkaille suunnatun Laskuraha-palvelun. POP Pankin tietojärjestelmien toimittajana toimii Oy Samlink Ab ja riskiraportoinnin osalta teemme yhteistyötä ALM Partners Oy:n kanssa. Taloushallinnon ja viranomaisraportoinnin toimittaja on Figure Taloushallinto Oy, jonka POP Pankki -ryhmä omistaa muiden kyseisen yhtiön asiakaspankkien kanssa.

HARMAAN TALOUDEN, KORRUPTION JA RAHANPESUN ESTÄMINEN

POP Pankki -ryhmä suhtautuu nollatoleranssilla lahjontaan, korruption ja muuhun epäeettiseen vaikutamiseen. Sen johtamisjärjestelmään kirjatut lahjontaa ja korruptiota käsittelevät periaatteet ja ohjeet koskevat henkilökuntaa, toimivaa johtoa sekä hallintoon kuuluvia henkilöitä. Kirjattujen periaatteiden ja ohjeiden avulla pyritään tunnistamaan ja estämään mahdolliset korruption, lahjuksiin ja rahanpesun liittyvät riskit. Keskusyhteisön hallitus sekä toimiva johto valvovat periaatteiden toteutumista.

POP Pankki -ryhmä on vahvistanut rahanpesun ja muun talousrikollisuuden riskienhallinnan toimintamallia vuonna 2021 systemaattisesti koko yhteenliittymän tasolla. Esimerkiksi keskusyhteisön rahanpesun ja muun talousrikollisuuden estämistä käsittelevien sitovien ohjeita on uudistettu ja tiedottamista ja kouluttamista on merkittävästi lisätty. Lisäksi pankkitoiminnassa toteutettiin täysin uuden AML-monitorointijärjestelmän hankinta- ja käyttöönottoprojekti.

POP PANKKI -RYHMÄN GRI-SISÄLLYSLUETTELO

GRI-tunnus	GRI-sisältö	Sivu tai osoite	Selite tai kommentti
------------	-------------	-----------------	----------------------

Sivunumerot viittaavat POP Pankki -ryhmän vuosikertomukseen 2021.

Organisaatioprofiili

102-1	Organisaation nimi		POP Pankki -ryhmä
102-2	Toimialat, brändit, tuotteet ja palvelut		POP Pankki -ryhmä on suomalainen finanssiryhmä, joka tarjoaa vähittäispankkipalveluja henkilöasiakkaille, pienille ja keskisuurille yrityksille sekä vahinkovakuutuspalveluja henkilöasiakkaille.
102-3	Organisaation pääkonttorin sijainti		POP Pankki -ryhmän keskusorganisaatio POP Pankkikeskus osk on rekisteröity Helsinkiin. Sen pääkonttori on Espoossa.
102-4	Toimintamaat		POP Pankki -ryhmän toiminta on keskittynyt Suomeen.
102-5	Organisaation omistusrakenne ja yhtiömuoto	s. 24	POP Pankki -ryhmä ja POP Pankkien yhteenliittymä
102-6	Markkina-alueet	s. 9	POP Pankki -ryhmän liiketoimintasegmentit
102-7	Organisaation koko	s. 6	POP Pankki tiivistetysti
102-8	Henkilöstö ja muut työntekijät	s. 6, 38-39	POP Pankki tiivistetysti, Henkilöstö ja palkitseminen
102-10	Merkittävät muutokset organisaatiossa ja sen toimituksetjussa	s. 25, 37-38	Muutokset POP Pankki -ryhmän rakenteessa; POP Pankkikeskus osk:n hallinto
102-13	"Jäsenyydet järjestöissä ja edunvalvontaorganisaatioissa"	s. 19-20	Liiketoiminnan avoimuus ja läpinäkyvyys

Strategia

102-14	Toimitusjohtajan katsaus	s. 4-5	Toimitusjohtajan katsaus
102-15	Keskeiset vaikutukset, riskit ja mahdollisuudet	s. 25, 31-35, 43-44	Toimintaympäristö, POP Pankki -ryhmän riskien ja vakavaisuuden hallinta sekä riskiasema, Vuoden 2022 näkymät

Etiikka ja arvot

102-16	Arvot ja liiketoimintaperiaatteet	s. 6	POP Pankki tiivistetysti
102-17	Epäiltyjen väärinkäytösten ilmoittaminen	s. 19	Liiketoiminnan avoimuus ja läpinäkyvyys

Hallinto

102-18	Hallintorakenne	s. 24, 37-38, 67-73	POP Pankki -ryhmä ja POP Pankkien yhteenliittymä, POP Pankkikeskus osk:n hallinto, Liite 3 Hallinto- ja ohjausjärjestelmät
102-19	Vastuunjako	S. 67-73	Liite 3 Hallinto- ja ohjausjärjestelmät
102-20	Vastuuhenkilöt ja raportointisuhteet	s. 12, 67-73	Vastuullisuus, Liite 3 Hallinto- ja ohjausjärjestelmät
102-22	Hallituksen kokoonpano	s. 67-69	Liite 3 Hallinto- ja ohjausjärjestelmät
102-23	Ylimmän hallintoelimen puheenjohtaja	s. 37-38	POP Pankkikeskus osk
102-24	Ylimmän hallintoelimen nimittäminen ja valinta	s. 37-38, 67-69	POP Pankkikeskus osk:n hallinto, Liite 3 Hallinto- ja ohjausjärjestelmät
102-25	Eturistiriitojen välttäminen	s. 19	Liiketoiminnan avoimuus ja läpinäkyvyys
102-26	Ylimmän hallintoelimen rooli organisaation tarkoituksen, arvojen ja strategian määrittelyssä	s. 67-69	Liite 3 Hallinto- ja ohjausjärjestelmät
102-29	Hallituksen rooli vaikutusten ja riskien tunnistamisessa ja hallinnassa	s. 12, 67-73	Vastuullisuus, Liite 3 Hallinto- ja ohjausjärjestelmät
102-30	Riskienhallinnan tehokkuuden arviointi	s. 69, 74-93	Liite 3 Hallinto- ja ohjausjärjestelmät, Liite 4 Riskienhallinta POP Pankki -ryhmässä
102-32	Ylimmän hallintoelimen rooli yristyvastuuraportoinnissa	s. 37-38, 67-69	POP Pankkikeskus osk:n hallinto, Liite 3 Hallinto- ja ohjausjärjestelmät
102-33	Kriittisten epäkohtien kommunikointi	s. 19	Liiketoiminnan avoimuus ja läpinäkyvyys
102-35	Hallituksen ja ylimmän johdon palkitseminen	s. 38-39, 71-73	Henkilöstö ja palkitseminen, Liite 3 Hallinto- ja ohjausjärjestelmät
102-36	Palkitsemisen määrittelyä koskeva prosessi	s. 38-39, 71-73	Henkilöstö ja palkitseminen, Liite 3 Hallinto- ja ohjausjärjestelmät

Sidosryhmävuorovaikutus

102-40	Luettelo organisaation sidosryhmistä	s. 19-20	Liiketoiminnan avoimuus ja läpinäkyvyys
--------	--------------------------------------	----------	---

Raportointikäytännöt

102-45	Tilinpäätökseen sisältyvät yksiköt	s. 51-52, 142-143	Liite 1 POP Pankki -ryhmä ja IFRS-tilinpäätöksen laajuus, Liite 37 POP Pankki -ryhmän tilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt
102-46	Raportin sisällön määrittely	s. 12	Vastuullisuus
102-47	Olennot näkökohdat	s. 12-20	Vastuullisuus
102-50	Raportointijakso		Raportointijakso on 1.1.-31.12.2021.
102-52	Raportin julkaisutiheys		Vuosittain
102-53	"Yhteystiedot, josta kysyä raporttiin liittyviä lisätietoja"		toimitusjohtaja Jaakko Pulli, POP Pankkikeskus osk
102-54	GRI-standardien mukainen raportoinnin kattavuus		Raportointi on toteutettu GRI-standardien peruslaajuuden (core) mukaisesti
102-55	GRI-sisällysluettelo	s. 21-22	POP Pankki -ryhmän GRI-sisällysluettelo
102-56	Raportoinnin varmennus		Raporttia ei varmenneta

Aihekohtainen sisältö

103-1	Olennot näkökohdat	s. 12-20	Vastuullisuus
103-2	Johtamismallin ja sen osa-alueiden kuvaus	s. 12	Vastuullisuus

Taloudellinen tuloksellisuus

201-1	Suoran taloudellisen lisäarvon tuottaminen ja jakautuminen	s. 6-8, 28	POP Pankki -tiivistetysti, POP Pankki -ryhmän tulos ja tase
-------	--	------------	---

Verotus

207-4	Maksetut verot	s. 6	POP Pankki tiivistetysti
-------	----------------	------	--------------------------

Monimuotoisuus ja tasa-arvo

405-1	Hallintoelinten ja henkilöstöryhmien monimuotoisuus	s. 17	Vastuullisuus
-------	---	-------	---------------

POP PANKKI -RYHMÄN TOIMINTAKERTOMUS 2021

POP PANKKI -RYHMÄ JA POP PANKKIEN YHTEENLIITTYMÄ

POP Pankki -ryhmä on suomalainen finanssiryhmä, joka tarjoaa vähittäispankkipalveluja henkilöasiakkaille, pienille ja keskisuurille yrityksille sekä vahinkovakuutuspalveluja henkilöasiakkaille. POP Pankin perustehtävä on edesauttaa asiakkaiden taloudellista hyvinvointia, vaurastumista ja paikallista menestystä.

POP PANKKI -RYHMÄN RAKENNE

POP Pankki -ryhmän muodostavat POP Pankit ja POP Pankkikeskus osk sekä näiden määräysvallassa olevat yhteisöt. POP Pankki -ryhmän merkittävimmät asiakasliiketoimintaa harjoittavat yhtiöt ovat:

- 21 POP Pankkikeskus osk:n jäsenosuuspankkia, jotka käyttävät markkinointinimeä POP Pankki
- Bonum Pankki Oyj, joka on POP Pankkien keskusluottolaitos ja POP Pankkikeskus osk:n tytäryhtiö
- Suomen Vahinkovakuutus Oy, joka käyttää aputoiminimeä POP Vakuutus

POP Pankit ovat jäsenasiakkaidensa omistamia osuuskuntamuotoisia pankkeja. Osuuspankin jäsenyys oikeuttaa osallistumaan pankin päätöksentekoon osuuskunnan kokouksessa tai ylintä päätösvaltaa käyttävän edustajiston jäsenten valintaan. Keskusyhteisönä toimiva POP Pankkikeskus osk vastaa POP Pankki -ryhmän ryhmäohjauksesta ja valvonnasta talletuspankkien yhteenliittymästä an-

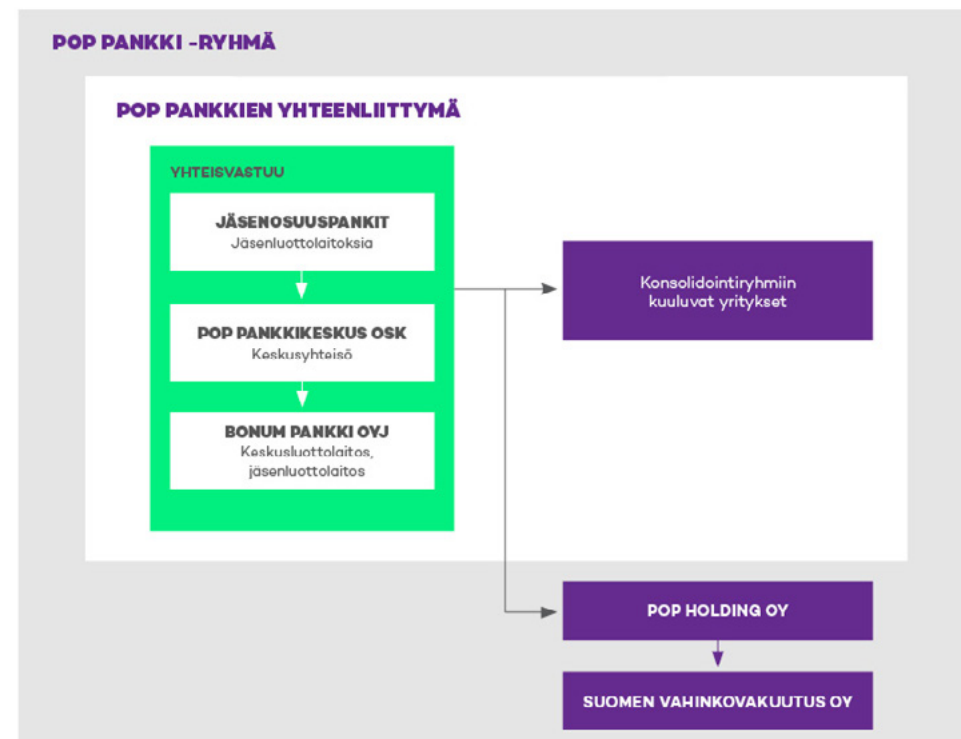
netun lain (24.6.2010/599) (jäljempänä Yhteenliittymälaki) mukaisesti. Yhteenliittymälain mukaan keskusyhteisön on laadittava keskusyhteisön ja sen jäsenluottolaitosten tilinpäätösten tai konsernitilinpäätösten yhdistelmänä tilinpäätös noudattaen kansainvälisiä IFRS-tilinpäätösstandardeja.

POP Pankki -ryhmään kuuluu POP Pankkien yhteen-

liittymään kuuluvien yhteisöjen lisäksi myös POP Holding Oy ja sen kokonaan omistama Suomen Vahinkovakuutus Oy, jotka eivät ole keskinäisen vastuun piirissä.

Seuraavassa kuvassa on esitetty POP Pankki -ryhmän rakenne sekä yhteenliittymään ja yhteisvastuun piiriin kuuluvat yhteisöt.

POP PANKKI -RYHMÄN RYHMÄRAKENNE

MUUTOKSET POP PANKKI -RYHMÄN RAKENTEESSA

Tilikauden aikana tapahtui yksi POP Pankki -ryhmän sisäinen pankkifuusio, kun Reisjärven Osuuspankki sulautui Siilinjärven Osuuspankkiin helmi-kuun lopussa ja pankin nimi muutettiin Järvi-Suomen Osuuspankiksi. Sulautuminen on yhteenliittymän sisäinen järjestely, eikä sillä ole vaikutusta POP Pankki -ryhmän yhdisteltyyn taloudelliseen informaatioon. Sulautumisen jälkeen POP Pankki -ryhmään kuuluu 21 osuuspankkia.

Lokakuussa Liedon Osuuspankki ja Suupohjan Osuuspankki ilmoittivat sulautumissuunnitelmasta, jossa Liedon Osuuspankki sulautuisi Suupohjan Osuuspankkiin. Joulukuussa myös Piikkiön Osuuspankki julkaisi aikeensa sulautua Suupohjan Osuuspankkiin. Sulautumisen on suunniteltu toteutuvan vuoden 2022 toisella vuosineljänneksellä.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Vuonna 2021 koronapandemian, uusien virusvarianttien sekä tautitilanteen hillitsemiseen tähtäävien rajoitustoimenpiteiden vaikutukset maailmantalouteen olivat edelleen merkittäviä. Edellisen vuoden tuotannon romahduksen shokkivaikutuksesta siirryttiin asteittaiseen talouden palautumiskehitykseen. Tätä edistivät huomattavissa määrin laajat valtioiden jo vuonna 2020 käynnistämät talouden tukiohjelmat ja Euroopan keskuspankin tukitoimet pankkien rahoituskyvyn ylläpitämiseksi.

Inflaatiovauhti kiihtyi voimakkaasti vuoden 2021 jälkipuoliskolla. Inflaatiota lisäsi erityisesti energian hintojen nousu. Mikäli nopea inflaatiokehitys ei jää väliaikaiseksi, se kasvattaa tulevaisuuteen liittyviä talouden riskejä.

Ilmastonmuutoksen torjuntaan tähtäävät toimenpiteet ovat jatkuvasti kasvavassa roolissa Suomessa ja Euroopassa. Näiden toimien seurauksena on jo nähtävissä kustannuksia lisääviä vaikutuksia esimerkiksi päästöoikeuksien hintojen nousun kautta. Yritysten siirtyminen ympäristöystävällisempiin toimintamalleihin on toisaalta edesauttanut uusia investointeja ja parantanut työllisyyttä.

Suomen viennin kannalta keskeisen euroalueen talous toipui vuonna 2021 vahvasti. Vaikka tautitilanne jatkui erityisesti Euroopassa edelleen haastavana, ovat talouselämä ja muu yhteiskunta sopeutuneet tehokkaasti tautitilanteen pitkittymiseen. Elpymistä hankaloitti tuotantoon ja toimituksiin syntyneet globaalit pullonkaulat. Logistiset haasteet

ovatkin olleet myös osasyynä inflaatiovauhdin voimakkaaseen nopeutumiseen sekä Suomessa, euroalueella että etenkin Yhdysvalloissa.

Suomessa talouden kasvu on ollut euroalueen maltillisemmasta päästä, mutta sitä selittää myös muita maita hillitympi tuotannon romahdus vuonna 2020. Kun BKT laski edellisenä vuonna 2,9 prosenttia, vuoden 2021 toteutunut BKT:n kasvu on noin 3,5 prosenttia, joten kokonaistuotannossa koronakuoppa on ohitettu. Kasvun odotettiin jatkuvan vuonna 2021 viennin vedon ja työllisyysasteen parantuessa, mutta aivan vuoden lopussa räjähdysmäisesti levinnyt omikron-virusversio synkensi kuitenkin lyhyen aikavälin talouskehityksen näkymiä.

Ensimmäisen koronavuoden aikana torjuntatoimien seurauksena kotitalouksien kulutus väheni voimakkaasti muun muassa matkustamisen vähenemisen ja ravintolatoiminnan erilaisten rajoitusten vuoksi. Vaikka rajoitustoimia lievennettiin etenkin vuoden 2021 kesän ja alkusyksyn aikana rokotuskattavuuden noustessa ja tautitilanteen hellittäessä, positiivinen kehitys osoittautui väliaikaiseksi. Loppuvuonna palattiin jälleen tiukentuvalla rajoituslinjalla tautitilanteen heikentyessä.

Kotitalouksien säästämisen noustessa vuonna 2020 ennätyskorkealle tasolle, oli kuluttajilla vuonna 2021 mahdollisuus tehdä suurempiakin investointeja. Korot säilyivät edelleen alhaisella tasolla ja tämä kannusti kuluttajia lainanottoon. Kotitaloudet innostuivatkin erityisesti rakentamaan ja remonttoimaan, jonka seurauksena rakennustarvikemarkkina ylikuumeni pahoin vuoden 2021 aikana.

Myös asuntokauppa kävi vilkkaana ja asuntolainojen määrä kasvoi voimakkaasti. Asuntojen hinnat jatkoivat edelleen noususuunnassa etenkin kasvukeskuksissa, mutta myös pienemmissä kaupungeissa hintataso oli hieman nousussa. Monilla pienillä paikkakunnilla hintakehitys on kuitenkin ollut negatiivinen.

Yritysten merkittävältä konkurssiaallolta on toistaiseksi välttytty ja yritysten näkymät ovat käänntyneet myönteisemmiksi, vaikka yritysten taloustilanne on kehittynyt eri tavoin eri toimialoilla. Matkailu-, majoitus- ja ravintola-alojen sekä tapahtuma-alan ahdinko jatkui jo toista vuotta. Vuoden 2021 viljasato oli vaatimaton ja maatilojen kannattavuushaasteet jatkuivatkin edelleen. Sahatavaran ja sellun voimakkaana jatkuva kysyntä puolestaan tukivat metsäteollisuuden nousua.

LIIKETOIMINNAN KEHITYS

PANKKILIIKETOIMINTA KASVUSSA

Asuntorahoituksen ja yritysluottojen kysyntä oli koronapandemiasta huolimatta erittäin aktiivista. POP Pankki -ryhmän luottokanta kasvoi vuoden 2021 aikana 9,7 prosenttia. Merkittävä osuus kasvusta muodostui asuntorahoituksesta, mutta myös yritysasiakkaiden osuus luottokannasta kasvoi. Ryhmän strategian mukaisesti pankit ovat panostaneet yritysrahoituksen kehittämiseen. Yritysasiakkaiden palveluja täydentää jatkossa laskusattavia vastaan tapahtuva rahoitus Laskuraha-palvelu, joka on toteutettu yhdessä Puro Finance Oy:n kanssa.

POP Pankkien sijoitusmyynti kasvoi merkittävästi vuoden 2021 aikana. Pankkien välittämien sijoitus tuotteiden merkinnät kasvoivat yli 60 prosenttia verrattuna edellisvuoteen. Asiakkaat ovat aktiivisesti hakeneet vaihtoehtoja perinteisille tilitalletuksille yhdistelmärahastojen ollessa selvästi vuoden suosituimpia sijoituskohteita. POP Pankit kasvatti tarjontaansa vuoden 2021 aikana uudella, kasvaneeseen reaaliomaisuussijoituskohteiden kysyntään vastaavalla kiinteistösijoitusrahastolla.

KORONAPANDEMIA VAIKUTUS LIIKETOIMINTAAN

Pääomamarkkinat ovat toipuneet hyvin koronapandemian aiheuttamasta markkinahäiriöstä, mikä on tukenut säästämisen tuotteiden kysyntää. Poikkeustilanne ja konttoriasiointiin ajoittain koh-

distuneet rajoitukset ovat vauhdittaneet edelleen siirtymistä perinteisestä konttoriasioinnista digitaalisiin palvelukanaviin, joissa kävijämäärät ovat kasvaneet myös vuoden 2021 aikana. Verkossa toimivan vahinkovakuutusyhtiön palvelujen saatavuuteen koronalla ei ollut vaikutusta ja sekä yhtiön asiakasmäärä että vakuutusmaksutulo ovat jatkaneet kasvua. Koronapandemia on vaikuttanut matkavakuutusten kysyntään matkustuksen vähentyessä.

POP Pankki -ryhmän luottoriskit ovat säilyneet maltillisena. Koronapandemia ei ole toistaiseksi vaikuttanut merkittävästi POP Pankkien henkilöasiakkaiden tai asiakasyritysten luottotappioiden määrään. POP Pankki -ryhmän luottoriskit ovat säilyneet maltillisena. Pandemian pitkittymisen mahdollisesti aiheuttamiin luottotappioihin on varauduttu ylimääräisellä 3,0 (1,4) miljoonan euron harkinnanvaraisella varauksella. Ryhmän vakavaraisuusasema on säilynyt vahvana ja riskiasema maltillisena.

DIGITAALISTEN PALVELUJEN KEHITYS

POP Pankki -ryhmä on jatkanut visionsa mukaisesti digitaalisten palvelujen kehittämistä. Kaikissa POP Pankeissa otettiin käyttöön kesän alussa automatisoitu asuntolainaehdotus POP Lainalupaus, jolla asiakas saa nopeasti vastauksen lainahakemukseensa. POP Lainalupaus tukee jo aikaisemmin käyttöön otettua sähköistä asuntokauppaprosessia yhdessä sähköisen asuntokauppa-alustan DIASin kanssa.

Syksyllä POP Pankki -ryhmä uudisti ympäristöystävällisten hankintojen rahoitukseen kohdennettua Vihreä laina -tuotetta. Samalla kehitettiin verkkopalvelu, jonka avulla asiakkaat voivat arvioida auton tai lämmitysmuodon vaihtamisen sekä asunnon energiatehokkuuden parantamisen vaihtokutsia hiilidioksidipäästöihin.

Mobiilipalvelut ovat POP Pankki -ryhmän digitaalisen kehityksen painopiste. Katsauskauden aikana POP Mobiilin palvelut täydentyivät muun muassa sähköisellä allekirjoituksella sekä Apple Pay -mobiilimaksusovelluksen tukiominaisuudella.

Vuoden aikana vahvistettiin sähköisen tunnistautumisen prosesseja POP Pankkien palveluissa erilaisten huijausyritysten ehkäisemiseksi. Uuden rahanpesun ja petosten estämisen maksumonitorointijärjestelmän käyttöönottoprojekti eteni ja ryhmän pankkien rahanpesun ehkäisemisen toiminnot toteutetaan jatkossa keskitetysti Bonum Pankissa uutta järjestelmää hyödyntäen. Uudella järjestelmällä ja keskitetyllä palvelulla varmistetaan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen ajanmukaisuus sekä tehostetaan varainsiirtojen valvontaa.

RYHMÄRAKENNE TIIVISTYY

POP Pankki -ryhmässä tilikauden aikana toteutui yksi ryhmän sisäinen pankkifuusio, jonka jälkeen jäsenosuuspankkien määrä on 21. Lisäksi kolme pankkia ilmoittivat suunnitelmastaan sulautua vuoden 2022 aikana. Fuusiot tukevat ryhmän

strategiaa ja vahvistavat pankkien kykyä tukea alueellisen yritystoiminnan kehitystä.

POP Pankit sopivat maaliskuussa yhden elinkeinon harjoittajan statuksesta. Tämä antaa POP Pankkikeskukselle ohjausvoiman pankkien liiketoiminnallisiin päätöksiin, kuten hinnoitteluun, tuotevalikoimaan ja toimialueisiin. Päätös selkeyttää kilpailuasemaa ryhmän pankkien välillä ja mahdollistaa entistä tehokkaamman liiketoiminnan kehityksen ryhmänä.

KIINNITYSLUOTTOPANKKITOIMINNAN KÄYNNISTÄMINEN

POP Pankki -ryhmässä on käynnissä valmistelut kiinnitysluottopankkitoiminnan aloittamisesta ryhmän rahoituslähteiden monipuolistamiseksi. Kiinnitysluottopankki voi laskea liikkeeseen katettuja, asuntovakuudellisia joukkovelkakirjalainoja. Ryhmän tavoitteena on kiinnitysluottopankkitoiminnan aloittaminen vuoden 2022 aikana.

PERUSJÄRJESTELMIEN UUDISTAMINEN

POP Pankki -ryhmä ja Oy Samlink Ab päättivät kesäkuussa purkaa vuonna 2019 solmitun sopimuksen peruspankkijärjestelmän uudistamisesta. Oy Samlink Ab maksoi POP Pankki -ryhmälle korvauksen sopimuksen purkamisesta. Sopimuksen purkamisella ei ole vaikutusta POP Pankki -ryhmän asiakkaiden nykyisiin pankkipalveluihin. Sopimuksen purkamisen vaikutus tulokseen ennen veroja oli 25,7 miljoonaa euroa.

Tilikauden päättymisen jälkeen tammikuussa 2022 POP Pankki -ryhmä solmi yhteistyösopimuksen suomalaisen IT-yhtiön Crosskeyn kanssa koskien peruspankkijärjestelmäuudistustaan. Ryhmä arvioi ottavansa käyttöön uudistetun peruspankkijärjestelmän vuoden 2025 aikana.

LUOTTOLUOKITUS

S&P Global Ratings (S&P) vahvisti tammikuussa 2021 Bonum Pankki Oyj:n pitkäaikaisen luottoluokituksen tasoksi 'BBB' ja lyhytaikaisen luottoluokituksen 'A-2'. Samalla luottoluokittaja päivitti pankin näkymät negatiivisista vakaiksi. S&P vahvisti Bonum Pankki Oyj:n luottoluokituksen ja näkymät elokuussa.

POP PANKKI -RYHMÄN TULOS JA TASE

POP PANKKI -RYHMÄN KESKEISET TUNNUSLUVUT

Keskeiset tuloslaskelman erät (1 000 euroa)	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020	1.1.-31.12.2019
Korkokate	78 338	74 099	69 318
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	36 326	31 049	30 013
Vakuutuskate	13 192	11 611	10 913
Sijoitusten nettotuotot	10 028	1 298	15 588
Henkilöstökulut	-50 655	-43 531	-42 843
Liiketoiminnan muut kulut	-55 464	-51 978	-47 927
Rahoitusvarojen arvonalentumiset	-10 390	-7 468	-6 528
Tulos ennen veroja	44 670	12 919	26 150

Keskeiset tase-erät (1 000 euroa)	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2019
Luottokanta	4 243 829	3 868 147	3 635 488
Talletuskanta	4 222 364	4 086 045	3 746 305
Vakuutusvelka	52 692	43 915	38 606
Oma pääoma	552 809	517 242	508 435
Taseen loppusumma	5 357 697	5 098 398	4 535 557

Tunnusluvut	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2019
Kulu-tuottosuhte	68,8 %	83,6 %	75,1 %
Kokonaispääoman tuotto, ROA %	0,7 %	0,2 %	0,5 %
Oman pääoman tuotto, ROE %	6,9 %	2,2 %	4,3 %
Omavaraisuusaste, %	10,3 %	10,1 %	11,2 %
Ydinvakavaraisuussuhde, (CET1) %	19,2 %	19,9 %	19,8 %
Vakavaraisuussuhde, (TC) %	19,2 %	19,9 %	19,9 %

POP PANKKI -RYHMÄN TULOSKEHITYS

POP Pankki -ryhmän tulos ennen veroja oli 44,7 (12,9) miljoonaa euroa ja tilikauden voitto 37,1 (11,1) miljoonaa euroa.

Ryhmän korkokate kasvoi 5,7 prosenttia 78,3 (74,1) miljoonaan euroon. Korkotuottoja kertyi tilikaudella 83,9 (80,1) miljoonaa euroa ja korkokuluja 5,5 (6,0) miljoonaa euroa. Korkotuottojen kehityksen taustalla vaikutti luottokannan kasvu ja erityisesti yritysluotonannon osuuden kasvu. Nettopalkkiotuotot kasvoivat edellisvuodesta 17,0 prosenttia 36,3 (31,0) miljoonaan euroon. Ryhmän vakuutuskate kasvoi 13,6 prosenttia 13,2 (11,6) miljoonaan euroon.

Sijoitusmarkkinoiden nousu tuki ryhmän tuottojen kasvua. Sijoitusten nettotuotot olivat 10,0 miljoonaa euroa, kun vertailuvuonna sijoitusten nettotuottoja kertyi vain 1,3 miljoonaa euroa.

Liiketoiminnan muita tuottoja kertyi 38,4 (5,9) miljoonaa euroa. Liiketoiminnan muut tuotot sisältää 31,7 miljoonaa euroa kertaluonteisia kirjauksia. Liiketoiminnan muihin tuottoihin on merkitty vanhan talletussuojarahaston hyvitys, jolla on katettu liiketoiminnan muihin kuluihin sisältyvä Rahoitusvakausviraston talletussuojamaksu. Liiketoiminnan tuotot olivat yhteensä 176,2 (124,0) miljoonaa euroa.

POP Pankki -ryhmä on muuttanut tilinpäätöksen laadintaperiaatteita, minkä vuoksi vuoden 2020 vertailutietoja on oikaistu. Muutoksesta on kerrottu tilinpäätöksen liitteessä 2.

Liiketoiminnan kulut kasvoivat yhteensä 16,9 prosenttia 121,2 (103,7) miljoonaan euroon. Liiketoiminnan kulut sisältää 6,0 miljoonaa euroa järjestelmäsopimuksen purkamiseen liittyviä kertaluonteisia kirjauksia. Merkittävin kasvu oli henkilöstökuluissa, jotka olivat yhteensä 50,7 (43,5) miljoonaa euroa. Liiketoiminnan muut kulut olivat 55,5 (52,0) miljoonaa euroa. Poistot ja arvonalentumistappiot aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä olivat 15,1 (8,1) miljoonaa euroa sisältäen järjestelmäprojektin alaskirjauksen lisäksi kiinteistöihin kohdistuvia arvonalentumistappioita 1,2 miljoonaa euroa.

Rahoitusvarojen arvonalentumistappioita kirjattiin 10,4 (7,5) miljoonaa euroa. Saamisiin asiakkailta kohdistuneet arvonalentumistappiot olivat 0,28 (0,15) prosenttia luottokannasta. Arvonalentumistappiot sisältävät odotettavissa olevien tappioiden (ECL) nettolisäyksen 2,3 (0,2) miljoonaa euroa sekä toteutuneet luottotappiot 8,0 (7,3) miljoonaa euroa.

POP PANKKI -RYHMÄN TASE

POP Pankki -ryhmän taseen loppusumma oli tilikauden lopussa 5 358,7 (5 098,4) miljoonaa euroa. Ryhmän luottokanta kasvoi tilikaudella 9,7 prosenttia 4 243,8 (3 868,1) miljoonaan euroon. Tilikauden lopussa ryhmän talletuskanta oli 4 222,4 (4 086,0) miljoonaa euroa, jossa kasvua 3,3 prosenttia.

Ryhmän liikkeeseen laskettujen velkakirjojen määrä oli tilikauden päättyessä 284,9 (266,3) miljoonaa

euroa. Ryhmän sijoitukset olivat 681,6 (688,9) miljoonaa euroa. Sijoitukset sisältävät pankkitoiminnan arvopaperi- ja kiinteistösijoitusten lisäksi vakuutusyhtiön arvopaperisijoitukset.

POP Pankki -ryhmän oma pääoma oli tilikauden lopussa 552,8 (517,2) miljoonaa euroa. POP Pankkien jäsen- ja POP Osuuksista muodostuva osuuspääoma oli yhteensä 67,1 (66,0) miljoonaa euroa. POP Pankit maksoivat osuuspääomalle korkoja vuodelta 2020 yhteensä 1,1 (1,3) miljoonaa euroa. POP Osuudet ovat osuuskuntalain mukaisia sijoituksia osuuspankin omaan pääomaan. POP Pankit ovat laskeneet liikkeeseen POP Osuuksia yhteensä 56,9 (56,1) miljoonaa euroa.

TOIMINTASEGMENTIT

POP Pankki -ryhmässä liiketoimintaa seurataan kahdella toimintasegmentillä: pankkitoiminta ja vakuutustoiminta.

PANKKITOIMINTA

POP Pankki -ryhmän pankkitoimintasegmentin muodostavat vähittäispankkitoimintaa harjoittavat POP Pankit ja niiden keskusluottolaitoksena toimiva Bonum Pankki Oyj. POP Pankki -ryhmällä oli vuoden 2021 lopussa 256,3 (253,7) tuhatta pankkiasiakasta. Asiakkaista 85,3 (85,5) prosenttia on henkilöasiakkaita, 8,9 (8,6) prosenttia yrityksiä ja 2,7 (2,8) prosenttia maa- ja metsätalouselääsiakkaita. POP Pankeilla oli vuoden lopussa 75 konttoria ja palvelupistettä. Lisäksi asiakkaat voivat hoitaa pankkiasioitaan sähköisesti mobiili- ja verkkopankissa sekä verkkoneuvotteluissa.

POP Pankki -ryhmän visiona on olla paras henkilökohtaisen ja digitaalisen palvelun yhdistävä pankki. POP Pankit seuraavat asiakastyytyväisyyden kehitystä monin eri mittarein. Riippumattoman EPSI Ratingin vuoden 2021-toimialaraportin mukaan POP Pankeilla on jo kymmenennen kerran Suomen tyytyväisimmät henkilöasiakkaat. Huomioiden ryhmän lisääntyneet panostukset yritysasiakkaisiin, POP Pankki osallistui vuonna 2021 ensimmäisen kerran EPSI Ratingin yritysasiakastutkimukseen saavuttaen korkeimman sijan myös tässä mittauksessa. POP Pankin henkilöasiakkaiden tyytyväisyysindeksi oli 81 toimialan keskiarvon ollessa 71,8 ja yritysasiakastutkimuk-

sen tyytyväisyysindeksi oli 80,7, kun toimialan indeksi oli 67,7. POP Pankkien yhteiseksi menestystekijäksi nousi tutkimuksessa juuri asiakassuhteen luomisessa onnistuminen.

PANKKITOIMINNAN TULOS

Pankkitoiminnan tulos kasvoi merkittävästi edellisvuodesta. Tulos ennen veroja oli 40,4 (10,8) miljoonaa euroa. Peruspankkijärjestelmähankkeen lopettamisen vaikutus tulokseen ennen veroja oli 25,7 miljoonaa euroa. Pankkitoiminnan kulu-tuotosuhde oli 66,2 (83,1) prosenttia.

Pankkitoiminnan korkokate kasvoi 5,6 prosenttia 77,7 (73,5) miljoonaan euroon ja nettopalkkiotuotot 16,7 prosenttia 36,8 (31,6) miljoonaan euroon. Palkkiotuottojen kasvuun vaikutti luotonnon volyymin kasvu, välitettyjen sijoitustuotteiden kasvu sekä pankkipalvelujen hinnoittelumuu- tokset. Pankkitoiminnan sijoitusten nettotuotot olivat yhteensä 8,5 (1,5) miljoonaa euroa. Liiketoiminnan muut tuotot olivat 38,7 (5,8) miljoonaa euroa. Liiketoiminnan muut tuotot sisältää 31,7 miljoonaa euroa kertaluonteisia kirjauksia. Yhteensä liiketoiminnan tuottoja kertyi 161,7 (112,4) miljoonaa euroa, jossa kasvua 43,8 prosenttia vertailukautteen.

Pankkitoiminnan kulut kasvoivat 17,8 prosenttia 94,2 miljoonasta eurosta 110,9 miljoonaan euroon. Kuluja kasvatti 6,0 miljoonan euron kertaluonteiset kulukirjaukset, jotka liittyivät peruspankkijärjestelmähankkeen päättämiseen. Henkilöstökulut olivat 34,8 (30,7) miljoonaa euroa ja liiketoiminnan muut kulut 64,6 (59,1) miljoonaa euroa. Poistot ja

arvonalentumistappiot aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä olivat 11,6 (4,4) miljoonaa euroa.

Rahoitusvarojen arvonalentumistappioita kirjattiin kuluksi pankkitoiminnassa 10,4 (7,4) miljoonaa euroa. Arvonalentumistappiot sisältävät odotettavissa olevien tappioiden nettolisäyksen 2,3 (0,1) miljoonaa euroa sekä toteutuneet luottotappiot 8,0 (7,3) miljoonaa euroa.

Odotettavissa oleviin luottotappioihin (ECL) tehtiin kaudella 3,0 (1,4) miljoonan euron johdonharkintaan perustuva varaus, jolla varaudutaan edelleen pitkittyneen pandemian mahdollisiin negatiivisiin vaikutuksiin luottoriskien kehitykselle.

PANKKITOIMINNAN VARAT JA VELAT

Pankkitoiminnan varat olivat tilikauden päättyessä yhteensä 5 375,1 (5 113,5) miljoonaa euroa. Pankkitoiminnan luottokanta kasvoi 9,7 prosenttia 4 245,7 (3 870,2) miljoonaan euroon. Luottokanta kasvoi sekä henkilö- että yritysasiakassegmentissä. Talletukset kasvoivat 3,4 prosenttia ja tilikauden lopussa pankkitoiminnan talletuskanta oli 4 227,8 (4 089,3) miljoonaa euroa.

VAKUUTUSTOIMINTA

POP Pankki -ryhmän vahinkovakuutussegmentin muodostaa Suomen Vahinkovakuutus Oy, joka tuottaa henkilöasiakkaille suunnattuja vahinkovakuutuksia. Vakuutusyhtiö tarjoaa tavanomaisimmat henkilöasiakkaiden vahinkovakuutukset, joita myydään pääasiassa digitaalisissa kanavissa.

Suomen Vahinkovakuutus Oy sai vuoden 2021 aikana keskimäärin 3,6 (3,5) tuhatta uutta asiakasta kuukaudessa ja tilikauden päättyessä yhtiöllä oli 171,6 (156,5) tuhatta asiakasta. Käynnissä ollut koronapandemia näkyi erityisesti matkavakuutusten myyntiä vaikeuttaen. Asiakkaiden suosittelemalukkuutta mittaavan NPS-tutkimuksen mukaan yhtiö on alansa toimijoiden kärkijoukkoa. Sähköisissä kanavissa toimivalla yhtiöllä on asiakkaita laajasti koko Suomessa.

Valtaosa yhtiön vakuutuksista myönnetään yhtiön omien myyntikanavien kautta. Merkittävimmät jakeluyhteistyökumppanit ovat POP Pankki -ryhmä ja Säästöpankkiryhmä sekä asiamiehinä toimivat autoliikkeet ja katsastusasemat. Suomen Vahinkovakuutus Oy markkinoi itse tuotteitaan erityisesti verkossa ja ohjaa asiakkaita verkko-kauppaansa. Myös pankkikumppanit pääasiassa ohjaavat omia asiakkaitaan yhtiön verkkokauppaan. Autoliikkeet ja katsastusasemat myöntävät yhtiön ajoneuvovakuutuksia asiamiehen roolissa.

Vakuutustoiminta on keskeinen osa POP Pankki -ryhmän digitaalista liiketoimintaa.

VAKUUTUSTOIMINNAN TULOS

Vakuutustoiminnan liikekulusuhde parani edelleen, sekä kulupuolen tehostamistoimenpiteiden, että maksutuottovolyyymien kasvun seurauksena. Vahinkosuhde parani vuoden takaisesta ja siihen vaikuttaa myös mahdollisesti koronapandemian lievä vahinkomenoa laskeva vaikutus. Sijoituspuolella vuosi 2021 osoittautui poikkeuksellisen vahvaksi.

Vakuutustoiminnan tulos ennen veroja oli 5,0 (2,4) miljoonaa euroa. Vakuutuskate kasvoi 13,6 prosenttia 13,2 (11,6) miljoonaan euroon. Vahinkosuhte laski 1,9 prosenttiyksikköä 73,1 prosentista 71,2 prosenttiin. Vakuutusyhtiön liikekulusuhde oli 21,3 (21,9) prosenttia ja yhdistetty kulusuhde 92,5 (95,0) prosenttia¹.

Vuonna 2021 Suomen Vahinkovakuutus Oy myi yhteensä 127,9 (126,2) tuhatta uutta vakuutusso-
pimusta. Maksutulot oli yhteensä 48,0 (46,0) miljoonaa euroa, josta 80,6 (81,4) prosenttia kertyi vakuutusluokkaryhmistä moottoriajoneuvon vakuutus- ja maa-ajoneuvot. Tapaturma ja sairaus, palo- ja muu omaisuusvahinko sekä muu ensivakuutus kerryttävät maksutulosta yhteensä 19,4 (18,6) prosentin osuuden. Vakuutusmaksutuotot kasvoivat 6,1 prosenttia 45,8 (43,1) miljoonaan euroon.

Korvauskulut kasvoivat edellisestä vuodesta hie-
man ja olivat yhteensä 32,6 (31,5) miljoonaa euroa. Korvauskulut muodostuivat maksetuista korva-
uksista 27,7 (28,8) miljoonaa euroa ja korvausvas-
tuun muutoksesta 7,1 (7,6) miljoonaa euroa, josta vähennetään korvausvastuun muutoksen jälle-
vakuuttajan osuuden lisäys -1,3 (-4,1) miljoonaa euroa. Tilikauden aikana jälleenvakuutuksen oma-
pidätysrajan ylitti yhteensä neljä vahinkoa ja yh-
destä vahingosta haettiin korvaus. Vastuuvelan jälleenvakuutusvaraus oli toimintavuoden lopussa tehty yhteensä 11 avoimesta vahingosta.

Vakuutustoiminnan henkilöstökulut olivat 7,8 (6,9) miljoonaa euroa. Liiketoiminnan muut kulut supis-

tuivat 0,7 (1,1) miljoonaan euroon. Poistot ja arvonalentumiset olivat 2,1 (2,0) miljoonaa euroa. Liiketoiminnan kulut olivat yhteensä 10,6 (10,0) miljoonaa euroa.

VAKUUTUSTOIMINNAN VARAT JA VELAT

Vakuutustoimintasegmentin varat olivat tilikau-
den päättyessä yhteensä 97,2 (80,7) miljoonaa euroa. Vakuutustoiminnan sijoitusomaisuus oli 71,7 (57,7) miljoonaa euroa. Vakuutusvelka kasvoi ti-
likaudella 20,0 prosenttia 52,7 (43,9) miljoonaan euroon. Vakuutustoiminnan velat olivat yhteensä 60,8 (49,2) miljoonaa euroa.

MUUT TOIMINNOT

Muihin toimintoihin sisältyivät POP Holding Oy, POP Pankkikeskus osk ja muut POP Pankki-ryh-
mään yhdisteltävät pankki- ja vakuutustoimin-
tasegmentteihin sisältymättömät yhteisöt. Muut toiminnot ei ole raportoitava segmentti POP Pankki -ryhmän IFRS-tilinpäätöksessä.

POP PANKKI -RYHMÄN RISKIEN JA VAKAVARAISUUDEN HALLINTA SEKÄ RISKIASEMA

RISKIEN- JA VAKAVARAISUUDEN HALLINNAN PERIAATTEET

POP Pankki -ryhmän strategia linjaa ryhmän ris-
kinottohalukkuuden, jonka mukaan liiketoimintaa harjoitetaan maltillisella riskitasolla siten, että ris-
kit pystytään täysimääräisesti hallitsemaan. Riski-
enhallinnan tavoitteena on varmistaa riskien tun-
nistaminen ja mittaaminen, valvonta ja että riskit ovat oikeassa suhteessa yhteenliittymän ja yksit-
täisen jäsenluottolaitoksen riskinkantokykyyn.

POP Pankkikeskus osk yhteenliittymän keskusyh-
teisönä valvoo Yhteenliittymälain 17 §:n mukaises-
ti riskienhallintajärjestelmien riittävyyttä ja toimi-
vuutta jäsenluottolaitosten ja yhteenliittymän ta-
solla ja vastaa ryhmän riskien ja vakavaraisuuden hallinnasta. Keskusyhteisö antaa jäsenluottolai-
toksille niiden maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi sitovia ohjeita riskien ja vakavari-
suuden hallinnasta, luotettavasta hallinnasta ja si-
säisestä valvonnasta. Lisäksi jäsenluottolaitoksil-
le on asetettu yhteisiä liiketoiminnan ohjausrajo-
ja, joilla varmistutaan siitä, että yksittäisen jäsen-
luottolaitosten ottamat riskit ovat hyväksyttävissä rajoissa riskinottohalukkuuden mukaisesti.

Keskusyhteisö valvoo, että jäsenluottolaitokset noudattavat toiminnassaan lakia, asetuksia, vi-
ranomaisten antamia ohjeita ja määräyksiä, omia

¹ Liikekulusuhde ja yhdistetty kulusuhde on laskettu perustuen Suomen Vahinkovakuutus Oy:n kansallisiin tilinpäätöstietoihin.

sääntöjään sekä ryhmän sisäisiä sitovia ohjeita. Keskusyhteisön riippumattomat toiminnot muodostuvat riskiasemaa valvovasta riskienvalvonta-toiminnosta, säännösten noudattamista valvovasta compliance-toiminnosta ja sisäisestä tarkastuksesta.

Vakavaraisuuden hallinnan tavoitteena on varmistaa POP Pankkien yhteenliittymän pääomien riittävä määrä, laatu ja niiden tehokas käyttö. Pääomilla katetaan yhteenliittymän liiketoimintastrategiasta ja -suunnitelmasta aiheutuvat olennaiset riskit ja turvataan yhteenliittymän häiriötön toiminta odottamattomien tappioiden varalta. Tavoitteeseen pyritään dokumentoidulla ja systemaattisella vakavaraisuuden hallintaprosessilla, joka kytkeytyy kiinteästi yhteenliittymän ja jäsenluottolaitosten strategiaprosessiin ja liiketoiminnan suunnitteluun sekä johtamiseen.

Riskien- ja vakavaraisuuden hallintaa on kuvattu tarkemmin tilinpäätöksen liitteessä 4. EU:n päivitetyn vakavaraisuusasetuksen N:o 2019/876 (CRR II) edellyttämät riskejä koskevat tiedot esitetään erillisessä Pilari III -raportissa.

PANKKITOIMINNAN RISKIASEMA

Luottoriski

Yhteenliittymän pankkitoiminnan luottoriskiasema säilyi vakaana ja riskitasoltaan maltillisena.

Maksukyvyyttömyyden määritelmän muutoksesta johtuen arvoltaan alentuneet saamiset (ECL vaihe 3) olivat vertailukautta pienemmät 98,4

(122,9) miljoonaa euroa. Odotettavissa olevat luottotappiot ECL-vaiheessa 3 kuitenkin kasvoivat 27,6 (25,8) miljoonaan euroon. Järjestämättömät saamiset nousivat yhteensä 138,6 (118,9) miljoonaan euroon, näistä ECL-vaiheeseen 3 kuului 98,4 (118,5) ja ECL 2-vaiheeseen 37,9 (0,2) miljoonaa euroa.

Koronapandemia ja sen pitkittyminen on huomioitu johdon harkintaan perustuvalla ylimääräisellä 3,0 (1,4) miljoonan euron varauksella, jolla varauduttu pitkittyneen poikkeustilanteen mahdollisiin negatiivisiin vaikutuksiin luottokannassa ja sijoitustoiminnassa. Luottoihin ja saamiin sekä sijoituksiin kohdistuva ECL kasvoi tilikaudella päätyen 38,6 (36,3) miljoonaan euroon. Tilikauden aikana kirjattiin lisäksi toteutuneita luottotappiota 8,0 (7,3) miljoonaa euroa. Vakuudettomiin kulutusluottoihin kohdistuneet toteutuneet luottotappiot 3,0 (2,8) miljoonaa euroa muodostavat merkittävän osan toteutuneista luottotappioista.

Yhteenliittymän luottokanta kasvoi tilikaudella 9,7 prosenttia päätyen 4 243,8 (3 868,1) miljoonaan euroon. Yhteenliittymän toimiala- ja asiakasriskit ovat hajautuneita. Henkilöasiakkaille myönnettyjen luottojen osuus luottokannasta oli 65,4 (66,4) prosenttia, yritysten osuus 20,4 (18,5) prosenttia ja maatalousyrittäjien osuus 14,2 (15,1) prosenttia. Pääosa luotonannosta kohdistuu vähäriskiseen kiinteistövakuudelliseen henkilöasiakasluototukseen. Asuinkiinteistövakuudellisten luottojen osuus luottokannasta oli 64,0 (64,6) prosenttia.

Luottoriskin seuranta perustuu maksuviivästyneiden, lainanhoitojoustojen sekä järjestämättömien saamisten jatkuvaan seurantaan sekä luottosalkun laadun seurantaan. Odotettavissa olevien luottotappioiden (ECL) määrän seuranta on tärkeä osa luottoriskin hallintaprosessia. Ennakoitavissa oleviin ongelmiin luoton hoidossa reagoidaan mahdollisimman aikaisessa vaiheessa.

Likviditeettiriski

POP Pankki -ryhmän maksuvalmiusasema säilyi tilikauden aikana vahvana. POP Pankkien yhteenliittymän maksuvalmiusvaatimus eli LCR-tunnusluku (LCR, Liquidity Coverage Ratio) 31.12.2021 oli 141,3 (191,4) prosenttia vähimmäistason ollessa 100 prosenttia. Yhteenliittymällä oli tilikauden päättyessä LCR-kelpoisia likvidejä varoja ennen arvonleikkauksia 457,9 (621,9) miljoonaa euroa, joista 61,1 (63,0) prosenttia oli käteistä ja keskuspankkisaatavia ja 32,2 (32,4) prosenttia erittäin likvidejä tason 1 arvopapereita. Lisäksi yhteenliittymällä oli LCR-salkun ulkopuolisia, panttaamattomia arvopapereita 28,0 (71,1) miljoonaa euroa. Yhteenliittymän keskusluottolaitos Bonum Pankki Oyj vastaa yhteenliittymän maksuvalmiusvaatimuksen täyttämisestä.

Pysyvän varainhankinnan vaatimus, NSFR, muutui sitovaksi vuonna 2021 (28.6.2021) osana Euroopan parlamentin ja neuvoston vakavaraisuusasetusta 575/2013 uudistavaa CRR II -asetusta 2019/876. Vaatimuksen minimitaso on 100 prosenttia. NSFR mittaa taseessa olevien varojen ja velkojen maturiteettieroja ja sen tehtävänä on

varmistaa, että pysyvä rahoitus riittää täyttämään varainhankintatarpeet yhden vuoden ajanteella ja siten estää liiallinen riippuvuus lyhytaikaisesta tukkurahoituksesta. Yhteenliittymän NSFR-suhdeluku 31.12.2021 oli 130,0 prosenttia.

Myös POP Pankki -ryhmän rahoitusasema säilyi tilikauden aikana vahvana. Talletusten suhde luotokantaan pysyi edelleen korkealla tasolla ja talletusten kokonaismäärä kasvoi 3,3 prosenttia raportointiperiodilla. Keskusluottolaitos Bonum Pankki Oyj:n joukkovelkakirjaohjelmasta oli liikkeeseen laskettuna 255,0 (225,0) miljoonaa euroa ja vastaavasti sijoitustodistusohjelmasta 30,0 (41,5) miljoonaa euroa. Lisäksi Bonum Pankki Oyjillä on 28,6 miljoonan euron lainaohjelma Pohjoismaiden investointipankin (NIB) kanssa. Tilikauden aikana Bonum Pankki Oyj osallistui Euroopan keskuspankin TLTRO III -rahoitusoperaatioihin 78,4 miljonnalla eurolla. Tilikauden päättyessä Bonum Pankilla oli TLTRO III -rahoitusta yhteensä 128,4 (50,0) miljoonaa euroa.

Jäsenluottolaitosten osalta POP Pankkien yhteenliittymän keskusyhteisö POP Pankkikeskus osk soveltaa Finanssivalvonnalta saatua lupaa päättää, ettei sen jäsenluottolaitoksiin sovelleta EU:n vakavaraisuusasetuksen kuudennessa osassa ja sen nojalla annetuissa Euroopan unionin säädöksissä säädettyjä luottolaitoksen maksuvalmiudelle asetettuja vaatimuksia. Luvan mukaisesti likviditeettiriskin viranomaisvaatimukset LCR- ja NSFR-vaatimusten osalta tulee täyttää vain yhteenliittymätasolla.

Markkinariski

Pankkitoiminnan markkinariskejä syntyy jäsenluottolaitosten rahoitustaseista, jotka koostuvat anto- ja ottolainauksesta, markkinaehtoisesta jälle-rahoituksesta sekä sijoitus- ja likviditeettisalkusta. Markkinariskiasema säilyi tilikauden aikana maltillisena. Pankkitoiminnan merkittävin markkinariski on rahoitustaseen korkoriski, jota seurataan ja rajoitetaan sekä nykyarvomenetelmän että tuloriskimallin kautta. Pankkitoiminnan korkoriski mitattuna +/-yhden prosenttiyksikön koronmuutoksen vaikutuksena 12 kuukauden korkokatteeseen 31.12.2021 oli +12,7 (+13,1) / -6,0 (-9,7) miljoonaa euroa. Markkinariskiä syntyy myös jäsenluottolaitosten sijoitustoiminnasta. Jäsenluottolaitosten liiketoimintaan ei kuulu varsinaista kaupankäyntitoimintaa (trading).

Sijoitustoiminnasta syntyvää markkinariskiä rajoitetaan omaisuusluokkien allokaation kautta sekä omaisuusluokittain, riskilajeittain ja vastapuolittain asetettavilla riskirajoilla. Luotonannossa ei oteta lainkaan valuuttariskiä. Jäsenluottolaitokset voivat tehdä suoria valuuttamääräisiä sijoituksia vain yhteenliittymän riskienvalvontatoiminnon luvalla. Johdannaisten mahdollinen käyttö on rajoitettu rahoitustaseen korkoriskin suojaustarkoitukseen.

Operatiiviset riskit

Operatiivisten riskien toteutumista pyritään minimoimaan operatiivisen riskiportfolion säännöllisellä kartoituksella, henkilöstön osaamisen jatkuvalla kehittämisellä, kattavilla toimintaohjeilla sekä si-

säisen valvonnan toimenpiteillä mm. eriyttämällä mahdollisuuksien mukaan asioiden valmistelu, päätöksenteko, toimeenpano ja valvonta toisistaan.

Finanssivalvonta määräsi 13.9.2021 POP Pankkien yhteenliittymän keskusyhteisö POP Pankkikeskus osk:lle 680 tuhannen euron seuraamusmaksun ja antoi julkisen varoituksen koskien yhteenliittymän operatiivisen riskien hallintaa sekä ohjaus- ja valvontavelvollisuutta. Havainnot perustuivat Finanssivalvonnan huhtikuussa 2019 tekemään tarkastukseen. POP Pankkikeskus osk oli käynnistänyt merkittävät parannustoimenpiteet jo ennen Finanssivalvonnan tarkastusta ja lisännyt riskienhallintaresursseja sekä kehittänyt operatiivisten riskien valvonnan käytäntöjä.

Jäsenluottolaitokset raportoivat compliance-toiminnolle omaan toimintaansa kohdistuvista operatiivisista riskeistä vuosittain itsearviointeilla. Lisäksi jäsenluottolaitokset ylläpitävät rekisteriä toteutuneista operatiivisista riskeistä sekä läheltä piti-tilianteista, joka tulee toimittaa keskusyhteisölle pyydettyäessä. Compliance-toiminto arvioi säännöllisesti havaitsemiensa operatiivisten riskien luonnetta ja riskien toteutumisen todennäköisyyksiä koko yhteenliittymässä.

Compliance valvoo merkittäviä ja kriittisiä ulkoisuuksia, ylläpitää niistä rekisteriä ja osallistuu niiden riskien arviointiin. Merkittävimpiin tuotteisiin, palveluihin, toimintoihin, prosesseihin ja järjestelmiin liittyvät operatiiviset riskit tunnistetaan liike-

toiminnan tekemässä uuden tuotteen tai palvelun arviointiprosessissa, jonka riippumattomat valvontatoiminnot katselmoivat. Lisäksi jäsenluottolaitokset suorittavat säännöllisesti operatiivisten riskien itsearviointin. Osa operatiivisten riskien aiheuttamista tappioista suojataan vakuutusturvalla. Toiminnassa aiheutuviin riskeihin, mukaan luettuna tietojärjestelmien toimintahäiriöistä aiheutuvat riskit, on varauduttu jatkuvuussuunnittelulla.

Rahanpesun ja muun talousrikollisuuden riskienhallinnan toimintamallia on vahvistettu systemaattisesti koko yhteenliittymän tasolla. Tähän on sisältynyt rahanpesun ja muun talousrikollisuuden estämistä käsittelevien sitovien ohjeiden uudistus keskusyhteisössä, jatkuvan seurannan ratkaisuiden ja resurssien lisääminen, täysin uuden AML-monitorointijärjestelmän hankinta- ja käyttöönottoprojekti sekä aktiivinen tiedottaminen ja koulutuksen merkittävä lisääminen.

VAKUUTUSTOIMINNAN RISKIT

Tarkastelukaudella merkittävimmät vakuutusriskit ovat liittyneet liiketoiminnan kannattavuuskehitykseen keskittyen erityisesti hinnoittelun ja asiakas- ja riskinvalinnan kehittämiseen sekä liiketoiminnan volyymien riittävään kasvattamiseen kannattavuusnäkökulma huomioiden. Edelleen jatkuva koronapandemia on muuttanut toimintaympäristöä monilta osin. Vakuutustoiminnassa pandemian vaikutus näkyy erityisesti henkilövakuutuksien vahinkomäärissä ja vakuutuskannan koossa.

Merkittävimmät operatiiviset riskit liittyvät IT-järjestelmäkokonaisuuden rakentamiseen ja vakuutustoiminnan prosessien hallittuun skaalaamiseen ja kehittämiseen myynti-, asiakas- ja korvausvolyymeiden kasvaessa.

Tietoturvariskit ovat verkossa toimivalle yhtiölle merkittäviä, joten niiden hallintaan panostetaan voimakkaasti. Henkilöstöriski on huomattava yhtiön suhteellisen pienen organisaation johdosta, tosin omaa organisaatiota ja kumppanuuksia kehitetään jatkuvasti riskien vähentämiseksi.

Yhtiön sijoitusomaisuus koostuu pääasiallisesti euromääräisistä korkosijoituksista, mutta myös osakeriskiä, kiinteistöriskiä ja valuuttariskiä yhtiöllä on maltillisesti. Korkosijoitusten maturiteetti on matala 2,1 vuotta, joten korkoriski on niin ikään maltillinen. Sijoitustoiminnan toteutus yhtiössä ulkoistettu varainhoitajille.

Koska yhtiö toimii digitaalisesti ja etätyöskentelyvalmiudet ovat olleet hyvät, pandemialla ei ollut suurta vaikutusta operatiiviseen toimintaan.

Suomen Vahinkovakuutus Oy:n hallitus hyväksyy vuosittain yhtiön riskienhallintasuunnitelman.

KRIISINRATKAISUSUUNNITELMA

Euroopan parlamentin ja unionin direktiivi 2014/59/EU luottolaitoksien ja sijoituspalveluyritysten elvytys- ja kriisinratkaisukehityksestä tuli kansallisesti voimaan 2015. Kriisinratkaisulain toteutta-

miseksi on perustettu Rahoitusvakausvirasto (Laki rahoitusvakausvirastosta, 1195/2014), joka toimii Suomen kansallisena kriisinratkaisuviranomaisena osana EU:n yhteistä kriisinratkaisumekanismia.

Rahoitusvakausvirasto on 28.4.2021 päivittänyt POP Pankkien yhteenliittymän kriisinratkaisusuunnitelmaan ja kriisinratkaisulakiin (1194/2014) liittyvän omien varojen ja alentamiskelpoisten velkojen vähimmäismäärään (MREL-vaateeseen) liittyvän päätöksen. Uusi MREL-vaade on 19,39 prosenttia kokonaisriskin määrästä tai 5,91 prosenttia vähimmäisomavaraisuusasteen laskennassa käytettävän vastuiden kokonaismäärästä. Uusi vaade astui voimaan 1.1.2022. Vaade on katettu omilla varoilla sekä vakuudettomilla seniorjoukkovelkakirjalainoilla.

VAKAVARAISUUSASEMA

Vuoden 2021 lopussa POP Pankkien yhteenliittymän vakavaraisuus oli hyvällä tasolla. Yhteenliittymän vakavaraisuussuhde oli 19,2 (19,9) prosenttia ja ydinvakavaraisuussuhde (CET1-%) 19,2 (19,9) prosenttia. Tilikauden voittoa ei ole luettu tilikauden omiin varoihin yhteenliittymän noudattaman käytännön mukaisesti. POP Pankkien yhteenliittymän omat varat 529,7 (513,0) miljoonaa euroa muodostuvat jäsenosuuksista, POP Osuuksista, kertyneistä voittovaroista sekä muista vapaista rahastoista. Jäsenpankkien keskeisin väline pääoman lisäämiseksi on ydinpääomaan luettavat POP Osuudet, joita oli laskettu liikkeeseen vuoden 2021 lopussa 56,9 (56,1) miljoonaa euroa.

Yhteenliittymän vakavaraisuusvaatimus vuoden 2021 lopussa koostui seuraavista eristä:

- Vakavaraisuusasetuksen mukainen vähimmäisvaade (8 %)
- Finanssivalvonnan asettama harkinnanvarainen lisäpääomavaatimus (1,25 %)
- Luottolaitoslain mukainen kiinteä lisäpääomavaatimus (2,5 %)
- Ulkomaisten vastuiden maakohtainen muuttuva lisäpääomavaatimus

Vakavaraisuusasetuksen mukaisesta vähimmäisvaateesta vähintään 4,5 prosenttiyksikköä on oltava ydinpääomaa (CET1). Kaikki lisäpääomavaatimukset on katettava täysimääräisesti ydinpääomalla. Finanssivalvonta on vapauttanut suomalaiset luottolaitokset järjestelmäriskin (1 %) lisäpääomavaatimuksesta 6.4.2020 tehdyllä päätöksellä.

Finanssivalvonnan myöntämän luvan nojalla yhteenliittymään kuuluvat jäsenluottolaitokset on keskusyhteisön päätöksellä vapautettu omien varojen vaateista yhteenliittymän sisäisille erille ja suurten vastapuolten rajoituksista yhteenliittymän keskusluottolaitoksen ja jäsenpankkien välisille erille. Finanssivalvonnan poikkeusluvalla yhteenliittymän sisäiset erät vähennetään vähimmäisomavaraisuusasteen laskennassa vastuiden määrästä.

Euroopan parlamentin ja neuvoston vakavaraisuusasetusta 575/2013 uudistavaa CRR II -asetusta 2019/876 on sovellettu 28.6.2021 alkaen. Uuden sääntelyn mukaan omien varojen vaatimus

pk-yritysvastuiden osalta laski sekä rahastosijoitukset huomioitiin riskipainottamalla kaikkia rahastojen kohde-etuuksia ikään kuin ne olisivat yhteenliittymän suoria vastuita tai niihin sovellettiin vaihtoehtoisesti aiempaa korkeampaa riskipainoa.

Vähimmäisomavaraisuusaste (Leverage ratio) muuttui sitovaksi kesäkuussa osana EU:n vakavaraisuusasetuksen muutosta (CRR II). Sääntelyn minimitaso on 3 prosenttia. Yhteenliittymän vähimmäisomavaraisuusaste 31.12.2021 oli 9,7 prosenttia.

Yhteenliittymä otti tilikaudella käyttöön EU:n vakavaraisuusasetuksen 575/2013 artiklan 178 mukaisen maksukyvyttömyyden määritelmän. Maksukyvyttömyyden uuden määritelmän käyttöönotto kasvatti vakavaraisuuslaskennassa maksukyvyttömyiden saamisten määrää.

VAKAVARAISUUDEN YHTEENVETO

(1 000 euroa)	31.12.2021	31.12.2020
Omat varat		
Ydinpääoma ennen vähennyksiä	541 450	536 352
Vähennykset ydinpääomasta	-11 717	-23 306
Ydinpääoma (CET1) yhteensä	529 733	513 046
Ensisijainen lisäpääoma ennen vähennyksiä	-	-
Vähennykset ensisijaisesta lisäpääomasta	-	-
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	-	-
Ensisijainen pääoma (T1 = CET1 + AT1)	529 733	513 046
Toissijainen pääoma ennen vähennyksiä	-	-
Vähennykset toissijaisesta pääomasta	-	-
Toissijainen pääoma (T2) yhteensä	-	-
Omat varat yhteensä (TC = T1 + T2)	529 733	513 046
Riskipainotetut erät yhteensä	2 766 096	2 578 449
josta luottoriskin osuus	2 521 248	2 349 874
josta vastuun arvonoikaisuriski (CVA)	-	-
josta markkinariskin osuus (valuuttakurssiriski)	20 202	20 858
josta operatiivisen riskin osuus	224 646	207 717

(1 000 euroa)	31.12.2021	31.12.2020
Ydinvakavaraisuussuhde (CET1-%)	19,2 %	19,9 %
Vakavaraisuussuhde ensisijaisilla omilla varoilla (T1-%)	19,2 %	19,9 %
Kokonaisvakavaraisuussuhde (TC-%)	19,2 %	19,9 %
Pääomavaatimus		
Omat varat yhteensä	529 733	513 046
Pääomavaatimus yhteensä *	325 162	302 968
Puskuri pääomavaatimukseen	204 570	210 031
Vähimmäisomavaraisuusaste		
Ensisijainen pääoma (T1)	529 733	513 046
Vastuut yhteensä	5 445 616	5 146 910
Vähimmäisomavaraisuusaste, %	9,7 %	10,0 %

* Pääomavaatimus muodostuu lakisääteisestä vakavaraisuusvaatimuksesta (8 %), Finanssivalvonnan asettamasta harkinnanvaraisesta lisäpääomavaatimuksesta (1,25 %), luottolaitoslain mukaisesta kiinteästä lisäpääomavaatimuksesta (2,5 %) ja ulkomaisten vastuuden maakohtaisista muuttuvista pääomavaatimuksista. Finanssivalvonta vapautti päätöksellään 6.4.2020 suomalaiset luottolaitokset järjestelmäriskin (1 %) lisäpääomavaatimuksesta.

TALLETTAJAN JA SJOITTAJAN SUOJA

Talletussuojasta säädetään rahoitusvakuusviranomaisesta annetussa laissa. Lain mukaan talletussuojasta vastaa Rahoitusvakuusvirasto, jonka hallinnoima rahoitusvakuusrahasto muodostuu kriisinratkaisurahastosta ja talletussuojarahastosta. Talletussuojarahaston varoista korvataan tallettajan samassa talletuspankissa olevat korvauskelpoiset talletukset, kuitenkin yhteensä enintään 100 000 euroa. Talletussuojarahaston maksut katettiin tilikaudella VTS-Rahaston (vanha talletussuojarahasto) varoista.

Talletuspankkien yhteenliittymän jäsenenä olevia talletuspankkeja pidetään talletussuojan kannalta yhtenä talletuspankkina. Tämän johdosta saman tallettajan talletussuoja kaikista POP Pankkien yhteenliittymän jäsenluottolaitoksissa (POP Pankit ja Bonum Pankki Oyj) olevista talletuksista on yhteensä 100 000 euroa.

Myös sijoittajien korvausrahastoa koskevan lain-säädännön mukaan POP Pankkien yhteenliittymän jäsenluottolaitoksia pidetään sijoittajan suojan kannalta yhtenä pankkina. Korvausrahastosta korvataan enintään 20 000 euroa.

POP PANKKIKESKUS OSK:N HALLINTO

POP Pankkikeskus osk:n jäseniä ovat 21 jäsenosuuspankkia (POP Pankkia) ja Bonum Pankki Oyj. Jäsenosuuspankit käyttävät sääntöjen mukaisesti äänivaltaa POP Pankkikeskuksen osuuskunnan kokouksessa, joka nimittää hallintoneuvoston. Sääntöjen mukaan Bonum Pankki Oyj:llä keskuksen tytäryhtiönä ei ole äänivaltaa osuuskunnan kokouksessa.

POP Pankkikeskus osk:n hallintoneuvostoon kuuluu sääntöjen mukaan vähintään kolme (3) ja enintään kolmekymmentäneljä (34) osuuskunnan kokouksen valitsemaa jäsentä siten, että jokaisesta jäsenluottolaitoksesta on valittava yksi (1) jäsen, ei kuitenkaan jäsenluottolaitoksena toimivasta keskusyhteisön tytäryhteisöstä.

Hallintoneuvostoon kuului vuonna 2021 yhteensä 22 jäsentä siten, että jokaisesta jäsenluottolaitoksesta Bonum Pankkia lukuun ottamatta valittiin yksi (1) jäsen. Hallintoneuvoston puheenjohtajaksi ja varapuheenjohtajaksi voidaan valita vain jäsenluottolaitoksen hallituksen tai hallintoneuvoston puheenjohtaja. Hallintoneuvoston puheenjohtajana toimi 26.11.2021 asti Hannu Saari-mäki (Keuruun Osuuspankin hallituksen puheenjohtaja) ja varapuheenjohtajana Harri Takala (Pohjanmaan Osuuspankin hallituksen puheenjohtaja). 26.11.2021 alkaen puheenjohtajana on toiminut Harri Takala ja varapuheenjohtajana Hannu Saari-mäki. POP Pankki -ryhmän sisäisten pankkifuu-

soiden seurauksena hallintoneuvoston jäsenmäärä oli tilikauden päättyessä 21.

POP Pankkikeskus osk:n hallitukseen kuuluu vähintään viisi (5) ja enintään kahdeksan (8) hallintoneuvoston valitsemaa jäsentä. Hallituksen jäsenistä vähintään puolet on valittava henkilöistä, jotka ovat työ- tai toimisuhteessa jäsenluottolaitokseen. Hallituksen jäsenten toimikausi on kolme vuotta luettuna hallintoneuvoston valinnasta päättäneen kokouksen päättymisestä hallintoneuvoston kolmen vuoden kuluttua seuraavan valinnasta päättävän kokouksen päättämiseen. Näistä jäsenistä eroaa vuosittain lähinnä kolmannelta oleva lukumäärä toimikauden mukaan. Hallitus valitsee keskuudesta puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Vuoden 2021 aikana hallitus kokoontui yhteensä 31 kertaa ja hallintoneuvosto 8 kertaa.

POP Pankkikeskus osk:n hallituksen jäsenenä ovat toimineet seuraavat henkilöt:

Timo Kalliomäki

toimitusjohtaja, Suupohjan Osuuspankki
hallituksen jäsen
hallituksen puheenjohtaja 27.9.2021 alkaen

Ari Heikkilä

vanhempi neuvonantaja, Konneveden Osuuspankki
hallituksen jäsen
hallituksen varapuheenjohtaja 27.9.2021 alkaen

Petri Jaakkola

varatoimitusjohtaja, Lakeuden Osuuspankki
hallituksen jäsen 27.9.2021 asti

Ilkka Lähteenmäki

dosentti, Aalto yliopisto, Oulun yliopisto,
Hanken Svenska handelshögskolan
hallituksen jäsen

Mika Mäenpää

toimitusjohtaja, Lavian Osuuspankki
hallituksen jäsen 27.9.2021 alkaen

Juha Niemelä

toimitusjohtaja, Liedon Osuuspankki
hallituksen jäsen 27.9.2021 asti
hallituksen puheenjohtaja 27.9.2021 asti

Marja Pajulahti

toimitusjohtaja, Live-säätiö
hallituksen jäsen

Soile Pusa

toimitusjohtaja, Siilinjärven Osuuspankki
hallituksen jäsen 16.2.2021 asti
hallituksen varapuheenjohtaja 16.2.2021 asti

Mikko Seppänen

toimitusjohtaja, Lammin Osuuspankki
hallituksen jäsen 27.9.2021 alkaen

Matti Vainionpää

OTK
hallituksen jäsen 22.9.2021 alkaen

POP Pankkikeskus osk:n vt. toimitusjohtajana on toiminut 27.9.2021 alkaen Jaakko Pulli. 27.9.2021 asti toimitusjohtajana toimi **Pekka Lemettinen** ja toimitusjohtajan sijaisena **Jaakko Pulli**.

POP Pankkikeskus osk:n tilintarkastajana toimii tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab päävastuullisena tilintarkastajanaan KHT **Tiia Kataja**.

HENKILÖSTÖ JA PALKITSEMINEN

HENKILÖSTÖ

POP Pankki -ryhmään työsuhhteessa vuoden 2021 lopussa oli 822 (785) henkilöä, joista pankkitoiminnassa 604 (580) henkilöä, vahinkovakuutustoiminnassa 124 (115) henkilöä ja muissa toiminnoissa 94 (90) henkilöä.

PALKITSEMINEN

Palkitsemisjärjestelmällä tarkoitetaan niitä päätöksiä, sopimuksia, toimintaperiaatteita ja menettelytapoja, joita noudatetaan johdon ja henkilöstön palkitsemisessa.

Palkitseminen jakautuu kiinteään ja muuttuvaan palkanosaan. Kiinteällä palkanosalla tarkoitetaan tiettyyn ajanjaksoon sidottua palkkaa ja muuttuvalla palkanosalla palkkionsaajan suoritukseen tai taloudellisiin tekijöihin sidottua palkkiota. Muuttuva palkanosa käsittää sekä lyhyen että pitkän aikavälin palkitsemisen. Lyhyen aikavälin palkitsemisessa ansaintajakso on kalenterivuosi ja palkkio maksetaan rahana. Pitkän aikavälin palkitsemisessa ansaintajakso on 3-5 vuotta.

POP Pankki -ryhmässä muuttuva palkitseminen on yrityskohtaista. POP Pankki -ryhmässä ei ole käytössä yhtenäistä palkitsemisjärjestelmää. Palkitsemisjärjestelmät ovat kunkin jäsenluottolaitoksen tai yrityksen liiketoimintastrategian, tavoitteiden ja arvojen mukaisia ja vastaavat yrityksen pitkän aikavälin etua. Palkitsemisjärjestelmät ovat sopusuhteissa hyvän ja tehokkaan riskienhallinnan ja riskinkantokyvyn kanssa. Palkitse-

minen ei kannusta toiminnassa riskinottoon, joka ylittäisi jäsenluottolaitoksen tai yrityksen riskikantokyvyn perusteella määritellyn tai muuten kestävän riskitason.

Jäsenluottolaitoskohtaiset ja yrityskohtaiset palkitsemisjärjestelmät perustuvat EU-lainsäädäntöön, kansalliseen lainsäädäntöön sekä Finanssi-
valvonnan määräyksiin ja ohjeisiin.

MUUT KUIN TALOUDELLISET TIEDOT

POP Pankki -ryhmä on suomalainen finanssiryhmä, joka tarjoaa vähittäispankkipalveluja henkilöasiakkaille, pienille ja keskisuurille yrityksille sekä vahinkovakuutuspalveluja henkilöasiakkaille. Ryhmän perustehtävä on edesauttaa asiakkaiden taloudellista hyvinvointia, vaurastumista ja paikallista menestystä. POP Pankki -ryhmässä yritysvastuu pohjautuu osuustoiminnalliseen arvopohjaan, paikallisuuteen sekä liiketoiminnan pitkäjänteisyyteen.

POP Pankki -ryhmän muodostavat 21 jäsenosuuspankkia, keskusyhteisönä toimiva POP Pankkikeskus osk sekä näiden määräysvallassa olevat yhteisöt. POP Pankki -ryhmän liiketoiminta on jaettu kahteen toimintasegmenttiin, jotka ovat pankki-toiminta ja vakuutustoiminta.

POP Pankki -ryhmän toimintaa ohjaa voimassa olevat lait, asetukset, viranomaisten antamat ohjeet ja määräykset, hyvän hallintotavan mukaiset periaatteet sekä ryhmän omat säännöt ja sisäisesti sitovat ohjeet. Lisäksi pankkitoiminnassa otetaan huomioon hyvän pankkitavan mukaiset menettelyt ja kaupankäyntiohjeet sekä yhteenliittymän sisäisiä ohjeita. Vakuutustoiminnassa noudatetaan Finanssiala ry:n hyvää vakuutustappaa koskevia ohjeita sekä yhtiön sisäisiä ohjeita. Keskeiset johtamiskäytännöt on määritelty POP Pankki -ryhmän johtamisjärjestelmäohjeistuksessa.

POP Pankki -ryhmä edellyttää, että myös sen yhteistyökumppaneidensa noudattavan lainsäädäntöä, viranomaismääräyksiä sekä oman toimialansa hyviä tapoja. Ryhmä pyrkii huomioimaan yhteistyökumppaneita valitessa, että kumppanin arvot ovat yhdenmukaisia POP Pankki -ryhmän arvojen kanssa ja yhteistyökumppani ei aiheuta merkittävää maineriskiä tai heikennä tarjottavien palveluiden laatua. Yhteistyökumppaneiden kautta saatuja liikesalaisuuden alaisia tietoja käsitellään luottamuksellisesti ja vastaavanlaista toimintaa edellytetään myös yhteistyökumppaneilta.

POP Pankki -ryhmässä vastuullisuusasiat käsitellään POP Pankkikeskus osk:n johtoryhmässä ja hallituksessa. Vastuullisuusasioiden operatiivinen johtaminen on integroitu osaksi normaalia päivittäistä liiketoimintaa. Johtoryhmä ja hallitus tarkastelevat linjauksia vuosittain ja niitä sekä periaatteita päivitetään tarvittaessa toiminnan tukemiseksi.

Ryhmän vastuullisuustyötä ohjaa vastuullisuusohjelma. Sen taustalla on olennaisuusanalyysi, jonka tarkoituksena on tunnistaa POP Pankki -ryhmälle ja keskeisille sidosryhmille tärkeimmät vastuullisuusnäkökohdat. Olennaisuusanalyysissä POP Pankki -ryhmälle merkittäviksi vastuullisuusteemoiksi nousivat:

1. Kestävän rahoituksen ja sijoittamisen edistäminen sekä ilmastonmuutoksen hillintä niiden avulla
2. Paikallisen menestyksen, elinvoimaisuuden ja hyvinvoinnin tukeminen

3. Liiketoiminnan avoimuus ja läpinäkyvyys
4. Henkilöstön yhdenvertaisuus sekä monimuotoisuuden ja työhyvinvoinnin edistäminen
5. Harmaan talouden, korruption ja rahanpesun estäminen

POP Pankki -ryhmä julkaisee vuoden 2021 vastuullisuusraportin osana vuosikertomustaan. Ryhmä noudattaa raportoinnissaan kansainvälisen Global Reporting Initiative (GRI) -viitekehystä. POP Pankki -ryhmä arvioi, että sen toiminnassa ei ole ollut suoraan ympäristöön, sosiaaliseen vastuuseen ja ihmisoikeuksiin liittyviä riskejä, joilla olisi ollut merkittävää vaikutusta sen toimintaan.

YMPÄRISTÖVASTUU

POP Pankki -ryhmän oman liiketoiminnan keskeiset ympäristövaikutukset liittyvät asiakkaiden investointien ja muun toiminnan rahoittamiseen sekä ryhmän sijoitustoimintaan ja sijoitustuotteiden tarjoamiseen asiakkaille. POP Pankki -ryhmän tavoitteena on pienentää ympäristövaikutusten ja ilmastomuutoksen aiheuttamaa riskiä tarjoamalla asiakkaille rahoitusta ilmastomuutoksen hillintää ja siihen sopeutumista tukevia investointeja varten sekä tarjoamalla kestävästä kehityksestä tukevia sijoituskohteita ja tiedottamalla asiakkaita näihin liittyvistä mahdollisuuksista. POP Pankki -ryhmä on aktiivisesti seurannut EU:n kestävässä rahoitukseen liittyvän sääntelyn kehitystä ja valmistellut omia palvelujaan, prosessejaan, raportointiaan ja ohjeistuksiaan vastamaan vuoden 2022 aikana voimaan astuvia kestävässä rahoitukseen liittyviä sääntelymuutoksia.

POP Pankki -ryhmän sijoitustoiminnan järjestämisessä huomioidaan vastuullisuusperiaatteiden toteutuminen niin asiakkaille tarjottavissa tuotteissa kuin ryhmän omassa sijoitustoiminnassa. Sijoitusneuvontaa tarjotessa POP Pankit huomioivat kestävyysriskit tarjolla olevan tuotevalikoiman kautta. Yhteistyökumppanimme ovat kaikki allekirjoittaneet YK:n tukemat vastuullisen sijoittamisen periaatteet (PRI, Principles for Responsible Investment). POP Pankin sijoitusneuvontaa tarjoaville henkilöille on tarjottu koulutustutkimusmahdollisuus ESG-tiedonantovelvollisuuteen liittyen ja tätä on aktiivisesti hyödynnetty pankeissa. Suurimmalla osalla POP Rahastoista on vastuullisuusrating. POP Rahastojen, joilla on Morningstarin vastuullisuusrating, vastuullisuusratingin keskiarvo on 3,6 (3,6) asteikolla 1–5. Morningstarin vastuullisuusluokitus kuvaa rahaston omistamien yhtiöiden vastuullisuutta suhteessa muiden samassa Morningstarin määrittelemässä vertailuluokassa olevien rahastojen omistuksiin. Sijoitusrahasto saa vastuullisuusratingin, jos sen varoista vähintään 50 prosenttia on sijoitettu yrityksiin, joille Sustainalytics on määrittänyt yrityskohittaisen ESG-ratingin.

Ympäristöystävällisten valintojen tekeminen on POP Pankki -ryhmän vuonna 2021 IRO Researchilla teettämän tutkimuksen mukaan osalle asiakkaista helppoa, kun taas osa kaipaa lisää tietoa päätöksensä tekemiseen. POP Pankki hyödynsi tutkimusta syksyllä 2021 uudistamansa henkilöasiakkaille suunnatun ympäristöystävällisiä hankintoja tukevan Vihreä laina -tuotteen viestinnässä. Lisäksi se julkaisi kolme laskuria, joiden

avulla kuka tahansa voi arvioida asumisen energiatehokkuuteen sekä auton ja lämmitysmuodon vaihtamiseen liittyviä päästövaikutuksia.

ALUEELLISEN ELINVOIMAISUUDEN JA HYVINVOINNIN TUKEMINEN SEKÄ SOSIAALINEN VASTUU

POP Pankit ovat toimineet vuosikymmeniä alueensa hyvinvoinnin tukijana ja kehittäjänä niin veronmaksajana kuin työpaikkoja tarjoavan yritystoiminnan rahoittajana. POP Pankit ovat myös tehneet aktiivista yhteistyötä oppilaitosten ja yleishyödyllisten yhdistysten kuin myös kulttuuri- ja urheiluseurojen kanssa eri-ikäisten yleisen hyvinvoinnin tukemiseksi.

POP Pankki -ryhmän toiminta perustuu siihen, että se kohtelee kaikkia asiakkaita oikeudenmukaisesti ja tasapuolisesti. Asiakkaat tunnetaan ja heidän toimintaansa ja taustoihinsa perehdytään niin laajasti kuin asiakassuhde edellyttää. Ryhmän jäsenpankit eivät tietoisesti rahoita lain tai hyvän tavan vastaista toimintaa.

Luotonantoa tarkastellaan POP Pankki -ryhmässä kokonaisvaltaisesti tavoitteena pitkäaikaiset asiakassuhteet. POP Pankki -ryhmä toimii luotonannossaan vastuullisesti ja avoimesti ottaen huomioon asiakkaan edun luottoa markkinoitaessa ja luottosopimusta tehtäessä. Asiakkaalle annetaan hyvissä ajoin ennen luottosopimuksen tekemistä riittävät ja selkeät selvitykset luotosta ja sen ehdoista. Tiedot ja ehdot käydään asiakkaan kanssa huolellisesti läpi luottosopimusta tehtäessä. Maksuviivästystilanteissa asiakkaalle an-

taan neuvoja maksukyvyttömyystilanteiden hoitamiseksi sekä maksujärjestelyihin suhtaudutaan vastuullisesti. Mahdollisten maksuvaikeuksien ilmetessä POP Pankit pyrkivät varhaiseen reagointiin ja tilanteen kestävään korjaamiseen.

Myös asiakkaiden antamat palautteet ja valitukset käsitellään ryhmässä asianmukaisesti ja nämä pyritään huomioimaan toiminnanohjauksessa mahdollisimman hyvin. Esimerkiksi POP Pankki -ryhmä seuraa jatkuvasti mobiilipalvelujensa osalta sovelluskauppojen palautteita sekä mittaa järjestelmällisesti pankki- sekä vakuutuspalvelujensa suositteluhalukkuutta NPS-tutkimuksen avulla. Pankkitoiminnan kehityksen kokonaisarvioinnissa hyödynnetään lisäksi riippumattoman EPSI Ratingin toimialatutkimusta. Vuoden 2021 raportin mukaan POP Pankilla on Suomen ja Pohjoismaiden tyytyväisimmät henkilö- ja yritysasiakkaat.

POP Pankit uudistivat vuonna 2021 verkkosivustonsa. Uudistuksen lähtökohtana oli eri asiakasryhmät huomioivan saavutettavuuden parantaminen ja tietosuojan kehittäminen. Myös asiakasmateriaaleja on uudistettu saavutettavammaksi.

Valtakunnallisesti POP Pankki -ryhmä osallistui Finanssialan vuonna 2021 lanseeratun kaikille digiopastusta tarjoaville suunnattujen ohjeistuksen laatimiseen sekä usean eri toimijan Varo, Varmista ja Varoita-tietoturvakampanjaan, joka tavoitteena on ehkäistä tietojenkalastelutapauksia.

HENKILÖSTÖ

POP Pankki -ryhmässä kunnioitetaan työyhteisön monimuotoisuutta ja ihmisten yksilöllisyyttä. Kaikkia työntekijöitä kohdellaan samanarvoisesti riippumatta sukupuolesta, iästä, alkuperästä, vakaumuksesta, terveydentilasta, seksuaalisesta suuntautumisesta tai muusta henkilöön liittyvästä syystä. Yhdenvertainen kohtelu näkyy muun muassa työyhteisön arjessa, henkilövalinnoissa, palkitsemisessa ja urakehityksessä.

POP Pankki -ryhmä mittaa henkilöstön työtyytyväisyyttä vuosittain. Tarvittaessa POP Pankki -ryhmän työntekijöiden on mahdollista käydä keskustelua tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioista esimiestensä, työsuojelu- tai henkilöstöedustajan kanssa. Kyvykkyyksien johtamisen apuna POP Pankkien käytössä on ollut jo yli 10 vuotta oma osaamis- ja palkkapassijärjestelmä. Osaamista on tuettu aktiivisella sisäisellä viestinnällä sekä erilaisilla yleisillä ja asiantuntijatason koulutuksilla.

Hyvinvoiva henkilöstö on tärkeää POP Pankki -ryhmän päivittäisten palvelujen tuottamisessa. Koronatilanne heijastui vuonna 2021 eri tavoin ryhmän eri organisaatioihin. POP Pankkikeskuksessa, Bonum Pankissa sekä Suomen Vahinkovakuutuksessa noudatettiin yleisiä etätyösuosituksia ohjaten ja opastaen henkilöstöä tilanteeseen liittyviin käytäntöihin. Pankeissa noudatettiin alueellisia suosituksia sekä hyödynnettiin mahdollisuuksien mukaan etätyöskentelyä.

POP Pankki -ryhmä osallistui vuonna 2021 toista vuotta valtakunnalliseen Vastuullinen työnantaja -ohjelmaan, jonka kautta on monipuolisesti saatavilla tietoa erilaisiin organisaatio- ja työkuultuuri-teemoihin liittyen.

VASTUU IHMISOIKEUKSISTA

POP Pankki -ryhmä kunnioittaa kansainvälisiä ihmisoikeussopimuksia ja ehkäisee syrjintää toiminnassaan. Lisäksi yhteistyökumppaneiden edellytetään toimivan samojen periaatteiden mukaisesti. POP Pankki -ryhmä arvioi, että sen omaan toimintaan liittyvät välittömät ihmisoikeusriskit tai -vaikutukset ovat matalat. Välillisiä vaikutuksia voi kuitenkin liittyä sijoitus- ja rahoituskohteiden toimintaan ja tämän ehkäisemiseksi POP Pankki -ryhmän sisäisissä ohjeissa kielletään ihmisoikeuksia loukkaavien kohteiden sijoittaminen ja rahoittaminen.

KORRUPTION JA LAHJONNAN TORJUNTA

POP Pankki -ryhmällä on lahjonnan, korruption ja muun epäeettisen vaikuttamisen suhteen on nol-latoleranssi. Sen johtamisjärjestelmään kirjatut lahjontaa ja korruptiota käsittelevät periaatteet ja ohjeet koskevat henkilökuntaa, toimivaa johtoa sekä hallintoon kuuluvia henkilöitä. Kirjattujen periaatteiden ja ohjeiden avulla pyritään tunnistamaan ja estämään mahdolliset korruption, lahjuksiin ja rahanpesun liittyvät riskit. Lisäksi mahdollisten ristiriitatilanteiden muodostuminen pyritään ennaltaehkäisemään välttämällä vaarallisten työyhdistelmien syntymistä liiketoiminnassa esi-

merkiksi operatiivisen ja riskien hallintaan liittyvän valvontavastuun eriyttämisellä ryhmän organisaatioiden kaikilla tasoilla.

Kaikki ryhmän toimijat ovat omalta osaltaan vastuussa periaatteiden noudattamisesta ja on vastuullisia ilmoittamaan, mikäli he havaitsevat näiden vastaista toimintaa. Hallitus sekä toimiva johto valvovat periaatteiden toteutumista. Kaikki mahdolliset viitteet lahjonnasta tai korruptios- ta käsitellään riippumatta henkilön asemasta. Kä- sittely tapahtuu luottamuksellisesti ja käsittelyssä huomioidaan ilmoittajan ja epäillyn suojeleminen. Hallitus päättää korjaavista toimenpiteistä.

Rahanpesun ja muun talousrikollisuuden riski- enhallinnan toimintamallia on vahvistettu vuon- na 2021 systemaattisesti koko yhteenliittymän tasolla. Esimerkiksi keskusyhteisön rahanpesun ja muun talousrikollisuuden estämistä käsitte- vien sitovien ohjeita on uudistettu ja tiedottamis- ta ja kouluttamista on merkittävästi lisätty. Lisäk- si pankkitoiminnassa toteutettiin täysin uuden AML-monitorointijärjestelmän hankinta- ja käyt- töönottoprojekti. POP Pankki -ryhmässä ei rapor- toitu vuoden aikana ryhmää koskevia lahjontaan ja korruptioon liittyviä rikkomuksia tai oikeuden- käyntejä.

TAKSONOMIA-ASETUKSEN MUKAISET TIEDOT

POP Pankki -ryhmä noudattaa EU:n kestävän ra- hoituksen Taksonomia-asetusta (EU) 2020/852 sen päivittäisessä liiketoiminnassa ja on aloitta- nut valmistelut sen noudattamisesta tuotesuun- nitteluprosessissa. EU:n taksonomia on luokitus-

järjestelmä, joka määrittelee ympäristön kannalta kestävät taloudelliset toiminnot. POP Pankki -ryh- mässä on käynnissä valmistelut Taksonomia-ase- tuksen artikla 8:n mukaisten esittämisvaatimusten oikea-aikaisen ja oikean soveltamisen varmista- miseksi tulevilla tilikausilla. Tilikaudelta 2021 POP Pankki -ryhmä julkaisee asetuksen mukaisesti tiedot taksonomiakelpoisten vastuiden suhteelli- sesta osuudesta kokonaisvaroista sekä taksono- miakelpoisten taloudellisten toimintojen osuuden vakuutustoiminnasta.

Raportoitujen taksonomiakelpoisten vastuiden määrittämiseen kohdistuu epävarmuutta, sillä osasta taksonomiakelpoisiksi luokitelluista vas- tuista ei ollut raportointihetkellä saatavilla ajan- kohtaista tietoa. Tehty analyysi taksonomiakel- poisten vastuiden kokonaismäärästä perustuu johdon tekemään arvioon, jossa on hyödynnetty POP Pankki -ryhmällä olevia tietoja vastapuolista, saaduista vakuuksista sekä sopimuksista.

POP Pankki -ryhmän taksonomiakelpoisten vas- tuiden määrä tilikauden päättyessä oli 34,4 pro- senttia kokonaisvaroista. Ei-taksonomiakelpoisia vastuita oli 29,7 prosenttia kokonaisvaroista. Saa- miset valtioilta ja keskuspankeilta olivat 8,7 pro- senttia POP Pankki -ryhmän kokonaisvaroista. POP Pankki -ryhmällä ei ollut tilinpäätöshetkellä saamia ylikansallisilta liikkeeseenlaskijoilta tai johdannaisia.

POP Pankki -ryhmän vastuut sellaisiin yrityksiin, jotka eivät ole direktiivin 2013/34/EU 19 a tai 29 a artiklan mukaan velvollisia julkistamaan mui-

ta kuin taloudellisia tietoja (non-NFRD), olivat ra- portointihetkellä 24,3 prosenttia POP Pankki -ryh- män kokonaisvaroista. EU:n ympäristön kannalta kestävien taloudellisten toimintojen raportointia koskeva sääntely ei toistaiseksi koske POP Pankki -ryhmän yritysasiakkaita. Raportoivat vastuut muodostuvat POP Pankki -ryhmän suorista sijoi- tuksista sekä yritysasiakkaille myönnettyistä luo- toista. Vaadittaessa maksettavien pankkien vä- listen lainojen määrä oli kokonaisvaroista 0,6 pro- senttia.

Vakuutustoiminnan taksonomiakelpoisten talou- dellisten toimintojen osuus oli 96,4 prosenttia va- kuutusmaksutulosta. Ei-taksonomiakelpoisia toi- mintoja oli 3,6 prosenttia vakuutusmaksutulosta. Taksonomiakelpoiseen osuuteen on luettu vakuu- tusmaksutulot taksonomia-asetuksen mukaisis- ta vakuutuspalveluista perustuen tietoihin vakuu- tussopimuksen vakuutusluokasta. Taksonomiakel- poiset vakuutusmaksutulot sisältävät mm. moot- toriajoneuvojen vakuutukset sekä palo- ja muut omaisuusvahinkovakuutukset.

31.12.2021 ajankohdalta suoritettussa luottokan- nan taksonomiakelpoisuuden tarkastelussa mer- kittävimmät kriteerit olivat lainan myöntäminen henkilö- tai yritysasiakkaalle sekä lainan tuote- ja käyttötarkoitustiedot. Taksonomiakelpoisiin vas- tuihin luettiin vain asuntolainat sekä asuntojen korjaukseen ja energiatehokkuuden parantami- seen myönnettyt lainat. Ryhmän kaikki yritys lai- nat luokiteltiin non-NFRD luokkaan kuuluviksi pe- rustuen asiakastietoihin sekä pankin omaan arvi- oon. Ryhmän sijoitusten taksonomiakelpoisuuden

arvioinnissa on käytetty vastapuolten toimialakoodeista johdettuja NACE-koodeja, tietoa pörs-sinoteerauksesta sekä viimeiseltä tilinpäätökseltä saatavaa henkilöstömäärää. NACE-koodeihin liittyvä analyysi on sisältänyt sekä ilmastomuutokseen torjuntaan ja sopeutumiseen liittyvät luokitukset. Luottokannan sekä sijoitusten analyysit on toteutettu siten, että päällekkäisen laskennan riski on vähäinen.

TILIKAUDEN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Tammikuussa 2022 POP Pankki -ryhmä allekirjoitti yhteistyösopimuksen suomalaisen IT-yhtiön Crosskeyn kanssa peruspankkijärjestelmänsä uudistamisesta. POP Pankki arvioi ottavansa uuden peruspankkijärjestelmän käyttöön vuoden 2025 aikana. Yhteistyösopimuksella ei ole välitöntä vaikutusta POP Pankkien tarjoamiin pankkipalveluihin.

S&P Global Rating vahvisti 4.2.2022 Bonum Pankki Oyj:n luottoluokituksen. Bonum Pankki Oyj:n pitkäaikainen investointitason (investment grade) luottoluokitus on 'BBB' ja lyhytaikainen 'A-2'. Näkymät ovat vakaat.

POP Pankkikeskuksen hallituksella ei ole tiedossa muita sellaisia tilikauden päättymisen jälkeisiä tapahtumia, joilla olisi olennaista vaikutusta POP Pankki -ryhmän tilinpäätöksessä esitetyn informaation kannalta.

VUODEN 2022 NÄKYMÄT

POP Pankki -ryhmän toimintaan vaikuttaa keskeisesti toimintaympäristön talouskehitys. Rahapoliittisen elvytyksen rooli oli koronapandemian alkuvaiheessa merkittävä ja laajoilta konkurssialloilta vältyttiin. EKP on tukenut euroalueen taloutta muun muassa pitämällä ohjauskorot alhaalla, mutta indikoi asteittaista suunnanmuutosta esimerkiksi osto-ohjelmien pienentämisellä. Inflaatio on lähtenyt maailmanlaajuisesti voimistumaan, mutta EKP:n ei odoteta ennenaikaisesti käynnistävän koronnostoja. Vuonna 2022 lyhyiden korkojen odotetaankin säilyvän edelleen negatiivisina. Tämä tukee osaltaan yritysten ja kotitalouksien tilannetta.

Koronapandemian pitkittymisestä huolimatta Suomen ja euroalueen taloudet ovat palautuneet hyvin ja esimerkiksi työllisyyskehitys on ollut myönteistä. Vaikka pandemia jatkuu, on monilla aloilla opittu toimimaan rajoitusten kanssa joustavasti ja kokonaistuotanto on jo ohittanut koronapandemiaa edeltäneen tason. Lisäksi taloudelle erityisen haitallisten laajojen sulkutoimien todennäköisyys on euroalueella laskussa, koska korkean rokotekattavuuden avulla tautikuolleisuus on saatu alenemaan.

Uusien ja entistä tartuttavampien varianttien ilmestyminen on pitkittänyt ja laajentanut pandemiaa, joskin rokotteet ovat osoittautuneet toimiviksi vakavimpien tautimuotojen hillinnässä. Maailmanlaajuisesti pandemia voi tarjota negatiivisia yllätyksiä, jotka heijastuisivat myös Suomeen. Lo-

gistisesti ja tuotantoketjujen osalta tilanne ei ole maailmanlaajuisesti ehtinyt normalisoitua, joten kysyntäinflaatio on voimakasta ja tuotantoketjut ovat haavoittuvia. Erityisesti Kiinan koronatilanteen heikentyminen voi sotkea koko maailman tuotantoa.

Toimintaympäristö on edelleen haastava. Erityisesti globaalien kehityskulkujen vaikutus Suomen talouteen on vaikeasti ennustettavissa. Myös euroalueen pääomamarkkinoiden ja rahoitusmarkkinoiden epäsuotuisten muutosten riskit ovat kasvaneet.

POP Pankki -ryhmä panostaa strategiansa mukaisesti kasvuun erityisesti yritysrahoituksessa. Ryhmän liiketoiminnan odotetaan kehittyvän myönteisesti vuonna 2022, mutta vuoden alussa käynnistyneen peruspankkijärjestelmä uudistuksen ennakoidaan aiheuttavan ylimääräistä kulus- rasta, kunnes uusi järjestelmä saadaan otettua käyttöön. Vuodelle 2022 ei ennakoida tuloutuvaksi merkittäviä kertaluonteisia tuottoeriä kuten vuonna 2021, joten tilikauden tulos tulee jäämään alhaisemmalle tasolle kuin tilikaudella 2021.

TUNNUSLUKIJEN LASKENTAKAAVAT

Vaihtoehtoiset tunnusluvut (Alternative Performance Measures, APM) ovat muita kuin tilinpäätösnormistossa tai muussa sääntelyssä määritettyjä taloudellisia tunnuslukuja ja niitä käytetään kuvaamaan yhtiön taloudellista asemaa ja kehitystä. POP Pankki -ryhmän esittämät tunnusluvut perustuvat IFRS:n mukaiseen tilinpäätösraportointiin vakuutustoiminnan liikekulusuhdetta ja yhdistettyä kulusuhdetta lukuun ottamatta. Alla on kuvattu toimintakertomuksen sisältämien tunnuslukujen laskentakaavat.

LIIKETOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ

Korkokate, palkkiotuotot ja -kulut netto, sijoitusten nettotuotot, vakuutuskate, liiketoiminnan muut tuotot

LIIKETOIMINNAN KULUT YHTEENSÄ

Henkilöstökulut, liiketoiminnan muut kulut, poistot ja arvonalentumistappiot aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä

JÄRJESTÄMÄTTÖMÄT SAAMISET

Järjestämättömillä saamisilla tarkoitetaan yli 90 päivää erääntyneitä saamisista ja sellaisia saamisista, joiden takaisinmaksuun liittyy epävarmuutta johtuen asiakkaan taloudellisista vaikeuksista (mm. lainanhoitajastot). Järjestämättömät saamiset sisältää myös muut kuin yli 90 päivää erääntyneet arvot alentuneet (ECL-vaiheeseen 3 luokitellut) saamiset.

KULU-TUOTTOSUHDE, %

$$\frac{\text{Liiketoiminnan kulut yhteensä}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100$$

OMAN PÄÄOMAN TUOTTO (ROE), %

$$\frac{\text{Tilikauden tulos}}{\text{Oma pääoma ja määräysvallattomien osuus (katsauskauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$$

KOKO PÄÄOMAN TUOTTO (ROA), %

$$\frac{\text{Tilikauden tulos}}{\text{Taseen loppusumma keskimäärin (katsauskauden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$$

OMAVARAISUUSASTE, %

$$\frac{\text{Oma pääoma ja määräysvallattomien osuus}}{\text{Taseen loppusumma}} \times 100$$

YDINVAKAVARAISUUSSUHDE (CET1), %

$$\frac{\text{Ydinpääoma (CET1)}}{\text{Riskipainotetut saamiset yhteensä}} \times 100$$

ENSISIJAINEN PÄÄOMASUHDE (T1), %

$$\frac{\text{Ensisijainen pääoma (T1)}}{\text{Riskipainotetut saamiset yhteensä}} \times 100$$

VAKAVARAISUUSSUHDE (TC), %

$$\frac{\text{Omat varat yhteensä (TC)}}{\text{Riskipainotetut saamiset yhteensä}} \times 100$$

VÄHIMMÄISOMAVARAISUUSASTE (LEVERAGE RATIO), %

$$\frac{\text{Ensisijainen pääoma (T1)}}{\text{Vähimmäisomavaraisuusasteen vastuiden kokonaismäärä}} \times 100$$

MAKSUVALMIUSVAATIMUS (LCR), %

$$\frac{\text{Likvidit varat}}{\text{Likviditeetin ulosvirtaukset - likviditeetin sisäänvirtaukset stressitilanteessa}} \times 100$$

PYSYVÄN VARAINHANKINNAN VAATIMUS (NSFR), %

$$\frac{\text{Pysyvä varainhankinta}}{\text{Pysyvän varainhankinnan vaade}} \times 100$$

VAKUUTUSTOIMINNAN TUNNUSLUVUT**LIIEKULUT**

Henkilöstökulut, liiketoiminnan muut kulut, poistot ja arvonalentumistappiot aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä

VAHINKOSUHDE, %

$\frac{\text{Korvauskulut (jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen)}}{\text{Vakuutusmaksutuotot (jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen)}} \times 100$

LIIEKULUSUHDE, %

$\frac{\text{Liiekekulut}}{\text{Vakuutusmaksutuotot (jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen)}} \times 100$
--

**YHDISTETTY
KULUSUHDE, %**

$\text{Vahinkosuhde} + \text{Liiekekulusuhde} \times 100$

POP PANKKI -RYHMÄN TILINPÄÄTÖS 31.12.2021 (IFRS)

POP PANKKI -RYHMÄN TULOSLASKELMA

(1 000 euroa)	Liite	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
Korkotuotot		83 879	80 090
Korkokulut		-5 541	-5 991
Korkokate	6	78 338	74 099
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	7	36 326	31 049
Sijoitusten nettotuotot	8	10 028	1 298
Vakuutuskate	9	13 192	11 611
Liiketoiminnan muut tuotot	10	38 360	5 902
Liiketoiminnan tuotot yhteensä		176 243	123 959
Henkilöstökulut	11	-50 655	-43 531
Liiketoiminnan muut kulut	12	-55 464	-51 978
Poistot ja arvonalentumiset	13	-15 083	-8 141
Liiketoiminnan kulut yhteensä		-121 203	-103 650
Rahoitusvarojen arvonalentumistappiot	18	-10 390	-7 468
Osuus osakkuusyritysten tuloksista	22	19	78
Tulos ennen veroja		44 670	12 919
Tuloverot	14	-7 565	-1 817
Tilikauden tulos		37 105	11 101
Josta			
POP Pankkien omistajien osuus		37 110	11 087
Määräysvallattomien omistajien osuus		-5	15
Yhteensä		37 105	11 101

POP Pankki -ryhmä on muuttanut tilinpäätöksen laadintaperiaatteita, minkä vuoksi vertailutietoja on oikaistu. Muutoksesta on kerrottu liitteessä 2.

POP PANKKI -RYHMÄN LAAJA TULOSLASKELMA

(1 000 euroa)	Liite	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
Tilikauden tulos		37 105	11 101
Muun laajan tuloksen erät			
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi			
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleenmäärittämisestä johtuvat voitot/tappiot	35	-353	-564
Käyvän arvon muutos oman pääoman ehtoisista instrumenteista	32	152	992
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi			
Käyvän arvon muutos vieraan pääoman ehtoisista instrumenteista	32	-1 018	152
Tilikauden laaja tulos		35 885	11 681
Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen			
POP Pankkien omistajien osuus		35 890	11 666
Määräysvallattomien omistajien osuus		-5	15
Tilikauden laajan tulos		35 885	11 681

POP PANKKI -RYHMÄN TASE

(1 000 euroa)	Liite	31.12.2021	31.12.2020
Varat			
Käteiset varat	19	279 882	391 544
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	16,20	73 897	64 166
Lainat ja saamiset asiakkailta	16,20	4 243 829	3 868 147
Sijoitusomaisuus	16,21	681 552	688 871
Sijoitukset osakkuusyrityksiin	22	214	195
Aineettomat hyödykkeet	23	9 298	15 196
Aineelliset hyödykkeet	24	29 611	32 138
Muut varat	25	34 014	32 816
Verosaamiset	26	5 401	5 326
Varat yhteensä		5 357 697	5 098 398

(1 000 euroa)	Liite	31.12.2021	31.12.2020
Velat			
Velat luottolaitoksille	16,27	166 484	97 219
Velat asiakkaille	16,27	4 222 364	4 086 045
Vakuutusvelka	28	52 692	43 915
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	29	284 920	266 346
Lisäosuuspääoma	30	0	11 287
Muut velat	31	50 060	51 991
Verovelat	26	28 367	24 353
Velat yhteensä		4 804 888	4 581 156
Oma pääoma			
Osuuspääoma			
Jäsenosuudet		10 163	9 909
POP Osuudet		56 893	56 121
Osuuspääoma yhteensä	32	67 056	66 030
Rahastot	32	163 877	166 497
Kertyneet voittovarot	32	321 437	284 271
POP Pankki -ryhmän omistajien osuus yhteensä		552 370	516 798
Määräysvallattomien omistajien osuus		439	444
Oma pääoma yhteensä		552 809	517 242
Velat ja oma pääoma yhteensä		5 357 697	5 098 398

POP Pankki -ryhmä on muuttanut tilinpäätöksen laadintaperiaatteita, minkä vuoksi vertailutietoja on oikaistu. Muutoksesta on kerrottu liitteessä 2.

LASKELMA POP PANKKI -RYHMÄN OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA

(1 000 euroa)	Osuuspääoma	Käyvän arvon rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot	Yhteensä	Määräysvallattomat omistajat	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2021	66 031	4 905	161 592	284 271	516 798	444	517 242
Tilikauden laaja tulos							
Tilikauden tulos	-	-	-	37 110	37 110	-5	37 105
Muut laajan tuloksen erät	-	-867	-	-353	-1 219	-	-1 219
Tilikauden laaja tulos yhteensä	-	-867	-	36 757	35 890	-5	35 885
Liiketoimet omistajien kanssa							
Osuuspääoman muutos	834	-	-	-	834	-	834
Voitonjako	-	-	-	-1 089	-1 089	-	-1 089
Rahastosiirot	192	-	-1 753	1 561	-	-	-
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä	1 026	-	-1 753	472	-255	-	-255
Muut muutokset	-	-	-	-63	-63	-	-63
Oma pääoma 31.12.2021	67 057	4 038	159 839	321 437	552 370	439	552 809

(1 000 euroa)	Osuuspääoma	Käyvän arvon rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voittovarot	Yhteensä	Määräysvallattomat omistajat	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2020	66 745	3 761	156 934	280 566	508 006	429	508 435
Laatimisperiaatteen muutos	-	-	-	-493	-493	-	-493
Oikaistu Oma pääoma 1.1.2020	66 745	3 761	156 934	280 073	507 513	429	507 942
Tilikauden laaja tulos							
Tilikauden tulos	-	-	-	11 087	11 087	15	11 101
Muut laajan tuloksen erät	-	1 144	-	-564	580	-	580
Tilikauden laaja tulos yhteensä	-	1 144	-	10 522	11 666	15	11 681
Liiketoimet omistajien kanssa							
Osuuspääoman muutos	-1 106	-	-	-	-1 106	-	-1 106
Voitonjako	-	-	-1	-1 285	-1 286	-	-1 286
Rahastosiirot	392	-	4 658	-5 052	-1	-	-1
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä	-714	-	4 657	-6 337	-2 393	-	-2 393
Muut muutokset	-	-	-	12	12	-	12
Oma pääoma 31.12.2020	66 031	4 905	161 592	284 271	516 798	444	517 242

POP Pankki -ryhmä on muuttanut tilinpäätöksen laadintaperiaatteita, minkä vuoksi vertailutietoja on oikaistu. Muutoksesta on kerrottu liitteessä 2.

Finanssivalvonta on 18.12.2020 suosittanut pankkeja noudattamaan äärimmäistä varovaisuutta käteisenä maksettavassa voitonjaossa 30.9.2021 asti ja suosittanut pankkeja noudattamaan Euroopan keskuspankin suositusta voitonjaon enimmäismäärästä. Vuodelta 2020 maksetun voitonjaon osalta POP Pankki -ryhmä on noudattanut voitonjakoa koskevia suosituksia. POP Pankkien maksamalla voitonjaolla ei ole olennaista vaikutusta POP Pankki -ryhmän pääomatasoon tai POP Pankkien kykyyn tarjota rahoitusta asiakkailleen.

POP PANKKI -RYHMÄN RAHAVIRTALASKELMA

(1 000 euroa)	Liite	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
Liiketoiminnan rahavirta			
Tilikauden tulos		37 105	11 101
Tilikauden tulokseen tehdyt oikaisut		44 494	25 428
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)		-383 899	-350 282
Saamiset luottolaitoksilta	20	1 177	7 065
Saamiset asiakkailta	20	-387 854	-238 399
Sijoitusomaisuus	21	3 537	-117 307
Muut varat	25	-759	-1 641
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)		188 483	392 331
Velat luottolaitoksille	27	69 266	59 676
Velat asiakkaille	27	124 591	339 739
Varaukset ja muut velat	31	-2 053	-3 873
Maksetut tuloverot		-3 322	-3 211
Liiketoiminnan rahavirta yhteensä		-113 819	78 578
Investointien rahavirta			
Muiden sijoitusten vähennykset/lisäykset		-165	-120
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin		-5 767	-6 094
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden myynnit		2 339	1 235
Investointien rahavirta yhteensä		-3 593	-4 979
Rahoituksen rahavirta			
Osuuspääoman vähennykset/lisäykset	32	1 031	-829
Maksetut osuuspääoman korot ja muu voitonjako		-1 089	-1 285
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, lisäykset	29	79 945	246 821
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, vähennykset	29	-61 387	-95 426
Vuokrasopimusvelan vähennykset	36	-1 842	-1 831
Rahoituksen rahavirta yhteensä		16 657	147 450

(1 000 euroa)	Liite	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
Rahavarojen muutos			
Rahavarat tilikauden alussa		415 120	194 071
Rahavarat tilikauden lopussa		314 365	415 120
Rahavarojen nettomuutos		-100 755	221 049
Rahavarat			
Käteiset varat	19	11 011	11 435
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	19, 20	303 354	403 684
Yhteensä		314 365	415 120

RAHAVIRTALASKELMAA KOSKEVAT LISÄTIEDOT

Saadut korot	80 838	78 691
Maksetut korot	5 709	4 468
Saadut osingot	3 591	4 355
Tilikauden tulokseen tehdyt oikaisut		
Erät, joihin ei liity maksutapahtumaa ja muut oikaisut		
Rahoitusvarojen arvonalentumiset	10 390	7 468
Poistot	18 186	10 783
Vakuutusvelan muutos	15 083	5 287
Muut	835	1 890
Tilikauden tulokseen tehdyt oikaisut	44 494	25 428

POP Pankki -ryhmä on muuttanut tilinpäätöksen laadintaperiaatteita, minkä vuoksi vertailutietoja on oikaistu. Muutoksesta on kerrottu liitteessä 2

LIITTEET

TILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

LIITE 1 POP PANKKI -RYHMÄ JA IFRS-TILINPÄÄTÖKSEN LAAJUUS

POP Pankki -ryhmä (jäljempänä myös Ryhmä) on POP Pankkien ja POP Pankkikeskus osk:n sekä niiden tytäryhteisöjen sekä yhteisessä määräysvallassa olevien yhteisöjen muodostama finanssiryhmä, joka toimii Suomessa. POP Pankit ovat itsenäisiä, alueellisesti ja paikallisesti toimivia osuuspankkeja. POP Pankkikeskus osk toimii Ryhmän keskusyhteisönä. POP Pankki -ryhmä tarjoaa vähittäispankkipalveluja henkilöasiakkaille, pienille ja keski suurille yrityksille sekä vahinkovakuutuspalveluja henkilöasiakkaille.

POP Pankkikeskus osk:n jäsenluottolaitoksia ovat 21 osuuspankkia sekä jäsenosuuspankkien keskusluottolaitoksena toimiva Bonum Pankki Oyj. POP Pankkien yhteenliittymä on laissa talletuspankkien yhteenliittymästä 599/2010 (jäljempänä Yhteenliittymälaki) määritelty juridinen kokonaisuus, jossa jäsenluottolaitoksilla ja keskusyhteisöllä on vastuu toistensa veloista ja sitoumuksista. POP Pankkien yhteenliittymän muodostavat keskusyhteisö POP Pankkikeskus osk, sen jäsenluottolaitokset, näiden konsolidointiryhmiin kuuluvat yritykset sekä sellaiset luottolaitokset, rahoituslaitokset ja palveluyritykset, joiden äänivallasta yhteenliittymään kuuluvat yhteisöt yhdessä omistavat yli puolet. Jäsenluottolaitosten konsolidointiryhmiin kuuluvat yritykset ovat pääasiassa kiinteistöyhtiöitä.

POP Pankki -ryhmään kuuluu POP Pankkien yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen lisäksi myös muita yhteisöjä. Merkittävimmät POP Pankki -ryhmään sisältyvät yhteenliittymään kuulumatomat yhteisöt ovat POP Holding Oy ja sen kokonaan omistama Suomen Vahinkovakuutus Oy, jotka eivät ole keskinäisen vastuun piirissä.

Yhteenliittymälain mukaan keskusyhteisön on laadittava keskusyhteisön ja sen jäsenluottolaitosten tilinpäätösten tai konsernitilinpäätösten yhdistelmänä tilinpäätös noudattaen kansainvälisiä IFRS-tilinpäätösstandardeja.

POP Pankki -ryhmä ei muodosta kirjanpitolain 1336/1997 mukaista konsernia, eikä luottolaitostoiminnasta annetussa laissa 610/2014 määriteltyä konsolidointiryhmää. POP Pankkikeskus osk:lla tai sen jäsenosuuspankeilla ei ole toisiinsa nähden kansainvälisten IFRS-tilinpäätösstandardien mukaista määräysvaltaa, eikä Ryhmälle siten voida määritellä emoyhtiötä. Yhteenliittymälain mukaisesti POP Pankkikeskus osk:n hallitus on hyväksynyt Ryhmälle sen rakenteeseen soveltuvat tilinpäätösperiaatteet siltä osin, kuin IFRS-tilinpäätösstandardit eivät huomioi Ryhmän rakennetta. Tilinpäätösperiaatteet, jotka sisältävät kuvauksen jäsenosuuspankkien muodostamasta laskentateknisestä emoyhtiöstä, on esitetty liit-

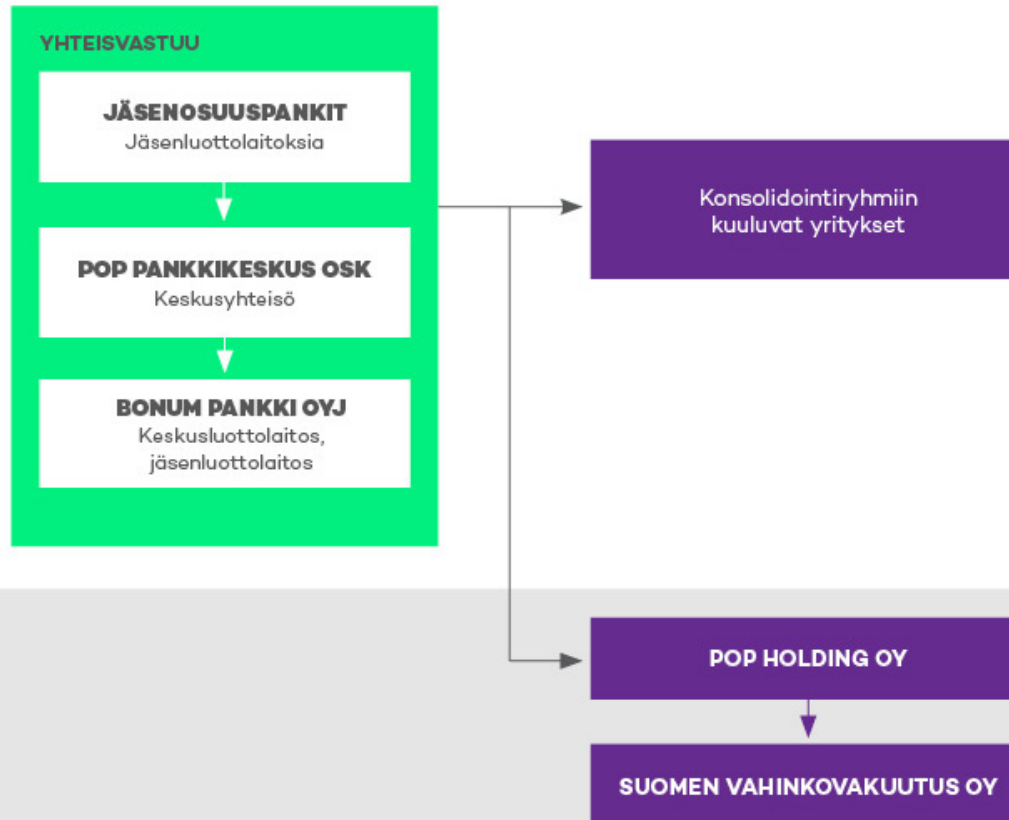
teessä 2. Laskentatekniseen emoyhtiöön kuuluvat jäsenosuuspankit sekä muut Ryhmän IFRS-tilinpäätökseen yhdistellyt yritykset on lueteltu liitteessä 37.

Seuraavassa kuvassa on esitetty POP Pankki -ryhmän rakenne sekä yhteenliittymään ja yhteisvastuun piiriin kuuluvat yhteisöt.

POP PANKKI -RYHMÄN RYHMÄRAKENNE

POP PANKKI -RYHMÄ

POP PANKKIEN YHTEENLIITTYMÄ

Tilikauden aikana tapahtui yksi POP Pankki -ryhmän sisäinen pankkifuusio. Helmikuun lopussa Reisjärven Osuuspankki sulautui Siilinjärven Osuuspankkiin ja pankin nimi muutettiin Järvi-Suomen Osuuspankiksi. Sulautumisen jälkeen POP Pankki -ryhmään kuuluu 21 osuuspankkia. Sulautumisella ei ole vaikutusta POP Pankki -ryhmän tilinpäätökseen.

Keskusyhteisönä toimiva POP Pankkikeskus osk vastaa POP Pankki -ryhmän ryhmäohjauksesta ja valvonnasta, kuten Yhteenliittymälaisissa säädetään. POP Pankkikeskus osk:n kotipaikka on Helsinki ja sen osoite on Hevosenkä 3, 02600 Espoo. POP Pankkikeskus osk on laatinut Yhteenliittymälain mukaisesti POP Pankki -ryhmän yhdistellyn IFRS-tilinpäätöksen. POP Pankkikeskus osk:n hallitus on hyväksynyt toimintakertomuksen ja yhdistellyn tilinpäätöksen 16.2.2022. Tilinpäätös annetaan tiedoksi POP Pankkikeskuksen osuuskunnan kokoukselle 14.2022. Jäljennökset POP Pankki -ryhmän tilinpäätöksestä sekä tilinpäätöstiedotteesta ovat saatavissa keskusyhteisön toimitiloista osoitteesta Hevosenkä 3, 02600 Espoo tai sähköisesti osoitteessa www.poppankki.fi.

LIITE 2 POP PANKKI -RYHMÄN TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

1. LAATIMISPERUSTA

POP Pankki -ryhmän (jäljempänä myös Ryhmä) yhdistelty tilinpäätös on laadittu EU:ssa hyväksyttyjä kansainvälisiä IFRS-standardeja (International Financial Reporting Standards) sekä standardeja koskevia tulkintoja (IFRIC) noudattaen. Tilinpäätöksen liitetietojen laadinnassa on huomioitu myös suomalaisen kirjanpito- ja yhteisölainsäädännön sekä viranomaismääräysten vaatimukset.

POP Pankki -ryhmän velvollisuus laatia tilinpäätös kansainvälisten tilinpäätösstandardien mukaisesti perustuu Lakiin talletuspankkien yhteenliittymästä 599/2010 (jäljempänä Yhteenliittymälaki). POP Pankki -ryhmän yhdistelty tilinpäätös esitetään tuhansina euroina, ellei toisin ole ilmoitettu. Liitetietojen luvut on pyöristetty, joten yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa taulukossa tai laskelmassa esitetystä summasta.

Muut kuin euromääräiset varat ja velat on muutettu euroiksi tilinpäätöspäivän kurssiin. Arvostuksen yhteydessä syntyneet kurssierot on kirjattu tuloslaskelmaan sijoitusten nettotuottoihin lukuun ottamatta käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattuja rahoitusvaroja, joiden arvostuksen kurssierot on kirjattu laajaan tuloslaskelmaan. Kaikkien POP Pankki -ryhmään kuuluvien yhtiöiden toimintavaluutta on euro.

POP Pankki -ryhmän yhdistelty tilinpäätös on laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen lu-

kuun ottamatta käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvaroja ja -velkoja sekä käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavia rahoitusvaroja.

POP Pankki -ryhmä esittää EU:n vakavaraisuusasetuksen 2019/876 mukaiset Pilari III-vakavaraisuustiedot erillisessä raportissa, joka julkaistaan POP Pankki -ryhmän internet-sivuilla.

2. YHDISTELYPERIAATTEET

2.1 LASKENTATEKNINEN EMOYHTIÖ

Yhteenliittymälain mukaan POP Pankki -ryhmän yhdistelty tilinpäätös on laadittava keskusyhteisö POP Pankkikeskus osk:n ja sen jäsenluottolaitosten tilinpäätösten tai konsernitilinpäätösten yhdistelmänä. Yhdistelty tilinpäätös käsittää myös sellaiset yhteisöt, joissa edellä tarkoitetuilla yhteisöillä yhdessä on määräysvalta.

POP Pankkikeskus osk:lla ja sen jäsenosuuspankeilla ei ole toisiinsa nähden määräysvaltaa, minkä vuoksi POP Pankki -ryhmälle ei voida määritellä emoyhtiötä. IFRS-tilinpäätöksessä POP Pankki -ryhmälle on muodostettu jäsenosuuspankeista niin kutsuttu laskentatekninen emoyhtiö. Jäsenosuuspankeilla ja keskusyhteisöllä on yksin tai yhdessä määräysvalta muihin Ryhmän IFRS-tilinpäätökseen yhdisteltäviin yhteisöihin. Laskentateknisen emoyhtiön keskinäinen omistus, sisäiset liiketapahtumat, keskinäiset saamiset ja velat sekä sisäinen voitonjako on eliminoitu. Ryhmän omaan pääomaan luettava osuus-

pääoma muodostuu sellaisista jäsenosuuspankki- en osuusmaksuista, joita koskee pankin ehdoton oikeus kieltäytyä lunastamasta.

2.2 TYTÄR- JA OSAKKUUSYHTIÖT JA YHTEISJÄRJESTELYT

POP Pankki -ryhmän tilinpäätös sisältää laskentateknisen emoyhtiön ja sen tytäryhtiöiden tilinpäätökset sekä osakkuusyritykset. Tytäryhtiöiksi katsotaan ne yhtiöt, joissa Ryhmällä on määräysvalta. Ryhmällä on yrityksessä määräysvalta, jos sillä on yritystä koskeva valta ja se altistuu yrityksen muuttuvalle tuotolle tai on oikeutettu sen muuttuvaan tuottoon ja Ryhmä pystyy käyttämään yritystä koskevaa valtaansa ja näin vaikuttamaan saamansa tuoton määrään. Ryhmän määräysvalta perustuu äänivaltaan.

POP Pankki -ryhmän keskinäinen omistus on eliminoitu hankintamenetelmällä. Kaikki Ryhmän sisäiset liiketapahtumat, sisäiset saamiset ja velat, sisäiset realisoitumattomat voitot sekä sisäinen voitonjako on eliminoitu Ryhmän yhdistellyssä tilinpäätöksessä.

Osakkuusyrityksiä ovat yritykset, joissa Ryhmällä on huomattava vaikutusvalta yhtiöiden liiketoiminnan ja rahoituksen johtamisessa. Huomattava vaikutusvalta perustuu omistuosuuteen. Osakkuusyritykset yhdistellään pääomaosuusmenetelmällä.

Yhteinen toiminto on yhteisjärjestely, jossa kahdella tai useammalla osapuolella on yhteinen määräysvalta ja järjestelyyn liittyviä varoja koskevia oikeuksia ja velkoja koskevia velvoitteita. Ryhmän tilinpäätökseen yhdistellään yhteisinä toimintoina keskinäiset kiinteistöyhtiöt. Niiden tuloslaskelmaerät, varat ja velat yhdistellään Ryhmän omistusosuuden mukaisesti.

2.3 MÄÄRÄYSVALLATTOMIEN OMISTAJIEN OSUUDET

Määräysvallattomien omistajien osuus POP Pankki -ryhmän omasta pääomasta, tilikauden tuloksesta ja muista laajan tuloksen eristä esitetään erillisinä erinään Ryhmän tuloslaskelmassa, laajassa tuloslaskelmassa ja taseessa. Osuus tilikauden tuloksesta ja laajasta tuloksesta kohdistetaan määräysvallattomille omistajille siinäkin tapauksessa, että se johtaisi siihen, että määräysvallattomien omistajien osuudesta tulisi negatiivinen. Määräysvallattomien omistajien osuus esitetään taseessa osana omaa pääomaa.

3. LAATIMISPERIAATTEIDEN MUUTOKSET

3.1 TILIKAUDEN AIKANA KÄYTTÖÖN OTETUT UUDET IFRS-STANDARDIT, STANDARDIMUUTOKSET JA TULKINNAT

Tilikauden aikana ei ole otettu käyttöön uusia IFRS-standardeja POP Pankki -ryhmän tilinpäätöksessä.

Pilvipalvelusopimuksiin liittyvien kustannusten käsittely

Tilikauden aikana otettiin käyttöön IFRS tulkintakomitean huhtikuussa 2021 antama agendapäätös palveluna ostettavan ohjelmiston (Software as a Service, SaaS) toimittajan konfigurointi- ja räätälöintimenojen kirjanpitokäsittelystä (Configuration or Customisation Costs in a Cloud Computing Arrangement). Agendapäätöksessä otettiin kantaa siihen, miten pilvipalveluna hankitun järjestelmän konfiguroinnista tai räätälöinnistä syntyvät menot käsitellään kirjanpidossa, jos aineetonta omaisuutta ei kirjata.

POP Pankki -ryhmä on huomioinut agendapäätöksen vaikutukset pilvipalveluiden käsittelyyn tilikauden toisella vuosipuoliskolla takautuvasti. Uuden laatimisperiaatteen mukaisesti pilvipalvelusopimuksiin liittyvät konfigurointimenot kirjataan pääsääntöisesti kuluksi ja räätälöintimenot kirjataan muiden varojen ennakkomaksuihin tai kuluksi, riippuen siitä ovatko räätälöintiä koskevat palvelut erotettavissa varsinaisesta pilvipalvelusopimuksesta. Pilvipalvelujärjestelyssä ohjelmiston määräysvalta on kolmannella osapuolella, eikä ohjelmiston konfigurointi- ja räätälöintimenoja aktivoida aineettomaksi hyödykkeeksi. Pilvipalvelusopimuksesta kirjattu ennakkomaksu puretaan kuluksi sopimuskauden kuluessa siitä lähtien, kun hyödyke on valmis käytettäväksi. Laatimisperiaatteen muutoksen vaikutukset eri tilinpäätöseriin on esitetty alla olevassa taulukossa. Tulosvaikutus syntyi aiemmin aktivoidun oman työn ja muiden menojen kirjaamisesta kuluksi. Laadintaperiaatteen muutos liittyy pääasiassa maksamisen alueen järjestelmäuudistuksiin.

LAATIMISPERIAATTEEN MUUTOKSEN VAIKUTUKSET TILINPÄÄTÖSERIIN

TASE

(1 000 euroa)	Liite	31.12.2020	Laatimisperiaatteen muutoksen vaikutus	Oikaistu 31.12.2020
Aineettomat hyödykkeet	23	20 549	-5 352	15 196
Muut varat	25	28 553	4 263	32 816
Verosaamiset	26	5 108	218	5 326
Varat yhteensä		5 099 270	-871	5 098 398
Tilikauden voitto/tappio	32	11 480	-379	11 101
Kertyneet voittovarot	32	285 142	-493	284 650
Oma pääoma yhteensä		518 114	-871	517 242
Velat ja oma pääoma yhteensä		5 099 270	-871	5 098 398

Maksukyvyttömyyden (default) määritelmä

POP Pankki -ryhmä otti käyttöön vuoden 2021 alussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen 575/2013 artiklan 178 mukaisen maksukyvyttömyyden määritelmän odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa. Vastuut luokitellaan ECL-vaiheeseen 3 niiden täyttäessä maksukyvyttömyyden kriteerit. Määritelmän käyttöönotto laski ECL-vaiheeseen 3 kirjattavien saamisten määrää, koska POP Pankki -ryhmän aikaisemmin soveltama kriteeristö saamisen kirjaamiselle ECL-vaiheeseen 3 oli tiukempi.

3.2 TULEVILLA TILIKAUSILLA

SOVELLETTAVAKSI TULEVAT IFRS-STANDARDIT, STANDARDIMUUTOKSET JA TULKINNAT

POP Pankki -ryhmä ottaa käyttöön myöhemmin alkavilla tilikausilla seuraavat IASB:n julkistamat uudet standardit niiden voimaantulopäivästä tai voimaantulopäivää seuraavan tilikauden alusta lähtien, mikäli ne on hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa ennen voimaantulotilikauden päättymistä.

TULOSLASKELMA

(1 000 euroa)	Liite	1.1.-31.12.2020	Laatimisperiaatteen muutoksen vaikutus	Oikaistu 1.1.-31.12.2020
Liiketoiminnan muut kulut	12	-50 738	-1 241	-51 978
Poistot ja arvonalentumiset	13	-8 908	767	-8 141
Tuloverot	14	-1 912	95	-1 817
Tilikauden tulos		11 480	-379	11 101

Uusi IFRS 17 Vakuutus sopimukset -standardi (sovellettava 1.1.2023 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla).

Uusi standardi koskee vakuutus sopimuksia, ja auttaa sijoittajia ja muita tahoja paremmin ymmärtämään vakuuttajien altistumista riskeille, sekä niiden kannattavuutta ja taloudellista asemaa. Tämä standardi korvaa nykyisen IFRS 4 Vakuutus sopimukset -standardin. Standardin käyttöönottoa on siirretty IASB:n päätöksellä eteenpäin yhdellä vuodella. POP Pankki -ryhmässä on käynnissä standardin vaikutusten arviointi ja sen käyttöönottoa valmisteleva projekti.

Muilla jo julkaistulla IFRS-standardeilla tai IFRIC-tulkinnolla ei odoteta olevan olennaista vaikutusta POP Pankki -ryhmän tilinpäätökseen.

4. RAHOITUSINSTRUMENTIT

4.1. RAHOITUSINSTRUMENTTIEN LUOKITTELU JA KIRJAAMINEN TASEESSA

Luokittelu

Rahoitusvarat luokitellaan alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä rahoitusvarojen hallinnointiin sovellettavien liiketoimintamallien ja vieraan pääoman ehtoisten instrumenttien rahavirtaominaisuuksien perusteella seuraaviin arvostusluokkiin:

- Jaksettuun hankintamenoön kirjattavat rahoitusvarat
- Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat rahoitusvarat
- Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat

Rahoitusvelat luokitellaan alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä IFRS 9 Rahoitusinstrumentit -standardin mukaisesti seuraaviin arvostusluokkiin:

- Jaksettuun hankintamenoön kirjattavat rahoitusvelat
- Käypään arvon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat

Kirjaaminen taseeseen

Alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä kaikki rahoitus-

varat ja -velat kirjataan käypään arvoon. Tulosvaikutteisesti käypään arvoon kirjattaviin rahoitusvaroihin ja -velkoihin liittyvät transaktiokulut kirjataan tuloslaskelmaan hankintahetkellä. Muiden rahoitusinstrumenttien transaktiokulut sisällytetään hankintamenoön.

Rahoitusinstrumenttien ostot ja myynnit on kirjattu selvityspäivänä. Myönnettyt lainat kirjataan taseeseen sinä päivänä, jona asiakas nostaa lainan. Liikkeeseen lasketut instrumentit kirjataan taseeseen sinä päivänä, jona asiakas tekee merkinnän.

Rahoitusvarat ja -velat netotetaan taseessa, jos POP Pankki -ryhmällä on tarkasteluhetkellä laillisesti toimeenpantavissa oleva kuittausoikeus tavanomaisessa liiketoiminnassa sekä laiminlyönti-, maksukyvyttömyys-, ja konkurssitapauksissa ja sillä on aikomus ja kyky toteuttaa suoritukset nettomääräisesti. POP Pankki -ryhmä ei ole nettottanut taseen rahoitusvaroja ja -velkoja.

Kirjaaminen pois taseesta

Rahoitusvarat kirjataan pois taseesta, kun sopimusperusteinen oikeus rahoitusvaroihin kuuluvan erän rahavirtoihin lakkaa tai kun oikeudet on siirretty toiselle osapuolelle niin, että omistukseen liittyvät riskit ja edut on siirretty olennaisilta osin. Taseesta kirjataan pois myös sellainen rahoitusvaroihin kuuluva sopimus, johon perustuvat oikeudet rahavirtoihin siirretään toiselle osapuolelle tai johon liittyy velvollisuus maksaa kyseiset rahavirat yhdelle tai useammalle vastaanottajalle. Jos rahoitusvarasta saadaan vastike, mutta omistamiseen liittyvät riskit ja edut säilyvät olennaisilta

osin, kirjataan omaisuuserä edelleen taseeseen ja saatua vastiketta vastaava rahoitusvelka.

Arvoltaan alentuneet rahoitusvarat kirjataan pois taseesta, kun sopimuksesta ei arvioida kertyvän enää suorituksia ja lopullinen tappio pystytään laskemaan. Taseesta pois kirjaamisen yhteydessä aiemmin kirjattu odotettavissa oleva luottotappio peruutetaan ja kirjataan lopullinen luottotappio. Myöhemmin taseesta pois kirjatusta saamisista saatavat suoritukset kirjataan tuloslaskelmaan rahoitusvarojen arvonalentumistappioiden oikaisuksi.

Rahoitusvelat kirjataan pois taseesta, kun niiden velvoitteet on täytetty ja niiden voimassaolo on lakannut. Rahoitusvelan vaihtoa toiseen, huomattavasti alkuperäisestä poikkeavaan rahoitusvelkaan tai rahoitusvelan ehtojen huomattavaa muutosta käsitellään uuden rahoitusvelan kirjaamisena ja alkuperäisen erän kuoletuksena.

4.2. RAHOITUSVAROJEN HALLINNOINNIN LIIKETOIMINTAMALLIT JA ARVOSTAMINEN

Yhteisön liiketoimintamallilla tarkoitetaan IFRS 9 -standardin mukaan sitä, kuinka yhteisö hallinnoi rahoitusvarojaan rahavirtojen kerryttämiseksi. Toisin sanoen yhteisön liiketoimintamalli ratkaisee, syntyvätkö rahavirrat sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämisestä, rahoitusvarojen myynnistä vai näistä molemmista. Liiketoimintamalli määritetään tasolla, joka kuvastaa sitä, kuinka rahoitusvarojen ryhmiä hallinnoidaan yhdessä tietyn liiketoiminnallisen tavoitteen saavuttamiseksi.

POP Pankki -ryhmässä rahoitusvaroja hallinnoidaan kolmen liiketoimintamallin mukaisesti:

1. Pidettävät rahoitusvarat (tavoite rahavirtojen kerääminen)
2. Pidettävien ja myytävien rahoitusvarojen yhdistelmä (tavoite rahavirtojen kerääminen ja myynti)
3. Muu pitkäaikainen sijoitustoiminta

Pidettävät rahoitusvarat -liiketoimintamalli sisältää antolainausaamiset sekä eräpäivään asti pidettävät vieraan pääoman ehtoiset sijoitukset, jotka läpäisevät rahavirtaominaisuuksien (SPPI: Solely Payments of Principal and Interest) testin. Rahavirtaominaisuuksien testissä tutkitaan, määrätäkö sopimusehdoissa tiettyinä ajankohtina toteutuvista rahavirroista, jotka ovat yksinomaan pääoman ja jäljellä olevan pääomamäärän koron maksuja.

Yhdistelmä-liiketoimintamalli sisältää rahavirtaominaisuuksien testin läpäisevät vieraan pääoman ehtoiset sijoitukset, jotka on tarkoitus pitää eräpäivään asti tai lähelle eräpäivää tai myydä esimerkiksi sijoitusstrategian tavoitteiden täyttämiseksi.

Muu pitkäaikainen sijoitustoiminta -liiketoimintamalli pitää sisällään osakkeet ja rahasto-osuudet sekä muut sellaiset instrumentit, jotka eivät läpäise rahavirtaominaisuuksien testiä.

POP Pankki -ryhmä ei käy aktiivisesti kauppaa rahoitusvaroilla. POP Pankki -ryhmän sijoitustoiminnan tavoitteena on rahoitusylijäämien sijoittami-

nen pitkän aikavälin tavoitteella sekä likviditeettisalkun ylläpitäminen maksuvalmiustarpeita varten.

Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat rahoitusvarat

Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat rahoitusvarat sisältää lainat ja saamiset sekä sijoituspolitiikan mukaisesti ne vieraan pääoman ehtoiset sijoitukset, jotka on tarkoitus pitää niiden eräpäivään asti ja joiden ehdoissa on sovittu säännöllisestä koronmaksusta ja pääoman palauttamisesta joko osissa tai kerralla (läpäisevät rahavirtaominaisuuksien testin). Arvostusluokkaan voidaan luokitella myös sellaiset maksuvalmiuden ylläpitämiseksi hallussa pidettävät likvidit varat, joiden likviditeettiä ei tarvitse osoittaa säännöllisillä myynneillä.

Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat rahoitusvarat

Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat rahoitusvarat sisältää sijoituspolitiikan mukaisesti ne vieraan pääoman ehtoiset rahoitusinstrumentit, jotka on tarkoitus joko pitää rahavirtojen keräämiseksi tai myydä tarvittaessa liiketoimintamallin tavoitteen saavuttamiseksi (yhdistelmä -liiketoimintamalli). Luokittelu edellyttää, että instrumentin ehdoissa on sovittu säännöllisestä koronmaksusta ja pääoman palauttamisesta joko osissa tai kerralla (läpäisevät rahavirtaominaisuuksien testin).

Arvostusluokkaan luokitellaan mm. sijoitukset, joita myydään tarvittaessa esimerkiksi likviditeettitarpeen muuttuessa sekä sellaiset likvidit varat, joiden

likviditeetti on osoitettava säännöllisillä myynneillä.

Muutokset rahoitusinstrumentin käyvässä arvossa kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Rahoitusinstrumenttiin kohdistuvien odotettavissa olevien luottotappioiden lisäykset ja vähennykset kirjataan tuloslaskelmaan ja muihin laajan tuloksen eriin. Myös valuuttakurssivoitot ja -tappiot kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Luovutuksen yhteydessä arvonmuutos sekä valuuttakurssivoitot ja -tappiot kirjataan muista laajan tuloksen eristä tuloslaskelmaan sijoitustoiminnan tuottoihin ja odotettavissa oleva luottotappio rahoitusvarojen arvonalentumistappioihin.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat

Rahoitusvara arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti, ellei sitä arvosteta jaksotettuun hankintamenoön tai käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat sisältää osakkeet ja rahasto-osuudet sekä velkainstrumentit, jotka eivät täytä rahavirtaominaisuuksien testiä. Poikkeuksen muodostavat osakkeet, jotka arvostetaan käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta.

POP Pankki -ryhmällä ei ole kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviä rahoitusvaroja.

Muutokset rahoitusinstrumentin käyvässä arvossa kirjataan tuloslaskelmaan erään sijoitusten netto-tuotot.

Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat oman pääoman ehtoiset instrumentit

POP Pankki -ryhmä on soveltanut IFRS 9 -standardin mahdollistamaa poikkeusta arvostaa oman pääoman ehtoisia instrumentteja käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta. Poikkeusta on sovellettu POP Pankki -ryhmän strategiaan oman pääoman ehtoiisiin omistuksiin, joiden omistus on perusteltua liiketoiminnan kannalta.

Muutokset rahoitusinstrumenttien käyvässä arvossa kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Kyseisten rahoitusinstrumenttien myöhemmin tapahtuvan luovutuksen yhteydessä mahdollisesti realisoituva myyntivoitto tai -tappio merkitään suoraan omaan pääomaan. Poikkeuksen soveltamista koskeva valinta voidaan tehdä ainoastaan alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä ja se on peruuttamaton.

Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat rahoitusvelat

POP Pankki -ryhmän rahoitusvelat luokitellaan jaksotettuun hankintamenoön efektiivisen koron menetelmää käyttäen. Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat rahoitusvelat sisältää talletukset ja liikkeeseen lasketut velkakirjat, velat luottolaitoksille sekä muut rahoitusvelat. POP Pankki -ryhmällä ei ole käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvelkoja.

4.3. KÄYVÄN ARVON MÄÄRITTÄMINEN

Käypä arvo on se hinta, joka saataisiin omaisuuden myynnistä tai maksettaisiin velan siirtämi-

sestä markkinaosapuolten välillä arvostuspäivänä toteutuvassa tavanmukaisessa liiketoimessa.

Rahoitusinstrumentin käypä arvo määritetään joko toimivilta markkinoilta saatavien hintanoteerauksien avulla tai, jos toimivia markkinoita ei ole, vakiintuneita arvostusmenetelmiä käyttäen. Markkinoiden katsotaan olevat toimivat, jos hintanoteerauksia on helposti ja säännönmukaisesti saatavissa ja ne kuvastavat todellisia ja säännönmukaisesti toistuvia, toisistaan riippumattomien osapuolten välisiä markkinatransaktioita.

Rahoitusvarojen noteerattuna markkinahintana käytetään sen hetkistä ostokurssia.

Mikäli markkinoilla on vakiintunut arvostuskäytäntö rahoitusinstrumentille, jolle ei saada suoraan markkinahintaa, käypä arvo perustuu markkinoilla yleisesti käytettyyn markkinahinnan laskentamalliin ja mallin käyttämien syöttötietojen markkinanoteerauksiin.

Mikäli arvostuskäytäntö ei ole markkinoilla vakiintunut, käytetään markkina-arvon määrittämisessä asianomaiselle tuotteelle laadittua omaa arvostusmallia. Arvostusmallit pohjautuvat yleisesti käytettyihin laskentamenetelmiin ja kattavat kaikki ne osatekijät, jotka markkinaosapuolet ottaisivat huomioon hintaa asettaessaan. Arvostushintoina käytetään markkinatransaktioiden hintoja, diskontattuja rahavirtoja sekä toisen olennaisilta osin samanlaisen instrumentin tilinpäätöshetken käypää arvoa. Arvostusmenetelmissä otetaan huomioon arvio luottoriskistä, käytettä-

vistä diskonttauskoroista, ennenaikaisen takaisinmaksun mahdollisuudesta ja muista sellaisista tekijöistä, jotka vaikuttavat rahoitusinstrumentin luotettavaan käyvän arvon määrittämiseen.

Rahoitusinstrumenttien käyvät arvot jaetaan kolmeen hierarkiatasoon sen mukaan, miten käypä arvo on määritetty:

- täysin samanlaisille varoille tai veloille toimivilla markkinoilla noteeratut käyvät arvot (taso 1)
- käyvät arvot, jotka on määritetty käyttäen syöttötietoina muita kuin tason 1 noteerattuja hintoja, jotka ovat todennettavissa varoille tai veloille joko suoraan (esim. hintoina) tai välillisesti (esim. johdettuina hinnoista) (taso 2)
- käyvät arvot, jotka on määritetty käyttäen varoille tai veloille syöttötietoja, jotka eivät olennaisilta osin perustu todennettavissa oleviin markkinahintoihin (taso 3).

Se käypien arvojen hierarkian taso, jolle tietty käypään arvoon arvostettava erä kokonaisuudessaan luokitellaan, määritetään koko kyseisen käypään arvoon arvostetun erän kannalta merkittävän alimmalla tasolla olevan syöttötiedon perusteella. Syöttötiedon merkittävyys arvioidaan kyseisen käypään arvoon arvostettavan erän suhteen kokonaisuudessaan.

4.4. RAHOITUSVAROJEN ARVONALENTUMINEN

Tappiota koskeva vähennyserä kirjataan perustuen odotettavissa oleviin luottotappioihin kai-

kista vieraan pääoman ehtoista rahoitusvaroista, jotka arvostetaan jaksettuihin hankintameno- tai käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta sekä taseen ulkopuolisista luottositoumuksista. Rahoitusinstrumentin odotettavissa oleva luottotappio määritetään sopimukseen perustuvien rahavirtojen, jotka yhteisö on sopimuksen mukaisesti oikeutettu saamaan, ja niiden rahavirtojen, jotka yhteisö odottaa saavansa, välisenä erotuksena diskontattuna alkuperäisellä efektiivisellä korolla raportointihetkeen.

Odotettavissa olevien luottotappioiden määrittämiseksi rahoitusinstrumentit luokitellaan vaiheisiin 1-3. Vaiheeseen 1 luokitellaan rahoitusinstrumentit, joiden luottoriski ei ole lisääntynyt merkittävästi alkuperäisen kirjaamisen jälkeen. Odotettavissa olevat luottotappiot määritetään tällaisille rahoitusinstrumenteille perustuen 12 kuukaudelta odotettavissa oleviin luottotappioihin. Vaiheeseen 2 luokitellaan rahoitusinstrumentit, joiden luottoriski on laadullisten tai määrällisten kriteerien perusteella lisääntynyt merkittävästi alkuperäisen kirjaamisen jälkeen ja vaiheeseen 3 rahoitusinstrumentit, joiden vastapuoli on todettu maksukyvyttömäksi. Odotettavissa olevat luottotappiot määritetään vaiheeseen 2 ja 3 luokitelluille rahoitusinstrumenteille perustuen koko voimassaoloajalta odotettavissa oleviin luottotappioihin.

Odotettavissa olevien luottotappioiden laskenta POP Pankki -ryhmässä perustuu neljään pääsegmenttiin:

- Henkilöasiakkaat (pl. maa- ja metsätalousasiakkaat)
- Yritysasiakkaat (pl. maa- ja metsätalousasiakkaat)
- Maa- ja metsätalousasiakkaat
- Sijoitussalkku

Odotettavissa olevien luottotappioiden laskenta perustuu jokaisessa segmentissä sopimuskoh- taisesti maksukyvyttömyyden todennäköisyyteen (PD, probability of default), tappio-osuuteen (LGD, loss given default) sekä vastuun määrään maksukyvyttömyyshetkellä (EAD, exposure at default).

Maksukyvyttömyyden todennäköisyyttä (PD) mitataan luottoluokitusmallilla. Luottoluokitusmallit on määritelty yllä kuvatuille neljälle pääsegmentille. Henkilö- ja yritysasiakkaiden PD:n arvioimiseen käytetään tilastollisilla menetelmillä rakennettuja luottoluokitusmalleja. Maa- ja metsätalousasiakkaiden luottoluokitusmalli on asiantuntijan laatima ja siinä luokittelun perustana ovat asiakkaiden taloudelliset tunnusluvut. Maa- ja metsätalousasiakkaiden PD-arvojen asettamiseen on käytetty johdon arviota, koska asiakas- segmentissä on vähän maksukyvyttömyystapa- uksia tilastolliseen mallinnukseen.

Tappio-osuudella (LGD) tarkoitetaan odotettua luottotappion osuutta jäljellä olevasta pääomas- ta, jos vastapuoli luokitellaan maksukyvyttömäksi. Tappio-osuuksien laskentaparametrit on POP Pankki -ryhmässä määritelty asiantuntija-arvi- oiden perusteella. LGD-arvojen määrittelyssä on

hyödynnetty toimialakohtaisia LGD-tietoja Suo- men markkinasta.

Vastuun määrää maksukyvyttömyyshetkellä (EAD) lasketaan jokaiselle lainalle ja taseen ulko- puoliselle erälle erikseen sopimusehtojen mukai- siin lyhennyksiin perustuen, pois lukien eräpäivät- tömät sopimukset, joiden elinkaari on määritelty asiantuntija-arvion perusteella. Taseen ulkopuo- listen erien EAD-laskennassa sovelletaan vaka- varaisuuslaskennan luottoriskin standardimallin mukaisia luottovasta-arvokertoimia (CCF), pois lukien korttiluotot, joille on määritelty CCF-arvo asiantuntija-arvion perusteella.

Odotettavissa olevien luottotappioiden määrää arvioitaessa hyödynnetään kohtuudella saatavilla olevaa tulevaisuuden informaatiota. Odotettavis- sa olevien luottotappioiden laskentaa varten POP Pankki -ryhmässä on kehitetty kolmeen makro- talousskenaarioon ja niihin liittyviin toteutumis- todennäköisyyksiin perustuva malli, jolla lasken- nassa käytettäviä parametreja korjataan odo- tettavissa olevia luottotappioita määritettäessä. Makrotalousskenaariot perustuvat Suomen brut- tokansantuotteen asiantuntija-arviona laadi- tuun ennustettuun kasvuprosenttiin kolmen tule- van vuoden aikana.

Odotettavissa olevien luottotappioiden määrit- tämisessä siirrytään 12 kuukaudelta odotetta- vissa olevien luottotappioiden kirjaamisesta ko- ko sopimuksen voimassaoloajalta odotettavissa olevan luottotappion kirjaamiseen luottoriskin li- sääntyessä merkittävästi alkuperäisen kirjaami-

sen jälkeen, jolloin sopimus siirretään vaiheesta 1 vaiheeseen 2. Luottoriskin katsotaan lisääntyneen merkittävästi, kun sopimukselle on tehty alle 12 kuukautta sitten lainanhoitajousto, se on ollut erääntyneenä yli 30 päivää, tai asiakkaan tilanteessa on havaittu jokin muu laadullinen riskiä kasvattava tekijä, kuten asiakkaan liiketoiminnassa tapahtunut merkittävä muutos, joka ei vielä näy maksuviiveenä. Lisäksi luottoriskin katsotaan merkittävästi lisääntyneen, mikäli sopimuksen vastapuolen luottoluokitus on heikentynyt merkittävästi. Merkittävän heikentymisen asiantuntija-arviolla määritelty kynnysarvo perustuu PD-luvun muutokseen raportointitietokohdan ja sopimuksen avaamishetken välillä.

POP Pankki -ryhmä soveltaa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen 575/2013 artiklan 178 mukaista maksukyvyttömyyden määritelmää odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa. Vastuut luokitellaan vaiheeseen 3 niiden täyttäessä maksukyvyttömyyden kriteerit. Muille kuin vähittäisasiakkaille, eli asiakkaille, joiden liikevaihto on yli 50 miljoonaa euroa ja vastuut yli 1 miljoonaa euroa, maksukyvyttömyyden määritelmää sovelletaan asiakastasolla ja vähittäisasiakkaille sopimustasolla. Vähittäisasiakkaan kaikki saatavat kirjataan kuitenkin maksukyvyttömäksi (asiakastasoinen maksukyvyttömyys), mikäli velallisen maksukyvyttömyyden vastuiden määrä ylittää 20 prosenttia kaikista asiakkaan vastuista.

Sopimus katsotaan maksukyvyttömäksi viimeistään silloin, kun maksukyvyttömyyden kriteerien mukainen vastuu on viivästynyt yhtäjaksoisesti

yli 90 päivää. Lisäksi asiakas katsotaan maksukyvyttömäksi, kun takaisinmaksua pidetään epätodennäköisenä kuten esimerkiksi jos asiakas on asetettu konkurssiin tai vastaavaan menettelyyn tai jos asiakkaalla on lainanhoitajousto, joka aiheuttaa yli 1 prosentin muutoksen vastuun nykyarvoon. Sopimus tai asiakas katsotaan maksukyvyttömäksi 90 päivän tervehtymisperiodin ajan sen jälkeen, kun maksukyvyttömyyden edellytykset ovat poistuneet.

Pankeilla ei ole sellaisia sopimuksia, jotka on luokiteltu alun perin arvoltaan alentuneina myönnetyiksi.

Mikäli asiakas ei ole täyttänyt maksukyvyttömyyden kriteerejä vähintään 3 kuukauteen, asiakkaan vastuut palautuvat joko vaiheeseen 2 tai 1 riippuen siitä, täyttääkö vastuut jonkin luottoriskin merkittävän lisääntymisen kriteerin palautumishetkellä. Sopimus palautuu ilman erillistä koeaikaa vaiheesta 2 vaiheeseen 1, mikäli sopimus ei enää täytä luottoriskin merkittävän kasvamisen kriteerejä.

POP Pankki -ryhmä soveltaa käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattaviin rahoitusvaroihin IFRS 9 standardin sallimaa poikkeusta, jossa kaikki vähäisen luottoriskin omaavat instrumentit luokitellaan vaiheeseen 1 ja korkeamman luottoriskin omaavat instrumentit vaiheeseen 2.

Jaksotettuun hankintamenuon ja käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavaan

rahoitusvaraan sekä taseen ulkopuolisiin eriin kohdistuva tappiota koskeva vähennyserä kirjataan tuloslaskelmaan. Tuloslaskelmaan merkittävä vähennyserä muodostuu rahoitusvaralle lasketusta odotettavissa olevasta luottotappiosta, josta on vähennetty aiemmin tulosvaikutteisesti kirjatut odotettavissa olevat luottotappiot. Tappiota koskeva vähennyserä peruutetaan, mikäli rahoitusvarasta kirjataan lopullinen luottotappio. Jaksotettuun hankintamenuon kirjattaviin rahoitusvaroihin kohdistuva tappiota koskeva vähennyserä merkitään rahoitusvarojen vähennykseksi. Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattaviin rahoitusvaroihin kohdistuva vähennyserä merkitään laajan tuloksen eriin. Taseen ulkopuolisiin sitoumuksiin kohdistuva tappiota koskeva vähennyserä merkitään varaukseksi muihin varauksiin ja velkoihin.

Lopullisten luottotappioiden arvioimisesta ja kirjaamisesta esitetty lisäksi kappaleessa 2.4.

5. AINEETOMAT HYÖDYKKEET

Merkittävimmät POP Pankki -ryhmän aineettomat hyödykkeet muodostuvat pankki- ja vakuutustoiminnan tietojärjestelmistä ja lisensseistä. Aineeton hyödyke kirjataan taseeseen hankintamenuon, jos on todennäköistä, että hyödykkeestä johtuva odotettavissa oleva taloudellinen hyöty koituu POP Pankki -ryhmän hyväksi ja hyödykkeen hankintamenu on luotettavasti määritettävissä. Hankintamenu sisältää kaikki menot, jotka välittömästi johtuvat omaisuuserän saattamisesta valmiiksi sille aiottuun käyttötarkoitukseen.

POP Pankki -ryhmä on aktivoinut myös sisäisesti aikaansaatuja aineettomia hyödykkeitä. Sisäisesti aikaansaattujen aineettomien hyödykkeiden aktivoitaviin menoihin sisältyvät mm. lisenssimaksut, ostetut palvelut, muut hankkeisiin liittyvät ulkoiset kustannukset ja oman työn kustannukset.

Kaikilla Ryhmän aineettomilla hyödykkeillä on rajallinen taloudellinen vaikutusaika. Aineettomien hyödykkeiden hankintameno kirjataan poistoina kuluksi tuloslaskelmaan hyödykkeiden arvioituihin taloudellisiin vaikutusajoihin perustuen. Tietojärjestelmien ja lisenssien arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat 3–5 vuotta ja muiden aineettomien hyödykkeiden 3–4 vuotta. Pankki- ja vakuutustoiminnan perusjärjestelmien arvioitu taloudellinen vaikutusaika voi olla edellä esitettyä pidempi, kuitenkin enintään 10 vuotta.

Aineettomien hyödykkeiden hankintamenojen poistot aloitetaan siitä hetkestä, kun omaisuuserä on valmis käytettäväksi. Viitteitä aineettomien hyödykkeiden arvon alentumisesta tarkastellaan vuosittain ja tarvittaessa suoritetaan arvonalentumistestaus. Tutkimusmenot kirjataan kuluksi niiden toteutumishetkellä.

Palveluna ostettavan järjestelmän (Software as a Service, SaaS) pilvipalvelusopimuksiin liittyvät konfigurointi- ja räätälöintimenot kirjataan muiden varojen ennakkomaksuihin tai kuluksi, riippuen siitä ovatko konfigurointia ja räätälöintiä koskevat palvelut erotettavissa varsinaisesta pilvipalvelusopimuksesta. Pilvipalvelujärjestelyssä ohjelmiston määräysvalta on kolmannella osapuolella, eikä oh-

jelmiston konfigurointi- ja räätälöintimenot aktiivoida aineettomaksi hyödykkeeksi. Pilvipalvelusopimuksesta kirjattu ennakkomaksu puretaan kuluksi sopimuskauden kuluessa siitä lähtien, kun hyödyke on valmis käytettäväksi.

6. AINEELLISET HYÖDYKKEET JA SIOITUSKIINTEISTÖT

POP Pankki -ryhmän omistamat kiinteistöt on jaettu käyttötarkoituksen mukaan omassa käytössä oleviin kiinteistöihin ja sijoituskiinteistöihin. Omassa käytössä olevat kiinteistöt merkitään taseessa aineellisiin hyödykkeisiin ja sijoituskiinteistöt sijoitusomaisuuteen.

Sijoituskiinteistöjen tarkoituksena on tuottaa vuokratuloja tai arvonnousua pääomalle. Jos kiinteistöä käytetään sekä omassa käytössä että sijoitustarkoituksessa, esitetään osat erikseen vain, mikäli ne voidaan myydä erikseen. Jako perustuu tällöin kiinteistöjen pinta-alan. Jos osia ei voida myydä erikseen, on kiinteistö sijoituskiinteistö vain silloin, jos ainoastaan vähäistä osaa käytetään omassa käytössä.

Sekä omassa käytössä olevat kiinteistöt, että sijoituskiinteistöt arvostetaan poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintamenoon. Koneet ja kalusto sekä muut aineelliset hyödykkeet merkitään taseessa niin ikään poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintamenoon. Poistot perustuvat hyödykkeiden taloudelliseen vaikutusaikaan. Rakennusten keskimääräinen taloudellinen vaikutusaika on 30–40 vuotta. Teknisten laitteiden, perus-

korjausten sekä koneiden ja kaluston taloudellinen käyttöaika on 3–10 vuotta. Maa-alueista ei tehdä poistoja.

Viitteitä aineellisten hyödykkeiden ja sijoituskiinteistöjen arvon alentumisesta tarkastellaan vuosittain. Jos viitteitä on, arvioidaan kyseisestä omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Viitteitä arvon alentumisesta ovat mm. merkittävä markkina-arvon alentuminen tai todisteet kiinteistön fyysisestä vahingoittumisesta. Mikäli kiinteistön todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämän tulon arvioidaan olevan vielä poistamatonta hankintamenoa pienempi, erotus kirjataan arvonalennukseksi kuluksi.

Aineellisten hyödykkeiden poistot ja arvonalentumiset merkitään tuloslaskelmassa poistoihin ja arvonalentumistappioihin. Sijoituskiinteistöjen poistot sisältyvät tuloslaskelmassa sijoitusten nettotuottoihin. Luovutuksista aiheutuneet voitot ja tappiot lasketaan saatujen tuottojen ja tasearvojen erotuksena. Omassa käytössä olevien kiinteistöjen luovutusvoitot merkitään tuloslaskelmaan liiketoiminnan muihin tuottoihin ja luovutustappiot liiketoiminnan muihin kuluihin. Sijoituskiinteistöjen luovutusvoitot ja -tappiot sisältyvät sijoitusten nettotuottoihin.

7. VUOKRASOPIMUKSET

7.1. POP PANKKI -RYHMÄ VUOKRALLE ANTAJANA

POP Pankki -ryhmä antaa vuokralle omistamiaan kiinteistöjä tai niiden osia. Vuokrasopimuksissa omistamiseen liittyvät olennaiset riskit ja edut jäävät vuokralle antajalle. Ryhmä on luokitellut kaik-

ki vuokrasopimuksensa muiksi vuokrasopimuksiksi. Sijoituskiinteistöt on merkitty taseessa sijoitusomaisuuteen ja muut kiinteistöt aineellisiin hyödykkeisiin. Vuokratuotot sisältyvät sijoituskiinteistöistä sijoitusten nettotuottoihin ja muista kiinteistöistä liiketoiminnan muihin tuottoihin.

7.2. POP PANKKI -RYHMÄ VUOKRALLE OTTAJANA

POP Pankki -ryhmä on hankkinut käyttöönsä vuokrasopimuksiksi luokiteltavilla sopimuksilla pääasiassa toimitiloja, toimistolaitteita ja henkilökunnan työsuhteautoja. Ryhmä arvioi sopimuksen syntymisajankohtana, onko sopimus vuokrasopimus tai sisältääkö se vuokrasopimuksen. Sopimus on vuokrasopimus, jos se antaa oikeuden yksilöidyn omaisuuserän käyttöä koskevaan määräysvaltaan määräjäksi vastiketta vastaan.

Ryhmä merkitsee vuokralle ottajana vuokrasopimukset taseeseen vuokrasopimusvelkana sekä siihen liittyvänä käyttöoikeusomaisuuseränä. Vuokrasopimusvelka esitetään muissa veloissa ja siihen liittyvä korkokulu kokokatteessa. Käyttöoikeusomaisuuserä esitetään aineellisissa hyödykkeissä ja siihen liittyvät poistot poistoissa ja arvonalentumisissa. POP Pankki -ryhmä soveltaa standardin sisältämiä helpotuksia, joita sovellettaessa enintään 12 kuukautta kestäviä sekä arvoltaan vähäisiä hyödykkeitä koskevia sopimuksia ei kirjata taseeseen. Näiden vuokrasopimusten kulut kirjataan liiketoiminnan muihin kuluihin.

Käyttöoikeusomaisuuserä arvostetaan alun perin hankintamenoon. Sopimuksen alkamisajankohdan jälkeen käyttöoikeusomaisuuserät arvostetaan

kertyneillä poistoilla ja arvonalentumistappioilla vähennettyyn hankintamenoon. Käyttöoikeusomaisuuserästä kirjataan poistot tasapoistoina siten, että toistaiseksi voimassa olevien toimitilojen poisto-aika on pääsääntöisesti 2 vuotta. Määräaikaisille sopimuksille poisto-aika on lähtökohtaisesti sopimuksen mukainen kausi. Toimistolaitteiden poistajat vaihtelevat 2-5 vuoteen.

Alun perin vuokrasopimusvelka arvostetaan niiden vuokramaksujen nykyarvoon, joita ei ole maksettu sopimuksen alkamisajankohtana. Vuokrasopimusvelan laskennassa käytetään lisäluoton korkoa. Lisäluoton korkona käytetään POP Pankkien yhteenliittymän keskusluottolaitoksen määrittämää korkoa Ryhmän sisäisesti myönnettyille luotoille.

Vuokrakauden määrittämisessä on huomioitu vuokratun omaisuuserän taloudellinen käyttöaika. Johdon oletuksilla on merkitystä etenkin toistaiseksi voimassa olevien sopimusten vuokrakauden määrittelyssä ja lisäluoton koron määrittelyssä. Toistaiseksi voimassa oleville sopimuksille on määritetty johdon arvioon perustuva vuokrakausi silloin, kun on kohtuullisen varmaa, että sopimukset on tehty irtisanomisaikaa pidemmäksi ajaksi.

8. VAKUUTUSTOIMINNAN VARAT JA VELAT

8.1. VAKUUTUSTOIMINNAN RAHOITUSVARAT

Vakuutustoiminnan rahoitusvarat on luokiteltu niiden hallinnointiin sovellettavan liiketoimintamallin mukaisesti noudattaen IFRS 9 -standardia. Periaatteet on kuvattu tarkemmin kohdassa 4 Rahoitusinstrumentit.

8.2. VAKUUTUSYHTIÖN MYÖNTÄMÄT SOPIMUKSET

Vakuutustuotteet luokitellaan joko vakuutus sopimuksiksi tai sijoitus sopimuksiksi. Vakuutus sopimuksia ovat sopimukset, joilla merkittävä vakuutus riski siirretään vakuutuksenottajalta vakuutuksenantajalle tai jotka synnyttävät vakuutuksenottajalle oikeuden harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä. Muut sopimukset ovat sijoitus sopimuksia.

Kaikki POP Pankki -ryhmän myöntämät vakuutus tuotteet käsitellään Ryhmän yhdistellyssä tilinpäätöksessä vakuutus sopimuksina IFRS 4 Vakuutus sopimukset -standardin mukaisesti.

8.3. VAKUUTUSSOPIMUKSIIN LIITTYVÄT VELAT

Vakuutusvelka lasketaan kansallisia vastuuvelan laatimisperiaatteita noudattaen.

Yhtiön myöntämät vakuutus sopimukset ovat pääosin vuosivakuutuksia. Vakuutus maksutuloon kirjataan vakuutus maksut niiltä sopimuskausilta, jotka ovat alkaneet tilikauden aikana. Tämän jälkeen maksutuloa vähennetään odotetulla raukeamisella ja arvioiduilla luottotappioilla. Se tilinpäätöspäivän jälkeiseen aikaan kohdistuva osuus vakuutus maksutulosta, josta on odotettavissa vastaisia kuluja, merkitään taseeseen vakuutus maksuvastuuna. Vakuutus maksuvastuun määrä lasketaan sopimus muutoksista sopimustasolla. Vakuutus maksuvastuuseen lisätään myös varmuuslisä.

Vakuutuksenottajille maksettavat korvaukset ja vahingonselvittelystä aiheutuvat kustannukset kirjataan maksetuksi korvaukseksi, kun yhtiö tekee

päätöksen vahingon maksamisesta. Jo sattuneista vahingoista tilinpäätöshetkellä vielä maksamatta olevat korvaukset ja niiden selvittelykulut, myös vielä ilmoittamatta olevien vahinkojen osalta, varataan korvausvastuuseen. Korvausvastuu muodostuu sekä tapauskohtaisesti varatuista vahingoista että aikaisempiin vakuutusmaksutuottoihin suhteutetusta kollektiivivarauksesta. Korvausvastuuseen lisätään myös varmuuslisä. Maksetut korvaukset yhdessä korvausvastuun muutoksen kanssa muodostavat korvauskulut.

Eläkemuoitoisiin korvauksiin liittyvä korvausvastuu lasketaan käyttäen kiinteää diskonttauskorkoa, jonka arvo tilinpäätöspäivänä oli 0,0 prosenttia.

Jälleenvakuuttajan osuus vakuutusmaksuvastuusta lasketaan vastaavasti kuin ensivakuuttajan osuus. Vastuuvelan jälleenvakuuttajan osuuteen ei sisälly varmuuslisää.

Osana korvausvastuuta yhtiö varaa tasoitusmäärän. Tasoitusmäärä on runsasvahinkoisten vuosien varalle laskettu riskiteoreettisesti laskettava erä. IFRS-tilinpäätöksessä tasoitusmäärää ei lueta vakuutusvelkaan, vaan se huomioidaan laskennallisella verovelalla vähennettynä omassa pääomassa.

Vahinkovakuutuksen korvausvastuun ja vakuutusmaksuvastuun riittävyys tutkitaan erikseen. Korvausvastuu perustuu vastaisten korvausrahavirtojen ennusteisiin. Ennusteet tehdään vakiintuneilla vakuutusmatemaattisilla menetelmillä. Mahdollinen havaittu riittämättömyys vakuutusmaksuvastuussa korjataan laskuperusteita oikaisemalla.

9. VARAUKSET

Varaus kirjataan silloin, kun Ryhmälle on syntynyt aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite ja veloitteen täytyminen on todennäköistä. Varaus kirjataan, kun Ryhmä pystyy luotettavalla tavalla arvioimaan veloitteen määrän. Mahdollinen kolmannen osapuolen maksama korvaus kirjataan erillisenä eränä silloin, kun korvauksen saamista pidetään käytännössä varmana. Varaus arvostetaan veloitteen täyttämiseksi maksettavien määrien nykyarvoon.

10. TYÖSUHDE-ETUUKSET

Ryhmän työsuhte-etuudet ovat pääasiassa lyhytaikaisia työsuhte-etuuksia, kuten vuosilomapalkkoja ja tulospalkkioita, jotka odotetaan maksettavan asianomaisen työn suorittamisen yhteydessä tai seuraavan 12 kk aikana.

Työsuhteen päättämiseen perustuvat etuudet koostuvat irtisanomiskorvauksista.

Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet koostuvat eläkkeistä ja muista työsuhteen päättymisen jälkeen maksettavista etuuksista. Lakisäateinen eläketurva on järjestetty ulkopuolisissa eläkevakuutusyhtiöissä. Suurin osa Ryhmän eläkejärjestelyistä on maksupohjaisia järjestelyjä. Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt ovat lisäeläketurvan sisältäviä sopimuksia.

Maksupohjaisten järjestelyjen kulut kirjataan henkilöstökuluihin sille tilikaudelle, jota vakuutusyhtiön

veloitus koskee. Etuuspohjaisista järjestelyistä esitetään omaisuus- tai velkaeränä järjestelystä johtuvien veloitteiden nykyarvo tilinpäätöspäivänä vähennettynä järjestelyyn kuuluvien varojen käyvällä arvolla. Eläkeveloitteen nykyarvo on laskettu diskonttaamalla arvioidut rahavirrat yritysten liikkeeseen laskemien korkealaatuisten joukkovelkakirjalainojen markkinatuottoon perustuvalla diskonttorolla.

Eläkeveloitteen määrän laskevat riippumattomat vakuutusmatemaatikot vuosittain. Velvoite määritetään ennakoituun etuus oikeusyksikköön perustuvalla menetelmällä (projected unit credit method).

Eläkemenot kirjataan kuluksi henkilöiden palvelusajalle ja ne esitetään henkilöstökuluissa. Eläkeveloitteen uudelleen määrittämisestä johtuvat erät kirjataan muihin laajan tuloksen eriin sillä tilikaudella, jonka aikana ne syntyvät. Näitä eriä ei siirretä tulosvaikutteisesti myöhemmillä tilikausilla.

11. TUOTTOJEN JA KULUJEN TULOUTUSPERIAATTEET

11.1. KORKOTUOTOT JA -KULUT

Korkotuotot ja -kulut jaksetaan efektiivisen koron menetelmällä sopimuksen juoksuajalle tasaisesti suhteessa taseessa jäljellä olevaan määrään. Korkotuotot ja -kulut sisältyvät korkokatteeseen. Arvoltaan alentuneen saamisen (vaiheeseen 3 merkitty saaminen) korkotuotto on kerrytetty odotettavissa olevalla luottotappiolla vähennetylle määrälle.

Negatiiviset korkotuotot rahoitusvaroista kirjataan korkokuluihin ja positiiviset korkokulut rahoitusveloista korkotuottoihin.

11.2. PALKKIOTUOTOT JA -KULUT

Palkkiotuotot kirjataan siihen määrään asti kuin Ryhmä olettaa olevansa oikeutettu palkkioon asiakkaalle suoritettua palvelua vastaan. Palkkiotuotot kirjataan joko yhtenä ajanhetkenä tai ajan kuluessa. Palkkioita, joiden katsotaan olevan kiinteä osa rahoitusinstrumentin efektiivistä korkoa, käsitellään efektiivisen koron oikaisuina. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusinstrumenttien palkkiot tuloutetaan kuitenkin instrumentin alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä.

11.3. OSINGOT

Osingot tuloutetaan silloin, kun osinkoa jakavan yhtiön yhtiökokous on tehnyt päätöksen osingonjaosta ja oikeus osingon saamiseen on syntynyt. Osinkotuotot kirjataan sijoitusten nettotuottoihin.

11.4. VAKUUTUSMAKSUT

Vahinkovakuutustoiminnasta saadut vakuutusmaksutuotot sisältyvät tuloslaskelmaan vakuutuskatteeseen. Maksut kirjataan maksutuloon veloituseriaatteen mukaan.

11.5. TULOSLASKELMAERIEN ESITTÄMINEN

Tuloslaskelmaerät on esitetty tilinpäätöksessä alla esitetyin periaattein.

Korkokate	Korkotuotot ja -kulut rahoitusvaroista ja -veloista, nimellisarvon ja hankinta-arvon välisen erotuksen jaksotusmäärä, korkojohdannaisten korot sekä palkkiot, jotka käsitellään osana rahoitusinstrumentin efektiivistä korkoa, vuokrasopimusvelan korkokulut
Palkkiotuotot ja -kulut	Palkkiotuotot luotonannosta, talletuksista ja lainopillisista tehtävistä sekä välitetyistä tuotteista, kuten rahastoista ja vakuutuksista, palkkiotuotot ja -kulut maksujenvälityksestä, palkkiokulut arvopapereista
Sijoitusten nettotuotot	Myyntivoitot ja -tappiot sekä arvostusvoitot, -tappiot ja osinkotuotot käypään arvoon arvostetuista rahoitusinstrumenteista, valuuttatoiminnan nettotuotot, käyvän arvon suojauslaskennan nettotuotot, sijoituskiinteistöjen nettotuotot (vuokra- ja osinkotuotot, myyntivoitot ja -tappiot sekä sijoituskiinteistöihin liittyvät vastike- ja hoitokulut, poistot ja arvonalentumiset)
Vakuutuskate	Vakuutusmaksutulo, vakuutusvelan muutos sekä maksetut vakuutuskorvaukset
Liiketoiminnan muut tuotot	Vuokra- ja osinkotuotot sekä myyntivoitot oman käytön kiinteistöistä, muut liiketoiminnan tuotot
Henkilöstökulut	Palkat ja palkkiot, henkilösivukulut ja eläkekulut
Liiketoiminnan muut kulut	Muut hallintokulut, arvoltaan vähäisiin ja lyhytaikaisiin vuokrasopimuksiin liittyvät kulut, myyntitappiot omassa käytössä olevista kiinteistöistä, viranomaismaksut ja muut liiketoimintaan liittyvät kulut
Rahoitusvarojen arvonalentumistappiot	Rahoitusvaroihin kohdistuvat arvonalentumiset, odotettavissa olevat luottotappiot ja toteutuneet luottotappiot sekä luotto-tappioiden palautukset

12. TULOVEROT

Tuloslaskelman verot koostuvat POP Pankki -ryhmään kuuluvien yhtiöiden tilikauden tulokseen perustuvista veroista, aikaisempien tilikausien verojen oikaisuksista ja laskennallisten verojen muutoksesta. Verokulu kirjataan tuloslaskelmaan, paitsi koskien eriä, jotka liittyvät suoraan omaan pääomaan tai muihin lajaan tulokseen kirjattuihin eriin, jolloin verovaikutus kirjataan myös kyseisiin eriin.

Laskennalliset verovelat ja -saamiset lasketaan kirjanpidon ja verotuksen välisestä veronalaisista ja vähennyskelpoisista väliaikaisista eroista. Laskennallinen verosaaminen kirjataan siihen määrään asti kuin on todennäköistä, että tulevaisuudessa syntyy verotettavaa tuloa, jota vastaan väliaikainen ero voidaan hyödyntää.

Laskennallisten verovelkojen ja -saamisten laskennassa käytetään sitä säädettyä verokantaa, jonka ennakoidaan olevan voimassa väliaikaisen eron purkautuessa.

Käyttämättömiin verotuksessa vahvistettuihin tappioihin perustuvat laskennalliset verosaamiset kirjataan, mikäli verotettavan tulon kertyminen on todennäköistä ja saaminen voidaan hyödyntää.

13. JOHDON HARKINTAA EDELLYTTÄVÄT TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET JA ARVIOIHIN LIITTYVÄT EPÄVARMUUSTEKIJÄT

IFRS-standardien soveltaminen edellyttää johdolta tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, jotka

vaikuttavat tilinpäätöslaskelmissä esitettyjen erien määrään sekä niiden liitteenä annettuihin tietoihin. Johdon keskeiset arviot koskevat tulevaisuutta ja tilinpäätöspäivän arvoihin liittyviä keskeisiä epävarmuustekijöitä ja ne liittyvät erityisesti käyvän arvon arviointiin, rahoitusvarojen sekä aineettomien hyödykkeiden arvonalentumisiin sekä vakuumatemaattisissa laskelmissa käytettyihin oletuksiin. Johdon arviot ja oletukset perustuvat tilinpäätöshetken parhaaseen näkemykseen, jotka voivat poiketa joissain määrin lopullisesta toteumasta. Koronapandemian taloudellisten vaikutusten vuoksi rahoitusvarojen käypiin arvoihin ja arvonalentumisvarauksiin liittyy tavanomaista suurempaa epävarmuutta.

Nämä arviot ja oletukset sekä niihin liittyvä epävarmuus on esitetty tilinpäätöserittäin tarkemmin kohdissa 13.1 – 13.5.

13.1. RAHOITUSVAROJEN ARVONALENTUMINEN

Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa sovelletaan parametreja, jotka edellyttävät johdon harkintaa. Johdon on määritettävä, miten laskennassa huomioidaan tulevaisuuteen liittyvä makrotaloudellinen informaatio, mitä periaatteita merkittävän luottoriskin kasvun arvioinnissa sovelletaan, miten arvioidaan tappion määrä maksukyvyttömyydessä sekä millaisia luottovasta-arvoker-toimia sovelletaan luottokortteihin.

Johdon harkintaan perustuen on tehty vertailukaudella ylimääräisiä varauksia tiettyjen saamistodistusten liikkeeseenlaskijoihin liittyvän luottoriskin kasvun vuoksi. Johto on uudelleenarvioinut

tapauskohtaisesti kyseisiin liikkeeseenlaskijoihin liittyvän luottoriskin kehitystä ja purkanut aiempia harkinnanvaraisia varauksia perustuen siihen, että liikkeeseenlaskijoiden taloudellinen tilanne on kohentunut pandemian jatkumisesta huolimatta. Tilikaudella kirjattiin johdon harkintaan perustuva ylimääräinen varaus saamisiin asiakkailta perustuen arvioon koronapandemian pitkittymisen vaikutuksista luottoriskiin.

Rahoitusvarojen arvonalentumisten periaatteita on esitetty tarkemmin kohdassa 4.4 Rahoitusvarojen arvonalentuminen.

13.2. KÄYVÄN ARVON ARVIOINTI

Julkisesti noteeraamattomien sijoitusten käyvän arvon arviointi edellyttää johdon harkintaa ja arvioita useista arvioissa käytetyistä tekijöistä, jotka voivat poiketa todellisista lopputuloksista ja näin ollen johtaa sijoituksen arvon sekä oman pääoman merkittävään muutokseen.

Johdon on arvioitava, milloin rahoitusinstrumenttien markkinat eivät ole toimivat. Johdon on lisäksi arvioitava, onko yksittäinen rahoitusinstrumentti aktiivisen kaupankäynnin kohteena ja markkinoilta saatava hintatieto luotettava indikaatio instrumentin käyvästä arvosta.

Kun rahoitusinstrumenttien käypä arvo määritellään arvostusmenetelmän avulla, johdon harkintaa tarvitaan tällöin sovellettavan arvostusmenetelmän valintaan. Siltä osin, kun mallien tuottamiin tuloksiin ei ole käytettävissä markkinoilta saatavia syöttötietoja, johdon on arvioitava, miten arvostuk-

sessä käytetään muita tietoja. Käyvän arvon määrittämisen periaatteita on esitetty tarkemmin kohdissa 4.3. Käyvän arvon määrittäminen sekä 6. Aineelliset hyödykkeet ja sijoituskiinteistöt.

13.3. AINEETTOMIEN HYÖDYKKEIDEN ARVONALENTUMINEN

Jokaisen raportointikauden päättyessä johdon on arvioitava, onko jonkin muun omaisuuserän kuin rahoitusvaroihin kuuluvan erän arvonalentumisesta olemassa viitteitä. Aineettomien hyödykkeiden arvonalentumista on arvioitava silloin, kun ilmenee viitteitä omaisuuserän arvon alentumisesta. Aineettomien hyödykkeiden arvonalentumistarkastelussa määritetään omaisuuserän tulevaisuudessa kerrytettävissä oleva rahamäärä joko omaisuuserän käyttöarvon tai käyvän arvon perusteella. Arvonalentumistestaus vaatii johdon harkintaa ja arviota kyseessä olevan omaisuuserän tulevaisuudessa kerryttämästä rahamäärästä ja diskontauksessa käytettävästä korosta. Myös kesken-eräisten aineettomien hyödykkeiden arviointi vaatii johdon harkintaa.

13.4. VAKUUTUSMATEMAATTISTEN LASKELMIEN OLETUKSET

Vakuutus sopimuksista aiheutuvan vastuuvelan määrään sisältyy useita harkinnanvaraisia tekijöitä ja arvioita. Arvioiden pohjana käytetään omien vahinkotilastojen vakuutusmatemaattisten analyyysien ohella tilastollista tietoa sekä toimintaympäristöön liittyviä oletuksia. Korvausvastuun suurvahingot varataan tapauskohtaisesti. Johdon harkintaa edellytetään erityisesti arvioitaessa jo satuneiden suurvahinkojen korvausmenoa. Vakuutus-

maksuvastuun ja korvausvastuun oletukset tarkastetaan vuosittain.

13.5. VUOKRASOPIMUKSIKSI LUOKITELTAVIEN SOPIMUSTEN VUOKRAKAUSI

Toistaiseksi voimassa olevien vuokrasopimusten vuokrakauden määrittäminen edellyttää johdolta harkintaa, joka edellyttää vuokratun omaisuuserän taloudellisen käyttöajan arviointia silloin, kun on kohtuullisen varmaa, että sopimukset on tehty irtisanomisaikaa pidemmäksi ajaksi. Arvioinnissa huomioidaan olosuhteet, joissa vuokrattua kohdetta tullaan käyttämään.

LIITE 3 HALLINTO- JA OHJAUSJÄRJESTELMÄT

POP Pankki -ryhmän rakenne ja POP Pankkien yhteenliittymä on kuvattu liitteessä 1.

POP Pankkien yhteenliittymän toimintaa säätelevät Euroopan Unionin sääntely, kansallinen lainsäädäntö sekä viranomaismääräykset. Kansallisista laeista keskeisiä ovat Laki luottolaitostoinnasta 610/2014 (jäljempänä Luottolaitoslaki), Laki talletuspankkien yhteenliittymästä 599/2010 (jäljempänä Yhteenliittymälaki), Osuuskuntalaki 421/2013, Laki osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista 423/2013, Osakeyhtiölaki 624/2006 ja Vakuutusyhtiölaki 521/2008. Lisäksi yhteenliittymä noudattaa toiminnassaan hyvää pankkitapaa ja henkilötietojen käsittelyä koskevia käytäntöjä.

POP Pankki -ryhmän laajuus eroaa POP Pankkien yhteenliittymän laajuudesta. POP Pankki -ryhmä muodostuu POP Pankkien yhteenliittymästä ja sellaisista yhteisöistä, joissa yhteenliittymään kuuluvilla yhteisöillä yhdessä on Kirjanpitolaisissa 1336/1997 tarkoitettu määräysvalta.

Yhteenliittymään kuulumattomat POP Pankki -ryhmän yhteisöt ovat muita yhteisöjä kuin luottoja rahoituslaitoksia tai palveluyrityksiä. Näistä merkittävämpiä ovat POP Holding Oy ja tämän kokonaan omistama tytäryhtiö Suomen Vahinkovakuutus Oy.

1. POP PANKKIEN YHTENLIITTYMÄÄN KUULUVAT YHTEISÖT

1.1 KESKUSYHTEISÖ POP PANKKIKESKUS OSK

POP Pankkikeskus osk on POP Pankkien yhteenliittymän keskusyhteisö ja sillä on talletuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisön toimilupa. POP Pankkikeskus osk:n omistavat sen jäsenosuuspankit, jotka käyttävät POP Pankkikeskus osk:n osuuskunnan kokouksessa äänivaltaa.

1.2 POP PANKIT

POP Pankit ovat POP Pankkikeskus osk:n jäsenluottolaitoksia, joilla on talletuspankkitoimilupa. Yritysmuodoltaan POP Pankit ovat osuuskuntia (osuuspankkeja). Ylintä päätösvaltaa POP Pankeissa käyttää pankin jäsenistä muodostuva osuuskunnan kokous tai vaaleilla valittu edustajisto. Osuuskunnan kokous tai edustajisto valitsee pankille hallintoneuvoston, joka valitsee hallituksen. Toimitusjohtajan nimittää pankin sääntöjen mukaan joko hallintoneuvosto tai hallitus.

1.3 KESKUSLUOTTOLAITOS BONUM PANKKI OYJ

Bonum Pankki Oy on POP Pankkikeskus osk:n jäsenluottolaitos ja tytäryhtiö. Bonum Pankki Oy:llä on talletuspankkitoimilupa. Bonum Pankki Oy kuuluu jäsenluottolaitoksena ja POP Pankkikeskus osk:n tytäryhtiönä sekä keskusyhteisön jäsenluottolaitosten piiriin, että konserniohjauksen piiriin. Bonum Pankki Oy toimii POP Pankkien keskusluottolaitoksena ja se harjoittaa myös muuta pankkitoimintaa kuin keskusluottolaitostoimintaa.

1.4 MUUT YHTENLIITTYMÄN YHTEISÖT

Muita yhteenliittymään kuuluvia yhteisöjä ovat jäsenosuuspankkien ja keskusyhteisön konsolidointiryhmiin kuuluvat yhtiöt, jotka ovat pääasiassa kiinteistöyhtiöitä. Lisäksi yhteenliittymään kuuluvat luottolaitokset, rahoituslaitokset ja palveluyritykset, joiden äänivallasta edellä mainitut yhteisöt yhdessä omistavat yli puolet.

2. POP PANKKIEN YHTENLIITTYMÄN KESKUSYHTEISÖN HALLINTOELIMET

2.1 POP PANKKIKESKUS OSK:N OSUUSKUNNAN KOKOUS

POP Pankkikeskus osk:n ylin päättävä elin on osuuskunnan kokous. Osuuskunnan kokous vahvistaa keskusyhteisön säännöt, tilinpäätöksen ja taseen sekä valitsee hallintoneuvoston jäsenet ja tilintarkastajan. Hallintoneuvostoon on valittava yksi jäsen jokaisesta jäsenluottolaitoksesta, ei kuitenkaan jäsenluottolaitoksena toimivasta keskusyhteisön tytäryhtiöstä.

2.2 POP PANKKIKESKUS OSK:N HALLINTONEUVOSTO

POP Pankkikeskus osk:n hallintoneuvoston keskeinen tehtävä on valvoa, että keskusyhteisön toimintaa hoidetaan asiantuntevasti ja huolellisesti lain, sääntöjen sekä jäsenten edun mukaisesti ja että vahvistettuja ohjeita ja osuuskunnan kokouksen päätöksiä noudatetaan. Hallintoneuvosto antaa hallitukselle lausunnon POP Pankki -ryhmän strategiasta, osuuskunnan kevätkokoukselle lau-

sunnon POP Pankkikeskus osk:n tilinpäätöksestä, konsernitilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta sekä käsittelee muut hallituksen esittämät asiat.

Hallintoneuvosto valitsee ja vapauttaa hallituksen jäsenet, toimitusjohtajan ja nimittää toimitusjohtajan sijaisen sekä päättää hallituksen palkkioista.

Hallintoneuvosto valitsee keskuudestaan työ- ja nimitysvaliokunnan valmistelevaan hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenten, toimitusjohtajan ja tämän sijaisen nimittämistä sekä palkkoja ja palkkioita koskevia asioita. Hallintoneuvosto valitsee keskuudestaan tarkastusvaliokunnan osaltaan hoitamaan hallintoneuvostolle kuuluvaa valvonta-tehtävää.

2.3 POP PANKKIKESKUS OSK:N HALLITUS

Keskusyhteisön hallitus johtaa keskusyhteisöä ammattitaitoisesti terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti. Hallitus vastaa keskusyhteisön hallinnon ja toiminnan asianmukaisesta ja luotettavasta järjestämisestä.

Keskusyhteisön hallitus vahvistaa POP Pankki-ryhmän strategian hallintoneuvostoa kuultuaan. Hallitus vahvistaa liiketoimintasuunnitelmien perusteella yhteenliittymän riskinotto- ja riskinottohalukkuuden sekä hyväksyy suunnitelman riskinotto- ja riskinottohalukkuuden suhteutetun vakavaraisuuden ylläpitämisestä. Hallitus asettaa tavoitetason, jolla vakavaraisuus halutaan pitää sekä vahvistaa riskiprofilin edellyttämän pääomatason ja -rakenteen. Hallituksen tehtävä on myös vastata enna-

koivasta pääomasuunnittelusta sekä vakavaraisuuden hallinnan ja ennakoidun pääomasuunnittelun sovittamisesta osaksi luotettavaa hallintoa ja muuta ohjausta. Hallitus arvioi vakavaraisuuden hallinnan tarkoituksenmukaisuutta, kattavuutta ja luotettavuutta, ja vahvistaa yhteenliittymän vakavaraisuuden hallintasuunnitelman vuosittain.

Hallitus vastaa riskienhallintajärjestelmän riittävyydestä yhteenliittymätasolla. Hallituksen tehtävänä on ohjata yhteenliittymän toimintaa ja antaa siihen kuuluville jäsenluottolaitoksille Yhteenliittymälain 17 §:n mukaisia sitovia ohjeita niiden maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi niiden riskien hallinnasta, luotettavasta hallinnasta ja sisäisestä valvonnasta. Hallitus valvoo, että yhteenliittymään kuuluvat yritykset toimivat lakien, asetusten, viranomaisten antamien määräysten ja ohjeiden, sääntöjensä sekä yhteenliittymän sitovien ohjeiden mukaisesti. Lisäksi hallituksen tehtävänä on valvoa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuutta ja riittävyyttä, hyväksyä riskienhallinnan periaatteet ja ohjeet sekä riskilajikohtaiset strategiat.

Hallituksen jäsen ehdokkaiden luotettavuus-, sopivuus- ja pätevyysarviointi tehdään ennalta määritellyillä ja neutraaleilla perusteilla noudattaen. Hallituksen kokoonpanon monimuotoisuudella tavoitellaan optimaalista kykyä kehittää ja hoitaa keskusyhteisön ja yhteenliittymän tehokkuutta, kilpailukykyä ja riskienhallintaa. Hallituksen kokoonpano suunniteltaessa huolehditaan siitä, että tarpeellinen osaaminen on kulloinkin edustettuna. Myös alueellinen edustavuus on osa monimuo-

toisuuden arviointia. Sukupuolten tasapuolinen edustus hallituksessa on yksi monimuotoisuuden tärkeä ulottuvuus. Hallitus hyväksyy tavoitteen sukupuolten tasapuolisesta edustuksesta sekä laatii toimintaperiaatteet, joilla tavoite saavutetaan ja ylläpidetään.

Hallitus arvioi vuosittain työskentelyään ja sen kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja, kokemusta ja kollektiivista sopivuutta sekä uusien jäsenten tehtävänkuvia.

Hallituksen jäsenillä tulee olla edellytykset tehtävän menestykselliseen hoitamiseen ja riittävästi aikaa tehtävän hoitamiseen. Hallituksen jäsenellä ja toimivaan johtoon kuuluvalla tulee olla yhteenliittymän liiketoiminnasta, siihen liittyvistä keskeisistä riskeistä sekä johtamisesta riittävä osaaminen.

Hallituksen jäsenistä vähintään puolet on valittava henkilöistä, jotka ovat työ- tai toimitus- tai toimisuhteessa yhteenliittymään kuuluvaan jäsenluottolaitokseen.

Hallituksen jäsenen tulee olla luotettava ja hyvämaineinen henkilö. Hallituksen jäseneksi valittavien luotettavuus, sopivuus ja ammattitaito selvitetään valinnan yhteydessä sekä säännöllisin väliajoin tämän jälkeen. Keskusyhteisön hallitus on määritellyt hallituksen jäsenen hallituksen jäsenyyksien enimmäislukumäärän. Hallituksen jäsenillä voi olla enintään neljä muuta hallituksen jäsenyyttä. Hallituksen jäsenyyksiä laskettaessa ei oteta huomioon POP Pankki-ryhmän sisällä olevia tai ryhmän yhteistyösuhteisiin liittyviä hallituksen

jäsenyyksiä eikä kuulumisia sellaisten yhteisöjen hallintoelimiin, joilla ei ole kaupallisia tarkoituksia, kuten voittoa tavoittelemattomat tai hyväntekeväisyysjärjestöt sekä asunto-osaakeyhtiöt.

2.4 POP PANKKIKESKUS OSK:N TOIMITUSJOHTAJA

Keskusyhteisöllä on toimitusjohtaja, jonka tehtävänä on vastata keskusyhteisön päivittäisestä johtamisesta ja hallinnosta hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti.

Toimitusjohtaja valmistelee hallitukselle esitettävät asiat ja avustaa hallitusta hallintoneuvostolle ja osuuskunnan kokoukselle esitettävien asioiden valmistelussa. Mahdollisiin sivutoimiin toimitusjohtajalla on oltava hallituksen erikseen myöntämä suostumus.

3. POP PANKKIEN YHTENLIITTYMÄN OHJAUS SEKÄ RISKIENHALLINTA

POP Pankkien yhteenliittymän keskusyhteisönä toimivalla POP Pankkikeskus osk:lla on Yhteenliittymälain mukaisesti velvollisuus valvoa jäsenluottolaitosten toimintaa ja antaa niille niiden maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi sitovia ohjeita riskienhallinnasta, luotettavasta hallinnosta ja sisäisestä valvonnasta sekä antaa ohjeita yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamiseksi yhteenliittymän yhdistellyn tilinpäätöksen laatimisessa. Keskusyhteisö voi lisäksi säännöissään määrättyllä tavalla vahvistaa jäsenluottolaitoksille yleisiä toimintaperiaatteita noudatetta-

viksi näiden yhteenliittymän kannalta merkittävässä toiminnassa.

Keskusyhteisö valvoo, että yhteenliittymään kuuluvat yhteisöt noudattavat toiminnassaan lakeja, asetuksia, viranomaisten antamia ohjeita ja määräyksiä, omia sääntöjään sekä ryhmän sisäisiä sitovia ohjeita.

Keskusyhteisö antaa jäsenluottolaitoksille ohjeita ja puuttuu tarvittaessa jäsenluottolaitoksen toimintaan erikseen sovittujen periaatteiden ja menettelytapojen mukaisesti. Keskusyhteisön hallitus päättää tarvittavien ohjauskeinojen käytöstä.

Jäsenluottolaitokset ottavat, jäsenluottolaitoksia sitovien liiketoiminnan ohjausrajojen asettamisrajoissa, itsenäisesti liiketoimintaan kuuluvat riskinsä ja ovat vastuussa omasta vakavaraisuudestaan. Yhteenliittymään kuuluva jäsenluottolaitos ei saa ottaa toiminnassaan niin suurta riskiä, että siitä aiheutuu olennaista vaaraa yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen yhdistellylle vakavaraisuudelle tai maksuvalmiudelle.

POP Pankkien yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen vakavaraisuutta, maksuvalmiutta ja asiakasriskejä valvotaan konsolidoidusti yhteenliittymän tasolla Yhteenliittymälain mukaisesti. Yhteenliittymään kuuluvilla yhteisöillä on oltava omia varoja yhteensä vähintään määrä, joka riittää kattamaan yhteenliittymään kuuluvien yritysten yhdistelty, Luottolaitoslaissa tarkemmin määritelty riskit. Yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen omien

varojen yhdistellyn määrän on lisäksi oltava riittävä suhteessa yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen yhdisteltyihin asiakasriskeihin ja yhdisteltyihin huomattaviin omistususuuksiin.

Keskusyhteisöllä on yhteenliittymän tehokkaan riskienhallinnan mahdollistava luotettava hallinto sekä yhteenliittymän toimintaan nähden riittävä sisäinen valvonta ja riittävät riskienhallintajärjestelmät.

Yhteenliittymälain mukaan Finanssivalvonta voi antaa keskusyhteisölle luvan päättää tiettyjen vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta koskevien poikkeusten myöntämisestä jäsenluottolaitoksilleen. Tilinpäätöshetkellä keskusyhteisö on vapauttanut jäsenluottolaitokset omien varojen vaateesta ryhmän sisäisille erille, suurten vastapuolten rajoituksista keskusluottolaitoksen ja jäsenluottolaitosten välillä, sisäisten erien sisällyttämisestä vastuiden määrään vähimmäisomavaraisuusastetta laskettaessa sekä maksuvalmiusvaatimuksesta. Lisäksi jäsenluottolaitokset ovat saaneet 2021 Finanssivalvonnalta luvan, missä jäsenluottolaitokset on vapautettu pysyvän varainhankinnan vaateesta (NSFR). Bonum Pankki Oyj vastaa yhteenliittymässä maksuvalmius- ja pysyvän varainhankinnan vaatimuksen täyttymisestä.

POP Pankkien yhteenliittymän riskienhallinnassa noudatettavat periaatteet on kuvattu tarkemmin liitteessä 4.

4. POP PANKKIEN YHTENLIITTYMÄÄN LIITTYMINEN JA SIITÄ EROAMINEN

POP Pankkien yhteenliittymän keskusyhteisön jäseninä voivat olla luottolaitokset, joiden säännöt tai yhtiöjärjestys vastaavat Yhteenliittymälain säännöksiä ja joiden säännöt tai yhtiöjärjestyksen keskusyhteisö on hyväksynyt. Jäseneksi ottamisesta päättää keskusyhteisön hallintoneuvosto kirjallisen hakemuksen perusteella.

Jäsenluottolaitoksella on oikeus erota keskusyhteisön jäsenyydestä keskusyhteisön sääntöjen, Osuuskuntalain ja Yhteenliittymälain säännösten mukaisesti ja niiden asettamien edellytysten täytyessä. Yhteenliittymään kuuluvien yritysten omien varojen yhdistellyn määrän on jäsenluottolaitoksen eroamisesta huolimatta säilyttävä Yhteenliittymälain edellyttämällä tasolla.

Jäsenluottolaitos voidaan erottaa keskusyhteisön jäsenyydestä keskusyhteisön sääntöjen ja Osuuskuntalain mukaisesti, jos jäsenluottolaitos on laiminlyönyt jäsenyydestä johtuvan velvollisuutensa. Lisäksi jäsenluottolaitos voidaan erottaa keskusyhteisön jäsenyydestä, jos tämä on hallintoneuvoston antamasta varoituksesta huolimatta laiminlyönyt keskusyhteisön Yhteenliittymälain 17 §:n nojalla antamien ohjeiden noudattamisen tavalla, joka merkittävästi vaarantaa yhtenäisen maksuvalmiuden tai vakavaraisuuden hallintaa taikka tilinpäätöksen laatimista koskevien periaatteiden soveltamisen tai niiden noudattamisen valvonnan yhteenliittymässä. Jäsenluottolaitos voidaan erottaa myös silloin, jos jäsenluottolaitos on muutoin toiminut olennaisesti

keskusyhteisön vahvistamien yhteenliittymän yleisten toimintaperiaatteiden, keskusyhteisön tai POP Pankki -ryhmän etujen vastaisesti. Jäsenluottolaitoksen erottamisesta päättää hallintoneuvoston esityksestä keskusyhteisön osuuskunnan kokous.

Mitä Yhteenliittymälaisissa säädetään jäsenluottolaitoksen maksuvelvollisuudesta, sovelletaan myös luottolaitokseen, joka on eronnut tai erotettu keskusyhteisön jäsenyydestä, jos sen kalenterivuoden päättymisestä, jolloin jäsenluottolaitos on eronnut tai erotettu, on kulunut vähemmän kuin viisi vuotta silloin, kun maksuvelvollisuutta koskeva vaatimus esitetään jäsenluottolaitokselle.

5. KESKUSYHTEISÖN MAKSUVELVOLLISUUS JA JÄSENLUOTTOLAITOSTEN KESKINÄINEN VASTUU

POP Pankkien yhteenliittymän keskusyhteisö vastaa jäsenluottolaitostensa veloista ja sitoumuksista Yhteenliittymälain mukaisesti. Keskusyhteisö on velvollinen suorittamaan Yhteenliittymälain mukaisesti tukitoimena jäsenluottolaitokselle määrän, joka on tarpeen jäsenluottolaitoksen selvitystilän esittämiseksi. Keskusyhteisö vastaa jäsenluottolaitoksen niistä veloista, joita ei saada suoritetuksi jäsenluottolaitoksen varoista.

Jäsenluottolaitokset ovat velvollisia suorittamaan Yhteenliittymälaisissa säädetyin perustein keskusyhteisölle osuutensa määrästä, jonka keskusyhteisö on suorittanut joko toiselle jäsenluottolaitokselle tukitoimena, taikka toisen jäsenluottolaitoksen velkojalle maksuna erääntyneestä velasta, johon vel-

koja ei ole saanut suoritusta velalliseltaan. Jäsenluottolaitoksella on lisäksi keskusyhteisön maksukyvyttömyystilanteessa Osuuskuntalaissa tarkoitettu rajaton lisämaksuvelvollisuus keskusyhteisön veloista.

Jäsenluottolaitoksen vastuu määrästä, jonka keskusyhteisö on jonkin jäsenluottolaitoksen puolesta tämän velkojalle suorittanut, jakautuu jäsenluottolaitosten kesken niiden viimeksi vahvistettujen taseiden loppusumman mukaisessa suhteessa. Jäsenluottolaitokselta toisen jäsenluottolaitoksen selvitystilän ehkäisemiseksi käytettäviin tukitoimiin perittävien maksujen vuotuinen yhteenlaskettu määrä saa kunakin tilikautena olla yhteensä enintään 0,5 prosenttia kunkin jäsenluottolaitoksen viimeksi vahvistetun taseen loppusummasta.

6. POP PANKKIEN YHTENLIITTYMÄN VALVONTA

Finanssivalvonta valvoo Yhteenliittymälain mukaisesti keskusyhteisöä. Jäsenluottolaitoksia valvovat Finanssivalvonta ja keskusyhteisö. Yhteenliittymän kriisinratkaisusta vastaavana viranomaisena toimii Rahoitusvakausvirasto.

Finanssivalvonta valvoo, että keskusyhteisö ohjaa ja valvoo jäsenluottolaitosten toimintaa Yhteenliittymälain säännösten mukaisesti ja että yhteenliittymään kuuluvat yhteisöt täyttävät niille laissa asetetut vaatimukset.

Keskusyhteisö valvoo, että yhteenliittymään kuuluvat yritykset toimivat rahoitusmarkkinoita kos-

kevien lakien, asetusten, viranomaisten antamien määräysten, sääntöjensä ja yhtiöjärjestyksensä sekä keskusyhteisön Yhteenliittymälain 17 §:n nojalla antamien ohjeiden mukaisesti. Lisäksi keskusyhteisö valvoo yhteenliittymään kuuluvien yritysten taloudellista asemaa.

Yhteenliittymän keskusyhteisön sisäisen tarkastuksen yksikkö vastaa sisäisen tarkastuksen järjestämisestä keskusyhteisössä ja jäsenluottolaitoksissa sekä ohjaa sisäisen tarkastuksen järjestämistä muissa yhteenliittymään kuuluvissa yrityksissä.

7. TALLETUSSUOJARAHASTON JA SIOJITTAJIENTÄ KORVAUSRAHASTON SUOJA

Talletussuojarahastoa koskevan lainsäädännön mukaan POP Pankkien yhteenliittymään kuuluvia talletuspankkeja pidetään talletussuojan osalta yhtenä pankkina.

Talletussuojarahaston varoista korvataan tallettajan saamiset POP Pankkien yhteenliittymään kuuluvilta talletuspankeilta yhteensä enintään 100 tuhanteen euroon asti. Rahoitusvakuusvirasto hallinnoi talletussuojarahastoa ja hoitaa talletussuojaan liittyviä tehtäviä.

Myös sijoittajien korvausrahastoa koskevan lainsäädännön mukaan POP Pankkien yhteenliittymää pidetään korvaussuojan osalta yhtenä pankkina. Korvaussuojarahaston varoista korvataan sijoittajan saamiset POP Pankkien yhteenliittymään kuuluvilta yhteisöiltä yhteensä enintään 20 tuhanteen euroon saakka.

8. POP PANKKI -RYHMÄN TILINPÄÄTÖS JA TILINTARKASTUS

Yhteenliittymälain mukaan POP Pankki -ryhmän tilinpäätös on laadittava noudattaen Kirjanpitolaissa tarkoitettuja kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja (IFRS). Näiden standardien mukaan tilinpäätökseen on yhdisteltävä myös muut POP Pankki -ryhmään kuuluvat merkittävät yhteisöt. Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet on esitetty liitteessä 2 POP Pankki -ryhmän IFRS-tilinpäätöksen laatimisperiaatteet.

Yhteenliittymälain mukaisesti keskusyhteisöllä on velvollisuus antaa jäsenluottolaitoksille ohjeita yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamiseksi POP Pankki-ryhmän tilinpäätöksen laatimisessa. Jäsenluottolaitoksilla on velvollisuus antaa keskusyhteisölle POP Pankki-ryhmän tilinpäätöksen yhdistelyä varten tarpeelliset tiedot.

Keskusyhteisöllä on yksi tilintarkastaja, jonka tulee olla KHT-tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastajan valitsee osuuskunnan kokous. Tilintarkastajan toimikausi on kalenterivuosi. Tilintarkastaja tarkastaa myös Yhteenliittymälaiassa tarkoitettua yhdistellyn tilinpäätöksen. Keskusyhteisöllä ja sen tilintarkastajilla on oikeus saada POP Pankki -ryhmän yhdistellyn tilinpäätöksen tarkastamista varten jäljennös jäsenluottolaitoksen tilintarkastusta koskevista asiakirjoista.

Jäsenluottolaitoksella ei ole velvollisuutta julkistaa Luottolaitoslain 12 luvun 12 §:n mukaista osavuosi-katsausta eikä EU:n Vakavaraisuusasetuksen mukaisia, vakavaraisuutta koskevia tietoja (ns. Pilari III

-vakavaraisuustiedot). EU:n Vakavaraisuusasetuksen edellyttämät tiedot julkistetaan POP Pankkien yhteenliittymästä erillisessä raportissa.

9. PALKITSEMINEN

Palkitsemisjärjestelmällä tarkoitetaan niitä päätöksiä, sopimuksia, toimintaperiaatteita ja menettelytapoja, joita noudatetaan johdon ja henkilöstön palkitsemisessa.

Palkitseminen jakautuu kiinteään ja muuttuvaan palkanosaan. Kiinteällä palkanosalla tarkoitetaan tiettyyn ajanjaksoon sidottua palkkaa ja muuttuvalla palkanosalla palkkionsaajan suoritukseen tai taloudellisiin tekijöihin sidottua palkkiota.

Muuttuva palkanosa käsittää sekä lyhyen että pitkän aikavälin palkitsemisen. Lyhyen aikavälin palkitsemisessa ansaintajakso on kalenterivuosi ja palkkio maksetaan rahana.

POP Pankki -ryhmässä muuttuva palkitseminen on yrityskohtaista. POP Pankki -ryhmässä ei ole käytössä yhtenäistä palkitsemisjärjestelmää. Palkitsemisjärjestelmät ovat kunkin jäsenluottolaitoksen tai yrityksen liiketoimintastrategian, tavoitteiden ja arvojen mukaisia ja vastaavat yrityksen pitkän aikavälin etua. Palkitsemisjärjestelmät ovat sopusoinnussa hyvän ja tehokkaan riskienhallinnan ja riskinkantokyvyn kanssa. Palkitseminen ei kannusta toiminnassa riskinottoon, joka ylittäisi jäsenluottolaitoksen tai yrityksen riskinkantokyvyn perusteella määritellyn tai muuten kestävä riskitason.

Jäsenluottolaitoskohtaiset ja yrityskohtaiset palkitsemisjärjestelmät perustuvat EU-lainsäädäntöön, kansalliseen lainsäädäntöön sekä Finanssivalvonnan ja Euroopan pankkiviranomaisen määräyksiin ja ohjeisiin sekä kannanottoihin.

Päätettäessä jäsenluottolaitosten toimivan johdon ja henkilöstön palkitsemisjärjestelmästä noudatetaan POP Pankkien yhteenliittymässä Luottolaitoslakia jäljempänä mainittuja poikkeuksia lukuun ottamatta.

Palkitsemisperiaatteet jäsenluottolaitoksissa vahvistaa kunkin jäsenluottolaitoksen hallitus, joka myös seuraa ja valvoo palkitsemisjärjestelmien noudattamista ja arvioi säännöllisesti sen toimivuutta. Toimiva johto vastaa palkitsemisen toteuttamisesta vahvistettujen palkitsemisperiaatteiden mukaisesti. POP Pankkien yhteenliittymässä ei ole palkitsemisjärjestelmän hallinnointia varten yhteistä palkitsemisvaliokuntaa. Sitä ei ole katsottu tarpeelliseksi, koska jokainen yhteenliittymään kuuluva yhteisö päättää palkitsemisesta itsenäisesti.

Yhteenliittymän sisäinen tarkastus todentaa vähintään kerran vuodessa, onko jäsenluottolaitoksen hallituksen hyväksymää palkitsemisjärjestelmää noudatettu. Sisäinen tarkastus raportoi keskusyhteisön hallitukselle vuosittain yhteenvedon jäsenluottolaitosten palkitsemisjärjestelmistä ja niiden noudattamisesta.

Liiketoiminnasta riippumattomien valvontatoimien palkitseminen ei ole POP Pankkien yhteen-

liittymässä riippuvainen valvottavan liiketoimintayksikön tuloksesta.

Niissä jäsenluottolaitoksissa, joissa muuttuva palkitseminen on käytössä, on erilaisia palkitsemisjärjestelmiä. Järjestelmät eroavat toisistaan mm. niiden piiriin kuuluvan henkilöstön osalta, palkkion määrän ja palkitsemisen kriteerien osalta.

Jäsenluottolaitos voi päättää muuttuvien palkkioiden maksamatta jättämisestä joko kokonaan tai osittain hallituksen päätöksellä, esimerkiksi siinä tapauksessa, että jäsenluottolaitoksen vakavaraisuus on alittanut sille määritellyn tason.

Palkkionsaajalle maksettavan erorahan ja muun vastaavan korvauksen, joka maksetaan, jos palvelussuhde päättyy ennenaikaisesti, maksamisperusteet laaditaan siten, ettei korvaus johda epäonnistuneen suorituksen palkitsemiseen. Muuttuvien palkkioiden maksamisesta on säädetty Luottolaitoslaissa. POP Pankkien yhteenliittymässä ei sovelleta Luottolaitoslain 8 luvun 9, 11 ja 12 § säännöksiä niihin palkkionsaajiin, joiden muuttuva palkkio yhden vuoden ansaintajaksolta ei ylitä 50 tuhatta euroa. Kyseinen 50 tuhannen euron raja perustuu Finanssivalvonnan kannanottoon. Tämä tarkoittaa sitä, että palkkionsaajalle maksettavan muuttuvan palkkionosan maksamista ei tarvitse lykätä, vaan se voidaan maksaa kerralla.

Jos henkilö on luokiteltu työtehtäviensä perusteella ryhmään, joiden ammatillisesta toiminnasta voi aiheutua jäsenluottolaitokselle merkittävä riskiä ("riskiprofiiliin vaikuttava henkilö"), ja hänelle

aiotaan maksaa yli 50 tuhannen euron vuosipalkkio, noudatetaan Luottolaitoslaissa määritettyä muuttuvien palkkioiden maksamisen lykkäämistä. Merkittävä osa, vähintään 40 prosenttia määritellystä muuttuvan palkkion kokonaismäärästä, lykkätään ja maksetaan aikaisintaan 3–5 vuoden kuluessa ansaintajaksosta. Lykkäysajan pituutta arvioitaessa otetaan huomioon henkilön riskiprofiili ja liiketoiminnan luonne. Mikäli muuttuvan palkkion määrä ylittää 50 tuhatta euroa, huomioidaan, että sen maksaminen on suoritettava muutoin kuin käteissuorituksena.

POP Pankkien yhteenliittymässä on tunnistettu merkittävät riskinottajahenkilöt, jotka voivat vaikuttaa yhteenliittymän tai jäsenluottolaitoksen riskiprofiiliin tai toiminnallaan aiheuttaa yhteenliittymälle tai jäsenluottolaitokselle merkittävää taloudellista riskiä. Riskiprofiiliin vaikuttavaan henkilöryhmään kuuluvat yhteenliittymässä mm. jäsenluottolaitosten, keskusyhteisön ja muiden yhtiöiden toimitusjohtajat ja muut toiminnan johtamiseen ja päätöksentekoon osallistuvat henkilöt, muut henkilöt, joiden toiminnalla on olennainen vaikutus riskiasemaan sekä liiketoiminnasta riippumattomien toimintojen henkilöt. Ajantasainen lista merkittävistä riskinottajista on koottuna POP Pankkikeskus osk:aan. Jokainen ryhmän yhteisö vastaa omalta osaltaan tietojen oikeellisuudesta ja ajantasaisuudesta.

Jäsenluottolaitokset julkaisevat internet -sivustoillaan selostuksen palkitsemista koskevien Luottolaitoslain säännösten noudattamisesta. Tilikaudelle kohdistuvat palkat ja palkkiot esitetään

POP Pankki -ryhmän tilinpäätöksen liitteessä 11. EU:n Vakavaraisuusasetuksen N:o 876/2019 artiklan 450 edellyttämät tiedot POP Pankki -ryhmän riskiasemaan vaikuttavien henkilöiden palkitsemisesta esitetään tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta erillisessä Pilari III -raportissa.

LIITE 4 RISKIENHALLINTA POP PANKKI -RYHMÄSSÄ

1. PANKKITOIMINNAN RISKIENHALLINNAN JA VAKAVARAISUUDEN HALLINNAN TAVOITTEET JA PERIAATTEET

Riskiennhallinnan strategisina tavoitteina on varmistaa POP Pankki -ryhmän riskinkantokyky kaikissa olosuhteissa, pitää yhteenliittymän ja siihen kuuluvien pankkien riskinotto maltillisena suhteessa riskinkantokykyyn ja varmistaa siten toiminnan jatkuvuus. Riskinkantokyky muodostuu toiminnan laajuuteen ja vaativuuteen suhteutusta riskienhallinnasta sekä kannattavaan liiketoimintaan perustuvasta riittävästä vakavaraisuudesta. Riskienhallinnan prosessin tavoitteena on varmistaa, että kaikki merkittävät liiketoiminnasta aiheutuvat riskit tunnistetaan, arvioidaan, mitataan ja että niitä valvotaan säännöllisesti ja että ne ovat oikeassa suhteessa yhteenliittymän ja yksittäisen jäsenluottolaitoksen riskinkantokykyyn.

Vakavaraisuuden hallinnan tavoitteena on varmistaa pääomien riittävä määrä, laatu ja niiden tehokas käyttö. Pääomilla katetaan yhteenliittymän liiketoimintastrategiasta ja -suunnitelmasta aiheutuvat olennaiset riskit ja turvataan yhteenliittymän häiriötön toiminta odottamattomien tappioiden varalta. Tavoitteeseen pyritään dokumentoidulla ja systemaattisella vakavaraisuuden hallintaprosessilla, joka kytkeytyy kiinteästi yhteenliittymän ja jäsenluottolaitosten strategiaprosessiin ja liiketoiminnan suunnitteluun sekä johtamiseen.

Keskusyhteisö vastaa ryhmän riskien- ja vakavaraisuudenhallinnasta sekä riskienhallintajärjestelmän riittävydestä ja ajanmukaisuudesta. Keskusyhteisö antaa ryhmään kuuluville yhteisöille ohjeita riskienhallinnan toteuttamiseksi ja valvoo, että ne toimivat viranomais säännösten, omien sääntöjensä, keskusyhteisön antamien ohjeiden ja asianmukaisten ja eettisesti hyväksyttävien menettelytapojen mukaisesti. Yhteenliittymän jäsenluottolaitokset ottavat, niitä sitovien liiketoiminnan limiittien puitteissa, liiketoimintaan kuuluvat riskinsä ja ovat vastuussa omasta vakavaraisuudestaan. Yhteenliittymään kuuluvien yhteisöjen vakavaraisuutta, maksuvalmiutta ja asiakasriskejä valvotaan sekä yksittäisen jäsenluottolaitoksen tasolla että konsolidoidusti yhteenliittymän tasolla. Riskienhallinnan liittyvien limiittien ja toimintaperiaatteiden rikkomiseen puututaan soveltuvien toimintamallien mukaisesti.

Riskiennhallintaa ja vakavaraisuuden hallintaa säätelevät EU-lainsäädäntö, Laki luottolaitostoiminnasta 610/2014 (jäljempänä Luottolaitoslaki), Laki talletuspankkien yhteenliittymästä 24.6.2010/599 (jäljempänä Yhteenliittymälaki), sekä Finanssivalvonnan sekä Euroopan pankkiviranomaisen standardit, määräykset ja ohjeet.

Yhteenliittymän olennaisimmat riskit ovat luotto-, likviditeetti- ja markkinariski sekä operatiivinen riski. Luottoasiakkaiden maksukyvyn huolellisen selvittämisen lisäksi luottoriskin vähentämismenetelmänä käytetään hajautusta ja vakuuk-

sia. Likviditeettiriskin vähentämismenetelmänä käytetään riittävän likviditeettipuskurin ylläpitoa ja rahoituksen hajauttamista sekä ajallisesti että vastapuolittain. Markkinariskin tärkeimpiä alalajeja ovat rahoitustaseen korkoriski ja sijoitustoiminnan riskit. Korkoriskin vähentämismenetelmänä käytetään tasesuunnittelua. Sijoitustoiminnan riskiä vähennetään hajautuksella sekä sijoitusten vastapuoli- ja allokaatiolimiiteillä. Operatiivista riskiä hallitaan selkeillä prosesseilla sekä henkilöstön koulutuksella, ohjeistuksella ja valvontamekanismeilla.

Yhteenliittymä kohdistaa strategiansa mukaisesti liiketoimintansa vähittäispankkitoiminnan vähäriskiseen osaan. Yhteenliittymässä ei ole sen taloudelliseen kantokykyyn nähden ylisuuria asiakas- tai sijoitusriskikeskittymiä.

Riskien valvontatoiminto raportoi keskusyhteisön hallitukselle säännöllisesti tietoa yhteenliittymän sekä jäsenluottolaitosten riskeistä ja niiden tasoista. Riskien raportointiin ja seurantaan tarkoitetut järjestelmät sekä käytännöt täyttävät riskienhallinnalle asetetut edellytykset ottaen huomioon yhteenliittymän toiminnan luonteen ja laajuuden. Yhteenliittymän luotettava hallinto, sisäinen valvonta ja riskien valvonta ovat lainsäädännön ja viranomaismääräysten vaatimusten mukaisia.

Riskiennhallinta kuuluu olennaisena osana yhteenliittymän sisäiseen valvontaan. Sisäisellä valvon-

nalla seurataan, että organisaatio toimii säännösten mukaisesti, hallitsee riskejä kattavasti ja toimii tehokkaasti ja luotettavasti. Lisäksi sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että yhteenliittymässä eri tasoille asetetut päämäärät ja tavoitteet saavutetaan annettuja ohjeita noudattaen.

2. RISKIENHALLINNAN JA VAKAVARAISUUDEN HALLINNAN ORGANISOINTI

Hallintoneuvoston ja hallituksen asemaa yhteenliittymän riskienhallinnassa on kuvattu liitteessä 3 Hallinto- ja ohjausjärjestelmät.

2.1 TOIMIVA JOHTO

Keskusyhteisön toimiva johto vastaa vakavaraisuuden hallinnan sekä riskienhallinnan käytännön toteutuksesta, jatkuvasta seurannasta ja valvonasta sekä raportoinnista yhteenliittymän hallitukselle. Toimiva johto myös huolehtii siitä, että riskienhallintaan liittyvät vastuut, valtuudet, prosessit ja raportointisuhteet on selkeästi määritetty ja riittävästi kuvattu ja että työntekijät tuntevat työtehtäviensä edellyttämässä laajuudessa riskienhallinnan kokonaisuuden, siihen liittyvät prosessit ja menetelmät.

2.2 RISKIEN VALVONTATOIMINTO

Keskusyhteisön riippumattoman riskien valvontatoiminnon tehtävänä on valvoa jäsenluottolaitosten riskejä ja vakavaraisuutta. Sen tehtävänä on muodostaa kokonaisvaltainen näkemys yhteenliittymän ja jäsenluottolaitosten liiketoiminnan si-

sältämistä riskeistä, kehittää riskienhallinnan menetelmiä ja toimintatapoja riskien tunnistamiseen, mittaamiseen ja valvontaan sekä koordinoida ja kehittää vakavaraisuuden hallintaprosessia riskienvalvontaa ja raportointia.

Riskien valvontatoiminto valmistelee ohjeita keskusyhteisön hallituksen päätettäväksi. Se myös tukee, neuvoo ja kouluttaa jäsenluottolaitoksia riskienhallinnan ja vakavaraisuuden hallinnan järjestämisessä ja kehittämisessä. Riskien valvontatoiminto seuraa jäsenluottolaitosten riskipositioiden kehittymistä ja antaa palautetta jäsenluottolaitoksille näistä sekä oman pääoman riittävyydestä suhteessa riskipositioihin. Valvontatoiminnon tehtävänä on myös varmistaa, että riskienmittausmenetelmät ovat asianmukaisia, riittävän tarkkoja ja luotettavia, sekä valvoa, että hallituksen hyväksymiä riskienhallinnan ohjeita, liiketoiminnan ohjausrajoja ja riskistrategioita noudatetaan.

Riskien valvontatoiminto antaa hallitukselle säännöllisesti yhteenvedon riskien valvontatoiminnon toiminnasta ja sen tekemistä havainnoista sekä riskitilanteesta. Riskien valvontatoiminto varmistaa, että kaikkien jäsenluottolaitosten liiketoiminnassaan ottamien merkittävien riskien yhteisvaikutus tulokseen ja omiin varoihin raportoidaan hallitukselle vakavaraisuuden hallintaprosessin yhteydessä.

2.3 COMPLIANCE-TOIMINTO

Compliance-toiminto valvoo, että yhteenliittymä ja jäsenluottolaitokset noudattavat toimintaan-

sa säänteleviä lakeja, viranomaisten antamia ohjeita ja määräyksiä, markkinoiden itsesääntelyä sekä yhteenliittymän sisäisiä ohjeita. Compliance-toiminnon tehtävänä on myös pitää keskusyhteisön ja jäsenluottolaitosten ylin ja toimiva johto tietoisina olennaisissa säännöksissä tapahtuvista merkittävistä muutoksista ja niiden vaikutuksista. Compliance-toiminto valmistelee toimintaohjeita säännösten soveltamisesta.

Compliance-toiminto raportoi toiminnastaan sekä tehdyistä havainnoista säännöllisesti keskusyhteisön toimivalle johdolle, hallitukselle sekä hallintoneuvoston tarkastusvaliokunnalle. Yhteenliittymässä compliance-toiminto on keskitetty keskusyhteisöön kaikkien jäsenluottolaitosten osalta.

Compliance-riskiä hallitaan seuraamalla lainsäädännön kehitystä, ohjeistamalla, kouluttamalla ja neuvomalla liiketoimintaa sääntelyn mukaisten toimintatapojen noudattamisessa sekä valvomalla menettelytapojen säännöstenmukaisuutta.

2.4 SISÄINEN TARKASTUS

Sisäinen tarkastus on riippumattonta ja objektiivista arviointi- ja varmistustoimintaa. Toiminnan tavoitteena on tukea keskusyhteisön hallintoneuvostoa, hallitusta ja toimivaa johtoa tavoitteiden saavuttamisessa tarjoamalla järjestelmällisen lähestymistavan organisaation valvonta-, johtamis- ja hallintoprosessien sekä riskienhallinnan tehokkuuden arviointiin ja kehittämiseen.

Yhteenliittymän keskusyhteisön sisäisen tarkastuksen yksikkö vastaa sisäisen tarkastuksen jär-

jestämisestä keskusyhteisössä ja jäsenluottolaitoksissa sekä ohjaa sisäisen tarkastuksen järjestämistä muissa yhteenliittymään kuuluvissa yrityksissä. Sisäisen tarkastuksen yksikön toiminnasta vastaa tarkastusjohtaja. Sisäinen tarkastus toimii toiminnallisesti keskusyhteisön hallituksen ja hallinnollisesti toimitusjohtajan alaisuudessa. Keskusyhteisön hallintoneuvosto vahvistaa sisäisen tarkastuksen toimintaperiaatteet.

Sisäinen tarkastus arvioi valvontamenettelyiden riittävyyttä ja tehokkuutta koko yhteenliittymässä. Sisäinen tarkastus raportoi vähintään vuosittain keskusyhteisön hallitukselle sekä hallintoneuvoston tarkastusvaliokunnalle keskeiset tarkastushavaintonsa ja antamansa suositukset, jotka liittyvät valvonnan järjestämiseen sekä sen luotettavuuteen ja asianmukaisuuteen. Tarkastuksessa esiin tulleet merkittävät poikkeamat tarkastushavaintojen osalta raportoidaan välittömästi keskusyhteisön hallitukselle ja hallintoneuvoston tarkastusvaliokunnille.

2.5 JÄSENLUOTOLAITOKSET

Yhteenliittymän jäsenluottolaitoksina ovat jäsenosuuspankit ja Bonum Pankki Oyj noudattavat toiminnassaan keskusyhteisön määrittelemiä riskienhallinnan ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteita.

Keskusluottolaitosta lukuun ottamatta yhteenliittymän jäsenluottolaitokset toimivat strategiansa mukaisesti vähittäispankkitoiminnassa. Toimimalla vain tällä liiketoiminta-alueella jäsenluottolaitokset kykenevät pitämään toimintaansa sisälty-

vät riskit hallittavina ja toiminnan laatuun nähden pieninä.

POP Pankeissa ylimpänä hallintoelimenä toimii osuuskunnan kokous tai edustajisto, joka valitsee hallintoneuvoston jäsenet. Hallintoneuvosto valitsee hallituksen jäsenet. Bonum Pankki Oyj:ssä yhtiökokous valitsee hallituksen jäsenet. Hallintoneuvosto valitsee keskuudestaan tarkastustoimikunnan, joka avustaa hallintoneuvostoa sen valvontavelvollisuuden toteuttamisessa.

Jäsenluottolaitoksen hallitus vahvistaa muun muassa sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat sisäiset ohjeet, liiketoiminnan tavoitteet, eri riskilajeja koskevat riskilimiitit ja pääomasuunnitelman sekä vakavaraisuuden hallintasuunnitelman. Lisäksi hallitus vastaa riskienhallinnan riittävyydestä ja valvoo pankin liiketoimintaa, riskiasemaa ja riskinkantokyvyn riittävyyttä. Vakavaraisuuden hallintaprosessissaan jäsenluottolaitos laatii muun muassa tulos-, kasvu- ja vakavaraisuusennusteet. Ennusteiden perusteella jäsenluottolaitos kartoittaa tarvittavat toimenpiteet, joilla liiketoimintastrategian mukainen vakavaraisuustaso kyetään saavuttamaan.

Jäsenluottolaitoksen toimiva johto vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutuksesta ja raportoi hallitukselle säännöllisesti jäsenluottolaitoksen liiketoiminnasta, riskinkantokyvystä ja riskitilanteesta.

Keskusyhteisön riippumaton riskien valvontatoiminto ja compliance-toiminto ohjaavat yhteenliit-

tymän riskien valvontaa. Tämän lisäksi suurimmissa jäsenluottolaitoksissa on oma riskien valvonnasta vastaava riippumaton henkilö, joka vastaa keskusyhteisön ohjeistaman riskien valvonnan toteutuksesta jäsenluottolaitoksessa. Muissa jäsenluottolaitoksissa on toiminnasta vastaava yhteyshenkilö.

Riskienhallinnan tehtäviä ja vastuunjakoa varten on määritelty ensisijainen vastuu, valvontavastuu ja arviointivastuu. Ensisijainen vastuu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käytännön toimenpiteiden toteuttamisesta on liiketoiminnasta vastaavalla jäsenluottolaitoksella, joka vastaa myös siitä, että riskienhallinnan ohjeita ja menettelytapoja noudatetaan.

RISKIENHALLINNAN JA SISÄISEN VALVONNAN ORGANISOINTI**I PUOLUSTUSLINJA****JÄSENLUOTTOLAITOKSET**

- Päivittäinen riskienhallinta
- Esimiesvalvonta
- Ensijainen vastuu valvonnasta on jäsenluottolaitoksen toimivalla johdolla ja hallituksella

II PUOLUSTUSLINJA**KESKUSYHTEISÖN RIIPPUMATON RISKIEN VALVONTA JA COMPLIANCE**

- Valvonta
- Ohjeistus
- Tuki, prosessit, välineet

III PUOLUSTUSLINJA**KESKUSYHTEISÖN SISÄINEN TARKASTUS**

- Riippumaton valvonnan arviointi perustuen riskilähtöiseen tarkastustoimintaan

Keskusyhteisön riskienvalvontatoiminto valvoo riskienhallinnan toteuttamista yhteenliittymässä ja compliance-toiminto valvoo toiminnan sääntelynmukaisuutta. Keskusyhteisön yhteydessä toimiva sisäinen tarkastus toteuttaa riippumatonta arviointi ja varmistustoimintaa valvontamenettelyjen riittävyyden ja tehokkuuden varmistamiseksi.

3. VAKAVARAISUUDEN HALLINTA

Vakavaraisuuden hallinnan tavoitteena on varmistaa, että yhteenliittymällä ja siihen kuuluvilla jäsenluottolaitoksilla on jatkuvasti riittävä pääomapuskuri strategisten liiketoimintatavoitteidensa saavuttamiseksi ja niistä aiheutuvien riskien kattamiseksi kaikissa olosuhteissa. Vakavaraisuusasetmaa hallitaan yhteenliittymän keskusyhteisön asettaman riskinottokehikon mukaisella riskinottohalukkuudella ja siihen liittyvillä limiiteillä.

Vakavaraisuusasetuksen seuranta ja ohjaus on toteutettu asettamalla limiittejä sekä yhteenliittymän että jäsenluottolaitosten vakavaraisuudelle. Vakavaraisuustavoitteet (limitit) asetetaan EU:n vakavaraisuusasetuksen 575/2013 ja sitä uudistavan asetuksen 2019/876 (jäljempänä vakavaraisuusasetus) mukaiselle vakavaraisuussuhdeluvulle ja sisäiseen riskien arviointiin pohjautuvalle taloudelliselle pääomavaatimukselle (nk. pilari 2, sisäinen pääoma).

Osana vakavaraisuuden hallinnan prosessia pyritään tunnistamaan kaikki olennaiset riskit ja arvioimaan niiden suuruutta ja edellyttämiä pääomavaateita. Yhteenliittymän jäsenluottolaitokset laativat vuosittain omat pääomasuunnitelmansa stressitesteineen yhdenmukaisilla keskusyhteisön määrittelemillä työkaluilla ja periaatteilla yhteenliittymän keskusyhteisön valvonnassa. Jäsenluottolaitosten suunnitelmien pohjalta laaditaan yhteenliittymän pääomasuunnitelma, joka sisältää yhteenvedon yhteenliittymän pääomien ja riskipositivoiden kehittymisen erilaisissa skenaarioissa. Prosessilla varmistetaan, että yhteenliittymän kasvu-, kannattavuus- ja riskinkantokykytavoitteet ovat tarkoituksenmukaisia ja keskenään johdonmukaisia. Pääomasuunnitelman ns. perusskenaario muodostaa samalla perustan budjetoinnille jäsenluottolaitoksille ja yhteenliittymälle.

Yhteenliittymän vakavaraisuusasemaa käsittelevät tunnusluvut, vakavaraisuusvaatimus ja vakavaraisuuslaskennan pääerät on esitetty tilinpäätöksen toimintakertomuksessa. Kattavammat, vakavaraisuusasetuksen kahdeksannen osan mukaisesti julkistettavat tiedot julkistetaan erillisessä Pilari III -raportissa.

3.1 PILARI I VAKAVARAISUUS

POP Pankkien yhteenliittymän merkittävimmät Pilari I pääomavaateet muodostuvat kiinteistövaikuudellisista saamisista, saamisista yrityksiltä ja vähittäissaamisista. Yhteenliittymässä sovelletaan vakavaraisuuslaskennassa luottoriskin pääomavaateen laskentaan standardimenetelmää ja operatiivisen riskin pääomavaateen laskentaan perus-

menetelmää. Yhteenliittymän jäsenluottolaitoksilla ei ole kaupankäyntitoimintaa, joten markkinariskin pääomavaade lasketaan perusmenetelmällä ainoastaan valuuttapositioneille.

POP Pankkien yhteenliittymän omat varat muodostuvat jäsenosuuksista, POP Osuuksista, kertyneistä voittovaroista sekä rahastoista, joista vähennetään vakavaraisuusasetuksen mukaiset vähennyserät. Tilikauden voittoa ei lueta omiin varoihin. POP Osuuksia oli vuoden 2021 lopussa laskettu liikkeelle yhteensä 56 892 (56 121) tuhatta euroa.

4. PANKKITOIMINNAN RISKIT

4.1 LUOTTORISKI

Yhteenliittymän merkittävin riski on luotto- ja vastapuoliriski. Luottoriskillä tarkoitetaan sitä, että vastapuoli ei täytä sopimuksen mukaisia velvoitteita. Luottoriskin merkittävin lähde on luotot, mutta luottoriskiä voi syntyä myös muunlaisista saamisista, kuten saamistodistuksista sekä erilaisista taseen ulkopuolisista sitoumuksista, kuten käyttämättömistä luottojärjestelyistä ja -limiiteistä sekä takauksista.

4.1.1 Luottoriskin hallinta

Keskusyhteisön hallitus ohjaa jäsenluottolaitosten luottoriskin hallintaa, siinä käytettäviä menetelmiä sekä luottoriskin valvontaa ja raportointia. Keskusyhteisön hallitus vahvistaa luottoriskistrategian, jossa määritellään tavoiteriskitaso, riskinoton linjauksia ja asiakasvalintaa sekä vakuuksia koskevat periaatteet. Luottoriskien hallinnan tavoitteena on rajoittaa vastuista syntyvien riskien tulos- ja

vakavaraisuusvaikutukset hyväksyttävälle tasolle. Keskusyhteisön hallitus vahvistaa yhteenliittymätasolla luottosalkun asiakasryhmä- ja toimialajakauman sekä luottosalkun laadun seurannassa ja valvonnassa käytettävät riskilimiitit sekä seurantarajat. Luottoriskistrategiaa täydentävät luotonannon ja vakuuksien toimintaohjeet luovat pohjan luottoriskin hallintaan jäsenluottolaitoksissa. Luottoriskistrategian valmistelusta ja ylläpidosta vastaa keskusyhteisön riskien valvontatoiminto. Luottoriskistrategia päivitetään vähintään vuosittain tai aina yhteenliittymän toimintaympäristön, liiketoimintamallin, sääntelyn tai viranomaisvaateiden olennaisesti muuttuessa.

Jäsenluottolaitosten hallitukset hyväksyvät yhteenliittymän hallituksen hyväksymän luottoriskistrategian. Strategia yhdessä luotonannon ja vakuuksien toimintaohjeiden kanssa määrittelee enimmäismäärät riskikeskittymille ja ohjaa luotonannon suuntaamista asiakassektoreittain, toimialoittain ja luottokelpoisuusluokittain.

Luottopäätökset perustuvat asiakkaan luottokelpoisuuteen ja maksukykyyn sekä muiden luoton myöntämiskriteereiden, kuten vakuusvaatimusten täyttymiseen. Pääsääntönä on vähintään kahden päätöksentekijän periaate. Luottopäätökset tehdään kunkin jäsenluottolaitoksen hallituksen vahvistamien päätösvaltuuksien puitteissa ja yhteenliittymässä noudatettavien periaatteiden rajoissa. Jäsenluottolaitos myöntää luottoja ja takauksia ensisijaisesti omalla toimialueellaan. Tällä varmistetaan paikallinen, riittävän perusteellinen asiakas-tuntemus.

Sitoumusten takaisinmaksun varmistamiseksi vastuilla tulee pääsääntöisesti olla turvaavat vakuudet. Vakuudet arvostetaan varovaisesti käypään arvoon ja arvojen kehitystä seurataan säännöllisesti sekä tilastoja että hyvää toimialuetuntemusta hyödyntäen. Vakuuksien arvostamisessa käytettävät vakuusarvostuskertoimet ovat yhteenliittymässä yhdenmukaiset kaikissa jäsenluottolaitoksissa.

Odotettavissa olevien luottotappioiden (ECL) laskenta on tärkeä osa luottoriskin hallintaa. Arvon alentumisten periaatteet ja odotettavissa olevien luottotappioiden laskenta on määriteltä tilinpäätöksen laatimisperiaatteissa liitteessä 2. Lainoihin ja saamisiin, taseen ulkopuolisiin eriin ja saamistodistuksiin kohdistuvat arvonalentumiset ja tilikauden aikana tapahtuneet muutokset on esitetty liitteessä 18 Rahoitusvarojen arvonalentumistappiot.

Jäsenluottolaitosten hallituksille raportoidaan kuukausittain asiakasvastuista ja ongelmasaamisista. Raportointi sisältää mm. luottoriskin määrän ja kehityksen asiakaskokonaisuuksittain, toimialoittain ja luottokelpoisuusluokittain. Riskien valvontatoiminto raportoi keskusyhteisön hallitukselle luottoriskien kehityksestä, riskipositivista, järjestämättömistä saamisista, lainanhoitojoustoista ja odotettavissa olevista luottotappioista vähintään neljännesvuosittain.

Asiakkaan luottokelpoisuuden arviointi rakentuu hyvään asiakastuntemukseen, asiakkaan työ- ja tulotietoihin, maksukyky- ja maksuvaralaskentaan sekä luottoluokitusmalleihin. Henkilö- ja yritysasi-

akkaat, joilla on olemassa olevia luottovastuita, luokitellaan käyttäytymispisteytysmallilla. Maatalousasiakkaat, joilla on olemassa olevia luottovastuita, luokitellaan säännöllisesti luottoluokitusmallilla. Uudet luottoasiakkaat luokitellaan hakemuspisteytyksellä. Luokittelun tarkoituksena on jaotella asiakkaat riskin mukaisesti.

Yhteenliittymän vastuut on jaoteltu maksukyvyttömyyden todennäköisyyden (PD) mukaisesti riskiluokkiin 1–8. Riskiluokka 1 kuvaa matalimman riskin saatavia ja riskiluokka 8 korkeimman riskin saatavia. Asiakas ja asiakkaan kaikki sopimukset katsotaan olevan maksukyvyttömiä (riskiluokka 8), mikäli jokin tilinpäätöksen laatimisperiaatteissa esitetty maksukyvyttömyyden kriteeri toteutuu. Maksukyvyttömäksi luokitellut vastuut luokitellaan IFRS 9-standardin mukaisesti vaiheeseen 3 odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa. Vastuut, joiden luottoriski on lisääntynyt merkittävästi, luokitellaan vaiheeseen 2. Muut vastuut on luokiteltu vaiheeseen 1. Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan periaatteet on esitetty tarkemmin liitteessä 2.

Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennassa otettiin käyttöön 1.1.2021 alkaen Euroopan pankkiviranomaisen (EBA) ohjeet maksukyvyttömyyden määritelmän soveltamisesta asetuksen (EU) N:o 575/2013 178 artiklan mukaisesti.

Lainojen ja saamisten, saamistodistusten sekä taseen ulkopuolisten erien bruttomäärä korkeimman riskin riskiluokassa 8 oli tilikauden lopussa yhteensä 98 655 (124 969) tuhatta euroa.

Riskiluokissa 1–4 69,4 (71,6) prosenttia oli henkilöasiakkaita, 18,6 (18,5) prosenttia yritysasiakkaita ja 12,0 (9,9) prosenttia maatalousasiakkaita. Korkeamman riskin luokista 5–8 henkilöasiakkaiden osuus oli 50,4 (52,0) prosenttia, maatalousasiakkaiden 22,4 (27,5) prosenttia sekä yritysasiakkaiden 27,4 (20,5) prosenttia tilikauden lopussa.

SAAMISET RISKILUOKITTAIN 31.12.2021

SAAMISET ASIAKKAILTA RISKILUOKITTAIN JA VAIHEITTAIN

(1 000 euroa)			31.12.2021				31.12.2020
Riskiluokka	Alaraja	Yläraja	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä	Yhteensä
1-4	0,00	1,50	3 328 179	16 023	-	3 344 201	2 751 366
5	1,50	5,00	483 019	44 829	-	527 848	685 931
6	5,00	25,00	125 618	98 586	-	224 204	265 528
7	25,00	100,00	3 020	83 713	-	86 733	80 539
8	100,00	100,00	-	141	97 224	97 366	117 084
Bruttoarvo			3 939 835	243 292	97 224	4 280 352	3 900 449
ECL			5 199	3 960	27 363	36 523	32 302
Nettoarvo			3 934 636	239 332	69 861	4 243 829	3 868 147

SAAMISTODISTUKSET RISKILUOKITTAIN JA VAIHEITTAIN

(1 000 euroa)			31.12.2021				31.12.2020
Riskiluokka	Alaraja	Yläraja	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä	Yhteensä
1-4	0,00	1,50	407 544	19 329	-	426 873	444 379
5	1,50	5,00	-	11 417	-	11 417	12 836
6	5,00	25,00	-	3 813	-	3 813	7 959
7	25,00	100,00	-	3 487	-	3 487	1 466
8	100,00	100,00	-	0	-	0	6 547
Bruttoarvo			407 544	38 046	-	445 590	473 186
ECL			38	-	-	38	41
Nettoarvo			407 506	38 046	-	445 552	473 145

Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista saamistodistuksista on kirjattu käyvän arvon rahastoon odotettavissa olevia luottotappioita 1 385 (3 140) tuhatta euroa, joista 122 tuhatta euroa lukeutuu vaiheeseen 1, 870 tuhatta euroa vaiheeseen 2 ja 393 tuhatta euroa vaiheeseen 3.

TASEEN ULKOPUOLISET SITOUKSET RISKILUOKITTAIN JA VAIHEITTAIN

(1 000 euroa)			31.12.2021				31.12.2020
Riskiluokka	PD-luku		Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä	Yhteensä
	Alaraja	Yläraja					
1-4	0,00	1,50	312 354	6 420	-	318 775	259 590
5	1,50	5,00	27 089	1 078	-	28 167	29 132
6	5,00	25,00	6 360	1 014	-	7 374	6 256
7	25,00	100,00	5	378	-	382	668
8	100,00	100,00	116	-	1 173	1 289	1 338
Bruttoarvo			345 925	8 890	1 173	355 987	296 984
ECL			414	43	215	672	788
Nettoarvo			345 511	8 847	958	355 316	296 196

4.1.2 Luotot asiakasryhmittäin

Yhteenliittymässä keskeisiä asiakasryhmiä ovat henkilöasiakkaat, maatalousasiakkaat sekä pienyritykset. Yhteenliittymän luottokanta oli vuoden 2021 lopussa 4 243 829 (3 868 147) tuhatta euroa.

SAAMISET ASIAKKAILTA ASIAKASRYHMITÄIN

(1 000 euroa, netto)	31.12.2021	31.12.2020	Muutos %	Päävakuustyyppi
Henkilöasiakkaat	2 777 106	2 568 294	8,1 %	Asuntovakuus
Yritysiasiakkaat	864 432	716 558	20,6 %	Muu kiinteistövakuus
Maatalousasiakkaat	602 292	583 295	3,3 %	Muu kiinteistövakuus
Yhteensä	4 243 829	3 868 147	9,7 %	

Yritysluotonannon pääasiallisina kohderyhminä ovat jäsenluottolaitosten toimialueilla toimivat mikro- ja pienyritykset, elinkeinonharjoittajat sekä maa- ja metsätalousasiakkaat. Yritysiasiakkaiden luotonannossa luotonmyöntämisen perusteena ovat asiakkaan taloudellinen tilanne, velanhoidokyky, tilinpäätösanalyysi, tarjottujen vakuuksien kattavuus sekä asiakkaan luottoluokitus.

YRITYSLUOTTOKANNAN TOIMIALAJAKAUMA

(1 000 euroa)	31.12.2021		31.12.2020	
	Nettoarvo	%-osuus	Nettoarvo	%-osuus
Kiinteistöalan toiminta	303 548	35,1 %	218 491	30,5 %
Rakentaminen	131 993	15,3 %	111 924	15,6 %
Tukku- ja vähittäiskauppa	85 018	9,8 %	73 254	10,2 %
Teollisuus	83 914	9,7 %	84 834	11,8 %
Kuljetus ja varastointi	51 226	5,9 %	48 746	6,8 %
Muut toimialat	208 732	24,1 %	179 309	25,0 %
Yhteensä	864 432	100,0 %	716 558	100,0 %

4.1.3. Luottokanta vakuuksittain ja vaiheittain

Luotonanto henkilöasiakkaille tapahtuu pääasiassa turvaavaa asuntovakuutusta vastaan. Tarvittaessa käytetään lisäksi muita vakuuksia. Yhteenliittymän myöntämistä luotoista 64,1 (64,6) prosenttia on myönnetty asuntovakuutusta vastaan. Henkilöasiakkaiden luotot myönnetään POP Pankkien taseista ja Visa-kortteihin liittyvät luotot sekä digitaaliset vakuudettomat kulutusluotot myönnetään keskusluottolaitoksen taseesta. Alla olevassa taulukossa on esitetty luottoriskille alttiina oleva määrä vakuuksittain ja vaiheittain.

LUOTTOKANTA VAKUUKSITTAIN JA VAIHEITTAIN

LUOTTOKANTA VAKUUKSITTAIN JA VAIHEITTAIN 31.12.2021

(1 000 euroa, netto)	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
Asuntovakuus	2 560 470	131 574	26 297	2 718 342
Muu kiinteistövakuus	1 048 851	92 959	36 527	1 178 336
Rahoitusvakuus	53 424	792	383	54 599
Yrityksen tai yksityishenkilön takaus	42 028	4 735	1 507	48 271
Muu vakuus	52 750	4 552	992	58 294
Luotot ilman vakuutta	177 113	4 720	4 154	185 987
Yhteensä	3 934 636	239 332	69 861	4 243 829

LUOTTOKANTA VAKUUKSITTAIN JA VAIHEITTAIN 31.12.2020

(1 000 euroa, netto)	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
Asuntovakuus	2 315 817	139 828	42 139	2 497 784
Muu kiinteistövakuus	937 969	104 590	43 167	1 085 725
Rahoitusvakuus	18 171	650	430	19 251
Yrityksen tai yksityishenkilön takaus	42 984	5 197	2 526	50 707
Muu vakuus	43 429	3 805	973	48 207
Luotot ilman vakuutta	156 487	5 541	4 445	166 472
Yhteensä	3 514 857	259 611	93 680	3 868 147

4.1.4. Luotonannon keskittymäriski

Luotonannon keskittymäriskiä syntyy luotonannosta, kun luottovastapuolet ovat taloudellisesti riippuvaisia toisistaan tai toimivat samankaltaisessa taloudellisessa ympäristössä, jolloin yksittäiset tapahtumat voivat vaikuttaa merkittävään joukkoon luottovastapuolia samanaikaisesti. Vastaavaa keskittymäriskiä voi syntyä myös luottojen vakuuksien ollessa samankaltaisia.

Yhteenliittymän tai yksittäisen jäsenluottolaitoksen yhdelle asiakkaalle tai asiakaskokonaisuudelle myöntämien luottojen kokonaismäärä ei saa ylittää vakavaraisuusasetuksessa tai Finanssivalvonnan tai muun valvontaviranomaisen antamissa määräyksissä ja ohjeissa vahvistettuja enimmäismääriä. Yhteenliittymätasolla on määritelty euromääräinen raja, jonka ylittävät uudet luotot edellyttävät etukäteisilmoituksen keskusyhteisön riskienvalvontatoiminnolle. Yhteenliittymätasolla tai yksittäisillä jäsenluottolaitoksilla ei ollut tilikauden lopussa merkittäviä luotonannon riskikeskittymiä.

4.1.5. Ongelmasaamiset, lainanhoitojoustot ja saamisten arvonalentumiset

Luottoriskin seuranta perustuu ongelmasaamisten, maksuviivästymien ja lainanhoitojoustojen jatkuvaan seurantaan sekä luottosalkun koostumuksen ja laadun muutosten seurantaan. Yhtiön luotonannon- ja vakuuksien toimintaohjeissa määritellään pääperiaatteet ongelma-asiakkaiden ja ongelmaluottojen valvontaan. Ohjeistuksen lähtökohtana on maksuviiveiden aktiivinen seuranta. Seurannalla toteutetaan varhaisen puuttumisen periaatetta, missä tunnistetaan mahdolliset ongelmat lainanhoitokyvyssä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja voidaan aktiivisella kontaktoinnilla sekä - perintätoimilla parantaa pankin riskiasemaa. Pitkittyneet rästit vaikuttavat luoton ECL-laskennan vaiheluokitukseen sekä luoton raportointiin sisäisessä - ja viranomaisraportoinnissa ongelmaluottona.

ERÄÄNTYNEET SAAMISET

(1 000 euroa)	31.12.2021		31.12.2020	
	Nettoarvo	Osuus luotto-kannasta (%)	Nettoarvo	Osuus luotto-kannasta (%)
Erääntyneet saamiset (30-90 päivää)	31 658	0,75 %	21 102	0,55 %
Erääntyneet saamiset (yli 90 päivää)	39 064	0,92 %	33 194	0,87 %
Erääntyneet saamiset 90-180 päivää	10 808	0,25 %	9 533	0,25 %
Erääntyneet saamiset 180 päivää - 1 vuosi	10 899	0,26 %	7 423	0,20 %
Erääntyneet saamiset > 1 vuosi	17 356	0,41 %	16 238	0,43 %

Ongelmaluotoilla tarkoitetaan sitoumuksia, jotka nousevat seurantaan ennalta määriteltyjen kriteerin perusteella. Kriteerit vastaavat ECL-laskennan vaiheen 3 määrittämiä sekä lainanhoitojoustoja. Näiden kriteereiden lisäksi yksittäinen saaminen tai asiakas voidaan luokitella ongelma-asiakkaaksi edellä mainituista kriteereistä poiketen omaa harkintaa käyttäen.

Lainanhoitojousto tarkoittaa asiakkaan heikentyneen taloustilanteen vuoksi annettavaa myönnytystä asiakkaan lainaehtoihin. Lainanhoitojouston tarkoitus on turvata asiakkaan maksukyky ja rajoittaa vastuiden luottoriskiä. Yli 90 päivää erääntyneet saamiset, joille on tehty lainanhoitojousto, luetaan vaiheeseen 3. Myös ne saamiset, joille on tehty useampi kuin yksi lainanhoitojousto, luetaan vaiheeseen 3. Muut lainanhoitojoustosaamiset luetaan vaiheeseen 2. Koronapandemian vaikutukset eivät heijastuneet tilikaudella raportoitujen ongelmasaamisten määrään.

ONGELMASAAMISET JA LAINANHOITOJOUSTOT

(1 000 euroa, brutto)	31.12.2021	31.12.2020
Vaiheen 3 saamiset yhteensä	97 224	117 084
Joista lainanhoitajoustosaamisia	35 404	37 194
Vaiheen 2 saamiset yhteensä	243 292	263 149
Joista lainanhoitajoustosaamisia	90 201	116 459

Pääosaan vaiheen 3 saamisista kohdistuu joko asuntovakuus tai muu kiinteistövakuus. Ryhmään kuuluvien merkittävien, vaiheeseen 2 tai 3 luokiteltujen, saamisten osalta tehdään kuukausittain asiakaskohtainen tarkastelu, missä otetaan kantaa muun muassa saatavan turvaamiseen, vakuusarvostuksiin, asiakkaan luottoluokituksen muuttamiseen ja luottotappiokirjauksen tekemiseen. Vaiheeseen 3 luokiteltujen luottojen määrä laski tilikauden aikana 17,0 prosenttia.

VAIHEEN 3 LUOTTOKANTA PÄÄASILLISEN VAKUUSTYYPIN MUKAAN JAETTUNA 31.12.2021

(1 000 euroa, brutto)	Bruttoarvo	Turvaavat vakuudet *	ECL	Avoim luottoriski ECL:n ja turvaavien vakuuksien huomioon otamisen jälkeen
Asuntovakuus	35 186	32 247	8 888	-
Muu kiinteistövakuus	48 991	44 636	12 464	-
Rahoitusvakuus	451	321	68	62
Yrityksen tai yksityishenkilön takaus	2 776	-	1 269	1 507
Muu vakuus	2 679	224	1 686	769
Luotot ilman vakuutta	7 142	-	2 988	4 154
Yhteensä	97 224	77 428	27 363	6 492

VAIHEEN 3 LUOTTOKANTA PÄÄASILLISEN VAKUUSTYYPIN MUKAAN JAETTUNA 31.12.2020

(1 000 euroa)	Bruttoarvo	Turvaavat vakuudet *	ECL	Avoim luottoriski ECL:n ja turvaavien vakuuksien huomioon otamisen jälkeen
Asuntovakuus	49 156	44 148	7 017	-
Muu kiinteistövakuus	53 401	44 333	10 234	-
Rahoitusvakuus	640	360	210	70
Yrityksen tai yksityishenkilön takaus	4 317	-	1 791	2 526
Muu vakuus	2 343	491	1 370	483
Luotot ilman vakuutta	7 228	4 659	2 783	-
Yhteensä	117 084	93 991	23 405	3 079

*Taulukoissa on esitetty vain vakavaraisuuslaskennassa hyväksyttävien turvaavien vakuusjärjestelyjen vaikutus. Saamisiin kohdistuu myös muita, ei turvaavia vakuusjärjestelyjä.

Luottoihin ja saamisiin kohdistuva odotettavissa oleva luottotappiovaraus kasvoi 13,1 prosenttia päätyen 36,5 (32,3) miljoonaan euroon. ECL:n määrää kasvatti erityisesti johdon harkintaan perustuva ylimääräinen 3,0 miljoonan euron varaus.

Lainojen ja muiden saamisten arvonalentumisten laadintaperiaatteet on määritelty tilinpäätöksen liitteessä 2 ja odotettavissa olevien luottotappioiden muutoksista on esitetty tarkempia tietoja liitteessä 18 Rahoitusvarojen arvonalentumistappiot.

4.2 MARKKINARISKI

Markkinariskillä tarkoitetaan korkojen ja markkinahintojen vaihteluista aiheutuvaa tappion mahdollisuutta. Markkinariskilajit ovat korko-, valuutta-, osake- ja hyödykeriski. Ryhmän pankkitoitinnan merkittävin markkinariski on rahoitustaseen korkoriski. Korkoriskiä syntyy jäsenluottolaitosten rahoitustaseista, jotka koostuvat anto- ja otto-lainauksesta, markkinaehtoisesta jälleenrahoituksesta sekä sijoitus- ja likviditeettisalkuista. Sijoitustoiminnassa korkojen muutos aiheuttaa markkinariskin toteutumisen arvopapereiden markkina-arvon muutoksena. Valuutariskillä tarkoitetaan valuuttakurssien muutosten vaikutusta tulokseen tai omaan pääomaan. Osakeriskillä tarkoitetaan kurssimuutosten aiheuttamaa tulosvaikutusta, joka kohdistuu muun muassa osakkeisiin ja rahasto-osuuksiin. Hyödykeriski tarkoittaa tappionvaaraa, joka aiheutuu hyödykehintojen muutoksista.

4.2.1 Markkinariskin hallinta

Markkinariskin hallinnan tehtävänä on tunnistaa ja arvioida liiketoimintaan sisältyvät markkinariskit, rajoittaa ne hyväksyttävälle tasolle ja raportoida niistä säännöllisesti. Keskusyhteisön hallitus vahvistaa markkinariskistrategian ja markkinariskin hallintaan liittyvän ohjeistuksen, jotka luovat pohjan markkinariskin hallinnalle jäsenluottolaitoksissa.

Jäsenluottolaitosten hallitukset vahvistavat markkinariskin hallintaan liittyvän ohjeistuksensa keskusyhteisön hallituksen markkinariskistrategian mukaisesti. Jäsenluottolaitoksen vakavaraisuuden hallintaprosessi on keskeinen osa sijoitustoimin-

taan liittyvän riskinottohalukkuuden ja riskinkantokyvyn määrittämistä. Yhteenliittymässä markkinariskin ottamista on rajoitettu kaupankäynnin, korkoriskin, osakeriskin, valuuttariskin, johdannais-ten ja strukturoitujen tuotteiden osalta. Hyödykeriskin ottaminen ei ole sallittua. Yhteenliittymän jäsenluottolaitosten liiketoimintaan ei kuulu varsinainen kaupankäynti omaan lukuun tai asiakas-kaupankäynti, eikä jäsenluottolaitoksilla ole erillistä kaupankäyntivarastoa.

Ryhmän toimintaan liittyvä valuuttariski on vähäistä. Luotonannossa ei oteta lainkaan valuuttariskiä, vaan luotot myönnetään euromääräisinä. Valuuttariskiä voi syntyä vähäisessä määrin lähinnä sijoitussalkun sijoitusrahasto-omistuksista sekä keskusluottolaitoksen ulkomaanmaksuihin liittyvistä katekaupoista. Jäsenluottolaitos voi ottaa suoraan valuuttariskiä sijoitustoiminnassaan ainoastaan keskusyhteisön riskienvalvontatoiminnon luvalla. Johdannaisten käyttö on rajoitettu ainoastaan suojaustarkoitukseen.

4.2.2 Rahoitustaseen korkoriski

Rahoitustaseen korkoriskillä tarkoitetaan korkotason muutosten haitallista vaikutusta yhteenliittymän taseen ja taseen ulkopuolisten erien markkina-arvoon tai korkokatteeseen. Korkoriski aiheutuu saatavien ja velkojen toisistaan poikkeavista korkoperusteista sekä eriaikaisista korontarkistus- ja erääntymisajankohdista.

Yhteenliittymän ja jäsenluottolaitosten korkoriskiä seurataan kuukausittain sekä nykyarvomenetelmällä että tuloriskimallilla. Nykyarvomenetelmässä

mitataan, kuinka tase-erien laskennallinen markkina-arvo muuttuu korkojen muuttuessa. Nykyarvomenetelmässä kunkin tase-erän markkina-arvon odotetaan muodostuvan kyseisen instrumentin luomien rahavirtojen nykyarvona. Tuloriskimallissa ennustetaan tulevaa korkokatetta markkinakorkojen muuttuessa. Korkokate-ennuste lasketaan raportointihetkellä markkinoilta saatavilla termiinkoroilla seuraaville viidelle vuodelle. Avoimen korkoriskin määrää arvioidaan erilaisten korkoshokkien vaikutuksella korkokatteeseen ja nykyarvoon. Luottojen ennen aikaisten takaisinmaksujen vaikutus ja eräpäivättömien talletusten käyttäytyminen on otettu huomioon korkoriskianalyysissä. Yhteenliittymän altistumista laskeville viitekoroille vähentää merkittävästi mahdollisuus käyttää suurimassa osaa lainakantaa hinnoitteluperustana 0% korkolattia.

Yhteenliittymässä hallitaan korkoriskiä ensisijaisesti suunnittelemalla taserakennetta, kuten varojen ja velkojen korkosidonnaisuutta sekä maturiteettia. Korkoriskin hallintaan voidaan käyttää myös suojaavia korkojohdannaissopimuksia.

Yhteenliittymän korkoriskiä hallinnoidaan keskusyhteisön hallituksen asettamilla limiiteillä korkokatteelle sekä taseen nykyarvon muutokselle. Korkoriskin hallinnan tavoitteena on vakauttaa yhteenliittymän taseen korkoriski tasolle, jossa yhteenliittymän liiketoiminta on kannattavaa, mutta yhteenliittymän tulos tai vakavaraisuus ei ole uhattuna voimakkaassakaan korkoympäristön muutoksissa.

RAHOITUSTASEEN KORKOHERKKYYSANALYYSI

Vaikutus korkokatteeseen (1 000 euroa)	Muutos	31.12.2021 1-12 kk	31.12.2020 1-12 kk
Korkoriski	+1%-yksikkö	12 656	13 070
Korkoriski	-1%-yksikkö	-5 963	-9 723

Korkoriskin laskennassa on esitetty rahoitustaseen-herkkyys raportointihetkellä tapahtuvasta yhden prosenttiyksikön suuruisen muutoksen vaikutuksesta tulevan tilikauden korkokatteeseen.

4.2.3 Sijoitus- ja likviditeettisalkku

Yhteenliittymän sijoitus- ja likviditeettisalkku koostuu keskusluottolaitoksen ja jäsenosuuspankkien likviditeettireserveihin kuuluvista arvopapereista ja muista sijoituksista. Likviditeettireservin markkinariski muodostuu sijoitusinstrumentin liikkeeseen-laskijariskistä sekä markkinoiden yleisestä osake-, korko- ja valuuttariskistä.

Jäsenluottolaitokset voivat sijoittaa likviditeettilyijäämäänsä sisäisesti määritellyn likviditeettipuskurin tavoitetason täyttymisen jälkeen muihin sijoituksiin. Sijoitustoiminnalla pyritään hankkimaan pitkällä aikavälillä riski-tuottosuhteeltaan kilpailukykyinen tuotto sijoitetulle pääomalle.

Sijoitus- ja likviditeettisalkun riskejä hallitaan yhteenliittymä- ja jäsenluottolaitostasolle määritellyillä limiiteillä, joilla varmistetaan sijoituksien hajauttamisen toteutuminen omaisuusluokittain, riskilajeittain ja vastapuolittain. Sijoitusriskiä seurataan

myös herkkyysanalyysillä. Limitoinnin tavoitteena on, ettei sijoitusomaisuuden arvonmuutoksista syntyvä tulosvaikutus vaaranna jäsenluottolaitoksen tai koko yhteenliittymän vakavaraisuutta tai kannattavuutta.

Sijoitusomaisuuden osalta riskinottohalukkuutta arvioidaan suhteessa yhteenliittymän kannattavuuteen ja omiin varoihin. Sijoitusomaisuuden erittely ja herkkyysanalyysi ryhmätasolla on kuvattu liitteessä 21 Sijoitusomaisuus.

4.3 LIKVIDITEETTIRISKI

Likviditeettiriskillä tarkoitetaan yhteenliittymän ja sen yksittäisen jäsenluottolaitoksen kykyä vastata sitoumuksistaan. Likviditeettiriski voidaan jakaa lyhyen aikavälin maksuvalmiusriskiin ja pitkän aikavälin rakenteelliseen rahoitusriskiin. Maksuvalmiusriskillä tarkoitetaan tilannetta, jossa yhteisö ei suoriudu maksuvelvoitteestaan ilman vaikeuksia. Rakenteellinen rahoitusriski on jälleenrahoituksen saatavuuteen ja hintaan liittyvä riski, joka syntyy, kun saamisten ja velkojen maturiteetit poikkeavat toisistaan. Rahoitusriskiä syntyy myös, jos saatavat ja velat ovat liiaksi keskittyneet yksittäisille vastapuolille.

4.3.1 Likviditeettiriskin hallinta

Keskusyhteisön toimiva johto valmistelee yhteenliittymän likviditeettistrategian ja likviditeetin hallinnan ohjeistuksen sekä limitoinnin, jotka määräytyvät jäsenluottolaitosten likviditeettitarpeen sekä yhteenliittymätason riskinottohalukkuuden ja -kyvyn perusteella. Keskusyhteisön hallitus hyväksyy likviditeettistrategian ja likviditeetin hallinnan ohjeistuksen. Hallitus hyväksyy myös varainhankintasuunnitelman ja rahoituksen jatkuvuussuunnitelman, joita keskusluottolaitos ylläpitää. Riskien valvontatoiminto suunnittelee, kehittää ja testaa likviditeettiriskin hallinnassa käytettäviä menetelmiä ja vastaa riskiraportoinnista keskusyhteisön hallitukselle. Keskusluottolaitos ja sen toimiva johto avustavat riskien valvontatoimintoa kyseisessä prosessissa. Keskusyhteisön hallitus hyväksyy likviditeettistrategian ja likviditeetin hallinnan ohjeistuksen toteutamisessa käytettävät menetelmät.

Keskusluottolaitoksen toimiva johto vastaa likviditeettistrategian toteuttamisen koordinoinnista yhteenliittymätasolla sekä seuraa ja valvoo jäsenluottolaitosten toteuttamaa likviditeettistrategiaa. Keskusluottolaitos koordinoi jäsenluottolaitosten maksuliikennettä sekä likviditeetin tasaamista ja hankintaa yhteenliittymässä. Yhteenliittymän riippumattoman riskien valvontatoiminnon tehtävänä on valvoa ja seurata likviditeettiriskiä sekä jäsenluottolaitos- että yhteenliittymätasolla.

Keskusluottolaitoksen toimiva johto raportoi likviditeettitilanteesta keskusluottolaitoksen hallitukselle ja vastaa likviditeettistrategian mukaisesti yhteen-

liittymän maksuvalmiusaseman ja varainhankinnan suunnittelemisesta. Keskusluottolaitoksen hallituksen vastuulla on valvoa likviditeettistrategian toteutusta keskusluottolaitoksessa.

4.3.2 Maksuvalmiusriski

Yhteenliittymän likviditeetin hallinnassa noudatetaan likviditeettistrategiassa asetettuja periaatteita, joiden tavoitteena on riskin rajoittaminen hajautetulla rahoitusrakenteella. Tärkeimmät keinot hyvän likviditeettiaseman turvaamiseksi ovat riittävän kokoisen ja laadukkaan likviditeettireservin ylläpitäminen ja rahoituksen lähteiden hajautus. Päivänsisäisen maksuvalmiuden varmistaminen, likviditeettireservin riittävyys ja maksuvalmiusvaatimus ovat yhteenliittymän keskeiset tavat rajoittaa ja mitata maksuvalmiusriskiä. Yhteenliittymän sisäisillä limiiteillä ja ohjausrajoilla rajoitetaan yhteenliittymän ja jäsenluottolaitosten liiketoimintaan sisältyvää likviditeettiriskiä ja varmistetaan likviditeettiriskiin liittyvien viranomaisvaateiden täyttyminen.

Likviditeettiriskiä seurataan vakavaraisuusasetukseen sisältyvän likviditeettipuskurivaateen (Liquidity Coverage Ratio, jäljempänä LCR) ja pitkäaikaisen rahoituksen minimivaateen (Net Stable Funding Ratio, jäljempänä NSFR) avulla. LCR mittaa lyhytaikaista likviditeettiriskiä, ja sen tehtävänä on varmistaa, että LCR-sääntelyn mukaisista hyvälaatuisista varoista koostuva likviditeettireservi on riittävä kattamaan ulospäin suuntautuvat nettokassavirrat stressitilanteissa 30 päivän ajan. NSFR mittaa taseessa olevien varojen ja velkojen, joiden juoksuaika on yli vuoden, yhteensovittamista, ja sen tehtävänä on varmistaa, että pitkäaikainen antolainaus on riittävässä määrin rahoitettu pitkäaikaisella varainhankinnalla.

LCR JA NSFR KEHITYS

(prosenttia)	31.12.2021	30.6.2021	31.12.2020
LCR	141	176	191
NSFR	130	133	148

Yhteenliittymän keskusyhteisö soveltaa Finanssivalvonnalta saatua lupaa päättää, ettei sen jäsenluottolaitoksiin sovelleta vakavaraisuusasetuksen kuudennessa osassa ja sen nojalla annetuissa Euroopan Unionin säädöksissä asetettuja vaatimuksia luottolaitoksen maksuvalmiutta koskien. Luvan mukaisesti likviditeettiriskin viranomaisvaatimukset tulee täyttää vain yhteenliittymätasolla. Viranomaisvaatimusten täyttämisestä vastaa yhteenliittymän keskusluottolaitos.

Yhteenliittymän likviditeettireservi koostuu vakavaraisuusasetuksen mukaisista laadukkaista varoista, joilla voidaan täyttää likviditeettitarve stressitilanteissa joko myymällä reserviin kuuluvia arvopapereita tai panttaamalla niitä keskuspankkirahoituksen vakuudeksi. Likviditeettireservin panttaamattomat rahoitusvarat, joita edellä mainitulla tavalla voidaan käyttää ensisijaisena likviditeettireservinä, mukaan lukien käteisvarat, olivat vuoden 2021 lopussa markkina-arvoltaan 549,1 (758,7) miljoonaa euroa.

LIKVIDITEETTIRESERVI, MARKKINA-ARVO

(1 000 euroa)	31.12.2021	31.12.2020
Käteiset varat ja rahavarat keskuspankissa	279 882	391 544
Valtion velkakirjat	29 084	40 557
Kuntien tai julkisen sektorin liikkeeseen laskemat tai takaamat velkapaperit	103 754	146 384
Liikkeeseen lasketut vakuudelliset joukkovelkakirjalainat (Covered Bonds)	19 799	17 480
Rahoituslaitosten ja yritysten liikkeeseen laskemat velkakirjat	51 903	95 489
Muut likvidit varat*	64 736	67 214
Yhteensä	549 159	758 668

* erään sisältyy vaadittaessa maksettavat talletukset 23 454 (18 662) ja vähimmäisvarantotalletus 39 454 (37 040)

Likviditeettireservin lisäksi yhteenliittymän jäsenluottolaitoksilla on muina sijoituksina erilaisia sijoitusinstrumentteja, kuten rahasto-osuuksia ja sijoitustodistuksia 158,3 (158,6) miljoonaa euroa. Näitä omaisuuseriä ei lueta ensisijaiseen likviditeettireserviin, koska niiden käytettävyyteen stressatuissa olosuhteissa sisältyy epävarmuutta.

Yhteenliittymän keskusluottolaitos seuraa yhteenliittymän päivänsisäistä maksuvalmiutta valvomalla jäsenluottolaitosten maksuliiketilisaldoja. Myös jäsenluottolaitokset seuraavat jatkuvasti omaa maksuvalmiuttaan.

4.3.3 Rakenteellinen rahoitusriski

Yhteenliittymän liiketoimintaan kuuluu keskeisenä osana otto- ja antolainauksen maturiteettitransformaation kautta tuleva rahoitusriski. Liiketoiminnan perustana ovat jäsenluottolaitosten asiakkailtaan vastaanottamat talletukset, joilla rahoitetaan jäsenluottolaitosten asiakkaiden luotonantoa.

Alla olevassa taulukossa on esitetty yhteenliittymän velkojen eräntymisprofiilit korkoineen. Avis-talletusten oletetaan erääntyvän heti.

RAHOITUSVELKOJEN MATURITEETTI 31.12.2021

(1 000 euroa)	Alle 3kk	3-12kk	1-5 vuotta	Yli 5v	Yhteensä
Velat keskuspankeille	-	50 000	78 400	-	128 400
Velat luottolaitoksille	1 483	8 000	28 603	-	38 085
Velat asiakkaille	4 144 760	71 930	10 596	-	4 227 286
Vuokrasopimusvelat	438	1 264	2 124	610	4 436
Liikkeeseen lasketut velkakirjat	-	130 188	155 319	-	285 507
Yhteensä	4 146 681	261 382	275 042	610	4 683 714

RAHOITUSVELKOJEN MATURITEETTI 31.12.2020

(1 000 euroa)	Alle 3kk	3-12kk	1-5 vuotta	Yli 5v	Yhteensä
Velat keskuspankeille	-	-	50 000	-	50 000
Velat luottolaitoksille	6 995	5 030	47	35 147	47 219
Velat asiakkaille	3 741 884	248 293	98 253	-	4 088 430
Vuokrasopimusvelat*	491	1 465	2 453	766	5 174
Liikkeeseen lasketut velkakirjat	24 998	36 437	204 911	-	266 346
Yhteensä	3 774 369	291 224	355 663	35 913	4 457 169

*Vertailukauden esitystapaa on muutettu lisäämällä vuokrasopimusvelkojen maturiteettiä.

4.4 KIINTEISTÖRISKI

Kiinteistöriskillä tarkoitetaan kiinteistöomaisuuden kohdistuvaa arvonalentumis-, tuotto- tai vahingoittumisriskiä. Kiinteistösijoitukset eivät kuulu yhteenliittymän pankkitoiminnan ydinliiketoimintaan. POP Pankkien yhteenliittymän omistamat kiinteistöt on jaettu käyttötarkoituksen mukaan omassa käytössä oleviin kiinteistöihin ja sijoituskiinteistöihin.

Omassa käytössä olevat kiinteistöt merkitään taseessa aineellisiin hyödykkeisiin ja sijoituskiinteistöt sijoitusomaisuuteen. Yhteenliittymään kuuluvien jäsenluottolaitosten omassa käytössä olevat kiinteistöt ja sijoituskiinteistöt arvostetaan tilinpäätöksessä poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn hankintamenuun. Kiinteistöomaisuuden arvo on maltillinen verrattuna yhteenliittymän taseeseen ja omiin pääomiin. Sijoituskiinteistöjen tasearvo oli 0,5 (0,6) prosenttia taseesta.

4.5 OPERATIIVISET RISKIT

Operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan riskiä taloudellisesta tappiosta tai muusta haitallisesta seuraamuksesta, joka aiheutuu riittämättömistä tai epäonnistuneista sisäisistä prosesseista, puutteellisista tai virheellisistä menettelytavoista, henkilöstöstä, järjestelmistä tai ulkoisista tekijöistä. Kaikkiin liiketoiminnan prosesseihin, mukaan lukien luottoja sijoitusprosessit, sisältyy operatiivisia riskejä. Yhteenliittymällä on myös ulkoistettujen IT-toimintojen ja taloushallintotoiminnon kautta operatiivista riskiä.

Keskusyhteisön hallitus hyväksyy operatiivisten riskien hallinnan periaatteet ja keskeiset operatiivista riskiä koskevat ohjeet. Riskien tavoitetaso on maltillinen.

Tiettyjen operatiivisten riskien varalta suojaudutaan vakuutusturvalla. Tietojärjestelmien toimintahäiriöistä aiheutuviin riskeihin on varauduttu jatkuvuussuunnittelulla.

Operatiivisten riskien hallinnassa keskeisintä on riskien tunnistaminen ja arviointi sekä kontrolli- ja hallintakeinojen toimivuuden ja riittävyyden arviointi. Yhteenliittymään kuuluvat jäsenluottolaitokset arvioivat operatiivisten riskien toteutumisen todennäköisyyttä ja vaikutuksia operatiivisen riskin itsearviointeissa, jotka on laadittu tärkeimpien liiketoimintaprosessien pohjalta.

Jäsenluottolaitokset raportoivat keskusyhteisön compliance-toiminnolle omaan toimintaansa kohdistuvista operatiivisista riskeistä, häiriöistä ja tappioista vuosittain. Lisäksi jäsenluottolaitokset raportoivat operatiivisen riskin itsearviointiensa tulokset compliance-toiminnolle. Compliance-toiminto arvioi säännöllisesti havaitsemiensa operatiivisten riskien luonnetta ja riskien toteutumisen todennäköisyyksiä koko yhteenliittymässä.

Merkittävimpiin tuotteisiin, palveluihin, toimintoihin, prosesseihin ja järjestelmiin liittyvät operatiiviset riskit tunnistetaan liiketoiminnan tekemässä uuden tuotteen tai palvelun arviointiprosessissa, jonka compliance-toiminto ja riskien valvontatoiminto katselmoi.

Compliance-toiminto raportoi puolivuositain operatiivisen riskin toteutumisesta aiheutuneet tappiot sekä koosteen operatiivisen riskin itsearviointeista yhteenliittymän keskusyhteisön hallitukselle sekä keskusyhteisön toimivalle johdolle.

Finanssivalvonta määräsi 13.9.2021 POP Pankkien yhteenliittymän keskusyhteisö POP Pankkikeskus osk:lle 680 tuhannen euron seuraamusmaksun ja antoi julkisen varoituksen koskien yhteenliittymän operatiivisen riskien hallintaa sekä ohjaus- ja valvontavelvollisuutta. Havainnot perustuivat Finanssivalvonnan huhtikuussa 2019 tekemään tarkastukseen. POP Pankkikeskus osk oli käynnistänyt merkittävät parannustoimenpiteet jo ennen Finanssivalvonnan tarkastusta ja lisännyt riskien hallintaresursseja sekä kehittänyt operatiivisten riskien valvonnan käytäntöjä.

4.6 STRATEGINEN RISKI

Strateginen riski syntyy väärän strategian valinnasta, strategian toteuttamisen epäonnistumisesta, kilpailuympäristön muutoksista tai hitaasta reagoinnista muutoksiin.

Strategiset riskit pyritään minimoimaan päivittämällä strategiset ja vuositason suunnitelmat säännöllisesti. Suunnittelussa hyödynnetään analyysseja POP Pankki -ryhmän tilasta ja kehityksestä sekä muita analyysseja ja ennusteita toimialan, kilpailutilanteen ja taloudellisen toimintaympäristön kehityksestä.

5. VAKUUTUSTOIMINNAN RISKIT

5.1 RISKIENHALLINNAN YLEISET PERIAATTEET

Vakuutustoimintaa POP Pankki -ryhmässä harjoittaa Suomen Vahinkovakuutus Oy. Suomen Vahinkovakuutus Oy:ssä riskienhallinnalla tarkoitetaan ennakoivaa prosessia, jolla pyritään tunnistamaan mahdollisia riskejä, arvioimaan ja rajoittamaan tunnistettujen riskien todennäköisyyttä ja seurauksia, mahdollistamaan markkinatilanteen muutoksiin reagoiminen sekä yleisesti varmistamaan toiminnan luotettavuus, turvallisuus ja tehokkuus.

Riskienhallinnan järjestämisestä vastaa Suomen Vahinkovakuutus Oy:n hallitus. Hallitus hyväksyy vuosittain riskienhallintasuunnitelman, joka sisältää päälinjaukset yhtiön riskienhallinnasta sekä kuvauksen yhtiön riskiprofilista. Olennainen osa riskienhallintaa on oma riski- ja vakavaraisuusarviointi (ORSA), jonka avulla yhtiö ylläpitää käsitystä pääomatarpeistaan pitkällä ja keskipitkällä aikavälillä. Riskienhallintaa järjestettäessä huomioidaan erityisesti yhtiön strategiset valinnat, vakuutusliiketoiminnan ja sijoitustoiminnan tavoitteet sekä vakavaraisuusasema.

Riskienhallinnan asianmukaista järjestämistä tukevat mm. sisäisen valvonnan kokonaisuus, sijoitussuunnitelma, tietoturvallisuuteen liittyvä jatkuvuussuunnitelma, yhtiön sisäiset seuranta- ja raportointimekanismit sekä sisäinen tarkastus.

5.2 RISKIENHALLINNAN ORGANISOINTI, VASTUUA JA VALVONTA

Riskienhallinnan toteuttamiseen liittyvät vastuut, toimenpiteet ja työnjako on dokumentoitu riskienhallintasuunnitelmaan. Suomen Vahinkovakuutus Oy:n toimitusjohtaja vastaa siitä, että hallituksen linjausten mukaiset riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan toimet toteutetaan. Hallitus valvoo toimien operatiivista toteutusta.

5.3 RISKIENHALLINNAN PROSESSIT JA RISKIT

Suomen Vahinkovakuutus Oy:n riskienhallinta on jatkuvaa ja se kattaa yhtiön koko toiminnan. Riskienhallinta kiinnittyy yhtiön toiminnan suunnitteluun ja harjoittamiseen muun muassa sisäisten ohjeiden ja toimintamallien avulla. Tällaisia ovat esimerkiksi asiakas- ja riskinvalintaohjeet ja sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaperiaatteet.

Säännöllinen riskikartoitusprosessi on yhtiön vuotuisen toimintaan kiinnittyvä, kokonaisvaltaista riskienhallintaa tukeva prosessi, jossa riskit tunnistetaan ja arvioidaan, riskiin varautumisen toimenpiteistä päätetään ja riskille asetetaan vastuutaho. Osana säännöllistä riskienhallintaprosessia riskejä ja niihin varautumista seurataan ja arvioidaan.

Riskeistä aiheutuvien taloudellisten menetysten varalta yhtiö ylläpitää määrällisesti ja laadullisesti riittävää vakavaraisuuspääomaa. Vakavaraisuusasemaa seurataan jatkuvasti sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. Vuosisuunnittelun yhteydessä laaditaan omassa riski- ja vakavaraisuusarviossa (ORSA) yhtiön toimintasuunnitelmiin, riskiprofiiliin

ja vakavaraisuusvaatimuksiin perustuen kokonaisvaltainen näkemys yhtiön pitkän ja keskipitkän aikavälin pääomatarpeista. Raportin arviosta hyväksyy yhtiön hallitus.

5.4 RISKIENHALLINNAN RAPORTOINTI

Riskeistä raportoidaan hallitukselle riskienhallintasuunnitelmaan ja riskikohtaisiin strategioihin kirjattujen käytäntöjen mukaisesti. Laaja riskeistä tehty kartoitus käsitellään vuosittain hallituksen kokouksessa riskienhallintasuunnitelman käsitellyn yhteydessä. Hallitus hyväksyy yhtiön oman riski- ja vakavaraisuusarvion (ORSA) vuosittain. Hallitukselle raportoidaan säännöllisesti yhtiön taloudesta, liiketoiminnasta, vakavaraisuudesta ja sijoitustoiminnasta.

5.5 VAKUUTUSRISKIT

5.5.1 Riskien määrittely ja riskienhallintastrategia

Vakuutusriskillä tarkoitetaan riittämättömistä hinnoittelua ja vastuuvulkaa koskevista oletuksista johtuvaa tappioriskiä tai vakuutusvastuiden arvon epäedullista muutosta. Vakuutusriski muodostuu vakuutuksenottajan siirtäessä vakuutettavan riskinsä vakuutussopimuksella vakuutuksenantajalle. Suomen Vahinkovakuutus Oy:n vahinkomeno muodostuu vakuutetuista riskeistä korvattavien vahinkojen lukumäärästä ja suuruudesta sekä näiden satunnaisvaihtelusta. Edelleen vahinkomeno jakautuu omaisuusriskistä ja henkilöriskistä aiheutuviin vahinkoihin. Tärkeimmät vakuutusriskit liittyvät vakuutusten hinnoitteluun, vakuutusten asiakas- ja riskinvalintaan sekä vastuuvulnan riittävyyteen.

Vakuutusten hinnoitteluriski liittyy erityisesti ajo-neuvovakuutuksien perushinnoittelun oikeellisuuteen. Riskiin on varauduttu seuraamalla toiminnan kannattavuutta, hinnoittelun riskiperusteisuutta ja mahdollistamalla teknisesti ja prosessuaalisesti joustava hinnoittelujärjestelmä. Asiakas- ja riskinvalinnan toimivuutta seurataan jatkuvasti, ja linjauksiin tehdään muutoksia tarpeen mukaan. Riskitaso pidetään maltillisena ja asiakasvalintaa ohjataan myös kohdistetuilla hinnoittelumuutoksilla. Vastuuvelan riittävyysriski liittyy erityisesti ajo-neuvovakuutuksen vahinkosuhteen kehittymiseen ja liikennevakuutuksen perusteella korvattaviin kustannuksiltaan merkittäviin henkilövahinkoihin. Vastuuvelan määräytymisperiaatteet on määritetty vastuuvelan laskuperusteissa. Vastuuvelan laskuperusteet on määritetty turvaavasti. Laskuperusteet arvioidaan vuosittain ja tarvittaessa niihin tehdään muutoksia. Lisäksi merkittävien yksittäisten vahinkojen vaikutusta on rajoitettu yhtiön koko tuotevalikoiman kattavin excess of loss -jälleenvakuutusopimuksin.

5.5.2 Riskienhallintaprosessit

Korvaustilannetta, vahinkomenoa ja suurvahinkoja seurataan viikkotasolla, vahinkosuhteita ja -tiheyksiä kuukausitasolla. Myynnin, asiakaskannan ja uusasiakashankinnan kehitystä seurataan viikkotasolla. Vastuuvelkaa, vakavaraisuuspääomaa ja sen vähimmäisrajoja seurataan kuukausitasolla. Vastuuvelka- ja vakavaraisuuslaskelmat toteuttaa aktuaaritoiminto. Riskeistä raportoidaan yhtiön johtoryhmälle ja hallitukselle sekä sovitusti Finanssivalvonnalle.

5.5.3 Vakuutusmatemaattiset oletukset

Suomen Vahinkovakuutus Oy:n käyttämät laskuperusteet tarkistetaan vuosittain ja toimitetaan perusteluineen Finanssivalvonnalle ennen niiden käyttöönottoa. Tasoitusmäärän laskuperusteille haetaan Finanssivalvonnan hyväksyntä.

Se tilinpäätöspäivän jälkeiseen aikaan kohdistuva osuus vakuutusmaksutulosta, josta on odotettavissa vastaisia kuluja, merkitään taseeseen vakuutusmaksuvastuuna. Vakuutusmaksuvastuuseen lisätään myös varmuuslisä.

Jo sattuneista vahingoista tilinpäätöshetkellä vielä maksamatta olevat korvaukset ja niiden selvittelykulut, myös vielä ilmoittamatta olevien vahinkojen osalta, varataan korvausvastuuseen. Korvausvastuuseen lisätään myös varmuuslisä.

Jälleenvakuuttajan osuus vakuutusmaksuvastuusta lasketaan vastaavasti kuin ensivakuuttajan osuus. Vastuuvelan jälleenvakuuttajan osuuteen ei sisälly varmuuslisää.

5.5.4 Määrällisiä tietoja vakuutusriskeistä

Vakuutusvelka oli tilikauden lopussa yhteensä 52 692 (43 915) tuhatta euroa.

KOOSTE TILIVUODEN MAKSUTUOTOISTA, KORVAUSKULUSTA SEKÄ VASTUUVELASTA 31.12.2021

(1 000 euroa)	Brutto	Jälleenvakuuttajien osuus	Omallalla vastuulla
Vakuutusmaksutuotot	47 614	1 856	45 758
Korvauskulut	34 792	2 226	32 566
Vakuutusmaksuvastuu	20 205	-	20 205
Korvausvastuu	43 464	10 977	32 488

KOOSTE TILIVUODEN MAKSUTUOTOISTA, KORVAUSKULUSTA SEKÄ VASTUUVELASTA 31.12.2020

(1 000 euroa)	Brutto	Jälleenvakuuttajien osuus	Omallalla vastuulla
Vakuutusmaksutuotot	44 295	1 158	43 137
Korvauskulut	36 438	4 912	31 526
Vakuutusmaksuvastuu	19 813	-	19 813
Korvausvastuu	36 370	12 268	24 102

5.6 SIJOITUSRISKIT

5.6.1 Riskien määrittely ja riskienhallintastrategia

Suomen Vahinkovakuutus Oy:n sijoitustoiminnan tavoitteena on turvata yhtiön pääomat ja saada määritellyllä sijoitushorisontilla kohtuullinen tuotto. Yhtiön sijoitusomaisuus koostuu pääasiallisesti euromääräisistä korkosijoituksista, mutta myös osakeriskiä, kiinteistöriskiä ja valuuttariskiä yhtiöllä on maltillisesti. Korkosijoitusten maturiteetti on matala 2,1 vuotta, joten korkoriski on niin ikään maltillinen. Sijoitustoiminnan toteutus yhtiössä ulkoistettu varainhoitajille.

Sijoitusomaisuuden markkinariskillä tarkoitetaan tappioriskiä tai taloudellisen tilanteen epäedullista muutosta, joka johtuu suoraan tai välillisesti rahoitusvälineiden markkinahintojen tason ja volatiliteetin heilahteluista. Markkinariskejä ovat osakeriski, korkoriski, kiinteistöjen arvonmuutosriski ja valuuttariski. Luottotappioriskillä tarkoitetaan sijoitusomaisuuden ja rahavarojen vastapuoliriskiä ja siitä aiheutuvaa arvonvaihtelua.

5.6.2 Riskienhallintaprosessit

Suomen Vahinkovakuutus Oy:n hallitus vahvistaa vuosittain sijoitussuunnitelman, jossa määritellään sijoitusten instrumenttiluokat, hajautus- ja tuottotavoitteet, valuuttarajoitteet, likviditeettitavoitteet, sijoitusvarallisuuden hoito sekä valtuudet. Sijoitustoiminta kuuluu toimintona organisaatiossa sijoituksista vastaavalle johtajalle, joka toimii toimitusjohtajan alaisuudessa. Sijoitussalkun hoito on ulkoistettu ulkopuoliselle varainhoitajalle. Sijoituspäätöksiä tekevät hallitus, toimitusjohtaja,

sijoituksista vastaava johtaja ja varainhoitaja valtuuksiensa rajoissa. Salkunhoitajan valtuudet on määritelty kirjallisessa sopimuksessa. Salkunhoitajat raportoivat yhtiölle säännöllisesti sijoitus-salkkujen tilanteesta.

5.6.3 Määrällisiä tietoja sijoituskannan riskirakenteesta

Vuoden 2021 lopussa sijoitusomaisuus ja käteiset varat olivat käyvin arvoin yhteensä 79,9 (63,3) miljoonaa euroa. Sijoituksissa käytettiin vain euromääräisiä suoria ja epäsuoria korkoinstrumentteja, epäsuoria osakesijoituksia, epäsuoria pääomasijoitus-, kiinteistö ja infrastruktuurirahastoja sekä pankkitalletuksia.

Korkosijoituksia allokoitiin korkorahastoihin, suoriin luottolaitosten ja yritysten joukkovelkakirjoihin sekä pankkitalletuksiin. Vuoden lopussa korkosijoitusten keskimaturiteetti oli 2,1 (1,9) vuotta.

Sijoitusomaisuuden erittely ja herkkyysanalyysi ryhmätasolla on kuvattu liitteessä 21 Sijoitusomaisuus.

5.7 LIKVIDITEETTIRISKI

Likviditeetti- eli maksuvalmiusriskillä tarkoitetaan riskiä, että vakuutus- ja jälleenvakuutusyritykset eivät kykene muuttamaan sijoituksiaan ja muuta omaisuuttaan rahaksi täyttääkseen maksettaviksi tulevat taloudelliset velvoitteensa. Suomen Vahinkovakuutus Oy:n osalta likviditeettiriski koskee vahingonkorvauksia sekä muita yhtiön maksuvelvoitteita. Yhtiön velat muodostuvat pääasiassa vastuuvastaavista, jotka on katettu pääosin likvideil-

lä rahoitusvälineillä. Muiden velkojen osalta yhtiö seuraa likviditeettiasemaa rahavirta-analyysillä. Suurvahinkojen osalta likviditeetti on turvattu jälleenvakuutuksella.

5.8 OPERATIIVISET RISKIT

5.8.1 Riskien määrittely ja riskienhallintastrategia

Operatiiviset riskit aiheutuvat puutteellisuudesta tai toimimattomuudesta yrityksen sisäisissä tai ulkoisissa prosesseissa, järjestelmissä tai henkilöstössä. Operatiivisen riskin realisoituminen voi aiheuttaa taloudellista tappiota tai muita haitallisia seurauksia kuten haasteita strategian toteutamisessa tai maineen laskua.

Operatiivisten riskien hallinnassa avainasemassa ovat Suomen Vahinkovakuutus Oy:n johtamis- ja hallinnointijärjestelmä sekä sisäisen valvonnan kokonaisuus.

5.8.2 Riskienhallintaprosessit

Operatiiviset riskit kartoitetaan osana edellä kuvattua Suomen Vahinkovakuutus Oy:n riskienhallintaprosessia. Operatiivisten riskien hallintaa tuetaan sisäisen valvonnan ja työsuojelun toimenpitein. Raportointi- ja seurantamallit mahdollistavat riskien todennäköisyyden tai vaikutuksen kasvamisen havaitsemisen. Yhtiön IT-järjestelmiin ja teknisiin ratkaisuihin liittyviin riskeihin on varauduttu mm. dokumentoimalla IT-käytännöt ja laatimalla jatkuvuussuunnitelma. Ympäristömuutosten ja muutosten vaikutusten havaitsemiseksi ja hallitsemiseksi on laadittu riskienhallintasuunnitelma. Ympäristömuutosten ja muutosten vaikutusten havaitsemiseksi ja hallitsemiseksi on laadittu riskienhallintasuunnitelma. Ympäristömuutosten ja muutosten vaikutusten havaitsemiseksi ja hallitsemiseksi on laadittu riskienhallintasuunnitelma. Ympäristömuutosten ja muutosten vaikutusten havaitsemiseksi ja hallitsemiseksi on laadittu riskienhallintasuunnitelma.

5.8.3 Olennaisimmat operatiiviset riskit

Yhtiön toiminnan luonteesta ja liiketoimintamallista johtuen olennaisimmat operatiiviset riskit kohdistuvat yhtiön IT-järjestelmärakenteeseen ja sitä tukevaan tai kehittävään toimintaan. IT-järjestelmäkokonaisuuden suorituskykyä ja sen toiminnan vakautta seurataan tarkasti.

Tietoturvariskit ovat olennainen osa operatiivisia riskejä. Esimerkkejä mahdollisista tietoturvariskeistä on mahdolliset palvelunestohyökkäykset tai muut yritykset estää tai vaikeuttaa yhtiön verkko liiketoimintaa.

Henkilöriskiä on pienennetty purkamalla riippuvuuksia kumppaneihin ja heillä työskenteleviin henkilöihin. Oman organisaation kehittämisestä huolimatta organisaatio on yhä verrattain pieni ja osaaminen keskittynyttä. Tästä johtuen henkilöriski on yhtiössä merkittävä.

5.9 OLENNAISIMMAT MUUT RISKIT

Muilla riskeillä tarkoitetaan tässä kaikkia niitä tunnistettuja riskejä, joita ei ole edellä erikseen mainittu tai nousevia riskejä. Muut riskit ovat mukana yhtiön riskienhallintaprosessissa ja olennaisimpia muita riskejä ovat strategiset riskit ja nousevat riskit. Strategisiin riskeihin kuuluu mm. liiketoimintaympäristön muuttuminen nopeasti toisenlaiseksi kuin mihin yhtiön strategiassa on varauduttu. Liiketoimintaympäristön muuttuminen voi aiheuttaa lisäksi nousevia riskejä. Edelleen jatkuva koronaviruspandemia on muuttanut vakuutusyhtiön toimintaympäristöä monilta osin ja vakuutustoiminnassa pandemian vaikutus näkyy erityisesti

henkilövakuutuksien vahinkomäärissä ja vakuutuskannan koossa. Koska yhtiö toimii digitaalisesti ja etätyöskentelyvalmiudet ovat olleet hyvät, pandemialla ei ollut suurta vaikutusta operatiiviseen toimintaan.

LIITE 5 POP PANKKI -RYHMÄN TOIMINTASEGMENTIT

POP Pankki -ryhmän toimintasegmenttejä ovat pankkitoiminta ja vakuutustoiminta. Toimintasegmentit raportoidaan tavalla, joka on yhdenmukainen johdolle toimitettavan sisäisen raportoinnin kanssa. Toimintasegmenttien raportoinnissa noudatetaan Ryhmän IFRS-tilinpäätöksessä sovellettuja laadintaperiaatteita, jotka on esitetty liitteessä 2 POP Pankki -ryhmän tilinpäätöksen laatimisperiaatteet. POP Pankki -ryhmän ylin operatiivinen päätöksentekijä on Ryhmän keskusyhteisönä toimivan POP Pankkikeskus osk:n hallitus. Keskusyhteisön tehtävänä on vastata resurssien kohdistamisesta ja toiminnan tuloksellisuuden arvioinnista.

Pankkitoimintasegmentti sisältää jäsenosuuspankit ja Bonum Pankki Oyj:n. Osuuspankit harjoittavat vähittäispankkitoimintaa ja Bonum Pankki Oyj toimii näiden keskusluottolaitoksena. Pankkitoiminnan merkittävimmät tuottoerät ovat korkokate, palkkiotuotot ja sijoitustoiminnan tuotot. Merkittävimmät kuluerät ovat henkilöstökulut ja muut liiketoiminnan kulut.

Vakuutussegmentin muodostaa Suomen Vahinkovakuutus Oy, joka myöntää ajoneuvo-, omaisuus- ja henkilövakuutuksia henkilöasiakkaille. Vakuutustoiminnan merkittävimmät tuottoerät ovat vakuutusmaksutuotot ja sijoitustoiminnan netto-tuotot. Vakuutustoiminnan merkittävimmät kuluerät ovat henkilöstökulut ja liiketoiminnan muut kulut.

Pankkitoimintasegmenttiin kuuluvien pankkien väliset liiketoimet on eliminoitu segmenttiraportoinnissa. Segmenttien välinen hinnoittelu perustuu markkinahintoihin. Pankkisegmentin ja vakuutussegmentin väliset liiketoimet esitetään sarakkeessa kohdistamattomat erät ja eliminoinnit. Kohdistamattomat erät sisältävät muihin toimintoihin liittyvät tuloslaskelma- ja tase-erät. Muihin toimintoihin kuuluvat merkittävimmät yhteisöt ovat POP Holding Oy, POP Pankkikeskus osk ja POP Newco Oyj.

POP PANKKI -RYHMÄN TOIMINTASEGMENTIT 2021

TULOSLASKELMA 1.1.-31.12.2021

(1 000 euroa)	Pankki- toiminta	Vakuutus- toiminta	Segmentit yhteensä	Kohdistamattomat erät ja eliminoinnit	Ryhmä yhteensä
Korkokate	77 695	655	78 350	-13	78 338
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	36 813	-396	36 417	-91	36 326
Sijoitusten nettotuotot	8 502	1 654	10 156	-128	10 028
Vakuutuskate	-	13 192	13 192	-	13 192
Liiketoiminnan muut tuotot	38 716	523	39 239	-879	38 360
Liiketoiminnan tuotot yhteensä*	161 725	15 629	177 354	-1 111	176 243
Henkilöstökulut	-34 796	-7 797	-42 593	-8 062	-50 655
Liiketoiminnan muut kulut	-64 576	-687	-65 263	9 799	-55 464
Poistot ja arvonalentumiset	-11 568	-2 126	-13 694	-1 389	-15 083
Liiketoiminnan kulut yhteensä	-110 940	-10 610	-121 551	348	-121 203
Rahoitusvarojen arvonalentumistappiot	-10 356	-34	-10 390	-	-10 390
Osuus osakkuusyritysten tuloksista	-	-	-	19	19
Tulos ennen veroja	40 428	4 985	45 413	-743	44 670
Tuloverot	-7 414	-	-7 414	-151	-7 565
Tilikauden tulos	33 015	4 985	37 999	-895	37 105
*Liiketoiminnan tuotoista ulkoista	161 725	15 629	177 354		
*Liiketoiminnan tuotoista sisäistä	1 174	-	1 174		

TASE 31.12.2021

(1 000 euroa)	Pankki- toiminta	Vakuutus- toiminta	Segmentit yhteensä	Kohdistamattomat erät ja eliminoinnit	Ryhmä yhteensä
Varat					
Käteiset varat	279 882	-	279 882	-	279 882
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	67 993	8 243	76 237	-2 340	73 897
Lainat ja saamiset asiakkailta	4 245 716	-	4 245 716	-1 887	4 243 829
Sijoitusomaisuus	725 603	71 656	797 259	-115 707	681 552
Sijoitukset osakkuusyhtiöihin	-	-	-	214	214
Aineettomat hyödykkeet	2 529	4 098	6 627	2 671	9 298
Aineelliset hyödykkeet	28 520	480	29 000	611	29 611
Muut varat	21 478	12 378	33 856	157	34 014
Verosaamiset	3 389	374	3 763	1 638	5 401
Varat yhteensä	5 375 111	97 229	5 472 340	-114 643	5 357 697
Velat					
Velat luottolaitoksille	184 002	-	184 002	-17 518	166 484
Velat asiakkaille	4 227 799	-	4 227 799	-5 435	4 222 364
Vakuutusvelka	-	52 692	52 692	-	52 692
Liikkeeseen lasketut velkakirjat	284 920	-	284 920	-	284 920
Lisäosuuspääoma	-	-	-	-	-
Muut velat	38 592	7 637	46 228	3 831	50 060
Verovelat	27 542	509	28 050	317	28 367
Velat yhteensä	4 762 855	60 838	4 823 693	-18 805	4 804 888

POP PANKKI -RYHMÄN TOIMINTASEGMENTIT 2020

TULOSLASKELMA 1.1.-31.12.2020

(1 000 euroa)	Pankki- toiminta	Vakuutus- toiminta	Segmentit yhteensä	Kohdistamattomat erät ja eliminoinnit	Ryhmä yhteensä
Korkokate	73 548	564	74 112	-13	74 099
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	31 552	-417	31 135	-86	31 049
Sijoitusten nettotuotot	1 505	253	1 758	-381	1 298
Vakuutuskate	-	11 611	11 611	-	11 611
Liiketoiminnan muut tuotot	5 831	483	6 314	-412	5 902
Liiketoiminnan tuotot yhteensä*	112 436	12 493	124 929	-892	123 959
Henkilöstökulut	-30 711	-6 895	-37 606	-5 925	-43 531
Liiketoiminnan muut kulut	-59 114	-1 100	-60 214	8 235	-51 978
Poistot ja arvonalentumiset	-4 379	-2 027	-6 405	-1 736	-8 141
Liiketoiminnan kulut yhteensä	-94 203	-10 022	-104 225	575	-103 650
Rahoitusvarojen arvonalentumistappiot	-7 445	-23	-7 468	-	-7 468
Osuus osakkuusyritysten tuloksista	-	-	-	78	78
Tulos ennen veroja	10 788	2 448	13 236	-239	12 919
Tuloverot	-1 997	101	-1 896	79	-1 817
Tilikauden tulos	8 791	2 549	11 340	-160	11 101
*Liiketoiminnan tuotoista ulkoista	112 436	12 493	124 929		
*Liiketoiminnan tuotoista sisäistä	437	-	437		

TASE 31.12.2020

(1 000 euroa)	Pankki- toiminta	Vakuutus- toiminta	Segmentit yhteensä	Kohdistamattomat erät ja eliminoinnit	Ryhmä yhteensä
Varat					
Käteiset varat	391 544	-	391 544	-	391 544
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	60 547	5 617	66 164	-1 998	64 166
Lainat ja saamiset asiakkailta	3 870 155	-	3 870 155	-2 008	3 868 147
Sijoitusomaisuus	727 687	57 700	785 387	-96 516	688 871
Sijoitukset osakkuusyhtiöihin	-	-	-	195	195
Aineettomat hyödykkeet	8 089	4 763	12 852	2 344	15 196
Aineelliset hyödykkeet	30 621	794	31 415	723	32 138
Muut varat	21 401	11 589	32 990	44	33 034
Verosaamiset	3 477	193	3 670	1 438	5 108
Varat yhteensä	5 113 521	80 656	5 194 177	-95 778	5 098 398
Velat					
Velat luottolaitoksille	96 944	-	96 944	275	97 219
Velat asiakkaille	4 089 302	-	4 089 302	-3 257	4 086 045
Vakuutusvelka	-	43 915	43 915	-	43 915
Liikkeeseen lasketut velkakirjat	266 346	-	266 346	-	266 346
Lisäosuuspääoma	11 287	-	11 287	-	11 287
Muut velat	44 856	4 956	49 812	2 179	51 991
Verovelat	23 950	338	24 287	66	24 353
Velat yhteensä	4 532 684	49 209	4 581 893	-737	4 581 156

POP Pankki -ryhmä on muuttanut tilinpäätöksen laadintaperiaatteita, minkä vuoksi vertailutietoja on oikaistu. Muutoksesta on kerrottu liitteessä 2

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

LIITE 6 KORKOTUOTOT JA -KULUT

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
Korkotuotot		
Saamisista luottolaitoksilta	0	6
Saamisista asiakkailta	77 053	75 072
Saamistodistuksista		
Jaksotettuun hankintameno	779	494
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	412	267
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta	3 097	3 369
Muut korkotuotot	2 538	883
Korkotuotot yhteensä	83 879	80 090
Joista negatiiviset korkokulut	1 640	10
Korkokulut		
Veloista luottolaitoksille	-631	-373
Veloista asiakkaille	-3 072	-4 016
Yleiseen liikkeeseen lasketuista velkakirjoista	-1 217	-1 246
Muut korkokulut	-622	-356
Korkokulut yhteensä	-5 541	-5 991
Joista negatiiviset korkotuotot	-1 129	-647
Korkokate	78 338	74 099
Korkotuotot luottoriskin johdosta arvoltaan alentuneista rahoitusvaroista (vaihe 3)	2 685	2 951

Arvostusmenetelmien mukaan kirjatut tuotot ja kulut on esitetty liitteessä 15.

LIITE 7 PALKKIOTUOTOT JA -KULUT, NETTO

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
Palkkiotuotot		
Luotonannosta	8 578	7 418
Talletuksista	206	225
Maksujenvälityksestä	21 667	18 472
Lainopillisista tehtävistä	2 317	2 233
Välitetystä toiminnasta	3 598	3 226
Takausten myöntämisestä	534	487
Rahastoista	3 509	2 788
Muut palkkiotuotot	1 153	891
Palkkiotuotot yhteensä	41 564	35 740
Palkkiokulut		
Maksujenvälityksestä	-4 444	-4 156
Muut palkkiokulut	-794	-535
Palkkiokulut yhteensä	-5 238	-4 691
Palkkiotuotot ja kulut, netto	36 326	31 049

Palkkiotuotot kertyvät pääsääntöisesti pankkisegmentistä.

LIITE 8 SIOITUSTEN NETTOTUOTOT

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti		
Saamistodistukset		
Myyntivoitot ja -tappiot	-68	71
Arvostusvoitot ja -tappiot	-916	-825
Osakkeet ja osuudet		
Osinkotuotot	3 569	4 346
Myyntivoitot ja -tappiot	-76	-1 344
Arvostusvoitot ja -tappiot	9 218	382
Yhteensä	11 726	2 630
Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta		
Saamistodistukset		
Myyntivoitot ja -tappiot	-21	-73
Käyvän arvon rahastosta tilikaudelle siirretyt	-10	-1 102
Osakkeet ja osuudet		
Osinkotuotot	23	9
Yhteensä	-7	-1 166
Valuuttatoiminnan nettotuotot	370	441
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot		
Vuokratuotot	2 747	2 854
Myyntivoitot ja -tappiot	160	-187
Muut tuotot sijoituskiinteistöistä	209	110
Vastike- ja hoitokulut	-2 065	-2 265
Poistot ja arvonalentumiset sijoituskiinteistöistä	-3 103	-1 107
Muut kulut sijoituskiinteistöistä	-9	-13
Yhteensä	-2 062	-607
Sijoitusten nettotuotot yhteensä	10 028	1 298

Sijoitusten nettotuotot sisältävät arvopaperisijoitusten nettotuotot lukuun ottamatta saamistodistusten korkoja, jotka on merkitty korkokatteeseen.

LIITE 9 VAKUUTUSKATE

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
Vakuutusmaksutuotot		
Vakuutusmaksutulo	48 006	46 046
Jälleenvakuuttajien osuus	-1 856	-1 158
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-392	-1 752
Yhteensä	45 758	43 137
Korvauskulut		
Maksetut korvaukset	-27 697	-28 827
Jälleenvakuuttajien osuus	3 517	858
Korvausvastuun muutos	-7 094	-7 611
Jälleenvakuuttajien osuus	-1 291	4 054
Yhteensä	-32 566	-31 526
Vakuutuskate	13 192	11 611

VAKUUTUSLUOKKARYHMÄKOHTAISET TIEDOT

(1 000 euroa)		Vakuutusmaksu- tulo ennen jälleen- vakuuttajien osuutta	Vakuutusmaksu- tuotot ennen jäl- leenvakuuttajien osuutta	Korvauskulut ennen jälleen- vakuuttajien osuutta	Liikekulut ennen jälleenvakuuttajien palkkioita ja voitto-osuuksia	Jälleen- vakuuttajien osuus	Vakuutus- tekninen kate ennen tasoitus- määrän muutosta
Muu tapaturma ja sairaus	2021	1 625	1 600	-836	-328	-21	415
	2020	1 671	1 717	-883	-366	-19	449
	2019	2 003	2 132	-2 020	-551	-21	-460
Moottori-ajoneuvovastuu	2021	22 020	21 230	-18 425	-4 347	457	-1 086
	2020	21 865	21 210	-21 012	-4 526	3 817	-510
	2019	22 669	22 417	-18 148	-5 792	3 033	1 509
Maa-ajoneuvot	2021	16 660	16 680	-11 513	-3 415	-44	1 708
	2020	15 610	14 752	-11 231	-3 148	-30	344
	2019	14 729	13 346	-11 013	-3 448	-21	-1 136
Alukset, ilma-alukset, raiteilla liikkuva kalusto ja kuljetus	2021	608	617	-404	-126	-2	85
	2020	602	583	-429	-124	-1	28
	2019	642	599	-583	-155	-1	-140
Palo- ja muu omaisuusvahinko	2021	5 357	5 826	-2 880	-1 193	-16	1 738
	2020	4 914	4 865	-2 236	-1 038	-10	1 581
	2019	4 708	3 876	-2 910	-1 001	-6	-42
Vastuu	2021	460	448	-96	-92	-1	259
	2020	371	345	-89	-74	-1	182
	2019	291	328	-96	-85	-1	147
Oikeusturva	2021	1 122	1 070	-572	-219	-3	276
	2020	849	648	-427	-138	-1	81
	2019	506	470	-566	-121	-1	-218
Muut	2021	154	142	-64	-29	0	48
	2020	166	173	-131	-37	0	4
	2019	239	262	-163	-68	0	31
ENSIVAKUUTUS YHTEENSÄ	2021	48 006	47 614	-34 792	-9 749	370	3 443
	2020	46 046	44 294	-36 438	-9 452	3 755	2 159
	2019	45 787	43 430	-35 500	-11 221	2 982	-308

(1 000 euroa)		Vakuutusmaksu- tulo ennen jälleen- vakuuttajien osuutta	Vakuutusmaksu- tuotot ennen jäl- leenvakuuttajien osuutta	Korvauskulut ennen jälleen- vakuuttajien osuutta	Liikekulut ennen jälleenvakuuttajien palkkioita ja voitto-osuuksia	Jälleen- vakuuttajien osuus	Vakuutus- tekninen kate ennen tasoitus- määrän muutosta
Jälleenvakuutus	2021	-	-	-	-	-	-
	2020	-	-	-	-	-	-
	2019	-	-	-	-	-	-
YHTEENSÄ	2021	48 006	47 614	-34 792	-9 749	370	3 443
	2020	46 046	44 294	-36 438	-9 452	3 755	2 159
	2019	45 787	43 430	-35 500	-11 221	2 982	-308
Yhteistakuuerä	2021	-	-	-	-	-	-
	2020	-	-	-	-	-	-
	2019	-	-	-	-	-	-
Tasoituspäättämisen muutos	2021						1
	2020						0
	2019						0
VAKUUTUS- TEKNINEN KATE	2021						3 443
	2020						2 159
	2019						-308

Vakuutusluokkaryhmäkohtaiset tiedot raportoidaan perustuen Suomen Vahinkovakuutus Oy:n kansallisiin tilinpäätöstietoihin, eikä niitä voi täsmäyttää vakuutustoiminnan IFRS-lukuihin.

LIITE 10 LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
Vuokratuotot oman käytön kiinteistöistä	532	534
Myyntivoitot oman käytön kiinteistöistä	96	177
Talletussuojarahaston ja pankkiveron hyvityksen tuloutus	4 541	3 591
Muut tuotot	33 191	1 601
Liiketoiminnan muut tuotot yhteensä	38 360	5 902

Rahoitusvakausraston talletussuojaa varten perimä maksu katetaan vanhaan, luottolaitoslain mukaiseen talletussuojarahastoon kerrytetyillä maksuilla. Vanhaan rahastoon maksettuja kannatusmaksuja tuloutetaan silloin, kun vanha rahasto tekee suorituksen uuteen rahastoon ja saman suuruinen kannatusmaksu kirjataan liiketoiminnan muihin kuluihin. Rahoitusvakausraston vakausrmaksu on katettu aiemmin maksetusta pankkiverosta.

POP Pankki -ryhmä ja Oy Samlink Ab päättivät kesäkuussa 2021 purkaa vuonna 2019 solmitun sopimuksen peruspankkijärjestelmän uudistamisesta. Oy Samlink Ab maksoi POP Pankki -ryhmälle korvauksen sopimuksen purkamisesta. Muut tuotot sisältävät 31 671 tuhatta euroa sopimuksen purkamiseen liittyviä kertaluonteisia kirjauksia.

LIITE 11 HENKILÖSTÖKULUT

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
Palkat ja palkkiot	-41 827	-36 446
Henkilösivukulut	-1 267	-1 014
Eläkekulut	-7 561	-6 071
Henkilöstökulut yhteensä	-50 655	-43 531

Johtoon kuuluvien avainhenkilöiden palkitsemista koskevat tiedot on esitetty liitteessä 38. Palkitsemista koskevat muut tiedot on esitetty liitteessä 3 Hallinto- ja ohjausjärjestelmät.

LIITE 12 LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
Muut hallintokulut		
Muut henkilöstökulut	-3 003	-2 351
Toimistokulut	-6 065	-5 998
ICT-kulut	-24 192	-23 830
Yhteyskulut	-3 301	-3 540
Edustus- ja markkinointikulut	-4 379	-4 328
Muut	-220	-130
Muut hallintokulut yhteensä	-41 161	-40 178
Muut liiketoiminnan kulut		
Vuokratulot	-1 537	-1 420
Kulut oman käytön kiinteistöistä	-3 450	-3 188
Vakuutus- ja varmuuskulut	-5 403	-4 401
Tilintarkastuspalkkiot	-496	-478
Muut palvelut	-1 136	-1 105
Muut liiketoiminnan kulut	-2 280	-1 208
Muut liiketoiminnan kulut yhteensä	-14 303	-11 801
Liiketoiminnan muut kulut yhteensä	-55 464	-51 978
Erittely tilintarkastuspalkkioista		
Lakisääteinen tilintarkastus	-381	-338
Tilintarkastukseen liittyvät palvelut	-23	-26
Veroneuvonta	-1	0
Muut asiantuntijapalvelut	-91	-114
Tilintarkastuspalkkiot yhteensä	-496	-478

Vuokratulot rivillä esitetään lyhytaikaisten ja arvotetaan vähäisten vuokrasopimusten kulut.

Vakuutus- ja varmuuskulut sisältää rahoitusvakuusviraston perimän talletussuojamaksun 3 646 (3 062) tuhatta euroa, joka on katettu täysin vanhasta talletussuojarahastosta tilitetyillä maksuilla, sekä vakuusmaksun 895 (528) tuhatta euroa, joka on katettu täysin aiemmin maksetulla pankkiverolla. Vanhan talletussuojarahaston varoista tuloutetut ja pankkiverosta hyvitetty maksut on esitetty liiketoiminnan muissa tuotoissa.

KPMG Oy Ab:n suorittamat muut kuin tilintarkastuspalvelut POP Pankki -ryhmän yhtiöille tilikaudella 2021 olivat yhteensä 101 (121) tuhatta euroa.

POP Pankki -ryhmä on muuttanut tilinpäätöksen laadintaperiaatteita, minkä vuoksi vertailutietoja on oikaistu. Muutoksesta on kerrottu liitteessä 2. Ennakkomaksuksi luokiteltujen kustannusten jaksoitus kasvatti liiketoiminnan muita kuluja ja pienensi aineettomista hyödykkeistä kirjattuja poistoja.

LIITE 13 POISTOT JA ARVONALENTUMISET

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
Poistot		
Rakennuksista	-3 441	-3 431
Koneista ja kalustosta	-850	-966
Aineettomista hyödykkeistä	-3 876	-3 735
Muista	-6	-9
Yhteensä	-8 173	-8 141
Arvonalentumiset		
Rakennuksista	-1 234	-
Aineettomista hyödykkeistä	-5 675	-
Yhteensä	-6 909	-
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-15 083	-8 141

Erittely käyttöoikeusomaisuuserien poistoista on esitetty liitteessä 36 vuokrasopimukset.

POP Pankki -ryhmä on muuttanut tilinpäätöksen laadintaperiaatteita, minkä vuoksi vertailutietoja on oikaistu. Muutoksesta on kerrottu liitteessä 2. Ennakkomaksuksi luokiteltujen kustannusten jaksotus kasvatti liiketoiminnan muita kuluja ja pienensi aineettomista hyödykkeistä kirjattuja poistoja.

LIITE 14 TULOVEROT

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuva vero	-6 499	-2 003
Aikaisempien tilikausien verot	-82	92
Muut välittömät verot	-4	-11
Laskennallisten verojen muutos	-981	103
Tuloverot yhteensä	-7 565	-1 817

POP Pankki -ryhmä on muuttanut tilinpäätöksen laadintaperiaatteita, minkä vuoksi vertailutietoja on oikaistu. Muutoksesta on kerrottu liitteessä 2.

Voimassa olevan verokannan mukaan laskettujen verojen täsmäytys tuloslaskelmassa esitettyihin veroihin

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
Tilikauden tulos ennen veroja	44 670	12 919
Tuloveroprosentti	20 %	20 %
Verokannan mukainen osuus tuloksesta	-8 934	-2 584
+ Verovapaat tuotot	14	267
- Vähennyskelpottomat kulut	-170	-182
+ Tulokseen sisältyvät vähennyskelpoiset kulut	745	30
+ Aiempien vuosien vahvistettujen tappioiden käyttö	1 053	571
- Tappioista kirjaamatta jätetyt laskennalliset verosaamiset	-189	-24
+/- Ulkomaisten yhtiöiden poikkeavasta verokannasta aiheutuva ero	-4	11
+/- Muut erät	-	2
+/- Aikaisempien tilikausien verot	-82	92
Tuloslaskelman verot	-7 565	-1 817

LIITE 15 RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN TULOSLASKELMAERÄT ARVOSTUSLUOKITTAIN

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
Rahoitusvarat		
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti		
Korkotuotot ja -kulut	412	267
Arvostustuotot ja -tappiot	8 302	-443
Osinkotuotot	3 569	4 346
Myyntivoitot ja -tappiot	-144	-1 273
Yhteensä	12 138	2 896
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta		
Korkotuotot ja -kulut	3 097	3 369
Käyvän arvon rahastosta tilikaudelle siirretyt	-10	-1 102
Osinkotuotot	23	9
Myyntivoitot ja -tappiot	-21	-73
Odotettavissa olevat luottotappiot	1 755	-1 537
Yhteensä	4 844	666
Jaksotettuun hankintameno		
Korkotuotot ja -kulut	77 833	76 454
Muut tuotot	8 784	7 643
Odotettavissa olevat luottotappiot	-4 104	1 360
Toteutuneet luottotappiot	-8 044	-7 291
Yhteensä	74 468	78 167
Rahoitusvelat		
Jaksotettuun hankintameno		
Korkotuotot ja -kulut	-3 812	-5 991
Yhteensä	-3 812	-5 991
Valuuttatoiminnan nettotuotot	370	441
Yhteensä	88 009	76 180

VAROJA KOSKEVAT LIITETIEDOT

LIITE 16 RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN LUOKITTELU

RAHOITUSVARAT 31.12.2021

(1 000 euroa)	Jaksotettuun hankintameno	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta	Odotettavissa olevat luottotappiot	Yhteensä
Käteiset varat	279 882	-	-	-	279 882
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	73 897	-	-	-1	73 897
Lainat ja saamiset asiakkailta	4 280 352	-	-	-36 523	4 243 829
Saamistodistukset*	105 000	9 290	340 590	-38	454 842
Osakkeet ja osuudet	-	197 000	3 724	-	200 724
Rahoitusvarat yhteensä	4 739 132	206 290	344 314	-36 561	5 253 174
Muut varat					104 523
Varat yhteensä 31.12.2021					5 357 697

*Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista saamistodistuksista on kirjattu käyvän arvon rahastoon odotettavissa olevia luottotappioita 1 385 tuhatta euroa.

RAHOITUSVARAT 31.12.2020

(1 000 euroa)	Jaksotettuun hankintameno	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta	Odotettavissa olevat luottotappiot	Yhteensä
Käteiset varat	391 544	-	-	-	391 544
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	64 167	-	-	-1	64 166
Lainat ja saamiset asiakkailta	3 900 449	-	-	-32 302	3 868 147
Saamistodistukset*	105 000	9 929	368 186	-41	483 074
Osakkeet ja osuudet	-	171 735	3 370	-	175 104
Rahoitusvarat yhteensä	4 461 159	181 663	371 556	-32 344	4 982 035
Muut varat					116 364
Varat yhteensä 31.12.2020					5 098 398

*Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavista saamistodistuksista on kirjattu käyvän arvon rahastoon odotettavissa olevia luottotappioita 3 140 tuhatta euroa.

RAHOITUSVELAT 31.12.2021

(1 000 euroa)	Jaksotettuun hankintamenoön	Yhteensä
Velat luottolaitoksille	166 484	166 484
Velat asiakkaille	4 222 364	4 222 364
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	284 920	284 920
Rahoitusvelat yhteensä	4 673 768	4 673 768
Muut velat		131 119
Velat yhteensä 31.12.2021		4 804 888

RAHOITUSVELAT 31.12.2020

(1 000 euroa)	Jaksotettuun hankintamenoön	Yhteensä
Velat luottolaitoksille	97 219	97 219
Velat asiakkaille	4 086 045	4 086 045
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	266 346	266 346
Lisäosuuspääoma	11 287	11 287
Rahoitusvelat yhteensä	4 460 896	4 460 896
Muut velat		120 260
Velat yhteensä 31.12.2020		4 581 156

LIITE 17 RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN KÄYVÄT ARVOT SEKÄ ARVOSTUSMENETELMÄT

TOISTUVASTI KÄYPÄÄN ARVOON ARVOSTETTUJEN ERIEN KÄYVÄN ARVON HIERARKIATASOT

TOISTUVASTI KÄYPÄÄN ARVOON ARVOSTETUT ERÄT 31.12.2021

(1 000 euroa)	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Käypä arvo yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti				
Osakkeet ja osuudet	187 498	-	9 502	197 000
Saamistodistukset	3 024	-	6 266	9 290
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta				
Osakkeet ja osuudet	-	-	3 724	3 724
Saamistodistukset	242 288	98 206	95	340 590
Yhteensä	432 810	98 206	19 587	550 604

TOISTUVASTI KÄYPÄÄN ARVOON ARVOSTETUT ERÄT 31.12.2020

(1 000 euroa)	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Käypä arvo yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti				
Osakkeet ja osuudet	162 735	-	9 000	171 735
Saamistodistukset	2 665	-	7 263	9 929
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta				
Osakkeet ja osuudet	-	-	3 370	3 370
Saamistodistukset	260 540	107 647	-	368 186
Yhteensä	425 940	107 647	19 633	553 220

JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON ARVOSTETTujen ERIEN KÄYVÄN ARVON HIERARKIATASOT

JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON ARVOSTETUT VARAT 31.12.2021

(1 000 euroa)	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Käypä arvo yhteensä	Kirjanpitoarvo
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	-	74 080	-	74 080	73 897
Lainat ja saamiset asiakkailta	-	4 314 310	-	4 314 310	4 243 829
Saamistodistukset	-	108 056	-	108 056	104 962
Sijoituskiinteistöt	-	-	40 653	40 653	25 986
Yhteensä	-	4 496 446	40 653	4 537 099	4 448 674

JAKSOTETTUUN HANKINTAMENOON ARVOSTETUT VELAT 31.12.2021

(1 000 euroa)	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Käypä arvo yhteensä	Kirjanpitoarvo
Velat luottolaitoksille	-	165 926	-	165 926	166 484
Velat asiakkaille	-	4 220 011	-	4 220 011	4 222 364
Liikkeeseen lasketut velkakirjat	-	289 850	-	289 850	284 920
Yhteensä	-	4 675 788	-	4 675 788	4 673 768

JAKSOTETTUUN HANKINTAMENON ARVOSTETUT VARAT 31.12.2020

(1 000 euroa)	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Käypä arvo yhteensä	Kirjanpitoarvo
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta	-	64 358	-	64 358	64 166
Lainat ja saamiset asiakkailta	-	3 986 180	-	3 986 180	3 868 147
Saamistodistukset	-	106 495	-	106 495	104 959
Sijoituskiinteistöt	-	-	45 015	45 015	30 692
Yhteensä	-	4 157 032	45 015	4 202 048	4 067 964

JAKSOTETTUUN HANKINTAMENON ARVOSTETUT VELAT 31.12.2020

(1 000 euroa)	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Käypä arvo yhteensä	Kirjanpitoarvo
Velat luottolaitoksille	-	98 127	-	98 127	97 219
Velat asiakkaille	-	4 074 582	-	4 074 582	4 086 045
Liikkeeseen lasketut velkakirjat	-	270 944	-	270 944	266 346
Lisäosuuspääoma	-	11 287	-	11 287	11 287
Yhteensä	-	4 454 940	-	4 454 940	4 460 896

RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN KÄYVÄN ARVON MÄÄRITTÄMINEN

Rahoitusvarat ja -velat merkitään taseeseen käypään arvoon tai jaksotettuun hankintamenoon. Rahoitusinstrumenttien luokittelu ja arvostaminen on kuvattu tarkemmin tilinpäätöksen liitteessä 2 POP Pankki -ryhmän tilinpäätöksen laatimisperiaatteet.

Käyvän arvon hierarkiat

Taso 1 sisältää rahoitusinstrumentit, joiden arvo määräytyy likvideiltä markkinoilta saatavien markkinahintanoteerausten perusteella. Likvideiksi markkinoiksi katsotaan sellaiset markkinat, joilta hintanoteeraukset saadaan säännöllisesti. Tähän ryhmään merkitään kaikki julkisesti noteerattut arvopaperit.

Taso 2 sisältää sellaiset rahoitusinstrumentit, joiden arvostuksessa käytetään yleisesti hyväksyttyjä arvostusmenetelmiä tai -malleja, jotka perustuvat todennettavissa oleviin markkinahintoihin perustuviin oletuksiin. Tasolle 2 merkittyjen rahoitusinstrumenttien käypä arvo voi perustua esimerkiksi rahoitusvälineen osien markkinanoteerauksesta johdettuun arvoon. Tähän ryhmään merkitään mm. instrumentit, joilla ei käydä kauppaa likvideillä markkinoilla.

Taso 3 sisältää sellaiset rahoitusinstrumentit ja muut varat ja velat, joiden käypä arvo ei perustu markkinanoteerauksiin tai arvostusmenetelmien tai -mallien avulla todennettavissa olevien markkinahintojen perusteella laskettuun arvoon. Arvostusmenetelmissä käytettyihin oletuksiin liittyy

usein epävarmuutta. Tasolle 3 merkittyjen varojen käypä arvo perustuu usein kolmannelta osapuolelta saatuu hintatietoon. Tähän ryhmään merkitään noteeraamattomat osakkeet ja rahastot sekä sijoituskiinteistöt.

SIIRROT KÄYVÄN ARVON HIERARKIATASOJEN VÄLILLÄ

Siirrot hierarkiatasojen välillä katsotaan tapahtuneen siirron aiheuttaneen tapahtuman tai olosuhteiden muutoksen toteutumispäivänä.

Katsauskaudella on siirretty arvopapereita 672 (1 314) tuhatta euroa hierarkiatasolta 1 hierarkiatasolle 3 johtuen vähäisistä kauppamääristä markkinoilla.

Lisäksi katsauskaudella on siirretty yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat käyvän arvon hierarkiatasolta 3 tasolle 1 perustuen katsauskaudella tapahtuneiden kaupankäyntien määrään.

TASOLLE 3 MERKITYYJEN TOISTUVASTI KÄYPÄÄN ARVOON ARVOSTETTUJEN RAHOITUSVAROJEN TAPAHTUMAT

(1 000 euroa)	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta	Yhteensä
Avaava tase 1.1.2021	16 264	3 370	19 633
+ Hankinnat	2 266	169	2 435
- Myynnit	-258	-247	-504
- Kauden aikana erääntyneet	-1 424	-376	-1 800
+/- Tuloslaskelmaan kirjatut realisoituneet arvomuutokset	-182	26	-156
+/- Tuloslaskelmaan kirjatut realisoitumattomat arvomuutokset	-637	-	-637
+/- Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut arvomuutokset	-	205	205
+ Siirrot tasolta 1 ja 2	-	672	672
- Siirrot tasolle 1 ja 2	-261	-	-261
Kirjanpitoarvo 31.12.2021	15 768	3 819	19 587

(1 000 euroa)	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta	Yhteensä
Avaava tase 1.1.2020	15 132	2 448	17 580
+ Hankinnat	1 900	120	2 020
- Myynnit	-514	-366	-880
- Kauden aikana erääntyneet	-91	-300	-391
+/- Tuloslaskelmaan kirjatut realisoituneet arvomuutokset	-123	-27	-150
+/- Tuloslaskelmaan kirjatut realisoitumattomat arvomuutokset	-378	-	-378
+/- Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut arvomuutokset	-	1 309	1 309
+ Siirrot tasolta 1 ja 2	1 128	186	1 314
- Siirrot tasolle 1 ja 2	-791	-	-791
Kirjanpitoarvo 31.12.2020	16 264	3 370	19 633

HERKKYYSANALYYSI TASOLLE 3 MERKITYILLE RAHOITUSVAROILLE

31.12.2021

(1 000 euroa)	Mahdollinen vaikutus omaan pääomaan		
	Kirjanpitoarvo	Positiivinen	Negatiivinen
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	15 768	1 488	-1 488
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta	3 819	560	-560
Yhteensä	19 587	2 048	-2 048

31.12.2020

(1 000 euroa)	Mahdollinen vaikutus omaan pääomaan		
	Kirjanpitoarvo	Positiivinen	Negatiivinen
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti	16 264	1 423	-1 423
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta	3 370	505	-505
Yhteensä	19 633	1 928	-1 928

Tasolle 3 merkittyjen toistuvasti käypään arvoon kirjattavien rahoitusvarojen käyvän arvon herkkyys on laskettu korkosidonnaisille sijoituksille olettamalla korkotason muuttuvan yhden prosentin ja muille sijoituksille olettamalla arvopaperin käyvän arvon muuttuvan 15 prosenttia.

POP Pankki -ryhmällä ei ole kertaluonteisesti käypään arvoon kirjattuja varoja.

LIITE 18 RAHOITUSVAROJEN ARVONALENTUMISTAPPIOT

KAUDEN AIKANA KIRJATUT ARVONALENTUMISTAPPIOT

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
ECL-muutos luottotappioina poistetuista saamisista	4 303	3 540
ECL-muutos saamisista asiakkailta ja taseen ulkopuolisista eristä	-8 407	-2 143
ECL-muutos saamistodistuksista	1 758	-1 574
Lopulliset luottotappiot	-8 044	-7 291
Rahoitusvarojen arvonalentumistappiot yhteensä	-10 390	-7 468

Tilikaudella lopullisia luottotappioita kirjattiin 8 044 (7 291) tuhatta euroa. Näistä 3 012 (2 779) tuhanteen euroon kohdistetaan perintätoimenpiteitä. Vakuudettomista kulutusluotoista kirjatut luottotappiot 3 012 (2 770) tuhatta euroa muodostavat merkittävän osan lopullisista luottotappioista.

Odotettavissa olevien luottotappioiden määrässä tilikauden aikana tapahtuneet muutokset on esitetty alla olevissa taulukoissa. Vaihe 1 sisältää luottosopimukset, joiden luottoriski ei ole kasvanut alkuperäisestä kirjaamisesta ja joille lasketaan 12 kuukauden ECL. Vaihe 2 sisältää sopimukset, joiden luottoriski on kasvanut merkittävästi alkuperäisestä kirjaamisesta ja joille lasketaan koko voimassaolon ECL. Vaihe 3 sisältää laiminlyödyt luottosopimukset ja niille lasketaan koko voimassaolon ECL.

arvonalentuminen on esitetty odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan perusteet sekä maksukyvyttömyyden todennäköisyyden määrittely.

Liitteessä 2 POP Pankki -ryhmän tilinpäätöksen laatimisperiaatteet kohdassa 3.4 Rahoitusvarojen

SAAMISET ASIAKKAILTA

(1 000 euroa)	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
ECL 1.1.2021	5 359	3 539	23 405	32 303
Siirrot vaiheeseen 1	162	-1 392	-2 888	-4 119
Siirrot vaiheeseen 2	-264	1 513	-3 128	-1 879
Siirrot vaiheeseen 3	-158	-357	7 512	6 997
Uusien luottojen myöntämisestä johtuva lisäys	2 509	954	1 541	5 003
Taseesta pois kirjaamisesta johtuva vähennys	-1 138	-546	-4 921	-6 606
Luottoriskistä aiheutuva muutos (netto)	-1 271	-250	7 647	6 127
Johdon arvion vaikutus	-	500	2 500	3 000
Lopullisen luottotappion kirjaamisesta johtuva vähennys	-	-	-4 303	-4 303
Vaikutus yhteensä	-161	421	3 959	4 219
ECL 31.12.2021	5 199	3 960	27 363	36 523

Koronapandemian johdosta ei tehty tilikauden aikana normaalia enempää lyhennysvapaita tai lainanhoitojoustoja. Ongelmasaamisten ja lainanhoitojoustojen osalta on annettu tarkempia tietoja liitteessä 4.

Suurin muutos odotettavissa oleviin luottotappioihin saamisista asiakkailta muodostuu siirroista vaiheeseen 3, yhteensä 6 997 (4 681) tuhatta euroa. Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset olivat yhteensä 6 606 (9 578) tuhatta euroa. Saamisiin asiakkailta kohdistuu yhteensä 3 000 (-) tuhannen euron harkinnanvarainen varaus pandemian mahdollisen pitkittymisen varalta.

SAAMISTODISTUKSET

(1 000 euroa)	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
ECL 1.1.2021	169	939	2 073	3 181
Siirrot vaiheeseen 1	5	-206	-	-201
Siirrot vaiheeseen 2	-1	1 456	-1 680	-225
Uusien sijoitusten hankinnasta johtuvat lisäykset	37	271	-	308
Taseesta pois kirjaamisesta johtuvat vähennykset	-32	-305	-	-337
Luottoriskistä aiheutuva muutos (netto)	147	0	-	146
Johdon arvioihin perustuva vaikutus	-165	-1 284	-	-1 449
Vaikutus yhteensä	-9	-69	-1 680	-1 758
ECL 31.12.2021	160	870	393	1 423

Saamistodistuksiin vertailukauden aikana tehty johdon harkintaan perustuva ylimääräinen varaus (1 449 tuhatta euroa) on purettu saamisten taseesta pois kirjaamisen yhteydessä kuluksen tilikauden aikana.

TASEEN ULKOPUOLISET SITOUKSET

(1 000 euroa)	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
ECL 1.1.2021	331	138	319	788
Siirrot vaiheeseen 1	7	-104	-49	-146
Siirrot vaiheeseen 2	-5	6	-3	-1
Siirrot vaiheeseen 3	-2	-2	31	28
Sitoumusten lisäykset	263	22	14	300
Sitoumusten vähennykset	-35	-11	-61	-108
Luottoriskistä aiheutuva muutos (netto)	-145	-7	-37	-189
Vaikutus yhteensä	83	-95	-104	-117
ECL 31.12.2021	414	43	215	672

(1 000 euroa)	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
ECL 1.1.2021	5 860	4 616	25 797	36 273
ECL 31.12.2021	5 772	4 874	27 971	38 617

SAAMISET ASIAKKAILTA

(1 000 euroa)	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
ECL 1.1.2020	4 761	3 351	25 693	33 804
Siirrot vaiheeseen 1	167	-1 157	-2 883	-3 874
Siirrot vaiheeseen 2	-352	1 109	-1 309	-551
Siirrot vaiheeseen 3	-203	-222	5 106	4 681
Uusien luottojen myöntämisestä johtuva lisäys	2 526	1 250	3 461	7 237
Taseesta pois kirjaamisesta johtuva vähennys	-1 088	-640	-7 849	-9 578
Luottoriskistä aiheutuva muutos (netto)	-450	-152	4 727	4 124
Lopullisen luottotappion kirjaamisesta johtuva vähennys	-	-	-3 540	-3 540
Vaikutus yhteensä	599	188	-2 288	-1 501
ECL 31.12.2020	5 360	3 538	23 405	32 304

SAAMISTODISTUKSET

(1 000 euroa)	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
ECL 1.1.2020	117	1 125	360	1 603
Siirrot vaiheeseen 1	1	-4	-	-3
Siirrot vaiheeseen 2	-7	63	-	57
Siirrot vaiheeseen 3	-3	-272	340	65
Uudet saamistodistukset	73	26	40	140
Eräntyneet saamistodistukset	-19	-175	-	-193
Luottoriskistä aiheutuva muutos (netto)	6	26	33	65
Johdon arvioihin perustuva vaikutus	-	149	1 299	1 449
Vaikutus yhteensä	51	-186	1 713	1 578
ECL 31.12.2020	169	939	2 073	3 181

TASEEN ULKOPUOLISET SITOUMUKSET

(1 000 euroa)	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
ECL 1.1.2020	375	75	238	688
Siirrot vaiheeseen 1	4	-44	-26	-67
Siirrot vaiheeseen 2	-14	48	-5	28
Siirrot vaiheeseen 3	-1	0	22	20
Sitoumusten lisäykset	166	75	53	294
Sitoumusten vähennykset	-44	-8	-35	-87
Luottoriskistä aiheutuva muutos (netto)	-155	-7	73	-89
Vaikutus yhteensä	-44	63	81	100
ECL 31.12.2020	331	138	319	788

(1 000 euroa)	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
ECL 1.1.2020	5 253	4 551	26 291	36 095
ECL 31.12.2020	5 860	4 616	25 797	36 273

LUOTTORISKIÄ SISÄLTÄVÄT ERÄT VAIHEITTAIN 31.12.2021

(1 000 euroa)	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
Saamiset asiakkailta				
Henkilöasiakkaat	2 633 042	124 010	35 143	2 792 195
Yritysasiakkaat	783 410	61 363	32 530	877 303
Maatalousasiakkaat	523 383	57 919	29 552	610 854
Saamiset asiakkailta yhteensä	3 939 835	243 292	97 224	4 280 352
ECL 31.12.2021	5 199	3 960	27 363	36 523
Kattavuusaste (coverage ratio) %	0,13 %	1,63 %	28,14 %	0,85 %
Taseen ulkopuoliset erät				
Henkilöasiakkaat	226 773	3 759	441	230 973
Yritysasiakkaat	98 302	2 880	578	101 760
Maatalousasiakkaat	20 850	2 250	154	23 254
Taseen ulkopuoliset erät yhteensä	345 925	8 890	1 173	355 987
ECL 31.12.2021	414	43	215	672
Kattavuusaste (coverage ratio) %	0,12 %	0,48 %	18,29 %	0,19 %
Saamistodistukset				
Pankkitoiminta	370 628	23 452	-	394 081
Vakuutustoiminta	36 915	14 594	-	51 509
Saamistodistukset yhteensä	407 544	38 046	-	445 590
ECL 31.12.2021	160	870	393	1 423
Kattavuusaste (coverage ratio) %	0,04 %	2,29 %	-	0,32 %
Luottoriskiä sisältävät erät yhteensä	4 693 304	290 228	98 397	5 081 929

Yllä olevassa taulukossa esitetään yhteenveto altistumisesta luottoriskille ja ECL-varauksen määrä suhteessa vastuun määrään vaiheittain. Kattavuusaste havainnollistaa ECL-varauksen suhteellista osuutta vastuun määrästä. Kattavuusasteessa ei tapahtunut olennaisia muutoksia kaudella.

LUOTTORISKIÄ SISÄLTÄVÄT ERÄT VAIHEITTAIN 31.12.2020

(1 000 euroa)	Vaihe 1	Vaihe 2	Vaihe 3	Yhteensä
Saamiset asiakkailta				
Henkilöasiakkaat	2 397 346	139 168	50 819	2 587 333
Yritysasiakkaat	640 183	45 952	36 604	722 739
Maatalousasiakkaat	482 686	78 029	29 661	590 377
Saamiset asiakkailta yhteensä	3 520 216	263 149	117 084	3 900 449
ECL 31.12.2020	5 360	3 538	23 405	32 304
Kattavuusaste (coverage ratio) %	0,15 %	1,34 %	19,99 %	0,83 %
Taseen ulkopuoliset erät				
Henkilöasiakkaat	220 577	8 681	813	230 070
Yritysasiakkaat	40 614	5 196	116	45 926
Maatalousasiakkaat	17 118	3 497	372	20 987
Taseen ulkopuoliset erät yhteensä	278 308	17 374	1 301	296 984
ECL 31.12.2020	331	138	319	788
Kattavuusaste (coverage ratio) %	0,12 %	0,80 %	24,51 %	0,27 %
Saamistodistukset				
Pankkitoiminta	395 545	31 234	4 487	431 266
Vakuutustoiminta	28 774	13 146	-	41 920
Saamistodistukset yhteensä	424 319	44 381	4 487	473 186
ECL 31.12.2020	169	939	2 073	3 181
Kattavuusaste (coverage ratio) %	0,04 %	2,12 %	46,20 %	0,67 %
Luottoriskiä sisältävät erät yhteensä	4 222 843	324 904	122 873	4 670 619

LIITE 19 KÄTEISET VARAT

(1 000 euroa)	31.12.2021	31.12.2020
Kassa	11 011	11 435
Vaadittaessa maksettavat saamiset keskuspankeilta	268 871	380 108
Käteiset varat yhteensä	279 882	391 544

Käteiset varat muodostuvat pääsääntöisesti shekkitilistä Suomen Pankissa.

LIITE 20 LAINAT JA SAAMISET

(1 000 euroa)	31.12.2021	31.12.2020
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta		
Talletukset		
Vaadittaessa maksettavat	34 482	23 575
Muut	39 415	40 591
Lainat ja saamiset luottolaitoksilta yhteensä	73 897	64 166
Lainat ja saamiset asiakkailta		
Lainat	4 156 555	3 789 800
Valtion varoista välitetyt lainat	1 883	2 637
Takaussaamiset	189	487
Käytetyt tililuotot	40 395	37 505
Luottokorttisaamiset	44 807	37 717
Lainat ja saamiset asiakkailta yhteensä	4 243 829	3 868 147
Lainat ja saamiset yhteensä	4 317 726	3 932 313

LIITE 21 SIOJITUSOMAISUUS

(1 000 euroa)	31.12.2021	31.12.2020
Jaksotettuun hankintamenuun		
Saamistodistukset	104 962	104 959
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti		
Saamistodistukset	9 290	9 929
Osakkeet ja osuudet	197 000	171 735
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta		
Saamistodistukset	340 590	368 186
Osakkeet ja osuudet	3 724	3 370
Sijoituskiinteistöt	25 986	30 692
Sijoitusomaisuus yhteensä	681 552	688 871

SIJOITUKSET 31.12.2021

(1 000 euroa)	Jaksotettuun hankintameno	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti		Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta		Yhteensä
	Saamistodistukset	Saamistodistukset	Osakkeet ja osuudet	Saamistodistukset	Osakkeet ja osuudet	
Noteeratut						
Julkisyhteisöiltä	104 962	-	-	66 408	-	171 370
Muilta	-	3 258	184 753	173 175	-	361 186
Muut						
Julkisyhteisöiltä	-	-	-	93 206	-	93 206
Muilta	-	6 032	12 247	7 801	3 724	29 804
Sijoitukset yhteensä	104 962	9 290	197 000	340 590	3 724	655 566

SIJOITUKSET 31.12.2020

(1 000 euroa)	Jaksotettuun hankintameno	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti		Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta		Yhteensä
	Saamistodistukset	Saamistodistukset	Osakkeet ja osuudet	Saamistodistukset	Osakkeet ja osuudet	
Noteeratut						
Julkisyhteisöiltä	-	-	-	77 700	-	77 700
Muilta	104 959	3 141	164 102	183 976	-	456 177
Muut						
Julkisyhteisöiltä	-	-	-	106 511	-	106 511
Muilta	-	6 787	7 633	-	3 370	17 790
Sijoitukset yhteensä	104 959	9 929	171 735	368 186	3 370	658 179

Sijoitusten osalta keskeisimmät riskit ovat korko- ja luottospreadriski sekä likviditeettipreemio. Alla on yhteenveto ryhmän käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen sekä käy-

pään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavien rahoitusvarojen markkina-arvoherkyydestä eri markkinariskiskenaarioissa. Käytetyt sokit perustuvat arvopaperien mahdollisille muu-

toksille stressatuissa olosuhteissa ja heijastavat tällöin syntyviä vaikutuksia tuloslaskelmaan tai laajaan tuloslaskelmaan.

HERKKYYSANALYYSI

(1 000 euroa)	Stressi	31.12.2021		31.12.2020	
		Vaikutus tuloslaskelmaan	Vaikutus laajaan tulokseen	Vaikutus tuloslaskelmaan	Vaikutus laajaan tulokseen
Korkosijoitukset - riskittömän koron muutos	+100 bp	-5 119	-5 135	-2 135	-7 173
Korkosijoitukset - luottoriskipreemio	+50 bp	-2 688	-2 696	-1 121	-3 766
Osakesijoitukset	-10 %	-2 256	-296	-1 806	-337
Valuuttariski	-10 %	-1 735	-334	-2 060	-365

SIOJITUSKIINTEISTÖJEN MUUTOKSET

(1 000 euroa)	31.12.2021	31.12.2020
Hankintameno 1.1.	45 852	48 793
+ Lisäykset	1 186	853
- Vähennykset	-4 794	-4 200
+/- Siirrot	3 308	406
Hankintameno 31.12.	45 553	45 852
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-15 160	-16 231
+/- Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-1 304	2 178
- Poistot	-1 062	-1 053
- Arvonalentumiset	-2 040	-54
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-19 567	-15 160
Kirjanpitoarvo 1.1.	30 692	32 562
Kirjanpitoarvo 31.12.	25 986	30 692

LIITE 22 SJOITUKSET OSAKKUUSYRITYKSISSÄ

MUUTOKSET SJOITUKSISSA OSAKKUUSYRITYKSIIN

Nimi	Toimiala	Omistuosuus % 31.12.2021	Omistuosuus % 31.12.2020
Figure Taloushallinto Oy	Palvelu	25 %	25 %

(1 000 euroa)	31.12.2021	31.12.2020
Hankintameno 1.1	195	116
Osuus tilikauden tuloksesta	19	78
Kirjanpitoarvo	214	195

Figure Taloushallinto Oy tuottaa kirjanpidon ja viranomaisraportoinnin palveluja finanssialalla toimiville yrityksille.

LIITE 23 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

POP Pankki -ryhmän merkittävimmät aineettomat hyödykkeet muodostuvat vahinkovakuutus-toiminnan ja pankkitoiminnan tietojärjestelmien hankinnasta aiheutuneista kuluista.

AINEETTOMIEN HYÖDYKKEIDEN MUUTOKSET 2021

(1 000 euroa)	Tietojärjestelmät	Muut aineettomat hyödykkeet	Keskeneräiset aineettomat hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	19 921	13 803	5 600	39 324
+ Lisäykset	58	953	2 916	3 926
- Vähennykset	-	-	-273	-273
+/- Siirrot	222	118	-391	-
Hankintameno 31.12.	20 200	14 874	7 852	42 977
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-14 303	-9 824	-	-24 128
- Poistot	-2 163	-1 713	-	-3 876
- Arvonalentumiset	-	-	-5 675	-5 675
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-16 466	-11 538	-5 675	-33 679
Kirjanpitoarvo 1.1.	5 618	3 979	5 600	15 196
Kirjanpitoarvo 31.12.	3 734	3 336	2 176	9 298

AINEETTOMIEN HYÖDYKKEIDEN MUUTOKSET 2020

(1 000 euroa)	Tietojärjestelmät	Muut aineettomat hyödykkeet	Keskeneräiset aineettomat hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	17 632	11 929	9 289	38 850
Laatimisperiaatteen muutos	-	-1 563	-2 367	-3 930
+ Lisäykset	279	959	3 165	4 403
+/- Siirrot	2 009	2 477	-4 487	-
Hankintameno 31.12.	19 921	13 803	5 600	39 324
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-12 251	-8 462	-	-20 712
Laatimisperiaatteen muutos	-	320	-	320
- Poistot	-2 053	-1 682	-	-3 735
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-14 303	-9 824	-	-24 128
Kirjanpitoarvo 1.1.	5 382	3 467	9 289	18 138
Kirjanpitoarvo 31.12.	5 618	3 979	5 600	15 196

POP Pankki -ryhmä on muuttanut tilinpäätöksen laadintaperiaatteita, minkä vuoksi vertailutietoja on oikaistu. Muutoksesta on kerrottu liitteessä 2. POP Pankki -ryhmä on merkinnyt SaaS-palveluna hankittujen ohjelmistojen käyttöönottoprojektien kustannukset maksettuihin ennakkomaksuihin. Ennakkomaksut on esitetty liitteessä 25 Muut varat.

LIITE 24 AINEELLISET HYÖDYKKEET

(1 000 euroa)	31.12.2021	31.12.2020
Omassa käytössä olevat kiinteistöt		
Maa- ja vesialueet	2 426	2 505
Rakennukset	24 799	27 026
Koneet ja kalusto	1 686	1 845
Muut aineelliset hyödykkeet	700	754
Keskeneräiset aineelliset hyödykkeet	-	9
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	29 611	32 138

AINEELLISTEN HYÖDYKKEIDEN MUUTOKSET 2021

(1 000 euroa)	Oman käytön kiinteistöt	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Keskeneräiset aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	58 777	15 470	939	9	75 195
+ Lisäykset	2 464	371	-	-	2 836
- Vähennykset	-1 392	-762	-49	-9	-2 213
+/- Siirrot	-249	-5 396	-	-	-5 645
Hankintameno 31.12.	59 600	9 684	890	-	70 173
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-29 246	-13 626	-186	-	-43 057
+/- Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	1 546	6 479	1	-	8 025
- Poistot	-3 440	-851	-6	-	-4 296
- Arvonalentumiset	-1 234	-	-	-	-1 234
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-32 375	-7 998	-190	-	-40 563
Kirjanpitoarvo 1.1.	29 530	1 845	754	9	32 138
Kirjanpitoarvo 31.12.	27 225	1 686	700	-	29 610

Taseeseen merkityt käyttöoikeusomaisuuserät sisältyvät oman käytön kiinteistöihin ja koneisiin ja kalustoon. Tarkemmat tiedot käyttöoikeusomaisuuseristä on esitetty liitteessä 34.

AINEELLISTEN HYÖDYKKEIDEN MUUTOKSET 2020

(1 000 euroa)	Oman käytön kiinteistöt	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Keskeneräiset aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	59 995	15 888	982	4	76 868
+ Lisäykset	4 976	704	28	5	5 713
- Vähennykset	-5 788	-1 122	-71	-	-6 980
+/- Siirrot	-406	-	-	-	-406
Hankintameno 31.12.	58 777	15 470	939	9	75 195
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-29 454	-13 724	-228	-	-43 406
+/- Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	3 640	1 064	52	-	4 755
- Poistot	-3 416	-966	-9	-	-4 391
+/- Muut muutokset	-15	-	-	-	-15
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-29 246	-13 626	-186	-	-43 057
Kirjanpitoarvo 1.1.	30 540	2 164	754	-	33 462
Kirjanpitoarvo 31.12.	29 530	1 845	754	9	32 138

LIITE 25 MUUT VARAT

(1 000 euroa)	31.12.2021	31.12.2020
Maksujenvälityssaamiset	115	179
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot		
Korot	11 178	9 293
Muut	8 202	4 473
Saamiset vakuutustoiminnasta	11 584	10 843
Muut varat	2 935	8 029
Muut varat yhteensä	34 014	32 816

POP Pankki -ryhmä on muuttanut tilinpäätöksen laadintaperiaatteita, minkä vuoksi vertailutietoja on oikaistu. Muutoksesta on kerrottu liitteessä 2. POP Pankki -ryhmä on merkinnyt SaaS-palveluna hankittujen ohjelmistojen käyttöönottoprojektien kustannukset maksettuihin ennakkomaksuihin.

LIITE 26 LASKENNALLISET VEROT

(1 000 euroa)	31.12.2021	31.12.2020
Verosaamiset		
Laskennalliset verosaamiset	5 085	3 317
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset	316	2 010
Verosaamiset yhteensä	5 401	5 326
Verovelat		
Laskennalliset verovelat	25 986	23 542
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat	2 381	812
Verovelat yhteensä	28 367	24 353

LASKENNALLISET VEROSAAMISET

(1 000 euroa)	31.12.2020	Kirjattu tulos- vaikutteisesti	Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	31.12.2021
Käypään arvoon arvostettavista varoista	733	-	-381	352
Kiinteistöomaisuuden poisto-oikaisista	1 427	182	-	1 609
Etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä	475	-27	88	536
Konserniyhdistelyistä ja muista eristä	681	1 906	0	2 587
Laskennalliset verosaamiset yhteensä	3 317	2 062	-293	5 085

(1 000 euroa)	31.12.2019	Kirjattu tulos- vaikutteisesti	Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	31.12.2020
Käypään arvoon arvostettavista varoista	356	-24	401	733
Kiinteistöomaisuuden poisto-oikaisista	1 293	162	-	1 427
Etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä	488	-154	141	475
Konserniyhdistelyistä ja muista eristä	120	533	-	681
Laskennalliset verosaamiset yhteensä	2 257	518	542	3 317

POP Pankki -ryhmä on muuttanut tilinpäätöksen laadintaperiaatteita, minkä vuoksi vertailu-tietoja on oikaistu. Muutoksesta on kerrottu liitteessä 2.

POP Pankki-ryhmään kuuluvilla yrityksillä on verotuksellisia tappioita, joista ei ole kirjattu las-kennallista verosaamista yhteensä 19 994 (29 797) tuhatta euroa. Tappiot vanhenevat vuosina 2023-2031.

LASKENNALLISET VEROVELAT

(1 000 euroa)	31.12.2020	Kirjattu tulos- vaikutteisesti	Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	31.12.2021
Verotuksellisista varauksista	21 426	2 668	-	24 094
Käypään arvoon arvostettavista varoista	2 035	-239	-206	1 591
Aineettomista hyödykkeistä	68	-50	-	18
Konserniyhdistelyistä	12	271	-	283
Laskennalliset verovelat yhteensä	23 542	2 650	-206	25 986

(1 000 euroa)	31.12.2019	Kirjattu tulos- vaikutteisesti	Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	31.12.2020
Verotuksellisista varauksista	21 026	401	-	21 426
Käypään arvoon arvostettavista varoista	1 208	140	687	2 035
Aineettomista hyödykkeistä	198	-130	-	68
Konserniyhdistelyistä	9	3	-	12
Laskennalliset verovelat yhteensä	22 440	414	687	23 542

MUIHIN LAAJAN TULOKSEN ERIIN KIRJATUT ERÄT JA NIIHIN LIITTYVÄT LASKENNALLISET VEROT 2021

(1 000 euroa)	Muutos, brutto	Laskennal- linen vero	Muutos, netto
Käyvän arvon rahasto	-1 083	217	-867
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	-441	88	-353
Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut erät yhteensä	-1 524	305	-1 219

MUIHIN LAAJAN TULOKSEN ERIIN KIRJATUT ERÄT JA NIIHIN LIITTYVÄT LASKENNALLISET VEROT 2020

(1 000 euroa)	Muutos, brutto	Laskennal- linen vero	Muutos, netto
Käyvän arvon rahasto	1 419	-275	1 144
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	-705	141	-564
Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut erät yhteensä	714	-134	580

POP Pankki -ryhmällä ei ole merkittäviä IFRIC 23 mukaisia epävarmoja veropositioita.

VELKOJA JA OMAA PÄÄOMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

LIITE 27 VELAT LUOTTOLAITOKSILLE JA ASIAKKAILLE

(1 000 euroa)	31.12.2021	31.12.2020
Velat luottolaitoksille		
Keskuspankeille	128 400	50 000
Muille luottolaitoksille		
Vaadittaessa maksettavat	1 252	1 995
Muut kuin vaadittaessa maksettavat	36 832	45 224
Velat luottolaitoksille yhteensä	166 484	97 219
Velat asiakkaille		
Talletukset		
Vaadittaessa maksettavat	3 809 583	3 583 780
Muut kuin vaadittaessa maksettavat	411 039	499 814
Muut rahoitusvelat		
Muut kuin vaadittaessa maksettavat	1 742	2 451
Velat asiakkaille yhteensä	4 222 364	4 086 045
Velat luottolaitoksille ja asiakkaille yhteensä	4 388 848	4 183 263

Velat keskuspankeille -erä sisältää vakuudellisen TLTRO III -rahoituksen 128 400 tuhatta euroa. Rahoitus erääntyy 27.3.2024 (TLTRO 3.7) ja 26.6.2024 (TLTRO 3.8), mutta ennenaikainen takaisinmaksu on mahdollista 30.3.2022 ja 29.6.2022 alkaen. Rahoituksen korko aikavälillä 24.6.2020-23.6.2022 voi olla EKP:n talletuskorko (-0,5 %) vähennettynä lisäkorolla 0,5 %. Koron määrittämiseen vaikuttaa POP Pankki -ryhmän nettoluotonannon kasvu ja korko aikavälille 24.6.2021-23.6.2022 määräytyi 31.12.2021 päättyneen nettoluotonannon tarkastelujakson perusteella. POP Pankki -ryhmä arvioi täyttäneensä kasvukriteerit ja on tulouttanut lisäkoron tilikaudella 2021. Lainan lopullinen korko tarkistetaan TLTRO III -rahoitusoperaation eräännyttyä. Laina on käsitelty IFRS 9 Rahoitusinstrumentit -standardin mukaisesti.

LIITE 28 VAKUUTUSVELKA

(1 000 euroa)	31.12.2021	31.12.2020
Vakuutusmaksuvastuu	20 205	19 813
Jälleenvakuuttajien osuus	-	-
Korvausvastuu	43 464	36 370
Jälleenvakuuttajien osuus korvausvastuusta	-10 977	-12 268
Vakuutusvelka yhteensä	52 692	43 915

Vakuutusvelka muodostuu vakuutusvastuusta ja korvausvastuusta. Vakuutusmaksutuloon kirjataan vakuutusmaksut niiltä sopimuskausilta, jotka ovat alkaneet tilikauden aikana. Tilinpäätöspäivän jälkeiseen aikaan kohdistuva osuus vakuutusmaksutulosta kirjataan taseeseen vakuutusmaksuvelkana. Korvausvastuu muodostuu sekä tapauskohtaisesti että aikaisempiin vakuutusmaksutuottoihin suhteutetusta kollektiivivarauksesta ja sisältää korvaukset tilinpäätöshetkellä jo sattuneista, mutta vielä maksamatta olevista vahingoista sekä vielä ilmoittamatta olevista vahingoista.

LIITE 29 YLEISEEN LIIKKEeseen LASKETUT VELKAKIRJAT

(1 000 euroa)	31.12.2021	31.12.2020
Joukkovelkakirjalainat	254 926	224 910
Sijoitustodistukset	29 995	41 436
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat yhteensä	284 920	266 346

LISTATUT JOUKKOVELKAKIRJALAINAT

(1 000 euroa)					
Nimi	Alkupäivä	Eräpäivä	Koron peruste	Nimellis-arvo	Valuutta
BONUM FRN 180422	18.4.2019	18.4.2022	EB 3kk + 0,88 %	100 000	EUR
BONUM FRN 120723	3.6.2020	12.7.2023	EB 12kk + 1,044 %	50 000	EUR
BONUM FRN 170124	3.6.2020	17.1.2024	EB 12kk + 1,2 %	55 000	EUR
Tilikaudella liikkeeseenlasketut					
BONUM FRN 161125	20.10.2021	20.10.2026	EB 3kk + 0,85 %	20 000	EUR
BONUM FRN 161125	16.11.2021	16.11.2025	EB 3kk + 0,75 %	30 000	EUR

Tilikauden lopussa ulkona on lisäksi sijoitustodistuksia nimellispääomaltaan yhteensä 30 000 (41 500) tuhatta euroa. Sijoitustodistusten kappalemäärä on yhteensä 6, arvoväli on 1 500 - 5 000 tuhatta euroa ja keskimaturiteetti 10,7 kuukautta.

RAHOITUKSEN RAHAVIRTOJEN YLEISEEN LIIKKEeseen LASKETTUIJEN VELKAKIRJOJEN TÄSMÄYTYS TASE-ERÄÄN:

(1 000 euroa)	31.12.2021	31.12.2020
Tasearvo 1.1.	266 346	114 829
Joukkovelkakirjojen lisäykset	49 952	129 995
Sijoitustodistusten lisäykset	29 993	116 826
Lisäykset yhteensä	79 945	246 821
Joukkovelkakirjojen vähennykset	-20 000	-
Sijoitustodistusten vähennykset	-41 387	-95 426
Vähennykset yhteensä	-61 387	-95 426
Rahoituksen rahavirtojen muutokset yhteensä	18 558	151 395
Arvostukset, siirtyvät korot	17	122
Tasearvo 31.12	284 920	266 346

LIITE 30 LISÄOSUUSPÄÄOMA

(1 000 euroa)	31.12.2021	31.12.2020
Lisäosuuspääoma 1.1.	11 287	18 003
Lisäosuuspääoman palautukset	-11 287	-6 698
Muunnettu POP Osuuksiksi	-	-18
Lisäosuuspääoma 31.12.	-	11 287
josta irtisanotut lisäosuudet	-	11 287

Kansallisen yhteisöainsäädännön mukainen jäsenosuuspankkien osuuspääoma voi sisältää jäsenosuuksia, lisäosuuksia ja POP Osuuksia. IFRS-tilinpäätöksessä lisäosuuspääoma on luokiteltu velaksi. Tilikauden 2021 aikana suoritettiin kaikkien lisäosuuksien lunastukset Finanssi- valvonnan vuonna 2020 myöntämän lunastusluvan mukaisesti.

POP Osuuksista on kerrottu tarkemmin omaa pääomaa koskevassa liitteessä 32.

LIITE 31 VARAUKSET JA MUUT VELAT

(1 000 euroa)	31.12.2021	31.12.2020
Varaukset		
Odotettavissa olevista luottotappioista	672	788
Muut varaukset	273	-
Muut velat		
Eläkevelat	2 681	2 377
Velat ensi- ja jälleenvakuutustoiminnasta	903	966
Maksujenvälitysvelat	14 301	19 460
Vuokrasopimusvelka	4 842	5 174
Siirtovelat		
Korkovelat	3 100	3 363
Saadut ennakkomaksut	1 748	2 060
Velat korttitapahtumista	8 785	9 013
Muut siirtovelat	12 755	8 790
Varaukset ja muut velat yhteensä	50 060	51 991

Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt ja niihin liittyvä velka on esitetty liitteessä 35 ja vuokrasopimusvelka on esitetty liitteessä 36.

VARAUSTEN MUUTOS

(1 000 euroa)	31.12.2021	31.12.2020
Varaukset 1.1.	788	688
Varausten muutos odotettavissa olevista luottotappioista	-117	100
Muiden varausten lisäys	273	-
Varaukset 31.12.	944	788

Muut varaukset muodostuu keskeneräisestä oikeudenkäynnistä kirjatusta varauksesta.

LIITE 32 OMA PÄÄOMA

(1 000 euroa)	31.12.2021	31.12.2020
POP Pankki -ryhmän omistajien osuus		
Osuuspääoma, jäsenosuudet	10 163	9 909
josta irtisanotut jäsenosuudet	565	527
Osuuspääoma, POP Osuudet	56 893	56 121
josta irtisanotut POP Osuudet	4 505	3 660
Sidotut rahastot		
Vararahasto	52 494	52 494
Yhtiöjärjestyksen/sääntöjen mukaiset rahastot	3 341	5 965
Käyvän arvon rahasto		
Osakkeet ja osuudet	1 767	1 616
Saamistodistukset	2 271	3 289
Vapaat rahastot		
Muut vapaat rahastot	104 005	103 134
Kertyneet voittovarot		
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	284 327	273 184
Tilikauden voitto (tappio)	37 110	11 087
POP Pankki -ryhmän omistajien osuus yhteensä	552 370	516 798
Määräysvallattomien omistajien osuus	439	444
Oma pääoma yhteensä	552 809	517 242

OSUUSPÄÄOMA JA OSUUKSIEN LUOKITTELU OMAKSI PÄÄOMAKSI

POP Pankki -ryhmän osuuspääoma muodostuu jäsenosuuksista ja POP Osuuksista.

Jäsenosuudet

POP Pankki -ryhmän omaan pääomaan kuuluvat jäsenosuuspankkien jäsenten jäsenosuuspankeille maksamat osuusmaksut, joiden koron maksusta ja pääoman palauttamisesta pankilla on ehdoton oikeus kieltäytyä. Jäsenosuusmaksu antaa jäsenelle oikeuden osallistua jäsenosuuspankin hallintoon ja päätöksentekoon.

POP Pankeilla oli 31.12.2021 yhteensä 90 (90) tuhatta jäsentä.

POP Osuudet

POP Pankki -ryhmän omaan pääomaan sisältyy myös jäsenosuuspankkien jäsenten tekemät sijoitukset jäsenosuuspankkien liikkeeseen laskemiin POP Osuuksiin. Osuuspankillä on sen sääntöjen mukaan ehdoton oikeus kieltäytyä POP Osuuksien koron maksusta ja pääoman palauttamisesta.

POP Pankki -ryhmän jäsenpankit laskivat liik-
keeseen tilikaudella 2021 POP Osuuksia yhteen-
sä 2 551 (1 193) tuhatta euroa. Tästä uusmyyn-
nin osuus oli 2 551 (1 178) tuhatta euroa ja muun-
nettujen lisäosuuksien osuus 0 (14) tuhatta eu-
roa. POP Osuuksia oli 31.12.2021 yhteensä 56 893
(56 121) tuhatta euroa. Korkotavoite POP Osuuk-
sille on 2,0-2,5 prosenttia. Maksettava korko vah-
vistetaan tilikauden päättymisen jälkeen osuus-
kunnan kokouksen päätöksellä hallituksen esityk-
sestä. Korkotavoite voi muuttua vuosittain. POP
Osuudet eivät anna jäsenelle äänivaltaa tai muita
oikeuksia.

Jäsenosuus ja POP Osuus voidaan palauttaa 12
kuukauden kuluttua sen tilikauden päättymises-
tä, jonka aikana jäsenyys on päättynyt tai POP
Osuus on irtisanottu. Jos jäsenosuutta tai POP
Osuutta ei ole voitu palauttaa kokonaisuudessaan
osuuskuntalain tai osuuspankkilain säännösten
perusteella, voi palautus tapahtua jälkipalautuk-
sena, jos se on kolmen seuraavan tilinpäätöksen
perusteella mahdollista.

SIDOTUT RAHASTOT

Sidottuihin rahastoihin kuuluvat vararahasto, käy-
vän arvon rahasto ja muut sidotut rahastot. Va-
rarahasto on muodostunut aiemmillä tilikausilla
rahastoon siirretyistä voittovaroista sekä jäsen-
osuuspankkien arvonorotusrahastosta ja luotto-
tappiovarauksista siirretyistä osuuksista. Varara-
hastoa voidaan käyttää sellaisten tappioiden kat-
tamiseen, joihin vapaa oma pääoma ei riitä.

Käyvän arvon rahasto sisältää käypään arvoon
laajan tuloksen erien kautta kirjattavien rahoitus-
varojen käyvän arvon muutoksen laskennallisel-
la verolla vähennettynä. Käyvän arvon muutos voi
olla positiivinen tai negatiivinen. Rahastoon mer-
kityt vieraan pääoman ehtoista arvopapereista
kirjatut erät siirretään tuloslaskelmaan, kun arvo-
paperista luovutaan. Vieraan pääoman ehtoiseen
arvopaperiin kohdistuva odotettavissa oleva luot-
totappio merkitään tuloslaskelmaan ja käyvän ar-
von rahaston lisäykseksi. Käyvän arvon rahas-
to sisältää myös käypään arvoon laajan tuloksen
erien kautta kirjattavien oman pääoman ehtoisten
sijoitusten käyvän arvon muutoksen, jota ei myö-
hemmin luovutuksen yhteydessä siirretä tuloslas-
kelmaan.

VAPAA RAHASTOT

Muut vapaat rahastot on muodostettu aikaisem-
pien tilikausien voittovaroista ja ne perustuvat yh-
tiöjärjestykseen, sääntöihin tai yhtiökokouksen tai
osuuskuntakokouksen päätökseen.

KERTYNEET VOITTOVARAT

Kertyneet voittovarot ovat ryhmään kuuluvien yh-
teisöjen aiemmilta tilikausilta kertyneitä varoja,
joita ei ole siirretty oman pääoman rahastoihin tai
jaettu voitonjakona omistajille. Kertyneet voitto-
varat sisältävät myös ryhmään kuuluvien yhteisö-
jen erillistilinpäätöksiin sisältyvät vapaaehtoiset
varaukset ja poistoeron laskennallisella verovelalla
vähennettynä.

POP Pankki -ryhmän oman pääoman eriin ei lii-
ty merkittäviä rajoituksia, jotka koskevat varojen
käyttöä.

ERITTELY KÄYVÄN ARVON RAHASTON MUUTOKSISTA 2021

(1 000 euroa)	Saamis- todistukset	Osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Käyvän arvon rahasto 1.1	3 289	1 616	4 905
Käyvän arvon lisäykset	5 821	1 288	7 109
Käyvän arvon vähennykset	-5 351	-1 098	-6 449
Käyvän arvon rahastosta tuloslaskelmaan siirretyt	10	-	10
Odotettavissa olevat luottotappiot	-1 753	-	-1 753
Laskennalliset verot	254	-38	216
Käyvän arvon rahasto 31.12.	2 271	1 767	4 038

ERITTELY KÄYVÄN ARVON RAHASTON MUUTOKSISTA 2020

(1 000 euroa)	Saamis- todistukset	Osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Käyvän arvon rahasto 1.1	3 137	624	3 761
Käyvän arvon lisäykset	17 332	2 801	20 133
Käyvän arvon vähennykset	-19 790	-1 561	-21 351
Käyvän arvon rahastosta tuloslaskelmaan siirretyt	1 102	-	1 102
Odotettavissa olevat luottotappiot	1 543	-	1 543
Laskennalliset verot	-34	-248	-282
Käyvän arvon rahasto 31.12.	3 289	1 616	4 905

MUUT LIITETIEDOT

LIITE 33 ANNETUT VAKUUDET

(1 000 euroa)	31.12.2021	31.12.2020
Omien velkojen ja sitoumusten puolesta annetut		
Pantit	2 546	2 546
Suomen Pankille annettu vakuus	144 361	115 673
Annetut vakuudet yhteensä	146 907	118 218

LIITE 34 TASEEN ULKOPUOLISET SITOUMUKSET

(1 000 euroa)	31.12.2021	31.12.2020
Takaukset	17 455	17 064
Luottolupaukset	338 532	279 920
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	355 987	296 984
Muut vastuusitoumukset		
Pääomasijoitusrahastoihin liittyvät sijoitussitoumukset	4 712	2 779
Muut vastuusitoumukset yhteensä	4 712	2 779

Taseen ulkopuolisiin sitoumuksiin kohdistuva odotettavissa olevien luottotappioiden varaus on esitetty liitteessä 18.

LIITE 35 ELÄKEVELKA

POP Pankki -ryhmällä on lakisäätteen eläketurvan (TyEL) lisäksi etuusperäisiä eläkejärjestelyjä johdolle sekä sellaisille henkilöille, jotka ovat kuuluneet OP-Eläkesäätiöön. Näiden vakuutusten eläkeikä vaihtelee 60–65 vuoden välillä.

Vakuutusjärjestelyssä varojen määrä kuvastaa vakuutusyhtiön vastuulla olevaa osaa velvoitteesta ja se lasketaan samalla diskonttauskorolla kuin velvoite. Järjestelyyn kuuluvat varat sisältävät täysimääräisesti hyväksyttäviä vakuutuksia. Koska vel-

voitteet on vakuutettu, Ryhmän vastuulle ei jää merkittäviä riskejä. Ryhmän vastuulle jää lähinnä työeläkeindeksiin sidottujen eläkkeiden korotukset sekä diskonttauskoron ja palkankorotusten muutosten vaikutus nettovelkaan.

(1 000 euroa)	31.12.2021	31.12.2020
Kauden työsuoritukseen perustuva meno	216	236
Nettokorko	9	16
Kulut tuloslaskelmassa	225	252
Uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	441	705
Laaja tulos ennen veroja	666	957
Velvoitteen nykyarvo 1.1.	22 235	20 832
Kauden työsuoritukseen perustuva meno	216	236
Korkokulu	91	142
Vakuutusmatemaattiset voitot (-) / tappiot (+) kokemusperäisistä muutoksista	-684	1 387
Vakuutusmatemaattiset voitot (-) / tappiot (+) taloudellisten oletusten muutoksista	710	827
Vakuutusmatemaattiset voitot (-) / tappiot (+) väestötilastollisten oletusten muutoksista	0	-
Maksetut etuudet	-1 388	-1 189
Velvoitteen nykyarvo 31.12.	21 180	22 235
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo 1.1.	19 859	18 390
Korkotuotot	82	126
Järjestelyyn kuuluvien varojen tuotto pl. korkokuluun/-tuottoon kuuluva erä	-415	1 509
Maksetut etuudet	-1 388	-1 189
Järjestelyyn suoritettavat maksut	362	1 023
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo 31.12.	18 499	19 859

(1 000 euroa)	31.12.2021	31.12.2020
Velvoitteen nykyarvo	21 180	22 235
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	18 499	19 859
Taseessa oleva nettovelka 31.12.	2 681	2 377
Taseessa oleva nettovelka 1.1.	2 377	2 442
Kulut tuloslaskelmassa	225	252
Järjestelyyn suoritettavat maksut	-362	-1 023
Uudelleen määrittämisestä johtuvat erät muissa laajan tuloksen erissä	441	705
Taseessa oleva nettovelka 31.12.	2 681	2 377
Vakuutusmatemaattiset oletukset		
Diskonttauskorko, %	0,95 %	0,42 %
Palkankehitys, %	2,00 %	2,00 %
Eläkkeiden nousu, %	2,24%/0,00%	1,39%/0,00%
Inflaatio, %	2,00 %	1,15 %

HERKKYYSANALYYSI - NETTOVELKA

Alla olevassa taulukossa on esitetty oletusten muutosten vaikutukset nettovelkaan. Herkkyysanalyysissä muutetaan yhtä tekijää kerrallaan ja muiden oletusten on oletettu pysyvän ennallaan.

(1 000 euroa)	31.12.2021	31.12.2020
Diskonttauskoron muutos +0,5 %	-167	-155
Diskonttauskoron muutos - 0,5 %	186	174
Palkankehitys + 0,5 %	71	165
Palkankehitys - 0,5 %	-71	-163
Eläkkeiden nousun muutos + 0,5 %	1 373	1 444
Eläkkeiden nousun muutos - 0,5 %	-1 290	-1 356

Velvoitteen painotettuun keskiarvoon perustuva duraatio on 13,8 (14,6) vuotta.

POP Pankki -ryhmä arvioi maksavansa etuuspohjaisiin eläkejärjestelyihinsä vuonna 2022 noin 351 (315) tuhatta euroa.

LIITE 36 VUOKRASOPIMUKSET

RYHMÄ VUOKRALLE ANTAJANA

POP Pankki -ryhmä on antanut vuokralle mm. omistamiaan asuin- ja liikehuoneistoja sekä maa-alueita.

Saatavat vähimmäisvuokrat sisältävät ei-peruutettavissa olevien vuokrasopimusten perusteella maksettavat vähimmäisvuokrat. Toistaiseksi voimassa olevien sopimusten ei-peruutettavana osuutena käsitellään irtisanomisajan mukaista vuokraa.

SAATAVAT VÄHIMMÄISVUOKRAT

(1 000 euroa)	31.12.2021	31.12.2020
1 vuoden kuluessa	330	407
1-5 vuoden kuluessa	13	29
yli 5 vuoden kuluttua	1 181	1 609
Saatavat vähimmäisvuokrat yhteensä	1 524	2 045

RYHMÄ VUOKRALLE OTTAJANA

POP Pankki -ryhmä on ottanut vuokralle pääasiassa toimitiloja, työsuhdeautoja ja toimistolaitteita.

VARAT / KÄYTTÖOIKEUSOMAISUUSERÄT 31.12.2021

(1 000 euroa)	Toimitilat	Koneet ja kalusto	Yhteensä
Hankintameno 1.1	7 905	993	8 898
+ Lisäykset	1 814	371	2 185
- Vähennykset	-855	-102	-957
Hankintameno 31.12.	8 864	1 262	10 126
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-3 276	-560	-3 836
+/- Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	365	41	406
- Poistot	-1 649	-270	-1 918
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-4 559	-788	-5 348
Kirjanpitoarvo 1.1.	4 629	433	5 062
Kirjanpitoarvo 31.12.	4 305	473	4 778

VARAT / KÄYTTÖOIKEUSOMAISUUSERÄT 31.12.2020

(1 000 euroa)	Toimitilat	Koneet ja kalusto	Yhteensä
Hankintameno 1.1	6 390	824	7 214
+ Lisäykset	1 486	180	1 666
- Vähennykset	29	-12	18
Hankintameno 31.12.	7 905	993	8 898
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-1 469	-269	-1 738
+/- Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-166	-	-166
- Poistot	-1 641	-291	-1 932
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-3 276	-560	-3 836
Kirjanpitoarvo 1.1.	4 921	556	5 477
Kirjanpitoarvo 31.12.	4 629	433	5 062

Käyttöoikeusomaisuuserät isältyvät taseessa erään aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

VELAT / VUOKRASOPIMUSVELKA

(1 000 euroa)	31.12.2021	31.12.2020
Vuokrasopimusvelka 1.1	5 174	5 387
+ Lisäykset	2 185	1 606
- Vähennykset	-2 517	-1 820
Vuokrasopimusvelka 31.12.	4 842	5 174

Vuokrasopimusvelka sisältyy taseessa erään Muut velat

VAIKUTUS RAHOITUKSEN RAHAVIRTAAN

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
Vuokrasopimuksista johtuva lähtevä rahavirta	-1 842	-1 831

VAIKUTUS TULOSLASKELMAAN

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
Poistot		
Toimitilat	-1 649	-1 641
Koneet ja kalusto	-270	-291
Poistot yhteensä	-1 918	-1 932

Poistot sisältyvät tuloslaskelmassa erään poistot ja arvonalentumiset.

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
Korkokulut vuokrasopimusveloista	-9	-9

Korkokulut sisältyvät tuloslaskelmassa korkokatteeseen.

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
Muuttuvat vuokrat, jotka eivät kuulu laskennan piiriin	265	-
Kulut alle 12 kk vuokrasopimukseen liittyen	63	8
Kulut arvoltaan vähäisiin omaisuuseriin liittyen	1 209	1 240
Yhteensä	1 537	1 249

Kulut sisällytyvät tuloslaskelmassa liiketoiminnan muihin kuluihin.

LIITE 37 POP PANKKI -RYHMÄN TILINPÄÄTÖKSEEN SISÄLTYVÄT YHTEISÖT

POP Pankki -ryhmän rakenne on kuvattu liitessä 1 POP Pankki -ryhmä ja yhdistellyn IFRS-tilinpäätöksen laajuus.

LASKENTATEKNINEN EMOYHTIÖ

POP PANKKI -RYHMÄN LASKENTATEKNISEN EMOYHTIÖN MUODOSTAVAT JÄSENPAKKIT JA NIIDEN TASEEN LOPPUSUMMA (FAS)

Pankin nimi	Kotipaikka	Tase 31.12.2021 (1 000 euroa)	Tase 31.12.2020 (1 000 euroa)
Honkajoen Osuuspankki	Honkajoki	61 360	55 416
Isojoen Osuuspankki	Isojoki	86 510	77 055
Jämijärven Osuuspankki	Jämijärvi	62 249	60 440
Järvi-Suomen Osuuspankki	Siilinjärvi	551 227	349 821
Kannonkosken Osuuspankki	Kannonkoski	63 390	61 382
Keuruun Osuuspankki	Keuruu	208 765	200 543
Konneveden Osuuspankki	Konnevesi	188 221	177 011
Kosken Osuuspankki	Koski Tl	193 790	186 065
Kurikan Osuuspankki	Kurikka	384 062	336 518
Kyrön Seudun Osuuspankki	Pöytyä	118 524	111 710
Kyyjärven Osuuspankki	Kyyjärvi	88 956	83 690
Lakeuden Osuuspankki	Seinäjoki	597 622	576 732
Lammin Osuuspankki	Hämeenlinna	207 353	193 619
Lanneveden Osuuspankki	Saarijärvi	67 383	63 454
Lappajärven Osuuspankki	Lappajärvi	104 768	103 741
Lavian Osuuspankki	Pori	85 741	81 263
Liedon Osuuspankki	Lieto	140 142	135 795
Nivalan Järvikylän Osuuspankki	Nivala	115 362	105 199
Piikkiön Osuuspankki	Kaarina	146 485	141 639
Pohjanmaan Osuuspankki	Kauhava	715 504	708 397
Reisjärven Osuuspankki*	Reisjärvi	-	187 120
Suupohjan Osuuspankki	Kauhajoki	1 040 085	949 931

*28.2.2021 Reisjärven Osuuspankki sulautui Siilinjärven Osuuspankkiin, jonka nimi muutettiin Järvi-Suomen Osuuspankiksi.

POP PANKKI -RYHMÄN YHDISTELLYT TYTÄR- JA OSAKKUUSYRITYKSET

Pankin nimi	Kotipaikka	Ryhmän omistuosuus	
		31.12.2021	31.12.2020
POP Pankkikeskus osk (Ryhmän keskusyhteisö)	Helsinki	100,0 %	100,0 %
Bonum Pankki Oyj (POP Pankkikeskus osk:n kokonaan omistama tytäryhtiö)	Espoo	100,0 %	100,0 %
POP Newco Oyj (POP Pankkikeskus osk:n kokonaan omistama tytäryhtiö)	Espoo	100,0 %	-
POP Holding Oy	Helsinki	100,0 %	100,0 %
Suomen Vahinkovakuutus Oy (POP Holding Oy:n kokonaan omistama tytäryhtiö)	Espoo	100,0 %	100,0 %
White Beach Development AS	Audru, Viro	72,5 %	72,5 %
Figure Taloushallinto Oy	Espoo	25,0 %	25,0 %

YHTEISJÄRJESTELYT

Ryhmän alle 100 prosentin omistukset keskinäisissä kiinteistöosakeyhtiöissä ja asunto-osakeyhtiöissä on käsitelty POP Pankki -ryhmän tilinpäätöksessä yhteisinä toimintoina. Yhtiöiden kautta hal-
linnoidaan sekä omassa käytössä olevia tiloja että sijoituskiinteistöjä.

Pankin nimi	Ryhmän omistuosuus	
	31.12.2021	31.12.2020
Asunto Oy Keuruun Tarhiansuu	36,9 %	36,9 %
Asunto Oy Tampereen Kauppakatu 14	23,9 %	23,9 %
Asunto Oy Tampereen Koskilehmus	21,9 %	21,9 %
Kiinteistö Oy Kosken Pankkitalo	53,6 %	53,6 %
Kiinteistö Oy Lehto-Center	38,3 %	38,3 %
Kiinteistö Oy Liedon Torinkulma	62,5 %	62,5 %
Kiinteistö Oy Riihikuiva	82,7 %	82,7 %
Kiinteistö Oy Siilinjärven Pankkikeskus	66,5 %	66,5 %

MUUTOKSET TYTÄRYRITYSOMISTUKSISSA

Tilikaudella 2021 POP Pankkikeskus osk perusti uuden tytäryhtiön POP Newco Oyj:n.

LIITE 38 LÄHIPIIRITIEDOT

POP Pankki -ryhmän lähipiiriin muodostavat tilinpäätökseen yhdistellyt yhtiöt, osakkuusyhtiöt ja johtoon kuuluvat avainhenkilöt sekä näiden läheiset perheenjäsenet. Lisäksi lähipiiriin kuuluvat yhtiöt, joissa johtoon kuuluvilla avainhenkilöillä tai heidän läheisillä perheenjäsenillä on määräysvalta. Ryhmän sisäiset liiketapahtumat on eliminoitu, eivätkä ne sisälly liitetiedon lukuihin.

POP Pankki -ryhmässä johdon avainhenkilöihin luetaan POP Pankkikeskus osk:n hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenet sekä POP Pankkikeskus osk:n toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa sekä näiden määräysvallassa olevat yhtiöt. Muuhun lähipiiriin luetaan tilinpäätökseen yhdistellyt yhtiöt sekä johtoon kuuluvien avainhenkilöiden läheiset perheenjäsenet ja näiden määräysvallassa olevat yhtiöt.

Alla on esitetty liiketapahtumat johtoon kuuluvien avainhenkilöiden ja muiden lähipiiriin kuuluvien tahojen kanssa.

LIIKETAPAHTUMAT LÄHIPIIRIIN KUULUVIEN TAHOJEN KANSSA

(1 000 euroa)	Johtoon kuuluvat avainhenkilöt		Muut	
	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2020
Varat				
Luotot	2 445	2 700	3 092	3 635
Odotettavissa olevat luottotappiot	3	2	3	2
Velat				
Talletukset	1 759	1 822	1 755	2 235
Taseen ulkopuoliset sitoumukset				
Luottolupaukset	153	80	55	96
Takaukset	498	196	354	228
Lähipiiriin sijoitukset muihin osuuksiin kuin jäsenosuuksiin	60	209	64	159

(1 000 euroa)	Johtoon kuuluvat avainhenkilöt		Muut	
	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
Tuotot ja kulut				
Korkotuotot	41	34	59	61
Korkokulut	0	3	0	2
Vakuutusmaksutuotot	17	14	5	5

JOHTOON KUULUVIEN AVAINHENKILÖIDEN SAAMA KOMPENSAATIO

(1 000 euroa)	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
Lyhytaikaiset työsuhte-etuudet	3 493	2 430
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet	27	22
Yhteensä	3 520	2 452

LIITE 39 TILINPÄÄTÖSPÄIVÄN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Tammikuussa 2022 POP Pankki -ryhmä allekirjoitti yhteistyösopimuksen suomalaisen IT-yhtiön Crosskeyn kanssa peruspankkijärjestelmänsä uudistamisesta. POP Pankki arvioi ottavansa uuden peruspankkijärjestelmän käyttöön vuoden 2025 aikana. Yhteistyösopimuksella ei ole välitöntä vaikutusta POP Pankkien tarjoamiin pankkipalveluihin.

S&P Global Rating vahvisti 4.2.2022 Bonum Pankki Oyj:n luottoluokituksen. Bonum Pankki Oyj:n pitkäaikainen investointitason (investment grade) luottoluokitus on 'BBB' ja lyhytaikainen 'A-2'. Näkymät ovat vakaat.

POP Pankkikeskuksen hallituksella ei ole tiedossa muita sellaisia tilikauden päättymisen jälkeisiä tapahtumia, joilla olisi olennaista vaikutusta POP Pankki -ryhmän tilinpäätöksessä esitetyn informaation kannalta.

ALLEKIRJOITUKSET

Olemme hyväksyneet lain talletuspankkien yhteenliittymästä tarkoittaman POP Pankki -ryhmän yhdistellyn tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen 31.12.2021 päättyneeltä tilikaudelta. Toimintakertomus ja tilinpäätös annetaan tiedoksi POP Pankkikeskus osk:n osuuskunnan kokoukselle 1.4.2022.

Espoossa, 16. helmikuuta 2022

POP Pankkikeskus osk

Hallitus

Timo Kalliomäki
Hallituksen puheenjohtaja

Ari Heikkilä
Hallituksen varapuheenjohtaja

Ilkka Lähteenmäki
Hallituksen jäsen

Mika Mäenpää
Hallituksen jäsen

Marja Pajulahti
Hallituksen jäsen

Mikko Seppänen
Hallituksen jäsen

Matti Vainionpää
Hallituksen jäsen

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.
Helsingissä, 16. helmikuuta 2022

KPMG Oy Ab

Tiia Kataja
KHT

TILINTARKASTUSKERTOMUS

POP Pankkikeskus osk:n jäsenille

TILINPÄÄTÖKSEN TILINTARKASTUS

LAUSUNTO

Olemme tilintarkastaneet talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain tarkoittaman POP Pankki -ryhmän yhdistellyn tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2021. Tilinpäätös sisältää yhdistellyn taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että yhdistelty tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan POP Pankki -ryhmän taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätöstandardien (IFRS) mukaisesti.

Lausuntomme on ristiriidaton POP Pankkikeskus osk:n hallitukselle annetun lisäraportin kanssa.

LAUSUNNON PERUSTELUT

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa.

Olemme riippumattomia POP Pankki -ryhmän tilinpäätökseen yhdisteltävistä yhteisöistä niiden

Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

POP Pankki -ryhmään kuuluville yhteisöille suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut ovat parhaan tietomme ja käsityksemme mukaan olleet Suomessa noudatettavien, näitä palveluja koskevien säännösten mukaisia, emmekä ole suorittaneet EU-asetuksen 537/2014 5. artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja kiellettyjä palveluja. Suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut on esitetty POP Pankki -ryhmän yhdistellyn tilinpäätöksen liitetiedossa 12.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

OLENNAISUUS

Tarkastuksemme laajuuteen on vaikuttanut soveltamamme olennaisuus. Olennaisuus on määritetty perustuen ammatilliseen harkintaamme ja se ohjaa tarkastustoimenpiteiden luonteen, ajoituksen ja laajuuden määrittämisessä, sekä todettujen virheellisyyksien vaikutusten arvioimisessa suhteessa tilinpäätökseen kokonaisuutena. Olennaisuuden taso perustuu arvioomme sellaisten virheellisyyksien suuruudesta, joilla yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa olevan vaikutusta tilinpäätöksen käyttäjien tekemiin taloudellisiin päätöksiin. Olemme ottaneet huomioon myös sel-

laiset virheellisyydet, jotka laadullisten seikkojen vuoksi ovat mielestämme olennaisia tilinpäätöksen käyttäjille.

TILINTARKASTUKSEN KANNALTA KESKEISET SEIKAT

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätökseen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksessamme sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa. EU-asetuksen 537/2014 10 artiklan 2 c -kohdan mukaiset merkittävät olennaisen virheellisyyden riskit sisältyvät alla kuvattuihin tilintarkastuksen kannalta keskeisiin seikkoihin.

Olemme ottaneet tilintarkastuksessamme huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontrolloja. Tähän on sisältynyt arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riski.

TILINTARKASTUKSEN KANNALTA KESKEISET SEIKAT**KUINKA KYSEISIÄ SEIKKOJA KÄSITELTIIN TILINTARKASTUKSESSA****Lainat ja saamiset asiakkailta - Arvostaminen (tilinpäätöksen liitteet 2, 4, 15, 16, 18 ja 20)**

- Saamiset asiakkailta, yhteensä 4,2 mrd. euroa, on POP Pankki -ryhmän yhdistellyn taseen merkittävin erä muodostaen 79 % taseen loppusummasta.
- IFRS 9 Rahoitusinstrumentit -standardin mukaisten odotettavissa olevien luottotappioiden (ECL) laskennassa käytetään oletuksia, arvioita ja johdon harkintaa, jotka liittyvät mm. odotettavissa olevien luottotappioiden todennäköisyyden ja määrän, sekä luottoriskin merkittävän kasvun määrittämiseen.
- Odotettavissa olevien luottotappioiden laskennan osatekijöitä päivitetään ja tarkennetaan toteutuneen luottoriskikkehityksen, laskentaprosessin kehittämisen sekä sääntelymuutosten ja -vaatimusten perusteella.
- Saamisten tasearvon merkittävydestä, arvostamisessa käytettävien laskentamenetelmien monimutkaisuudesta ja johdon harkinnasta johtuen saamisten arvostaminen on tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka

- Olemme arvioineet luotonannon ohjeistuksen noudattamista, luottoriskien hallintaa sekä saamisten kirjaamiseen ja valvontaan liittyviä periaatteita ja kontroleja POP Pankki -ryhmän yhteisöissä.
- Olemme arvioineet odotettavissa olevien luottotappioiden (ECL) laskentamenetelmiä ja laskennassa käytettyjä keskeisiä oletuksia, sekä testanneet odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaprosessiin ja luottoriskimalleihin liittyviä kontroleja.
- Tarkastuksen keskeisiä osa-alueita ovat olleet merkittävimmät ECL-laskentaan liittyvät johdon harkintaa edellyttävät tekijät, koronaviruspandemian vaikutukset luottoriskiasemaan ja ECL-laskentaan sekä ECL-mallien mukaisen laskennan otantana suorittamamme uudelleenlaskenta.
- Tarkastukseen on osallistunut KPMG:n IFRS- ja rahoitusasiantuntijoita.
- Lisäksi olemme pyytäneet POP Pankki -ryhmän tilinpäätökseen yhdistelyjen yhteisöjen tilintarkastajilta lausunnon siitä, että tilinpäätökseen yhdistellyissä yhteisöissä on noudatettu POP Pankkikeskus osk:n antamia luottoprosessia koskevia ohjeistuksia.
- Lisäksi olemme arvioineet saamia ja odotettavissa olevia luottotappioita koskevien liitetietojen asianmukaisuutta.

Sijoitusomaisuus (tilinpäätöksen liitteet 2, 4, 8, 15, 16, 17, 18 ja 21)

- Sijoitusomaisuuden tasearvo on 0,7 mrd. euroa käsittäen pääasiassa käypään arvoon arvostettavia sijoituksia.
- Rahoitusinstrumenttien käypä arvo määritellään joko toimivilta markkinoilta saatavien hintanoteerauksien avulla, tai jos toimivia markkinoita ei ole, POP Pankki -ryhmän omia arvostusmenetelmiä käyttäen. Käyvän arvon määrittämiseen liittyy harkintaa erityisesti niiden instrumenttien osalta, joiden markkina-arvoa ei saada julkisista markkinanoteerauksista.
- Sijoitusomaisuuden arvostamiseen liittyessä epälikvidien tuotteiden osalta johdon harkintaa, on kyseisten erien arvostaminen määritelty tilintarkastuksen kannalta keskeiseksi seikaksi.

- Olemme arvioineet POP Pankki -ryhmän soveltamien tilinpäätösperiaatteiden ja arvostusmenetelmien asianmukaisuutta.
- Olemme arvioineet kirjanpitokäsittelyn ja arvostusprosessin asianmukaisuutta suhteessa IFRS-säännösten vaatimuksiin.
- Tarkastustoimenpiteisiimme on sisältynyt mm. käypään arvoon arvostettavien rahoitusvarojen arvostusprosessiin liittyvien kontrollien testausta. Tilinpäätöstarkastuksen yhteydessä olemme verranneet sijoitusomaisuuden arvostamisessa käytettyjä käypiä arvoja ulkopuolisiin hintalähteisiin.
- Tarkastukseen on osallistunut KPMG:n IFRS- ja rahoitusasiantuntijoita.
- Lisäksi olemme arvioineet sijoitusomaisuutta koskevien liitetietojen asianmukaisuutta.

Vakuutusvelka (tilinpäätöksen liitteet 2, 4, 9 ja 28)

- Vakuutusvelka on POP Pankki -ryhmän taseessa 53 milj. euron velkaerä, jonka määrittämisessä käytetään erilaisia vakuutusmatemaattisia oletuksia ja laskentamenetelmiä.
- Vakuutusvelan laskenta perustuu useista eri tietojärjestelmistä saatuun tietoihin ja näiden tietojen yhdistelyyn.
- Vakuutusvelan laskentaan liittyvien vakuutusmatemaattisten mallien monimutkaisuuden johdosta vakuutusvelka on määriteltä tilintarkastuksen kannalta keskeiseksi seikaksi.
- Tarkastustoimenpiteisiimme on sisältynyt vakuutusvelan kirjaamiseen ja laskentaan liittyvien periaatteiden arviointia. Aktuaari-asiantuntijamme on selvittänyt vakuutusvelan laskennassa käytettyjen oletusten ja menetelmien asianmukaisuutta.
- Olemme arvioineet vakuutusvelan sisäisen valvonnan prosesseja ja laskennan lähtötietojen oikeellisuutta sekä vakuutusvelan laskennan ja kirjanpitojärjestelmän välistä yhteyttä.
- Lisäksi olemme arvioineet vakuutusvelkaa koskevien liitetietojen asianmukaisuutta.

Taloudelliseen raportointiin liittyvä kontrolliympäristö ja tietojärjestelmät

- POP Pankki -ryhmän tilinpäätöksen oikeellisuuden kannalta keskeiset raportointiprosessit ovat järjestelmäriippuvaisia. Tietojärjestelmien merkitys on keskeinen niin jatkuvuuden ja häiriötilanteiden hallinnan kuin taloudellisen raportoinnin oikeellisuuden näkökulmasta.
- Merkittävimmät riskit liittyvät tiedon eheyteen ja luottamuksellisuuteen sekä palveluiden häiriöttömyyteen.
- Taloudellisen raportoinnin tietojärjestelmäympäristöllä sekä yksittäisten tietojärjestelmien sovelluskontrolleilla on siten merkittävä vaikutus valettavaan tilintarkastustapaan.
- Olemme muodostaneet käsityksen taloudelliseen raportointiin liittyvistä tietojärjestelmistä ja niiden kontrolliympäristöstä sekä testanneet niihin liittyvien kontrollien tehokkuutta muun muassa ulkoisilta palveluorganisaatioilta saatujen varmennusraporttien avulla.
- Tarkastustoimenpiteisiimme on sisältynyt aineistotarkastustoimenpiteitä sekä data-analyysejä taloudellisen raportoinnin eri osa-alueisiin liittyen.

TILINPÄÄTÖSTÄ KOSKEVAT HALLITUKSEN JA TOIMITUSJOHTAJAN VELVOLLISUUDET

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat yhdistellyn tilinpäätöksen laatimisesta siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käytöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätössstandardien (IFRS) mukaisesti liitetiedoissa tarkemmin kuvatulla tavalla ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan POP Pankki -ryhmän kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos POP Pankki -ryhmä aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

TILINTARKASTAJAN VELVOLLISUUDET TILINPÄÄTÖKSEN TILINTARKASTUKSESSA

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa

tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyyden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuva tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon POP Pankki -ryhmän sisäisen valvonnan tehokkuudesta.

- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teemme johtopäätöksen siitä, onko johtokunnan ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä POP Pankki -ryhmän kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei POP Pankki -ryhmä pysty jatkamaan toimintaansa.
- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleisellä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- Hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä POP Pankki -ryhmään kuuluvia yhteisöjä tai liike-

toimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon POP Pankki -ryhmän tilinpäätöksestä. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

- POP Pankki -ryhmän yhdistellyn tilinpäätöksen tarkastus perustuu POP Pankkikeskus osk -konsernin ja jäsenyhteisöjen tilinpäätöksiin sekä tilintarkastuskertomuksiin, jotka on annettu POP Pankki -ryhmän yhdistellyn tilinpäätöksen tarkastusta varten.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoimme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuvissa tapauksissa niihin liittyvistä varotoimista.

Päätämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös tai määräys estää kyseisen seikan julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme, ettei kyseisestä seikasta viestitä tilintarkastuskertomukses-

sa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voitaisiin kohtuudella odottaa olevan suuremmat kuin tällaisesta viestinnästä koituva yleinen etu.

MUUT RAPORTOINTIVELVOITTEET

TILINTARKASTUSTOIMEKSIANTOA KOSKEVAT TIEDOT

Olemme toimineet osuuskuntakokouksen valitsemana tilintarkastajana vuodesta 2012 alkaen yhteistyösuhteisesti 10 vuotta.

MUU INFORMAATIO

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen. Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suorittaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme suorittamamme työn perusteella johtopäätöksen, että toimintakertomuksessa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Helsingissä 16. helmikuuta 2022

KPMG OY AB

Tiia Kataja
KHT

POP Pankki